Gilbert Adair

Şenlikli Bir Cinayet

ROMAN

Çeviren: Emrah İmre

YKY
Yapı Kredi
Yayınları

ŞENLİKLİ BİR CİNAYET

Gilbert Adair İskoç yazar, film eleştirmeni ve gazeteci Gilbert Adair 1944 yılında Edinburgh'da doğdu. Georges Perec'in *La Disparition* adlı romanının İngilizce çevirisiyle The Scott Moncrieff Ödülü'nü, *The Holy Innocents* (1988) adlı romanıyla Authors' Club İlk Roman Ödülü'nü alan Adair'in *Alice Through the Needle's Eye* (1984) ve *Peter Pan and the Only Children* (1987) adlı iki çocuk kitabı da bulunmakta. *The Dreamers* (2003) adlı romanı Bernardo Bertolucci tarafından sinemaya uyarlanan Adair'in diğer yapıtlarından bazıları: *Love and Death on Long Island* (1990), *The Death of the Author* (1992 - *Yazarın Ölümü*, YKY, 2004), *The Postmodernist Always Rings Twice* (1992 - *Postmodernci Kapıyı İki Kere Çalar*, İletişim), *Flickers* (1995), *Surfing the Zeitgeist* (1997), *The Key of the Tower* (1997 - *Kulenin Anahtarı*, YKY, 2003), *A Closed Book* (1999 - *Kapalı Kitap*, YKY, 2003), *The Real Tadzio* (2001), *Buenas Noches, Buenos Aires* (2004). Detektif romanları yazan Evadne Mount'un maceralarını anlatan *The Act of Roger Murgatroyd* (2006 - *Şenlikli Bir Cinayet*, YKY), *A Mysterious Affair of Style* (2008) ve *And Then There Was No One* (2008) adlı üç tane de polisiye romanı bulunan yazar, Londra'da yaşıyor.

Emrah İmre 1980'de İstanbul'da doğdu. İsviçre, Brezilya ve Yeni Zelanda'da yaşadı. Auckland Üniversitesi'nde Dilbilim ve Karşılaştırmalı Edebiyat öğrenimi gördü. İngilizce, Portekizce, İspanyolca ve Fransızca'dan çeviriler yaptı. José Saramago, Amit Chaudhuri, Nicholas Christopher, Patrick Neate, Steven Brust ve Luisa Valenzuela gibi yazarların eserlerini Türkçeye çevirdi.

Gilbert Adair'in
YKY'deki kitapları:

Kapalı Kitap *(2003)*
Kulenin Anahtarı *(2003)*
Yazarın Ölümü *(2004)*

GILBERT ADAIR

Şenlikli Bir Cinayet

Çeviren:
Emrah İmre

Roman

Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 3121
Edebiyat - 924

Şenlikli Bir Cinayet / Gilbert Adair
Özgün adı: The Act of Roger Murgatroyd
Çeviren: Emrah İmre

Kitap editörü: Begüm Kovulmaz
Düzelti: Korkut Tankuter

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Mas Matbaacılık A.Ş.
Hamidiye Mah. Soğuksu Cad. No: 3 Kağıthane-İstanbul
Telefon: (0 212) 294 10 00 e-posta: info@masmat.com.tr
Sertifika No: 12055

Çeviriye temel alınan baskı: 2006, faber and faber
1. baskı: İstanbul, Haziran 2010
ISBN 978-975-08-1802-8

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2010
Sertifika No: 12334
© Gilbert Adair, 2006

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr

Michael Maar için

Gerçek dünya hiçliğe uzanan
yolların toplamından ibarettir.

RAOUL RUIZ

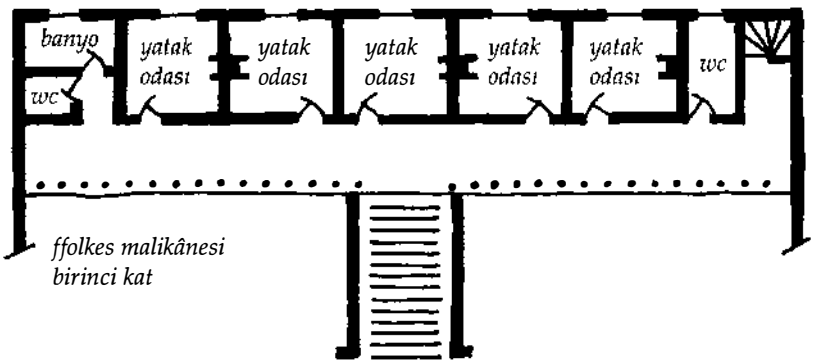

ffolkes malikânesi
birinci kat

Birinci Bölüm

"Böyle şeylerin kitapların dışında olabileceği kimin aklına gelir!"

Albay titreyen eliyle purosunu yaktı ve ekledi, "L***t olsun, Evadne, bunu senin kitaplarında okusam şaşırmazdım!"

İsmi telaffuz edilen kadın küçümser bir tavırla "Hah!" dedi ve burnunun ucuna düşen kelebek gözlüğünü düzeltti. "Bu sözlerin bütün şüphelerimi doğruluyor."

"Ne demek istiyorsun?"

"Kitaplarım hakkındaki övgülerinin hepsi uydurmacaymış."

"Uydurmaca mı? Ama ben–"

"Kitaplarımı okumuş numarası yapacağına sahiden okumuş olsaydın, Roger ffolkes, benim kilitli odalara hiç bulaşmadığımı bilirdin. Onları John Dickson Carr'a bırakıyorum."

Albay yaratmış olduğu sıkıntılı durumdan nasıl kurtulabileceğini hesaplarken o ana kadar ellerini yüzüne kapamış halde koltukta annesinin yanında oturmakta olan kızı Selina çığlığı basarak ikisini de şaşırttı, "Yalvarıyorum kesin artık! Ne kadar kalpsizsiniz, sanki Katil Kim oynuyormuşuz gibi davranıyorsunuz! Ray'in kalbinden vurulmuş cesedi" –sahnenin dışındaki bir noktayı işaret eden tiyatro oyuncuları gibi elini tavan arası yönünde kaldırdı– "hâlâ yerde yatıyor! Umurunuzda bile değil!"

Son üç sözcük bariz büyük harflerle telaffuz edilmişti: UMURUNUZDA BİLE DEĞİL! Selina tiyatro yerine sanat okumaya karar vermekle hata etmiş olabilirdi, fakat bu kez kim-

se onun içtenliğinden şüphe duymuyordu. Cesedin bulunmasını takip eden yarım saat boyunca aralıksız ağlamış ve hıçkırıkları henüz kesilmişti. Karısıyla birlikte kızlarını ellerinden geldiğince teselli etmeye çalıştılarsa da, Albay cesedin sebep olduğu telaş ve karmaşada kızının kurbana karşı duyduğu güçlü hisleri unutuvermişti. Al yanaklı kanlı canlı yüzü mahcup bir ifadeye büründü.

"Özür dilerim, canım, özür dilerim. Çok duyarsız davrandım. Bu cinayet öylesine olağanüstü ki halen etkisini üzerimden atamadım!" Kolunu kızının omuzlarına sardı. "Affet beni, affet beni."

Sonra kendisini tanıyanların alışık olduğu bir şekilde yine düşüncelere daldı.

"Gerçek hayatta bir kilitli oda cinayeti olduğunu hiç duymamıştım" diye homurdandı kendi kendine. "Belki de *Times* gazetesine haber vermeye değer."

"Offf, baba!"

Albay'ın karısı kızının sırtını boş yere sıvazlamaya devam ededursun, Selina'nın sanat okulunda tanıştığı Amerikalı delikanlı Donald endişeli bir tavırla kızın etrafında dört dönüyordu. Ancak genç adam asıl can attığı şeye, yani kızı kollarına alıp avutmaya cesaret edemeyecek denli çekingendi. (Bu arada delikanlının tam ismi Donald Duckworth, talihsiz bir isim, fakat ebeveynlerinin bu ismi koydukları 1915 senesinde çizgi film kahramanı henüz ortalarda yoktu.)

Aslında kabahat yalnızca Albay'da değildi. Herkesin, kimi içinden kimiyse dışından Selina için üzüldüğü doğru olsa da, davetliler arasında ölen adamın arkasından samimiyetle gözyaşı döken tek kişinin Selina olduğunu inkâr etmek mümkün değildi. Evdeki aşağı yukarı herkesin, zihinleri bu şaşırtıcı cinayetin gizemleriyle meşgul olmasa bile, Raymond Gentry'nin dünyadan göçü hakkındaki taziyelerini sunmaya gayret göstermemek için kendince sebepleri vardı. Kısacası kimse timsah gözyaşları dökmeye hazır değildi ve gerçekten gözyaşı döken tek kişi Selina ffolkes idi.

26 Aralık sabahı dışarıdan birisi ffolkes malikânesinin duvarları ahşap kaplamalı misafir odasına adım atsaydı –ve şömi-

nenin rafında dizili narin Royal Doulton biblolarla koltukların üzerindeki zarif oya işi örtülerin kadınsılığını boğan, Albay'ın puroları gibi acı kokan erkeksi havayı solusaydı– ortamdaki şaşkınlık ve hatta korkuyu hemencecik hissedebilirdi. Fakat odadaki hüzün eksikliğine şaşmamak da zordu.

Dolaplı saat yedi çeyreği gösteriyordu. Bir araya toplanmış bekleyen hizmetkârlar apar topar üniformalarını giyinmiş olsalar da konuklar halen sabahlıklarıyla duruyorlardı – tabii Mary ffolkes'un en eski dostlarından sahne ve sinema oyuncusu Cora Rutherford'u saymazsak. Kadının üzerinde "kimono" diye adlandırdığı ve Paris'te çok "moda" olduğunu söylediği morlu yaldızlı, gösterişli bir giysi vardı.

"Erkekler neden hiçbir şey *yapmıyorlar*?"

Albay öfkeyle başını kaldırdı.

"Kendine hâkim ol, Cora" diyerek kadını uyardı. "Böyle bir zamanda sinirlerimize mukayyet olmamız lazım."

"Öf, lütfen sersemliği bırak Roger!" diye karşılık verdi kadın, kendine özgü küçümser ama samimi tavrıyla. "Benim sinirlerim seninkilerden çok daha kuvvetlidir."

Söylediğini kanıtlamak istercesine kimonosunun cebinden yeşil kaba deriyle kaplı ince bir sigaralık çıkardı ve içinden sıyırırcasına aldığı bir sigarayı uzun abanoz bir ağızlığa yerleştirdi, sigarayı yaktı ve derin bir nefes çekerek ciğerlerini dumanla doldurdu. Parmaklarının rahatlığı Albay'ın titrek elleriyle tam bir tezat oluşturuyordu.

Kadın sakince sözüne devam etti: "Ben yalnızca hemen tepemizde bir ceset varken boş oturmamamız gerektiğini söylemek istemiştim. Bir şey yapmalıyız."

"Evet, ama ne yapacağız?" diye karşılık verdi Albay. "Farrar telefon etmeyi denedi – kaç kez denemiştin, Farrar?"

"Altı-yedi kez, efendim."

"Evet. Hatlar kesik ve büyük ihtimalle bir süre daha kesik kalacak. Hatların kesilmesine sebep olan kar fırtınası halen devam etmekte, kulak kabartırsan sen de gayet iyi duyabilirsin. Gerçeklerle yüzleşmemiz lazım. Kar dolayısıyla burada mahsur kaldık. Dış dünyayla yeniden bağlantıya geçebilmek için en azından fırtınanın dinmesini beklemek zorundayız. En yakın

karakoldan elli kilometre uzaktayız ve oraya giden yol da bu fırtınada çoktan kapanmıştır."

Selina'dan yana kaçamak bir bakış attı ve konuşmaya devam etti:

"Tabii, Noel kutlamamızın tamamen bozulduğunu ve bu olayın hepimizin keyfini kaçırdığını kabul ediyorum ama cesedin kalkıp da bir yere gideceği yok. Korkarım elimizden oturup beklemekten başka bir şey gelmez."

Tam o anda, biraz önce tanışmış olduğumuz yazar Evadne Mount şöminenin yanında sıcacık yün sabahlığına sarınıp yerleşmiş olduğu koltuktan, erkeksi sesinde aceleci bir imayla Albay'a karşılık verdi, "Bunu yapabileceğimizden pek emin değilim, Roger."

"Nasıl yani?"

"Oturup bekleyebileceğimizi sanmıyorum."

Albay gözlerini merakla kadına dikti.

"Nedenmiş peki?"

"Öncelikle olup bitenleri bir gözden geçirelim. Yarım saat önce Raymond Gentry tavan arasında ölü bulundu. Sen, Roger, ona ulaşabilmek için kapıyı kırmak zorunda kaldın çünkü kapı içerden kilitlenmiş ve anahtar kilidin üzerinde bırakılmıştı. Dahası odanın tek penceresinde parmaklık var. Demek ki, ne niyetle olursa olsun, tavan arasına kimse girmiş olamaz –fakat birisi girmiş– ve girse de dışarı çıkamaz – fakat birisi bunu da becermiş, inkâr etmek mümkün değil.

"Sana biraz önce de söylediğim gibi, Roger, ben kilitli oda cinayetlerine bulaşmam. Dokuz tane roman, üç tane de oyun yazdım –*Yanlış Ses* adlı son oyunum West End tiyatrolarında dört yıldır başarıyla yorumlanmakta –Agatha Christie de kimmiş!– ve hiçbir eserimde cinayet kilitli bir odada işlenmedi. Dolayısıyla bu cinayetin nasıl işlenmiş olduğu hakkında zerre kadar fikrim olduğunu iddia etmiyorum.

"Ama" dedi ve söyleyecekleri dinleyiciler üzerinde olabilecek en kuvvetli etkiyi yaratsın diye birkaç saniye durakladıktan sonra lafını tamamladı, "*cinayeti kimin işlediğini biliyorum.*"

Sözleri sahiden de müthiş bir etki yarattı. Odadakilerin üzerine ölüm sessizliği çöktü. Zaman birkaç saniyeliğine durdu.

Hizmetkârlar huzursuzca kımıldanmayı kestiler. Cora Rutherford'un kusursuz manikürlü tırnakları önündeki camdan kül tablasının kenarında dans edercesine oynaşmayı bıraktı. Dolaplı saatin tıkırtısı bile duyulmaz oldu – belki de tik tak diye içinden sayıyordu.

En sonunda sessizlik, aşırı duygusal bir biçimde de olsa, sakar aşçı yamağı Adelaide'in genzinden patlarcasına yükselen feryatla son buldu. Geniz etlerinin kuvvetinden dolayı diğer hizmetliler Adelaide'e geniz Addie ismini takmışlardı. Addie en ufak olaylarda bile gözyaşlarına hâkim olmayı beceremezdi. Hıçkırıklara boğulması için bir fincanı elinden düşürmesi yeter de artardı. Fakat evin aşçısı Bayan Varley, "Hişt, kızım!" diye ünleyince kızcağızın ağlaması kesildi ve herkesin bakışları yine Evadne Mount'a çevrildi.

Kaçınılmaz soruyu telaffuz eden Albay oldu.

"Madem cinayeti kimin işlediğini biliyorsun, söyle bakalım. Katil kim?"

"Aramızdan biri."

Evadne çarpıcı iddiasını açıkladığı anda öfkeli itirazların yükseleceğini zannediyordu ama hiç de öyle olmadı. Tam tersi, kurmuş olduğu mantık sanki herkes tarafından çabucak kavranmış ve çürütülemez olduğuna karar verilmişti.

"Bu evin Dartmoor Hapishanesi'nin yakınında olduğunu biliyorum" diye sözüne devam etti, "hepinizin aklına hapishane kaçkınlarıyla ilgili düşünceler geldiğini de tahmin ediyorum. Evet, telefon kesik olduğuna göre çevremizdeki kırlarda bir hapishane kaçkınının dolaşıp dolaşmadığını bilmemiz sahiden de mümkün değil. Fakat bana kalırsa bu cinayetin hapishane kaçkınlarıyla alakası yok. Tıpkı Beyaz Kraliçe gibi ben de kahvaltıdan önce tam altı tane imkânsız şeye inanabilirim, aslında kahvaltıdan *sonra* desek daha yerinde olur" diye kendi kendini düzeltti, "kahvemi içmeden kendime gelemem. Ayrıca sevgili dostum John Dickson Carr'ın cinayet romanlarının sıkı bir okuyucusu olarak birinin o kilitli tavan arasında ortaya çıkıp ortadan kaybolduğuna, ortadan kaybolmadan önce de Raymond Gentry'yi öldürdüğüne ve bunları doğaüstü yollara başvurmadan hallettiğine inanmaya meyilliyim. Bütün bu anlattıklarım

sahiden başımıza geldiğine göre buna inanmaktan başka çarem de yok!

"Fakat mahkûmun birinin ülkenin en sıkı güvenlikli hapishanesi Dartmoor'daki hücresinden kaçtığına, bu korkunç kar fırtınasına rağmen kırları aştığına, hiçbirimiz duymadan eve girdiğine, zavallı Gentry'yi tavan arasına götürüp işini bitirdiğine, kapıya ve pencereye dokunmadan odadan çıktığına ve kimseye fark ettirmeden evden ayrılıp dışarıdaki kar fırtınasına döndüğüne inanmamı hiç kimse beklemesin! Hayır, gerçek hayatta *ve* kitaplarımda inanabileceğim şeylerin de bir haddi var. Olaya hangi açıdan bakarsanız bakın, bu cinayet evdekilerden biri tarafından işlenmiş olmalı."

Odaya tekrar sessizlik çöktü ve Evadne'nin söyledikleri hazmedilmeye çalışıldı. Selina bile gözyaşlarından sırılsıklam olmuş yüzünü ellerinin arasından kaldırıp diğerlerinin nasıl tepki verdiklerine baktı. İlk konuşan yine Albay oldu. Bacakları açık, elleri belinde şöminedeki alevlerin önünde dikilmesiyle VIII. Henry rolündeki Charles Laughton'u andırıyordu.

"Pekâlâ, Evadne, bu sözlerinle herkesi olası suçlu durumuna düşürüyorsun."

"Açık konuşmam gerekiyordu" diye karşılık verdi Evadne. Özür dilemeye hiç niyeti yoktu. "Gerçeklerle yüzleşmemiz gerektiğini söyleyen sendin."

"Bize söylediğin şey bir teori, gerçeğin kendisi değil."

"Olabilir. Ama eğer benden başka birisi" –gözleri odadakilerin üzerinde gezindi– "eğer benden başka birisi elimizdeki ipuçlarından yola çıkarak daha inanılır bir fikir ortaya atabiliyorsa buyursun, ben seve seve dinlerim."

O ana kadar hiçbir şey söylememiş olan Mary ffolkes aniden Evadne'ye dönüp yakarırcasına haykırdı: "Ah, Evie, bu söylediklerinde bir hata olmalı, aksini aklım almıyor! Eğer doğruysa, bu – bu o kadar dehşetengiz bir durum ki düşünmeye bile korkuyorum!"

"Üzgünüm, tatlım, ama tam da bu yüzden, yani dehşetengiz olduğu için düşünmemiz gerekiyor. Fırtına dinene kadar elimiz kolumuz bağlı duramayız demem bu yüzdendi. Burada öylece oturup aramızda kimin... Cümleyi tamamlamama gerek

var mı acaba? Böylesi bir kuşkunun aramızda nasıl bir karmaşaya yol açabileceğini gayet iyi biliyorum.

"İlk romanım *Yeşil Penguenin Gizemi*'nin konusu buydu. Bir kadının komşusunun yatalak bir kocası vardır. Kadın, komşusunun yatalak kocasını yavaş yavaş zehirlediği fikrine kendini öyle yaptırır ki, kendi kocası, karısının takıntı halinde komşuları gözetlemesine, teoriler kurmasına ve detektifçilik oynamasına dayanamaz ve sonunda keçileri kaçırıp Benares pirincinden antika bir şamdanla karısının kafasını yumurta gibi kırıverir. Kitabın sonundaysa tabii ki komşunun tamamen masum olduğu anlaşılır.

"Tamam, bu kitabın yaşadığımız olayla hiçbir ilgisi yok. Fakat bir şey yapmamız lazım. Derhal."

Albay'ın böylesine meşum bir anda bile uşaklara özgü ağırbaşlı bir tavır takınmayı başaran uşağı Chitty, odanın öbür ucundan, diğer hizmetkârların yanında dikildiği yerden bir adım ileri çıktı, elini yumruk yapıp dudaklarına götürdü ve abartılı olsa da kendine hâkim bir biçimde öksürdü. Oyun yazarlarının sahne talimatlarında "öhö öhö" diye tarif ettikleri türden bir öksürüktü ve "ö" ile "hö" hecelerini tane tane duyabilmek mümkündü.

"Evet, Chitty," dedi Albay, "n'oldu?"

"Kabalık etmek istemem, efendim, fakat" diye geveledi Chitty, "aklıma geldi de – şey, yani –"

"Evet, haydi, konuş be adam!"

"Şey, efendim. Başmüfettiş Trubshawe, efendim."

Albay'ın yüzü aniden aydınlandı.

"Evet, bu çok iyi bir fikir! Trubshawe, tabii ya!"

"Trubshawe mu? Bu isim bir yerden tanıdık geliyor" dedi yerel aile doktoru Henry Rolfe. "Trubshawe şu Scotland Yard emeklisinin adı değil miydi? Buraya iki-üç ay önce taşınmıştı, yanılıyor muyum?"

"Çok doğru. Karısı ölmüş. Hayattan biraz elini eteğini çekmiş. Kutlamamıza katılsın diye davet etmiştim – hani komşu komşuyu davet eder ya. Noel'i yalnız başına geçirmeyi tercih ettiğini söyleyerek davetimi reddetmişti. Ama biraz konuşunca nazik bir insan olduğu belli oluyor ve gerçekten de Scotland

Yard'ın en tepedeki adamlarından biriymiş. Aklınla bin yaşa, Chitty."

Chitty memnun bir tavırla, "Teşekkür ederim, efendim" diye mırıldandı ve sessizce eski yerine döndü.

Albay odadakilere dönüp konuştu: "Trubshawe'un evi Postbridge Yolu üzerinde, buraya sekiz-on kilometre mesafede, hemzemin geçidin hemen yanında. Bence fırtınaya rağmen onu arabayla alıp buraya getirebiliriz."

"Albay?"

"Evet, Farrar?"

"Acaba bu biraz ayıp olmaz mı? Bu saatte. Hem de Noel tatilinde. Neticede Trubshawe *emekli* olmuş."

"Polis dediğin asla emekli olmaz, bir geceliğine bile olmaz" diye itiraz etti Albay. "Bana öyle geliyor ki biraz heyecan yaşamak hoşuna bile gidebilir. Bütün gün kör ve yaşlı Labradoruyla konuşmaktan sıkılmıştır herhalde."

Albay aniden hareketlendi ve odada dikilmekte, oturmakta veya çömelmekte olan erkeklere seslendi.

"Aranızda Trubshawe'u almaya gitmek isteyen var mı?"

"Ben varım" dedi Doktor, diğer erkekler ağızlarını açmaya bile fırsat bulamadan. "Benim külüstür en çetin havalarda bile bana mısın demez. Zaten bu havalara alıştı artık."

Donald, "Ben de sizinle geleyim" diyerek çabucak Doktor'a katıldı.

"Teşekkürler. Külüstür yolda kalırsa kaslarımıza güvenmemiz gerekecek."

"İstediğiniz kas ise, Doktor," dedi Don, pazılarını şakayla karışık şişirip Selina'ya kaçamak bir bakış atarak, "benden iyisini bulamazsınız!"

"Fevkalade, fevkalade. O halde bir an önce yola koyulalım."

Henry Rolfe karısı Madge'in bulunduğu koltuğa eğildi ve çorapsız bacaklarını bir kedi gibi altında toplamış halde oturmakta olan kadının alnına utangaç bir öpücük kondurdu.

"Bak, canım," dedi, "beni merak edip endişelenmeni istemiyorum. Ben iyi olacağım."

Duruma metanetle göğüs geren, hayatının en büyük endişelerini davetlerde sigarasını yakacak çapkın erkekleri bekler-

ken yaşadığı her halinden belli olan Madge Rolfe ise kahraman kocasının çekiciliğine karşı koymakta pek zorlanmadı ve adamın öpücüğüne kuru bir gülümsemeyle karşılık verdi.

Doktor uzun adımlarla odayı terk eder, Don da onun ardından dışarı çıkarken herkes yollarının açık olmasını diledi. İki adam odadan çıkınca Albay ellerini Şarki bir ev sahibi gibi birbirine vurdu ve içinde bulundukları nahoş durum yüzünden fazla abartılı olmayan neşeli bir tavırla konuştu: "Kahvaltıda bana eşlik etmek isteyen var mı acaba?"

İkinci Bölüm

Aynı sabah saat dokuza birkaç dakika kala avluya, pencerenin hemen altına bir otomobilin yanaştığı duyuldu ve misafir odasının ağır kadife perdeleri aralanıp dışarıya göz atılınca otomobilin Dr. Rolfe'a ait olduğu kesinlik kazandı. Anlatılanlara bakılırsa (çünkü olan bitenlerin evdekilere aktarılması gecikmemişti) yolculuğun bilhassa gidiş kısmı korkunç geçmişti. Doktorun aktardığı kadarıyla, Rover'ı bir kar yığıntısından ötekine sallana sürüne ilerlemiş ve zavallı Don yolculuğun büyük kısmını arabanın içinde oturmak yerine arabayı iterek geçirmişti. Her şeye rağmen sonunda Trubshawe'un evine varabilmişlerdi. Şans eseri Trubshawe uyanıktı ve şöminenin başında dalgın bir tavırla sıcak çikolatasını yudumlamaktaydı – belki de hatıralara dalmıştı, kim bilir. İhtiyar Labradoru Tobermory ise sahibinin terlikli ayaklarının dibinde uyuklamaktaydı.

Başmüfettiş kapısında beliriveren iki yabancıyı görünce yaşadığı şaşkınlığı üzerinden atmaya çalıştı, çünkü hem o buz gibi Aralık sabahında kimseyi beklemiyordu, hem de Noel tatili halen devam ediyordu. Daha bu olanları hazmederken adamların gelme sebebini öğrendiğinde bir kat daha şaşırdı. Fakat can çıkar, polisin görev aşkı çıkmaz – adamlarla ffolkes Malikânesine gitmeyi tereddütsüz kabul etti. Aslında Albay, teşkilata kırk yıl boyunca kusursuzca hizmet ettikten sonra miskin bir emekliliğe çekilen Trubshawe'un heyecan yaşamaktan hoşlanacağını öngörmekte haksız sayılmazdı. Don, o sabah gerçekleşen tuhaf olayları Rolfe ile birlikte Trubshawe'a kısaca aktarırken adamın

gözlerindeki neşeli parıltıyı ve tavırlarındaki temkinli, adeta kedimsi şevki fark ettiğini belirtti.

Evin loş antresine giren üç adam paltolarını, atkılarını ve eldivenlerini çıkarmaya koyuldular. Daha sonra, Başmüfettiş posbıyığını bir toz tabakası gibi kaplayan kar taneciklerini seri el hareketleriyle silkelerken, sahibinin eve ne zaman döneceği henüz belli olmadığı için yalnız başına bırakılmayan Tobermory yaşlı ve tombul bedenini kendinden beklenmedik bir zindelikle silkeleyip hızlı adımlarla misafir odasına girdi. Odadakileri ilgisizce inceledi ve şöminenin önüne yayılıp nemli gözlerini kapayıverdi.

Aradan geçen saatlerde evdekilerin aksiliği de artmıştı. Doktorun ayrılmasından birkaç dakika sonra Selina ffolkes yatağına, ya da en azından yatak odasına götürülmüştü. Chitty hariç tüm hizmetkârlar –aşçı, iki hizmetçi, aşçı yamağı ve bahçıvan/şoför/tamirci– mutfağa gönderilmişlerdi. Zaten üç hizmetçi kadının katkıları kendi aralarında durmaksızın heyecanla fısıldaşmaktan öteye gitmemişti. Chitty'nin kalmasınaysa Başmüfettiş'i getirme fikrinin sahibi olduğundan izin verilmişti. Adamcağızı Başmüfettiş'in görkemli varışını görmekten alıkoymak çok ayıp olurdu.

ffolkes ailesinin konuklarıysa odalarına mı çıksınlar yoksa misafir odasında mı beklesinler bilemedikleri için –tabii Selina hariç– bulundukları yerden ayrılmamayı seçmişlerdi.

Aslında "seçmişlerdi" demek pek doğru olmayabilir. Evin sabahlıklı, taranmamış saçlı ve makyajsız konukları, Albay dahil hiç kimse böyle bir emir vermemiş olmasına ve konuşarak herhangi bir ortak karara varılmamış olmasına rağmen, Trubshawe adlı adam gelene dek, tabii gelirse, birbirlerinin gözünün önünden ayrılmamaya karar vermişlerdi. Aralarındaki samimi dostluklar eskilere dayandığı için doğal olarak diğer konuklara ve ev sahiplerine güveniyorlardı. Buna rağmen akıllarından geçenleri tahmin etmek zor değildi – ya Evie haklıysa...

Tabii insanın yerinde zor durduğu böyle anlarda zaman daha da yavaş akıyormuş gibi göründüğünden Madge Rolfe bir el briç oynamayı teklif etmişti; çünkü kocasının dönmesi saatler sürebilirdi. Mary ffolkes oyunda huysuz kocasıyla eşleşmekten

yıllar önce vazgeçtiği için Albay Madge ile, Evadne Mount ise Papaz ile eşleşmişti.

Fakat her zamanki neşelerinden uzak bir havada, birbirlerine şaka yollu sataşmadan oynadıkları için oyun oldukça keyifsiz geçmişti. Belli ki oyunu alıştıkları şekilde itişmeli ve şakalaşmalı oynamanın hem duygusuzluk hem de saygısızlık olduğunu düşünmüşlerdi. Dolayısıyla arama ekibi nihayet Başmüfettişle birlikte eve döndüğünde oyuncular duydukları rahatlığı gizlemeye gerek görmeden aynı anda kartlarını masaya bıraktılar.

Scotland Yard emeklisi cüsseli eski polis, Don ve Rolfe eşliğinde dar antrenin loşluğundan aydınlık, sıcak ve geniş misafir odasına girince bir an gözlerini kırpıştırdı.

Albay adamı selamlamak için birkaç adım öne çıktı.

"Ah, Bay Trubshawe, demek sizi buraya tek parça halinde getirmeyi başardılar! Sizi bu tatil gününde sıcak yuvanızdan çıkarıp buralara getirdiğimiz için sahiden çok özür dilerim. Tatilini böyle geçirmeyi kim ister ki? Fakat aklımızı kaçırmak üzereydik – ne yapacağımızı bilemiyorduk..."

Başmüfettiş Albay'ın kendisine uzattığı eli tutup öyle büyük bir kuvvetle sıktı ki acı adamcağızın beyninden çıktı. Sonra bakışlarını şöminenin önünde oturan altı konuğun üzerinde gezdirdi –şöminedeki ateşin yansıması, konukların belli belirsiz bir korkuyla dolu bitkin gözlerine beklenmedik bir canlılık katıyordu– ama keskin gözleri hiçbir konuğun üzerinde bir-iki saniyeden fazla oyalanmadı.

"Özür dilemenize hiç gerek yok" dedi, parmağını dalgın bir tavırla kalın kaşlarında gezdirerek. "Yardım almak için elinizden geleni yaptınız tabii. Olanlar çok korkunç."

"Evet, çok haklısınız. Lütfen içeri buyurun, ateşin yanına gelin. Elleriniz buz gibi olmuştur."

Başmüfettiş, "Teşekkürler" dedi ve kendisini izlemekte olan hanımların her birini başıyla selamlayarak şömineye yanaştı.

Fısıldarcasına, "Merhaba hanımlar, izninizle" diyerek ellerini parmak uçları neredeyse alevlere değecek şekilde şömineye yaklaştırdı.

Sonra Albay'a dönerek, "Yine de bir an önce suç mahallini gözden geçirmek istiyorum" diye ekledi.

"Öncelikle evdekilerle tanışmayı istemez miydiniz?"

"Açıkçası, hayır."

Trubshawe konuklara döndü.

"Baylar ve bayanlar, kabalık etmeyi hiç istemiyorum," dedi, bu kez hem erkeklere hem de kadınlara hitaben, "fakat durumun ehemmiyetini göz önünde bulundurmam ve vakaya öncelik vermem gerekiyor. İzninizle cesedi incelemek istiyorum."

"Evet, elbette, cesedi görmelisiniz" dedi Albay. "Evet, evet, beni takip ederseniz hemen görebilirsiniz. Fakat nasıl desem, daha konuklarımızla bile tanışmadan böyle –"

Başmüfettiş, "Önce ceset" diye ısrar etti.

"Pekâlâ, siz bilirsiniz. Ceset halen tavan arasında. Hiçbir şeye elimizi sürmedik, siz de göreceksiniz. Onu aynen bulduğumuz halde bıraktık. Lütfen beni takip edin."

"Teşekkür ederim. Bay Duckworth, siz de bize eşlik etmek istemez miydiniz? Albay tavan arasına girdiğinde siz de yanındaymışsınız madem."

"Tabii, elbette," dedi Don. "Bildiğim her şeyi arabada size anlatmıştım, ama elbette, nasıl isterseniz."

"Farrar da bizimle gelirse iyi olabilir" diye araya girdi Albay. "Not tutmak için. Ne dersiniz, Başmüfettiş? Farrar benim yardımcım sayılır; hem sekreterim olur, hem de idari işlerime o bakar. Her konuda bana çok yardımcı olur."

"Benim için sorun teşkil etmez. Yine de kendi notlarımı tutmak âdetimdir." –parmağının ucuyla alnına vurdu– "Ben her şeyi buraya kaydederim. Ama tabii, gelebilir."

Ayaküstü kurulan küçük ekip böylece misafir odasını terk edip evin yüksek tavanlı, cereyanlı, düzenli ve meydana gelen meşum faciadan önce bile kimi konuklar tarafından kasvetli bulunan holüne çıktı. Albay holün duvarlarını akla hayale gelebilecek her türlü vahşi hayvanın doldurulmuş başlarıyla kaplamıştı. Görkemli boynuzları tavana kadar yükselen bir İskoç geyiğinden tutun da Hindistan'ın dağlık bölgelerinden gelme devasa bir gri file ve küçük, tüylü, çeşit çeşit hayvanlara kadar tüm bu başlar Albay'ın eski mutlu günlerinde yaptığı seyahatlerden hatıralardı. Holün merkezinden yükselerek üst katta genişleyip korkuluklu iki galeriye dönüşen geniş merdive-

nin en tepe noktasında bir Mısır mumyası altınla süslü cafcaflı tabutunun içinde ayakta duruyordu. Yanından geçerlerken Albay, Trubshawe'un hayretle karışık bir ilgiyle mumyaya baktığını fark etti.

"Karıma ait. Arkeolog bir kuzeninden hediye geldi. Kuzeni mumyayı yanılmıyorsam '31 senesinde Luksor'da yönettiği bir kazıdan, şey –nasıl desem ki?– kurtarmış" diye açıkladı.

Sonra da böyle tuhaf durumlarda hep yaptığı gibi sessizliği dağıtmak için beceriksiz bir şaka yaptı.

"Dediğim gibi, mumya karıma ait. Yani ona kayın mumyam da diyebiliriz. Ha ha ha!"

"Ne kadar şakacısınız" dedi Trubshawe, nazikçe.

(Doğruyu söylemek gerekirse Roger ffolkes bu şakayı evin kapısından giren herkese tekrarladığı için şaka da tıpkı mumya gibi eskiyip sararmıştı.)

Albay sağdaki galeri boyunca uzanan iki yatak odasını ve banyoyu geçtikten sonra tekrardan sağa saparak sonunda sarmal bir merdivenin bulunduğu dar bir koridora girdi. Hizmetlilerin odalarının sıralandığı kaba taştan bu koridorun sonunda sarmal merdiven güzelce ütülenmiş bir kurdele gibi düzleşerek birkaç basamağa dönüşüyordu. Son basamağa ulaştıklarında tavan arasının tehditkâr kapısı karşılarında belirdi.

Başmüfettiş daha sahanlığa adım atmadan odanın içinde insanın kanını donduran bir cinayetin işlenmiş olduğunu görebiliyordu. Kapı önceden güç kullanarak açılmış olmasına rağmen ardında bulunan iri ve hareketsiz bir cisim yüzünden güçlükle aralanabiliyordu. Bu cismin bir insan bedeni olduğu gayet açıktı. Ceset ilk bakışta rasgele denebilecek bir biçimde yerde uzanıyordu. Kapının altından sızıp sahanlıktaki döşeme taşlarının üzerinde pıhtılaşmış bir kan lekesinin ateşli kızıllığı taşların donuk rengiyle tezat oluşturuyordu.

Trubshawe kan lekesiyle boşuna vakit harcamadı. Cesedi gereğinden fazla hareket ettirmemeye itina göstererek, ama bir yandan da odaya girebilmek için güç kullanmaktan çekinmeden kapıyı omuzladı ve mümkün olduğunca araladı, Raymond Gentry'nin artık rahatça görülebilen cesedinin üzerinden atladı ve odaya girdi.

Tavan arası kaba ve çıplak duvarlarıyla bir hapishane hücresini andırıyordu. Oda geniş olmasa da yüksek tavanı, odanın ortasından itibaren Başmüfettiş'in bulunduğu noktanın karşısındaki duvara doğru alçalıyordu. Oda birkaç parça eşya haricinde boş sayılırdı; üzeri çiziklerle kaplı ahşap bir masanın önünde çökük hasır oturaklı bir sandalye ve bir köşede tekli bir koltuk vardı. Koltuğun bir zamanlar basma diye tanımlanabilecek dokuması, deseni belli olmayacak denli aşınıp yıpranmış haldeydi ve solgun yüzeyinin altından kirli beyaz sünger parçacıkları dışarı fışkırmak üzereydi.

Ayrıca koltuğun arkasındaki duvarın yüksek kısmında tavan arasının tek penceresi görünüyordu. Dikdörtgen biçimindeki bu camsız pencere boylamasına bir çift demir parmaklıkla kaplıydı.

Ancak herkesin dikkati Raymond Gentry'nin cesedine odaklanmıştı. Cesedin kapkara ipek pijaması, üzerindeki yumuşak tüylü beyaz bornozla bir tezat oluşturuyordu. Boylu boyunca serildiği yerden belli olan kadınsı soluk yüzünde çarpık ve tarif edilmesi güç, dehşetli bir ifade vardı. Kendi boynu üzerinde kenetlenmiş olan iki elinin arasından çizgiler halinde sızan kan, ince uzun parmaklarını egzotik yakut yüzükler gibi sarmalıyordu.

Trubshawe cesedi incelemek için çömelip kurşun yarasını görebilmek için Gentry'nin yırtılıp parçalanmış pijama gömleğinin düğmelerini dikkatle çözünce Don tiksintisini gizleyemeyerek bir adım geriledi.

Derken Trubshawe doğrulup ayağa kalktı, cebinden boğumlu eski bir pipo çıkarıp yakmadan ağzına yerleştirdi ve Albay'a döndü.

"Bulduğunuzda aynen bu halde yatmaktaydı, yanılıyor muyum?" dedi vakur bir tavırla.

"Kesinlikle. Hiçbir şeyi yerinden oynatmadık, hiçbir şeye dokunmadık. Değil mi, Don?"

Amerikalı delikanlı, "Nasıl, ne dediniz?" diye geveledi. Gentry'nin yarasının tüyler ürpertici ayrıntılarını görmek genç adamı epey sarsmıştı.

"Onu bulduğumuzda aynen bu haldeydi değil mi, dedim."

"Evet, haklısınız. Aynen bu haldeydi. Kapının dibindeydi."

"Ölmüş müydü peki?" diye sordu Başmüfettiş.

"Tabii ki" dedi Albay. "O konuda hiç şüphemiz olmadı. Emin olmak için Doktor'u da çağırdık ama iş işten geçmişti. Ancak Rolfe'un söylediğine göre öldürüleli çok az zaman geçmişti. Tabii silah sesini ben de duyduğum için buna şaşırmamak lazım."

"Anlıyorum" dedi Trubshawe dalgın bir tavırla. "Arabayla buraya gelirken Bay Duckworth ikinizin cesedi nasıl bulduğunuzu anlatmıştı. İfadelerinizde çelişki olmadığına emin olmak için izninizle bir de sizin ifadenizi almak isterim, Albay."

"Evet, elbette. Buyurun."

"Pekâlâ. Bay Duckworth'un aktardığına bakılırsa silah sesini duyduğunuzda banyo yapmak üzere küveti doldurmakla meşgulmüşsünüz."

"Silah sesinin ardından bir de çığlık duydum. Ben çığlıklara alışkın bir insan olmama rağmen böylesine canhıraş bir çığlığı asla unutabileceğimi sanmıyorum, Başmüfettiş."

"Silah sesini ve çığlığı duyduğunuz anda bu seslerin tavan arasından geldiğine hiç şüphe duymadınız. Doğru mu anladım?"

"Evet, iki ses de bulunduğum yerin tam üstünden geldi. Seslerin hizmetlilerin odalarından gelmiyor olduğunu düşünmem bu yüzdendi; çünkü hizmetlilerin odaları koridorun diğer tarafında kalıyor. Yatak odamızın hemen üzerinde bulunan tek oda tavan arasıdır."

"Ve derhal yatak odanızdan dışarı fırladınız –"

"Aslında derhal demek yanlış olur. Giyinmem gerektiği için biraz vakit kaybettim."

"Giyindikten sonra aceleyle yatak odanızdan galeriye çıktınız sonra da biraz önce tırmandığımız şu basamakları aşıp –"

"Tekrar lafınızı kesmemin mahsuru var mı, Başmüfettiş?"

"Evet, Albay?"

"Hiçbir konuda yanlış anlaşma olmasın istiyorum, kusura bakmayın. Basamakları tırmanmaya başladığım anda Don ile çarpıştım, onun odası basamakların hemen yanında."

"Anladım. Bu, Bay Duckworth'un bana anlattıklarıyla birebir örtüşüyor. Sonra da, eğer doğru anladıysam, ikiniz de kapı-

nın altından sızan kanı gördünüz ve derhal odaya girmeniz gerektiğine karar verdiniz, öyle mi?"

"Çok doğru" dedi Don. "İlk başta kapıyı belki üç-dört kez omuzladık ama yerinden oynatamadık. Fakat sizin de görebileceğiniz gibi kapının ahşabı epey eski ve küflü, hatta bazı kısımları tamamen çürümüş –bakın, şu kısmı parmağınızla biraz kazırsanız kolayca dökülüyor– neyse, sonunda kapıyı açmayı başardık. Yine de odaya girmemiz için kapı aralığından güçlükle geçip Gentry'nin bedeninin üzerinden atlamamız gerekti."

Don Albay'ın anlattıklarına ufak tefek eklemelerde bulunurken Başmüfettiş eğilip kapıyı dikkatle incelemeye başladı. İncelemesi bitince yeniden doğrulup konuştu:

"Gördüğüm kadarıyla kapı içerden kilitlenmiş ve anahtar halen kilidin üstünde duruyor. Siz cesedi bulduğunuz sırada da böyle miydi?"

"Kesinlikle!" dedi Albay hararetle. "Ortada olağanüstü bir şeyler döndüğünü düşünmemiz de bu yüzdendi. Pencerede parmaklık var, kapı içerden kilitlenmiş ve anahtar halen kilidin üzerinde duruyor! Ünlü İskoç'un Çarmıha Gerilme hakkında dediği gibi, hayatımda hiç böyle bir şey duymadım."

"Peki, içeri girdiğinizde oda boş muydu?"

"Bomboştu – tabii yerde yatan Gentry'yi saymazsak. Katilin bunu nasıl yapmış olabileceğini anladıysam ne olayım! Birkaç saat önce aşağıdakilere de söylemiştim, insan böyle cinayetlerin sadece kitaplarda olabileceğini düşünür. Aslında Evadne Mount'un da konuklarımız arasında olduğu düşünüldüğünde epey ironik bir durum. Evadne Mount ünlü bir polisiye yazarıdır, herhalde biliyorsunuzdur."

"Evet," dedi Trubshawe, "Bay Duckworth onun burada olduğundan bahsettiğinde epey heyecanlanmıştım."

"Kitaplarının hayranısınız demek, ha?" diye sordu Albay.

"Şey..." dedi Trubshawe kaçamak bir tavırla, "Hayranıyım demek doğru olur mu bilemiyorum. Bence kendisi de Scotland Yard'ın pek hayranı sayılmaz. Kitaplarında yer alma talihsizliğine eriştiğimde benim ismimi Müfettiş Ağırkan koymuştu. Tüm hamallık işlerini ve tatsızlıkları bana yüklerdi. Sonra çiçeği burnunda çokbilmiş bir detektif oğlan ortaya çıkıp her şeyi –"

Başmüfettiş'in arkasından gür bir ses yükseldi.

"Bahsettiğiniz çiçeği burnunda detektif benimkiyse, Başmüfettiş, en azından cinsiyetini doğru aktarın. Çokbilmiş bir oğlan değil, çokbilmiş bir kız demeniz gerekirdi."

Evadne Mount sabahlığına sarınmış halde kapının eşiğinde dimdik ayakta duruyordu. Bu tarz sabahlıklar, tıpkı Sahra Çölü'nün yumuşak ve değişken arazisinin değişmez birer unsuru olan Bedevi kadınları gibi, Londra dolaylarının yumuşak ve değişken arazisinin değişmez birer unsuru olan basit ve inatçı orta yaşlı İngiliz hanımlarının vazgeçilmez bir parçasıydı.

"Çokbilmiş bir kız, ha?" dedi Başmüfettiş. Öylesine hazırlıksız yakalanmıştı ki davet edilmeden kendilerini tavan arasına kadar takip etmiş olan kadını hak ettiği gibi paylayamadı.

"Eğer belirttiğiniz gibi kitaplarımı okumuş olsaydınız," dedi kadın, adamı tombul parmağıyla dürterek, "kendinizi hayranım saysanız da saymasanız da detektifimin ismini bilirdiniz."

"Nedir peki?"

"Baddeley. Alexis Baddeley."

"Evet, tabii, elbette, Alexis Baddeley!" dedi Trubshawe. "Şimdi hatırladım. Alexis Baddeley. Bekâr bir genç hanımdı ve zekâsı –hani derler ya– yaşına göre pek kıvraktı. *Faber veya Faber* adlı kitabınızdaki ikiz kardeşler cinayetini çözen de oydu, yanılıyor muyum?"

"Çok doğru. Ben hep ikizleri malzeme olarak kullanmaya çekinmişimdir. Ama sonunda kullanmaya karar verdiğimde, kendime özgü klasik bir biçimde sonuna kadar götürdüm. Ne kadar gülünç, değil mi?

"O romanımın başkarakterleri tek yumurta ikizleridir," diye sözüne devam etti, Don ile Albay'ı da sohbete katarak, "Faber kardeşler, Kenneth ile George Faber. Birbirlerine tıpatıp benzemenin yanı sıra hep aynı kıyafetleri giyinirler. Hatta birbirleriyle kendilerinden başka hiç kimsenin anlamadığı şifreli tuhaf bir lisanda iletişim kurarlar ve ikisini birbirinden ayırt edemeyen tanıdıklarına, komşularına eşek şakaları yapıp dururlar."

"Ama ben–"

Kadın, Trubshawe'un araya girme çabasına aldırış etmeden lafına devam etti, "İşin tuhafı ikizler de kendi aralarında tar-

tışıp dururlar –okuyucu çok geçmeden kardeşlerin aslında birbirlerinden nefret ettiklerini öğrènir– böylece kardeşlerden biri öldürülünce herkes cinayeti diğer kardeşin işlediğini düşünür. Ancak hayatta kalan kardeş kimliğini açıklamamak için inat ettiğinden Alexis Baddeley fena bir ikileme düşer: hangi kardeş kimdir? Kenneth'in mi George'u yoksa George'un mu Kenneth'i öldürdüğünü bulmak için, Başmüfettiş'in de nazikçe belirttiği gibi, kıvrak zekâsını kullanır."

"Katil hangisiydi acaba?" diye sordu Trubshawe, kadının konuşmasından sersemlemiş halde.

Evadne Mount alaycı bir tavırla karşılık verdi, "Madem kitabı okudunuz, sorunuzun cevabını kendiniz verin."

Adam kabalığın kıyısında gezinen bakışlarını bir an için kadının üzerine dikti ama neyse ki edebi hatıraları tazelemek için vakitleri olmadığını hemencecik hatırladı.

"Bayan Mount, tanıştırılmamış olduğumuz için izninizle kendimi tanıtayım. Benim adım Trubshawe, Başmüfettiş Trubshawe. Aslında *emekli* Başmüfettiş Trubshawe desem daha doğru olur."

"Tanıştığımıza memnun oldum" dedi kadın.

"Ben de memnun oldum. Aslını sorarsanız şeref duydum. Ancak derhal aşağı inip diğer konuklara katılmanızı ısrarla rica etmem gerekiyor. Burası bir hanımefendi için hiç uygun bir yer değil."

Evadne Mount Raymond Gentry'nin yerde uzanan cesedine soğuk bir bakış attı.

"Saçmalamayın lütfen. Aşağıdaki hanımlar adına konuşmam doğru olmaz ama ben ceset görünce ayılıp bayılan çıtkırıldım hanımlardan değilim. Ayrıca böyle bir inceleme –Scotland Yard'da buna ne derler?– işlemini, hayır, hayır, sürecini gözlemlemek bir polisiye yazarı olarak çok işime yarayabilir.

"Hem Roger'ın da biraz önce belirtmiş olduğu gibi bu tip cinayetler sadece kitaplarda olur. Bana sorarsanız gerçek hayatta bile biz yazarlar böyle gizemli cinayetleri siz polislerden çok daha iyi çözebilecek yeteneğe sahibiz. Tabii sizin bu fikrime katılmanızı beklemiyorum; fakat ne demişler, bir elin nesi var iki elin sesi var."

"Demek iki elin sesi var" dedi Başmüfettiş, düşüncelere dalarak. "Gerçek bir cesedin birkaç adım ötesinde böyle bir şey söylemek biraz talihsizlik oluyor bence. Hazır laf açılmışken, Albay, size söylemem gereken bir şey var. Sizin gibi bir grup saygıdeğer vatandaşın yanı başınızda böylesine vahşi bir cinayet işlenmesinden duyduğunuz şaşkınlığı ve korkuyu fark etmiş olsam da aranızdan hiç kimsenin bu delikanlının ölümünden büyük bir üzüntü duyduğunu hissettiğimi söyleyemeyeceğim."

Albay, Trubshawe'un saptamasına uygun bir karşılık bulmakta zorlandı.

"Eee, şey..." diye homurdandı. "Yani... Çünkü... Açıkçası söyleyecek söz bulamıyorum."

"Nihayetinde çocukcağız sizin konuğunuzdu."

"Sorun da bu ya. O benim konuğum değildi."

"Konuğunuz değil miydi?"

"Hayır, korkarım değildi" dedi Albay.

"O halde burada ne işi vardı?"

"İşin aslı, Bay Trubshawe, ben Raymond Gentry'yi hayatımda görmemiştim. İlk kez onunla tanışmam Noel Arifesi'nde buraya geldiğinde oldu. Buraya kızım Selina ve Don ile birlikte geldi. Selina'nın konuğuydu, benim veya eşimin değil. Planlarda son anda bir değişiklik yapılıp konuklara eklenmişti. Şimdiki gençler böyle ani değişikliklere bayılıyorlar, kendilerini Bohem ve özgür sandıklarından olsa gerek.

"Ben kızıma tapmasına tapıyorum, ama o da zamane gençlerinden farksız. İçinde hiçbir kötü niyet olmasa da kendine 'matrak' gelen bir davranışın bizleri ne kadar rahatsız edebileceğini düşünmüyor. Ben onun yaşındayken Noel zamanı ailemin yanına bir yabancıyla, aramızda hiç kimsenin tanımadığı davetsiz bir delikanlıyla gelmeyi aklımdan bile geçirmezdim.

"Ama elden ne gelir, yeni nesil böyle işte. Chelsea gençlerini bilirsiniz. Kendi kanunlarını illa kendileri koyarlar. Nasıl biz kendi âdetlerimize bağlıysak onlar da kendi âdetlerine bağlılar. Böyle şeyler yapmadan önce sizden izin almaları gerektiğini anlatmaya çalışırsanız da lafı ağzınıza tıkıp sizi bunamış gıcık bir moruk ilan ederler."

"Kızınız davetsiz bir konuk getirdiğini size haber vermemiş miydi?"

"Hayır, vermemişti."

"Ya Raymond Gentry, kendisinin varlığından açıkça hoşnutsuz olan kişilerin arasında olmaktan rahatsızlık duymuyor muydu?"

Albay alaycı bir biçimde homurdandı.

"Gentry mi? Hah! Buraya davetsiz olarak gelme fikrinin kendi başının altından çıktığını öğrenirsem zerre kadar şaşırmam."

"Demek öyle. Söylediklerinize bakılırsa delikanlıyla aranız iyi değil. Değilmiş."

"Aramız iyi değil miymiş?" dedi Albay tükürürcesine. "Gentry hayatımda tanışma talihsizliğine eriştiğim en iğrenç insanlardan biriydi. Mesleği neymiş biliyor musunuz? Tabii buna meslek denirse! *Borazan* adlı paçavradan bozma gazete için, kendi deyimiyle, profesyonel bir dedikodu yazarıymış. İnsan bundan daha fazla alçalamaz herhalde!

"Evet, evet, cesedinin tepesinde dikildiğimizin ben de farkındayım, ama birçok kez ona kırbacı basıp evden kovmamak için kendimi zor tuttum! Aslında kendimi tutmasaydım eşek sıpası şimdi hayatta olacaktı!"

"Neden öyle yapmadınız?" diye sordu Trubshawe sesini yükseltmeden.

"Ne neden?"

"Neden kırbaçlamadınız? Neden evden kovmadınız?"

"Çok basit, Selina yüzünden. Dediğim gibi, Gentry'yi buraya kızım davet etmişti ve görünüşe bakılırsa ondan epey hoşlanıyordu. Neden diye bana sormayın. Selina küçüklüğünden beri ele avuca sığmaz bir kızdı, son zamanlarda iyice azıttı, fakat o bizim tek çocuğumuz. Mary de ben de onun bir dediğini iki etmeyiz. Bu yüzden ben de sırıtıp katlanmaya karar vermiştim – sırıtıp katlanmak için *çabalamaya* desem daha doğru olur. Köprüyü geçene kadar ayıya dayı demek lazım, ha ha ha!

"Aksiliğimi mazur görün, Başmüfettiş, son yirmi dört saattir sinirlerim allak bullak oldu. Şayet halen anlamadıysanız, Raymond Gentry'yi benim öldürmediğimi söylemeye çalışıyorum."

Emektar gözleri küçük ve meşum odayı incelemekle meşgul olan Başmüfettiş bu masumiyet ilanına ilişkin hiçbir yorumda bulunmadı.

"Herhalde," dedi, "odaya girdiğinizde etrafta herhangi bir cinayet aletinin bulunup bulunmadığını sormam biraz anlamsız olur, değil mi?"

"Görebildiğimiz kadarıyla yoktu, hayır."

Trubshawe masaya yaklaşıp aynı anda iki çekmecesinin kulplarına asıldı. Çekmecelerden biri hemen açılmayınca sertçe tekrar çekti ve çekmece gıcırdayarak açıldı. Fakat iki çekmece de boştu.

"Tuhaf..." diye homurdandı.

"Tuhaf olan nedir?"

"Eğer katil cinayete intihar süsü vermek isteseydi tek yapması gereken tabancayı Gentry'nin eline tutuşturmaktı. Kilitli kapı ve parmaklıklı pencere gibi unsurlarla cebelleşmeye hazır olduğu düşünüldüğünde böyle yapması bizi suçun gerçekte nasıl işlenmiş olduğundan uzaklaştırmaya yarayabilirdi. Katil tabancayı ortadan kaldırarak bu suçun sahiden de bir cinayet olduğuna dikkatimizi çekmeyi başardı."

Pencerenin önüne gidip parmağını yıpranmış ahşap çerçeveye sürdü. Sonra var gücüyle iki demir parmaklığa asıldı fakat azıcık olsun kımıldatamadı.

Toz içinde kalan avuçlarını ovuşturarak yeniden Albay'a döndü.

"Hizmetlilerden şüphe duymuyoruz, öyle mi?"

"Çok şükür ki duymuyoruz. Hepsi yıllardır bizim yanımızdalar – temizlikçilerse birkaç aydır, zaten bugünlerde bundan daha uzun süre kalan temizlikçi bulmak zor."

Bir an tereddüt etti.

"Tabii bir de Tomelty var."

"Tomelty mi?"

"Şoförüm, bahçıvanım ve her türlü işte yardımcım olur. İrlandalıdır. İrlandalılığı benim zevkime göre biraz fazla kaçıyor. Tomelty kendini anasının gözü zanneder. Fakat açıkçası etse etse köyün kızları için bir tehlike arz eder. Mary ve ben, Tomelty'nin en az bir-iki kızı hamile bıraktığından şüpheleniyoruz ama şim-

diye kadar kimse bir şey kanıtlayamadı – anneler anne olduklarıyla kaldılar. Ben de yanımda çalışanları üç beş dedikoduya dayanarak kovacak bir adam değilim. Hem arada bir İrlandalılığı tutup küstahlık etse de işinde çok başarılıdır. Onun kimseyi öldürmeyeceğine eminim."

"Peki ya Farrar?" diye sordu Trubshawe. "Kabalığımı mazur görün, Bay Farrar, fakat bu soru eninde sonunda patronunuza sorulacaktır, dolayısıyla şimdiden sormam en iyisi."

Albay kesin bir tavırla başını hayır anlamında salladı.

"Ondan şüphe duymanıza hiç lüzum yok. Farrar yıllardır benim yanımda çalışıyor, sahi kaç yıl oldu? Üç mü? Yoksa dört mü?"

"Dört, efendim."

"Evet, dört yıldır malikâneyi çekip çeviriyor ve en ufak bir uygunsuzluğunu görmedim. Kabalığımı mazur görün, Bay Trubshawe, ancak bütün bu sorgulama biraz saçma kaçıyor. Hizmetlilerimin Raymond Gentry'yi öldürmek için en ufak bir sebepleri bile olamaz, bırakın onu tanımayı, onu doğru düzgün görmediler bile."

"Demek ki," dedi Başmüfettiş, "siz de Bayan Mount tarafından ortaya atılan, katilin konuklarınızdan biri olduğu fikrine katılıyorsunuz, öyle mi?"

"Ah, benim böyle bir şey söylediğimi de nereden çıkardınız?" diye sordu Evadne Mount haşin bir tavırla.

"Sanırım bunu siz değil Bay Duckworth söylemişti. Evet, kesinlikle oydu. Biz Dr. Rolfe'un arabasında buraya gelirken söylemişti."

Don yüzünü utanç içinde buruşturdu.

"Doğru söylüyor" dedi kadına dönerek. "Misafir odasında duyduğum her şeyi Başmüfettiş'e aktardım. Bunları bilmesi gerektiğini düşündüm."

"Hiçbir şey için özür dilemene gerek yok, delikanlı" diye karşılık verdi kadın nazikçe. "Ben yalnızca kimin kime ne dediğinin hesabını tutmaya çalışıyorum."

Sonra da ürpererek sabahlığının kemerini sıktı ve odaya girip bakışlarını hızla eski püskü eşyaların üzerinde gezdirdi.

Trubshawe gözünün ucuyla bir-iki saniye kadını izledikten sonra Albay'a döndü.

"Bornozunun ceplerine baktınız mı acaba?" diye sordu, parmağıyla Raymond Gentry'nin cesedini işaret ederek.

"Tabii ki bakmadık. Size biraz önce söyledim, Başmüfettiş, hiçbir şeye elimizi sürmedik."

Trubshawe oyalanmadan yere çömeldi ve elini Raymond Gentry'nin kanlı bornozunun önce sol, sonra da sağ cebine soktu.

Sol cepte hiçbir şey bulamadı. Fakat sağ cepten buruşuk bir kâğıt parçası çıkardı. Çömeldiği yerden kalktı ve kimseye bir şey söylemeden sakin bir ifadeyle kâğıt parçasını açtı.

Kâğıdın bir yanında daktiloyla dört veya beş satır halinde bir dizi büyük harf yazılmıştı. Trubshawe birkaç saniye boyunca harfleri inceledi.

"Yazılanların olayla bir alakası yoktur herhalde" dedi Albay, gözlerini kısıp dikildiği yerden kâğıttakileri okumaya çalışarak.

"Tam tersi" dedi Trubshawe. "Olayla fevkalade yakından alakası var. Yanılmıyorsam büyük bir keşif yaptık."

Kâğıdı katlayıp ceketinin cebine koydu.

"Albay, söyler misiniz lütfen, konuklarınız da sizin gibi Gentry'den nefret ediyorlar mıydı?"

"Konuklarımın hiçbiri o pis sıçana katlanamıyordu. Niçin sordunuz?"

"Ah, kendime göre sebeplerim var" dedi Başmüfettiş müphem bir tavırla.

"Bay Trubshawe, aslında..."

Evadne Mount yine araya girmişti.

"Evet?"

"Büyük keşifler iyi hoştur," dedi alaycı bir tavırla, "ama bazen küçük gariplikler büyük keşiflerden çok daha önemlidir."

"Küçük gariplikler mi?"

Kadın işaret parmağını tavan arasını kaplayan döşemenin üzerine sürdükten sonra incelesin diye Başmüfettiş'in yüzüne yaklaştırdı.

"Şey," dedi adam, gözlerini dikkatle kadının parmak ucuna dikerek, "ben hiçbir şey görmüyorum."

"İşte bu," dedi kadın, "küçük bir gariplik."

Üçüncü Bölüm

Aradan geçen sürede ffolkes ailesinin alt kattaki misafir odasında bekleyen konuklarının dağınıklığı daha da artmışa benziyordu. Bayat kokulu sigara dumanı odanın tavanında bir bulut gibi asılıydı. Kadınlardan ikisi, Mary ffolkes ile Papaz'ın karısı Cynthia Wattis kucaklarında sayfaları ilgisizce çevrilmiş soluk moda dergileriyle uyuklamaktaydılar. Ev sahiplerinin kendisini bunca yıldır tek bir kez bile yorgun ve bitkin görmedikleriyle böbürlenen uşak Chitty'nin bile omuzları düşmeye başlamıştı.

Albay küçük soruşturma heyetinin başında odaya girdiğinde odadaki herkes bitkinlikle de olsa hareketlendi, kadınlar saçlarını, erkekler sabahlıklarının kemerlerini düzelttiler ve Scotland Yard temsilcisi olarak gördükleri adamın söyleyeceklerine kulak kabarttılar.

Ancak ilk konuşan Roger ffolkes oldu. Başmüfettiş'e dönerek şöyle dedi:

"Herhalde artık sizi konuklarımla tanıştırmamı istersiniz, değil mi?"

"Elbette" dedi Trubshawe. "Lütfen buyurun, ne de olsa ev sahibi sizsiniz."

"Teşekkür ederim" dedi Albay yüzünde buruk bir gülümsemeyle. "Ah, dağınıklığımızın kusuruna bakmayacağınızı umuyorum. Tahmin edersiniz ki hepimiz hazırlıksız yakalandık."

"Rica ederim, ne demek... Bayanlar ve baylar, lütfen rahat olun, bizim meslekte böyle durumlara alışkın olmak gerekir. Hatırlıyorum da bir seferinde suçlunun birini banyo yaparken tutuklamıştım. 'Sessiz kalma hakkına sahipsin, söyleyeceğin

her şey vs' diye haklarını okumaya başladığımda küvette sakince sabunlanmaya devam etmişti, düşünebiliyor musunuz?

"Küvetten çıkmasını söylediğimde hınzırın ne karşılık verdiğini biliyor musunuz? 'Beni baştan aşağı aramak istiyorsunuz değil mi, Bay Trubshawe?' demişti!"

Başmüfettiş'in anlattığına odada birkaç kişi güldü. Fakat kimse şakalaşacak ruh halinde olmadığı için Albay derhal konukları tanıtmaya başladı.

"Pekâlâ, Bay Trubshawe, – bu arada sigaralar yanınızdaki sehpanın üzerinde, canınız isterse lütfen almaya çekinmeyin."

"Teşekkürler, fakat ben bundan memnunum" dedi Başmüfettiş, sönük piposunu hafifçe havaya kaldırarak.

"Nasıl isterseniz" dedi Albay. "Evet, ne diyorduk? Şöminenin yanındaki kanepede oturan kişi köyümüzün papazı Clem Wattis, yanındaki de karısı Cynthia. Cynthia'nın yanında oturan hanım sinema oyuncusu Cora Rutherford, ama o kadar ünlüdür ki herhalde onu tanıtmama gerek yok. Onların yanındaki hanım, Dr. Rolfe'un eşi Madge Rolfe. Onun solunda ayakta duran beyefendi de Dr. Rolfe."

"Albay," diye araya girdi Trubshawe. "Rolfe ile hâlihazırda tanışmıştık. Duckworth adlı delikanlıyla birlikte evime kadar gelmişti, unuttunuz herhalde."

"Ay, evet, evet, elbette. Ne kadar sersemim. İnsan yaşlanmayagörsün. Tanıştırılmadığınız kim kaldı? Ah, evet, eşim Mary'yi takdim edeyim."

"Nasılsınız, Bayan ffolkes?"

"Nasılsınız, Müfettiş Trubshawe?"

Başmüfettiş, "Daha iyi olamazdım!" dedi ve ikisi de gülümsediler.

"Unutmadan, bu da uşağım Chitty."

"Chitty."

"Memnun oldum, efendim."

"Kızım Selina ise" dedi Albay, "korkarım..."

"Evet?"

"Gentry'ye fazlasıyla bağlı olduğu için cinayet onu müthiş sarstı. İstirahat etmek için odasına kadar çıktı. Tabii onun da burada olması konusunda ısrarcıysanız onu derhal –"

"Buna şimdilik lüzum yok. Daha sonra, bana bildiklerini anlatabileceği kadar toparlandığı zaman aramıza katılabilir. Uşağınızın burada kalmasına gerek olmadığı konusunda söylediklerinize de katılıyorum."

Chitty bu sözleri duyunca Başmüfettiş'e dönerek saygıyla eğildi ve yine saygıyla bir şeyler mırıldandı, fakat öylesine *sotto voce* mırıldandı ki Başmüfettiş adamın ne söylediğini duyamadı. Sonra da Albay'ın rica etmesini beklemeden odayı terk etti.

Uşak odadan çıktıktan sonra Trubshawe yeniden konuklara döndü.

"Pekâlâ, bayanlar ve baylar," dedi, "dehşetengiz ve gizemli bir cinayete bulaşmış olduğunuzu herhalde söylememe gerek bile yoktur. Olan biten bana ilk aktarıldığında resmen kulaklarıma inanamamıştım, fakat bizzat tavan arasına çıkıp cinayet mahallini inceledikten sonra nihayet kulaklarıma inanabildiğimi söylemeliyim. Görünüşe bakılırsa katil bir şekilde içeri girip Raymond Gentry'yi öldürmeyi ve dışarı çıkmayı becermiş. Görünüşe bakılırsa bunu hiçbir kapıyı veya pencereyi açmadan başarmış. İtiraf etmem gerekir ki ben de sizin kadar şaşkınım.

"Yine de aranızdan birinin cinayet işlenene kadar olan bitenleri bana aktarmasına ihtiyacım var. Arabayla buraya gelirken Dr. Rolfe ve Bay Duckworth bana her şeyi kabaca anlattılar, fakat araba kara saplandıkça dışarı çıkıp ittirmemiz gerektiğinden –kusuruma bakmayın, ne demek istediğimi herhalde anlıyorsunuzdur– uzun lafın kısası, olayların bana tutarlı bir şekilde, girişi başlangıcı ve sonucu olan bir hikâye gibi anlatılmasını istiyorum. Acaba aranızda," dedi ve bakışlarını odadakilerin üzerinde gezdirdi, "bir gönüllü çıkar mı? Tek bir kişi yeterlidir."

Odaya bir an için sessizlik çöktü, sonra Mary ffolkes'un sesi duyuldu:

"Şey, bana sorarsanız..."

"Evet, Bayan ffolkes?"

"Ben Evie'yi tavsiye edecektim. Evadne Mount bir yazardır. Ve, şey, hikâye anlatmak onun işi sayılır – hatta tam da bu tür hikâyeler. O yüzden düşünmüştüm de..."

Trubshawe parmakları şöminenin rafını bir davul gibi döverek "Hı hı," diye homurdandı. "Eee, evet, sanırım ilk akla gelen isim o."

Fakat Başmüfettiş'in dizginleri cinayet meselelerinde en büyük rakibi olarak gördüğü kişiye bir süreliğine bile olsa devretmeye pek hevesli olmadığını anlamak zor değildi.

Evadne Mount da bunu fark etmişti.

"Bakın, Bay Trubshawe, ben buna hiç çekinmem, ama sizin herhangi bir çekinceniz varsa söylemeniz yeterlidir" dedi huysuzca. "Ben kolayına alınıp darılmam, bilesiniz" diye ekledi, alıngan bir tavırla.

"Ah, beni yanlış anladınız, Bayan Mount" diye karşılık verdi Başmüfettiş, nezaketi elden bırakmadan. "Eğer bana dün olanları kısaca aktarabilirseniz çok memnun olurum. Sizden tek ricam –ki buna aslında hiç gerek olmadığına eminim– sadece gerçekleri aktarmanız. Hayal gücünüzü kitaplarınız için saklamanızı rica ediyorum."

"İşte böyle bir lafa alınabilirim," dedi kadın, "ama alınmadım, çünkü bunu söyleyen sizsiniz ve size hemen kanım ısındığı için bu söylediğinizi duymazdan geleceğim. O halde Gentry'nin cinayetine kadar olan bitenleri size memnuniyetle anlatacağım. Ne zaman başlamamı istersiniz?"

"Hemen başlayabilirsek sevinirim."

Trubshawe şöminenin başından ayrıldı ve kanepede Papaz Wattis'in oturduğu yerin yanını işaret etti.

"Buraya ilişsem bir mahsuru var mıydı acaba? Yanınıza otursam?"

"Elbette yok" dedi Papaz, detektifin iri bedenine yer açmak için kenara kaykılarak.

"Pekâlâ," dedi Başmüfettiş, Evadne Mount'a dönerek, "dilerseniz başlayabilirsiniz..."

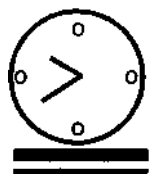

Kutlamamız (diye anlatmaya başladı Evadne Mount) gayet iyi başlamıştı ve böyle devam etmemesi için hiçbir sebep görünmüyordu. Selina, Don ve Raymond hariç hepimiz Noel Arifesi'nde erkenden buraya varmıştık. Sizin de bildiğiniz gibi, Başmüfettiş, onlar bizden birkaç saat sonra gelmişlerdi. Rolfelar ve Wattisler zaten köyde yaşadıklarından arabayla gelmişler, fi tarihinden beri yakın dost ve komşu olan Cora ile bense Paddington'tan kalkan 13.25 trenine binip şehirden birlikte gelmiştik.

Roger ile Mary'nin mükemmel ev sahipleri olduğunu belirtmem gerek. Evin istiridye çorbasından tutun fırında hindiye, leziz Brüksel lahanalarından tutun en has Fransız konyağıyla tatlandırılmış devasa bir Noel tatlısı olan *pièce de résistance*'a kadar birbirinden leziz yiyeceklerle dolup taştığını çok geçmeden öğrendik. Yılın en soğuk döneminde olduğumuz için odalarımız doğal olarak birazcık serindi, ne de olsa yöredeki diğer evler gibi ffolkes Malikânesini de baştan aşağı ısıtmak imkânsızdır, fakat odalarımıza çekilmeden bir saat kadar önce hepimizin yorganlarının altına güzelce birer yatak ısıtıcısı konmuştu. İçinde bulunduğumuz misafir odasıysa –birer kadeh sıcak şarap veya daha sert bir şeylere ihtiyaç duyanlarımız için birer viski içmek üzere– geldiğimizde şöminenin gün boyu körüklenmiş olan görkemli ateşi sayesinde sıcacıktı.

Hava gerçekten de kötüleşmişti ve başta tane tane yağan kar çok geçmeden kuvvetli bir fırtınaya dönüşmek üzereydi. Fakat benim şahsi fikrimi sorarsanız, Başmüfettiş, böyle bir fırtına dışarıda kalma talihsizliğine düşenlerin hayatını zehir etse de bizim gibi kapalı bir mekânda sıcacık oturan kişilerin en fazla birbirlerine daha sıkıca sokulmalarını sağlar. Ne de olsa pencere pervazında birikip donan kar tanecikleri biz Britanyalılar için lambayla aydınlanmış bir yatak odasının damını döven yağmur damlalarıyla aynı sihirli etkiyi yaratır. Bana öyle geliyor ki bu buz gibi havalar aslında o çok sevdiğimiz geleneksel Britanya Noellerinin vazgeçilmez bir parçası olan güvenlik, rahatlık ve kapalılık hissimizi okşuyor, size de öyle gelmiyor mu?

Her neyse, bence keyifli yiyeceklerin ve içeceklerin yanında en iyi giden şey keyifli arkadaşlardır ve rahatlıkla söyleyebilirim ki bizim keyfimiz de gayet yerindeydi. Tabii "zamane genç-

liğinin" bizi birazcık demode, birazcık antika bulmasını anlıyorum. Fakat madem bizler kendi eski püskülüğümüzle barışığız, onların düşündüğünden bize ne?

Akşam yemeğinin ardından her şey gayet huzurluydu. Hikâye anlatmakta pek usta olan Cora bana Willie Maugham'ın oyunu *Bizden İyiler*'de rol arkadaşı olan Suzanne Moiré'nin ağza alınmaz muzırlıklarını anlatıyordu. Albay koleksiyonundaki en yeni pulları Clem Wattis'e gösteriyordu. Rolfelar ise Cynthia Wattis'e Yunan adalarına yapmış oldukları son tekne gezisini anlatıyorlardı. Uzun lafın kısası, sonradan anlatılınca kulağa gayet sıkıcı gelse de aslında gayet hoş ve keyifli bir akşamdı.

ffolkes ailesi radyoya "inanmadığı" için bitmek bilmez sohbetimiz kulakları sağır eden dans müzikleriyle de bastırılmadı – çünkü Roger İngilizlere has gıcıklığıyla radyoyu fazlaca "züppe" bulduğundan eve radyo almayı reddediyor. Radyo müziği yerine yetenekli bir piyanist olan Mary bizlere herkesin sevdiği parçalardan bir seçki çaldı: Rachmaninoff'un *Prelude*'ü, benim modern bestecilere aşırı düşkünlüğümü bildiğinden Cyril Scott'un *Danse nègre* ile *Lotus Land*'i, birkaç vals ve İskoç dans müziği, bis olarak da bana kalırsa aşırı neşeli bir parça olan "Teddy Bears' Picnic".

Her neyse, saat on buçuk sularında, sessiz film oyunumuza başlamak üzereyken –Roger ve ben Kral Cophetua ile Dilenci Kız'ı en iyi nasıl anlatabileceğimizi tertiplemek için önceden kütüphaneye bile çekilmiştik– evin önüne yanaşan bir arabanın gürültüsünü duyduk.

Gelenler, beklenildiği üzere, Selina ve Don idi – yanlarındaysa, beklenmedik bir biçimde, Raymond Gentry vardı. Don'un, Selina ile Raymond'un yanında kendini fazlalık gibi hissettiğinden, daha arabadan inerken bile müthiş keyifsiz göründüğünü söylersem kendisinin de bana karşı çıkmayacağına eminim. Selina ise Don'un suratının bariz bir biçimde asık olmasına zerre kadar aldırış etmiyor gibiydi, ki burada olsaydı herhalde o da bu yorumuma karşı çıkmazdı. Raymond ise... nasıl desem, Raymond Raymondluk ediyordu.

İnsanın nefret ettiği birisi hakkında adilane şeyler söylemesinden daha rahatlatıcı bir şey olmadığına inansam ve Raymond

Gentry hakkında hoş şeyler söylemeyi gönülden istesem de bu maalesef mümkün değil.

Raymond eve adım attığı andan itibaren herkesin sinirlerini ayağa kaldırdı. Roger ile Mary son anda ortaya çıkan, üstelik kimsenin tanımadığı böyle bir misafiri ağırlamak için hazırlıksız olduklarından onun buraya gelmiş olmasına açıkça tepki gösterdiler. Fakat neticede onlar anne-babalar ve gençlerin yaşıtlarımızın en temel terbiye ve nezaket kuralları olarak gördüğü böyle konularda ne kadar sallapati olduklarını gayet iyi biliyorlar. Yine de Raymond başlı başına özel bir vakaydı.

Albay ona Hispano-Suiza marka arabasını garaja, Rolfelaın ve Wattislerin arabalarının yanına park etmesini söylediğinde adamcağızın yüzüne bakıp esnedi –mecazi anlamda söylemiyorum, resmen esnedi!– ve hepimizin çabucak aşina olduğu iğrenç pişkinliğiyle, "Kusura bakma, moruk, ama gecenin bu saatinde arabayı çekmeye hiç gelemem. Üşenmezsem sabah yaparım" dedi. Üşenmezseymiş!

Bunu söylediğini hepimiz işittik ve yarı şaşkın, yarı dehşete düşmüş bir halde onun koltuklardan birine kurulmasını izledik. Herhalde böyle birini ailesinin evine davet etmiş olduğu için pişmanlık duymaya başlamış olan Selina sesini çıkarmasa da utancından kıpkırmızı kesildi. Don ise hâlihazırda öylesine büyük bir öfkeyle doluydu ki Raymond'un bu tavrına hiç şaşırmadı. Buraya gelene dek Hispano-Suiza'nın içinde epey gergin saatler geçirdiklerini hepimiz hissettik.

Raymond'u kısaca nasıl anlatabilirim acaba? Onu bornozlu ve pijamalı –ve elbette ölü– halde olsa da görmüş olduğunuza göre, Bay Trubshawe, bize kendinden bahsetmeye pek tenezzül etmemiş olduğunu sezmişsinizdir. Mary ailesi hakkında sorular sorduğunda umursamaz bir tavırla –ki zaten umursanacak bir şey de göremiyorum– "Berkshirelı Gentry Ailesinden" geldiğini söyledi. Eğitimi hakkındaki soruları, fahiş fiyatlı bir devlet okulunda okuduğunu ve bu okulun aşırı seçkinliğinden dolayı ismini halk içinde telaffuz etmesinin bile yasak olduğunu söyleyerek cevapladı. Yok daha neler! İsmi halk içinde telaffuz edilemeyen bir devlet okuluymuş! Ayrıca tüm bunları yüzünde öyle yılışık bir sırıtmayla söylüyordu ki insan dalga geçip geçmediğini anlayamıyordu.

Açıkçası ben Berkshire'da Gentry diye bir ailenin olduğuna inanmıyorum. Hatta Raymond'un soyadının gerçekten Gentry olduğuna bile inanmıyorum. "Gentry"* imiş – böyle isim mi olurmuş? Bana kalırsa aristokrasiye ait olabilmek için can attığından kendine böyle bir isim seçerek üst sınıflara ait olabileceğini düşünmüştür. Ya da –bu aslında Cora'nın fikriydi– ya da "Gentry" ile "Gentile"** sözcüklerinin benzeşmesinden dolayı bu ismi almış olabilir. Kelime oyununu anladınız mı?

Kısacası Raymond illet bir insandı, *baştan aşağı* iletti. Nasıl zavallı Don için üzüldüysem Selina için de çok üzüldüm; çünkü Raymond gibi birisini hayatında ilk kez ailesinin ve dostlarının yanında gören Selina, onun aslında ne kadar fena birisi olduğunu keşfediyordu. Bu durum bir mağazada deneyip beğenerek aldığınız bir elbiseyi doğal ışık altında görünce yaşadığınız hayal kırıklığına benziyor. Selina'nın ailesi ve dostları olan bizler adeta doğal bir ışıktık ve Selina'nın gözlerinin önündeki varlıktan iğrenmeye başladığını maalesef kendi gözlerimizle gördük.

Son derece canlı ve renkli karakterlerimle ünlü olan ben bile böylesine dehşetengiz bir adamı tarif etmekte zorlanıyorum! Yılışıklığı sadece sırıtmasında ve konuşmasında değildi. Tüm bedeni yılışıktı. Yürüdüğünde adımları yılışıktı. Konuşurken hareket ettirdiği elleri yılışıktı. Oturduğunda bedeni adeta kemiklerinden arınıp koltukların üzerine yılışıyordu.

Güya kimseye fark ettirmediğini düşünerek ama aslında herkesin gözünün önünde, ikide bir arka cebinden gümüşi bir matara çıkarıp gün boyunca içip durmuştu ve İtalyanlar gibi sürekli kabalık ediyordu. Örneğin evdeki cereyandan hiç şikâyet etmese de –ki Mary'nin de kabul edeceği üzere burası gayet cereyanlı bir evdir ve bu durum burayı sevenleri hiç rahatsız etmez– Mayfair'deki *büyüleyici* dairesinin sıcaktan kor gibi olan kaloriferlerini ve cereyana karşı yalıtılmış pencerelerini öve öve bitiremiyordu. Ayrıca bizim yanımızda sıkılıp daraldığını asla doğrudan dile getirmese de, eğer Londra'da olsa son moda bir West End "meyhanesinde" felekten bir gece geçireceğini tekrarlamadan duramıyordu.

* *Gentry*: (İng) Üst sınıf, aristokrasi. (ç. n.)

** *Gentile*: (İng) Yahudi olmayan, özellikle Hıristiyan kişiler. (ç. n.)

Kimilerimiz *Akrep 12'yi Gösterince* adlı kitabımın açılış bölümünün buna benzer, Sarı Papağan adını verdiğim bir meyhanede geçtiğini hatırlayacaktır. Kurbanım Noel Arifesinin gece yarısında sırtından bıçaklanır ve o anda çanlar çaldığı, balonlar patlatıldığı, borazanlar öttürüldüğü ve hep bir ağızdan "Auld Lang Syne" söylendiği için meyhanedeki hiç kimse onun çığlıklarını duymaz. Bedeni cinayetin işlenmesinin ardından en az on dakika boyunca sarhoş ve balık istifi kalabalığın arasında ölü halde ayakta kalır ve katil bu arada rahatça sıvışır. Fakat yüz ifadelerinizden sezdiğim kadarıyla şu anda bu hikâyeyle pek ilgilenmiyorsunuz.

Uzun lafın kısası, Raymond *uygunsuz* bir insandı – iflah olmaz derecede uygunsuz bir insan.

Kıyafetleri uygunsuzdu. Çizgili süveterinin üzerine kavuniçi ipek bir kravat takmıştı ve pastel renkli gözlükleri insanın midesini bulandırıyordu, öyle gözlükler Juan-les-Pins plajlarında gayet uygun olsa da aralık ayında İngiltere'deki bir kır evine yakışmıyordu. Oxford tarzı gri pantolonunun paçalarınıysa gayet lakayt bir tavırla Nil yeşili lastik çizmelerinin içine tıkıştırmıştı. Tabii hayatta herkesin tuhaf veya yersiz giyindiği olmuştur. Fakat böylesine uygunsuz giyinmek için insanın özellikle vakit ayırıp uğraşması gerekir.

Güneşte yanıp bronzlaştığını söylüyordu, fakat cildinin doğal renginin pis bir esmer olduğu besbelliydi. Hepimize "Cağnım!" diye hitap edip duruyordu, bunu Cora bile yapmaz. Bir ara kokteyl kadehinin kenarındaki bir sineği eliyle kovalarken, "Çekil, cağnım!" dediğini kendi kulaklarımla duydum ve inanamadım. Bi'r sinekle bile böyle konuşuyordu, düşünebiliyor musunuz? Anlattığı her şey "en" idi. Yok efendim en şık bilmem neymiş, en büyük bilmem neymiş, ağzını açınca adeta havayı ünlem işaretleriyle dolduruyordu. Ayrıca sürekli ünlülerle samimi olduğunu ima etmekle kalmıyor, ünlülere kısaltma isimler takıyordu. Binkie şöyle yapmış, Larry böyle demiş, Gertie aşağı, Viv yukarı – insan oyuncaklarına isim takmış bir bebekle konuştuğunu sanıyordu.

Her şeyi öylesine abartılıydı ki söylediklerinize katıldığında bile yersiz kaçıyordu! Mesela Farrar nereye gitse küçük kül tab-

lasını da yanında götürür –kapaklı minicik bronz bir kül tablası– bakın, şurada, kanepenin kolçağında duruyor. Raymond kül tablasını çok beğendiğini söyleyince Farrar günün sonunda izmaritleri temizlemenin biraz zor olduğunu belirtmiş, bunun üstüne Raymond da, "Ah, tabii, çilenizi anlıyorum! Ne kadar menfur bir durum!" demişti. Yok artık. Menfurmuş. İzmarit dolu bir kül tablasını temizlemek ne kadar menfur olabilir? Ciddi olup olmadığını anlamak mümkün değildi.

Ah, bir de sürekli tekrarladığı şu sözcük vardı. Olağanüstü. Tagore'un şiirleri *olağanüstüymüş*. Spengler'in felsefesi *olağanüstüymüş*. Eiffel Kulesi'nin *sole aux ortolans*'ı *olağanüstüymüş*. Bu arada Eiffel Kulesi derken Paris'teki anıtı değil Londra'daki lokantayı kastediyorum. Mary ne yazık ki bunu ilk başta fark etmemiş ve Raymond tarafından fena halde alaya alınmıştı. Mary ayrıca *Rite of Spring* ile *Rustle of Spring*'i de karıştırmış, ki bu hepimizin başına gelebilir, ve bu hatasının acısını da fazlasıyla çekmişti! Raymond Gentry baştan aşağı uygunsuz bir adamdı, uygunsuz oğlu uygunsuzdu! Bizden biri değildi. Başka türlü ifade etmesi zor.

Evet, Bay Trubshawe, akşamın sonuna kadar sinirlerimizin nasıl yıprandığını herhalde kolayca tahmin edebilirsiniz. Fakat yıpranan sinirlerimizin enikonu harap olması ancak ertesi gün, Noel Gününde, yani dün gerçekleşti. Geceleyin her yer kalın bir kar tabakasıyla kaplandığından Roger Raymond'u evden kovamadı, çünkü o havada külüstür Hispano-Suiza'sıyla şehre dönmesi mümkün değildi. Oysa Roger'ın da, her ne kadar Selina'nın hislerini incitmek istemese de, Raymond'u kovmaya can attığının farkındaydık.

Raymond kahvaltıda bize katılmaya hiç tenezzül etmedi. Bu affedilmez bir kabalıktı; ama en azından Selina bu vesileyle arkadaşının terbiyesizliğinden dolayı herkesten özür diledi. Bana kalırsa Noel'de olmasak babayla kız arasında nahoş bir tartışma yaşanabilirdi. Fakat kutlu günde keyifleri kaçırmamak için Albay da bizler de bu zor durumu en sorunsuz biçimde geçiştirmeye karar verdik.

Saat on bire çeyrek kala tıraşsız, üzerinde halen sabahlığıyla ortaya çıkıp kahvaltı sofrasının kaldırıldığını görünce derhal

mutfağa indi ve aşçı Bayan Varley'ye kendisine pastırmalı yumurta hazırlaması için ısrar etti. Kahvaltısı hazır olunca misafir odasını ağır bir pastırma kokusuyla doldurarak dizlerine yerleştirdiği tabağın içindekileri aç bir kurt gibi mideye indirdi, bizlerse bu esnada bir el kanasta oynamaya çalışıyorduk. Tabağındakileri bitirdikten sonra bile fütursuzca oyunumuza karışmaya –bunun ne kadar rahatsız edici olduğunu ne kadar anlatsam azdır– leylak renkli leş kokulu sigaralarını içmeye –sanırım sigaraların markası Sobranie idi– ve cebinden çıkardığı matarasından ağzını höpürdeterek zıkkımlanmaya başladı.

Akşamüstüne doğru o pis diliyle iyice zehirli sözler telaffuz etmeye başladı.

Örnek vermemi mi istiyorsunuz? Öyle çok şey söylemişti ki hepsini hatırlamam pek kolay değil. Hah, durun, hatırladım. Madge misafir odasının penceresinden halen yağmakta olan karı izleyip Yunanistan'da güneşin altında vıcık vıcık terledikten sonra yüzmesinin üzerinden henüz birkaç ay geçmiş olmasının ne kadar tuhaf olduğunu anlatırken Raymond gayet masumane bir tavırla bu sözlerin kendisine Bayan Varley'nin yemeklerini hatırlattığını söyledi. Madge neden niye sorduğundaysa kendi pastırmalı yumurtasının da "vıcık yağ içinde yüzdüğünü" söyleyiverdi!

Of ki of. Böyle bir lafın komik ve hoş olduğunu düşünebilirsiniz, fakat ev sahiplerimiz bütün bu davranışları son derece kaba ve nankör buluyorlardı. Ayrıca en ufak bir doğruluk payı da yoktu. Fakat Raymond komiklik uğruna başkalarıyla dalga geçmekten hiç çekinmeyen birisiydi. İnsanları kırmaktan adeta zevk alıyordu. Fikrimce kendisi Dr. Freud'un Aşağılık Kompleksi diye adlandırdığı hastalıktan mustarip olduğundan başkalarını da kendi alçak seviyesine çekmeden edemiyordu.

Cynthia Wattis Garbo'nun *Kraliçe Christina*'daki kendisini hüngür hüngür ağlatan oyunculuğunu methedip nazikçe Raymond'un fikrini sorduğunda, adam "geri zekâlı Greta" diyerek kadıncağızın lafını ağzına tıktı. Böyle sözcük oyunlarını arada bir hepimizin yaptığını kabul ediyorum, fakat zavallı Cynthia bunu duyunca resmen yıkıldı. Bence birisi o saat kalkıp Raymond'a tokadı basmalıydı.

Bir örnek daha vereyim. Don kendisinin resim konusundaki "yaratıcılığından" bahsederken –duyduğuma göre Sanat Okulu mezuniyetinde gayet etkileyici deniz manzarası resimleri sergilemiş– Gentry intihardan bahsedip duran insanların asla intihar etmediğini, yaratıcılıktan bahsedenlerin de zerre kadar yaratıcılığa sahip olmadıklarını söyledi.

Bir anlamda Raymond'dan sorumlu sayılan Selina bile iğnelemelerden nasibini alıyordu. Raymond'un, annesinin piyanoda çaldıklarından ne kadar nefret ettiğini bildiğinden piyanoya kendisi geçip birkaç Debussy parçası çalmayı teklif etti, ne de olsa Debussy'nin müziği hem çağdaş hem de melodiktir.

"Debussy çalmazsan çok sevinirim, Selina" dedi Raymond, insanın içini geren yılışıklığıyla. "Debussy çalmak onu dinlemek kadar kolay değildir. Senin piyano yeteneğini göz önünde bulundurunca 'çalmak' yerine 'talan etmek' tabirini kullansak yeridir. Bence sen en iyisi gözelcene" –kelimeyi gerçekten gözelcene diye telaffuz etti– "gözelcene daha basit bir şeyler talan et. Cyril Scott gayet uyar."

Tabii ki en sevdiğim besteciye atılan böylesi bir iftirayı duyunca öfkeden kıpkırmızı kesildim. Don ise Raymond'un çenesine bir yumruk ekleştirmek için kendini zor tutuyordu. Selina ise her zamanki iyimserliğiyle olayı yumuşatmaya çalıştı. "Ama Ray," dedi, "hatırlarsan Roy ile Deirdre Daimler'in evlilik yıldönümlerinde *Clair de Lune*'ü çaldığımda evin tekir kedisi Dalloway Hanım her türlü müzikten nefret edip daha ilk notada tiksintiyle odayı terk etmesine rağmen kucağıma gelmiş ve ben çalmayı bitirene kadar da yerinden kımıldamamıştı."

Raymond ise buna şöyle karşılık verdi: "Kedinin senin çaldığın şeyi *müzikten bile saymadığı* acaba hiç aklına gelmedi mi, cağnım şeker?"

Akşam olduğunda işler iyice çığırından çıkmıştı. Raymond gün boyu aralıksız içmiş olduğundan ve kendi yanında getirip kimseye ikram etmediği ve Tornavida, Maymuncuk gibi tuhaf isimler verdiği içkileri karıştırmaya çekinmediğinden onu zapt etmek artık mümkün değildi. İçindeki habislik enikonu dışarı vurmuş ve yüzü adeta kin dolu şeytani bir maskeyle kaplanmıştı. Sözde maddiyatçılığımızı yüzümüze vurmak için fırsat kolluyordu.

Öyle gerilmiştik ki yeni çıkan kitaplardan veya tiyatro oyunlarından bahsetmeye bile cesaret edemiyorduk. Onun iğnelemelerinden yılmış ve hoşlandığımız sanatçıların *vieux jeu* yani modası geçmiş addedileceğinden korkar hale gelmiştik. Charles Morgan'ın *Fıskiye* romanını ve Sutton Vane'in *Gurbet Yolunda* oyununu şaheser diye nitelendirip alay konusu olmaya çekiniyorduk. Proust, *şüphesiz*, olağanüstüydü. Pirandello, *şüphesiz*, olağanüstüydü. Raymond Gentry'nin gözüne girebilmek için yabancı olmanız şarttı. Tabii Sitwell ailesine üyeyseniz durum değişirdi!

Dediğim gibi, alışageldiğimiz dedikoduyla karışık sohbeti yemek boyunca devam ettirmeye çekinir olmuştuk. Tabii bu büyük bir hataydı çünkü meydanı tamamen Raymond'a bırakmıştık. Onun aslında ne kadar şeytani olduğunu –şeytani sözcüğünü gayet dikkatle seçerek kullanıyorum, Bay Trubshawe– ancak o zaman anladık.

Yanlış hatırlamıyorsam her şey Cora ile başladı, eminim gerekirse o da beni düzeltecektir. O meşhur neşeli tavrıyla bizlere yirmili yıllarda büyük sükse yapan Michael Arlen'in *Yeşil Şapka*'sında başrol oynarken başından geçenleri anlatıyordu. Bizler Cora'nın bitmez tükenmez anılarını kahkahalara boğulmuş halde dinlerken anlatılanlara zerre kadar ilgi göstermeyen Gentry aniden *Yeşil Şapka*'nın kayda değer tek yanının "sahnelenir sahnelenmez unutulması" olduğunu ve Michael Arlen'in "müthiş *passé*" olduğunu söyledi. Şapka da "yeşilden ziyade güveli" imiş ve "hakiki bir antika" imiş!

Tabii Cora bunu Raymond'un yanına bırakmadı! Aslında müthiş komik bir karşılık verdi ve bir kereliğine de olsa Raymond'u şaşkına çevirdi. Şöyle dedi –telaffuzumda senin kadar başarılı olamazsam lütfen kusura bakma Cora– *"Antika mı!?"* ve tiyatrocuların can attıkları o ünlü kapışmalardan birine hazırlanıyormuş gibi kabardı. "Seni leş kokulu gerzek!" dedi tükürürcesine. "En azından antikanın bir değeri vardır! Senin ise ne geçmişte değerin vardı, ne şimdi var, ne de gelecekte bir değerin olacak!"

Oh olsun! Raymond iğnelemelerine cevap verilmesine hiç alışkın değildi ve yüzü allak bullak oldu. Cora'nın bu çıkışı odadaki herkesi, belki Selina'yı bile, mest etti.

Ancak mest olmakta birazcık erken davranmışız. Raymond kin dolu gözlerini kısarak Cora'ya döndü ve dedi ki – dedi ki – şey, Bay Trubshawe, ben – ne de olsa Cora benim eski bir dostum ve lütfen beni Raymond'un söylediklerini tekrarlamaya zorlamayın. Kısaca Raymond'un, Cora'nın özel yaşamını epeydir kurcalayan bir dedikoduya gönderme yaptığını söylemem yeterlidir. Dedikodular gerçek olmadıkları için dedikodu diye adlandırılırlar ve Gentry de yaşamını skandal çıkararak kazandığı için Cora'nın ününe nasıl kavuştuğuna dair bir laf etti – ama hayır, bu konuyu burada kapatalım.

Yine de dostumu kaderine terk etmeye gönlüm razı olmadı ve Gentry'ye, böylesine çirkin bir hakaretten dolayı özür dilemesi gerektiğini açıkça belirttim. İşin ilginci, Gentry hemen özür diledi. Herhalde Selina'nın yüzündeki dehşeti gördüğü için özür dilemiştir. Sonraki bir-iki saat boyunca, yani yemek bitene dek, çenesini kapayıp somurttu, ama en azından kendine hâkim oldu.

Tam Noel tatlısına yumulmaya hazırlandığımızda intikam dolu bir tavırla yine ağzını açtı. Cora tarafından rezil edilmesinden sonraki ruh halinden dolayı "intikam" sözcüğünü kullanmamda sakınca yoktur herhalde. Rezil olmasına tanıklık ettiğimiz için hiçbirimizi affetmesi mümkün değildi.

İlk kurbanı Clem Wattis oldu. Papaz bizleri Versailles Antlaşması'nın dolaylı sonuçları hakkındaki teorileriyle aydınlatırken Raymond dudaklarını şaklatıp yalancıktan esneyerek her zamanki yılışıklığıyla masaya eğildi. "Öf, Papazcığım, korkarım Büyük Savaşınız Büyük Can Sıkıntısına dönüşmek üzere."

Clem, mesleğine uygun bir biçimde, sinirlenmekten aciz bir insandır. Hatta Cynthia'nın dediğine bakılırsa, öylesine dalgındır ki kaybetmediği tek şey kendisidir. Dolayısıyla bana öyle geliyor ki Gentry'ye karşılık verirken sesinde öfkeden ziyade keder vardı: "Sanırım kendini çok zeki sanıyorsun, delikanlı."

"Hiç de öyle sanmıyorum" diye karşılık verdi Gentry, bir yılan gibi soğukkanlı bir tavırla. "Sadece sizinle konuşurken öyle görünüyorum. Zaten sizinle konuşup da zeki görünmemek zor olsa gerek."

Böyle bir laf Papaz'ı bile köpürtecek kabalıktaydı.

"Seni arsız sıpa," diye haykırdı, "Büyük Savaşı dünyayı senin gibiler için güvenli bir yer haline getirmek için yaptığımızı unuttun mu yoksa? Teşekkür olarak aldığımız karşılığa bakın!"

Bunun üstüne Gentry de –artık ne desem bilemiyorum ki– Gentry de Papaz'ın savaşta aldığı görevler hakkında atıp tutmaya başladı.

Gentry'nin zehrine kimsenin bağışıklık kazanamayacağı artık belliydi. Her birimizin sırlarına nasıl olduysa erişmeyi başarmıştı. Sizin de bildiğiniz gibi, Bay Trubshawe, herkesin, en masum görünen insanların bile sırları vardır, çünkü her insanın bir özel yaşamı vardır, bir herkese açık ettiği yaşamı vardır, bir de *gizli* yaşamı vardır. Bizler de birer birer Raymond'un acı zehrinin tadına bakmak zorunda kaldık.

İşte böyle. Tek bir davetsiz misafir yüzünden mütevazı Noel eğlencemiz gerçek bir kâbusa dönüştü.

Her birimizin sırları hakkında işitmek zorunda kaldıklarımızın ayrıntılarına girmezsem beni bağışlayacağınızı ümit ediyorum. Kısacası, o gece odalarımıza çekildiğimizde aramızda Raymond Gentry'nin başına yıldırım düşmesini arzulamayan tek bir kişi bile olmadığına eminim.

Yıldırım yerine mermi de olabilirdi tabii (diyerek anlatısını sonlandırdı).

Dördüncü Bölüm

"Hmm, anlıyorum..."

Başmüfettiş, Evadne Mount'un aktardığı bilgileri hazmettikten sonra kadını tebrik etti.

"Anlattıklarınız için teşekkür ederim, Bayan Mount. Çok güzel özetlediğinizi belirtmem gerekiyor. Açıkçası ben detektif hikâyelerine pek meraklı değilimdir. Bana göre biraz fazla masalsıdırlar, ben gerçek katilleri kitabın sayfalarına aktaran, daha ciddi ve gerçekçi hikâyeleri tercih ederim. Fakat sizin karmakarışık bir durumu en basit öğelerine indirgeyerek anlatmakta müthiş yetenekli olduğunuzu kabul etmeliyim."

"Ben *size* teşekkür ederim, Başmüfettiş," dedi Evadne, gözleri sevinçle parıldayarak, "gerçekten çok bonkörsünüz. Korkarım ben romanlarımda size ve meslektaşlarınıza böylesine bonkörce davranmıyorum."

"Ah, hiç önemi yok, önemli olan eğlenmek" dedi Trubshawe samimiyetle. "Şebekedekiler olarak hakkımızda söylediklerinizi yanlış anlamayacak ve kolayca alınmayacak kadar tecrübeliyizdir. Fakat bu kadar hoş ve boş söz yeter. Şimdi bir sonraki hamlemizin ne olacağına karar vermeliyiz."

"Elimizden ne gelir sahiden bilemiyorum, Bay Trubshawe" dedi Albay. "Kar yüzünden burada mahsur kaldığımızın siz de farkındasınız. Hava düzelip telefon hatları tamir edilene dek olanları resmi makamlara bildirmemiz bile mümkün değil."

"O halde ben niçin buradayım acaba, söyleyebilir misiniz?"

Bu soruyu duyunca Albay'ın nutku tutuldu.

"Niçin mi buradasınız... ? Şey, biz düşünmüştük de – tabii siz böyle söyleyince, nasıl desem – Chitty demişti ki..."

"Chitty mi?"

"Evet, bana buraya taşındığınızı hatırlatmıştı ve – lütfen bu tartışmayı keselim, evimde bir ceset var! Borular akıyorsa muslukçuyu çağırırım, kan içinde bir ceset varsa da doğal olarak polise haber veririm!"

"Albay sanırım herkesin aklından geçeni dile getirmeye çalışıyor. Yerel karakola haber verilene dek polis kuvvetlerinin bir üyesinin burada bulunmasının faydalı olacağı düşünülmüştü, siz emekli de olsanız gerçek bir polissiniz."

"Teşekkür ederim, Farrar" dedi Albay aksi bir tavırla. "Ben de *aynen* bunu söylemeye çalışıyordum, ama geveleyip durdum. Aslında, sizi buraya getirsinler diye Rolfe ile Don'u gönderdiğimizde sizi niçin buraya getirttiğimizi sanırım biz de tam olarak bilemiyorduk. Kusura bakmayın lütfen, bu tatil gününde sizi rahatsız ettiğimiz için yeniden özür dilerim..."

"Hayır, hayır, lütfen," dedi Trubshawe, "siz doğru olanı yaptınız. Her ne kadar emekli olsam bile gelmeyi reddetseydim vazifeden kaçıyor olurdum."

"Zaten *ben* de aynen bunu söylemiştim!" diye ünledi Albay. "Polis dediğin asla emekli olmaz demedim mi? Geceleri bile göreve hazırdır."

"Bunu bilemeyeceğim, ama neyse. Esas soru, benim burada sizler dış dünyayla yeniden bağlantı kurana dek geçecek saatler ve hatta günler boyunca cinayet mahalline dokunulmasını engellemek için mi bulunduğum. Yoksa resmiyet olsun veya sizin de haklı olarak belirttiğiniz gibi yarı-resmiyet olsun diye mi? Yoksa da bu bekleyiş süresince bir şey yapmam mı bekleniyor?"

Albay kararsızca tıraşsız çenesini kaşıdı.

"Bir şey yapmak mı dediniz?" dedi. "Anlayamıyorum. Ne yapacaksınız?"

"Hepimizi tutuklamayacaksınız, değil mi?" dedi Papaz'ın karısı incecik titrek bir sesle.

"Hanımefendi," diye karşılık verdi Başmüfettiş fısıldarcasına, "sizleri tutuklamak istesem bile –ki bunu istemediği-

me emin olunuz– tutuklayamazdım. Benim emekli olduğumu unutmayın. Artık resmi bir görevim yok, yani mantıken hiçbir resmi gücüm yok. Ancak..."

Sözcükleri insanın içini ümitle dolduran üç noktaya dönüştü.

"Ancak... ?" dedi Albay.

Trubshawe gürültülü bir biçimde gırtlağını temizledi.

"Bakın, bunun hepiniz için ne kadar sancılı bir olay olduğunun farkındayım. Aramızda kalsın, olaylar düzelmeden her şey daha kötüye de gidebilir. Fakat bana öyle geliyor ki bu esnada olayları açıklığa kavuşturabilme şansımız var.

"Dr. Rolfe'un otomobilinde gelirken Don bana kendisi ve Albay'ın Raymond Gentry'nin cesedini keşfetmelerinden yarım saat sonra bu odada geçen bir konuşmadan bahsetmişti. Bayan Mount'un tavan arasında bir ceset, misafir odasındaysa kuşkulu bir hava varken bu evde saatlerce, hatta günlerce boş oturamayacağınız konusunda söylediklerini özellikle belirtmişti. Bana ayrıca Bayan Mount'un teorisini –yani mantıken katilin aranızdan birisi olması gerektiğini– aktarmıştı. Bayanlar ve baylar, bu teoriyi benim de makul bulduğumu bilmenizi isterim."

Başmüfettiş'in son cümlesi odadaki herkesin nefesini kesti. Herkese yeni ve beklenmedik bir suçlamada bulunulmuştu adeta. Oysa Başmüfettiş'in tek yaptığı, Evadne Mount'un önceden söylediklerini yinelemekti. Bu şaşkınlığın nedeni belki de suçlamanın insan şömine başında elinde bir cinayet romanıyla otururken hissetmek isteyeceği türden ürkütücü bir hayal gücüne sahip ünlü bir romancı yerine, her ne kadar emekli olsa da durumu teşhise yetkin görünümlü bir adam tarafından söylenmiş olmasıydı.

Trubshawe kısa bir sessizliğin ardından, "Evet," diyerek sözüne devam etti, "Korkarım bu cinayetin dışarıdan birisi tarafından işlenecek kadar basit bir çözümü olmadığını anlamalısınız. Raymond Gentry'nin cesedini bizzat gördüm. Cinayetin işlendiği odayı da gördüm.

"Değinmek istediğim bir konu daha var. Gentry'nin bornozunun cebinde kendisinin bir şantajcı olduğunu açıkça belli eden bir kâğıt parçası buldum, fakat profesyonel bir şantajcı

mıdır yoksa amatör müdür henüz bilemiyorum. Hepinizin bu kâğıdı dikkatle incelemenizi istiyorum."

Kâğıdı cebinden çıkardı, parmaklarıyla düzleştirdi ve herkes okuyabilsin diye masaya koydu.

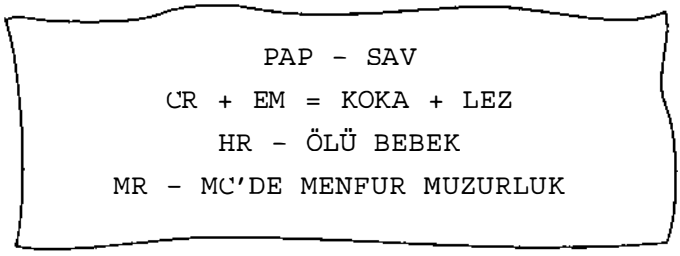

Bu sözcükler ve semboller başkalarına ne kadar gizemli görünse de ffolkes ailesinin kimi konuklarına gayet açık anlamlar ifade ediyordu. Lanetli harfleri aceleyle okur okumaz bu konukların yüzleri bembeyaz kesildi.

Yalnızca Evadne Mount, belki diğer konuklardan daha dayanıklı olduğundan, belki de her şeyi inceleme eğilimi yüzünden, buruşuk kâğıda dikkatle bakmaya devam etti.

Nihayet başını kaldırdığında Trubshawe kadının çatık kaşlarının altındaki gözlerinin şaşkınlık dolu bir ifadeye büründüğünü fark etti.

"Ne oldu, Bayan Mount?" diye sordu çabucak.

"Şey, ben de bilmiyorum" diye homurdandı kadın sızlanırcasına.

"Bilmiyor musunuz?"

"Hayır, bilmiyorum. Sadece... İçimden bir ses bu kâğıtta tuhaf bir şeyler olduğunu söylüyor. Ama nedir acaba?"

"Aklınızdan geçenleri bizimle paylaşmanızı rica ediyorum. En basit ipucu bile olayın çözümünde büyük önem taşıyabilir."

Kadın bakışlarını yeniden kâğıda çevirdi ve birkaç saniye boyunca dikkatle baktı. Sonra başını iki yana salladı.

"Hayır, üzgünüm, Bay Trubshawe, içimi huzursuz eden nedir ben de bilmiyorum, sahiden bilmiyorum. Belki de düşünmeyi bırakırsam aklıma bir şeyler gelir."

Başmüfettiş ilkin ısrar edip etmemek konusunda kararsız göründü, sonra Roger ffolkes'a dönüp sordu:

"Albay, bu harfleri tanıyor musunuz acaba?"

"Harfleri tanıyor muyum? Nasıl tanıyacağım ki? El yazısı değil ki, daktiloyla yazılmış."

"Aslında," dedi Trubshawe sabırla, "daktilo yazılarını da ayırt etmek mümkündür. İki daktilo asla tıpatıp aynı puntoları basmaz. Demek istediğim, bu notun kimin daktilosunda yazılmış olabileceğini biliyor musunuz acaba?"

Kâğıdı masadan alıp Albay'ın eline tutuşturdu. Albay ise kâğıda baştan savma bir bakış attı.

"Hiçbir fikrim yok. Ne tür bir ayrıntıya bakmam gerektiğini bile bilemiyorum ki. Al, Farrar, sen de bir bakıver. Belki Müfettiş'in aradığı şeyi sen görebilirsin."

"Elbette, Albay, bakın."

"Ne? Görüyor musun yani?"

"Evet, efendim. Bu not sizin daktilonuzda yazılmış."

"Benim daktilomda mı yazılmış?!"

"Kesinlikle, efendim. Kütüphanedeki daktiloda. Bakın, Başmüfettiş, şu ς harfini görüyor musunuz? Bakın burada da aynı, gördünüz mü? Üst kavisi kesik, bakın, tepesinde ufacık bir boşluk var. Aynı boşluk hepsinde var. Kesinlikle sizin daktilonuzda yazılmış, Albay."

"Ne diyeyim, feleğim şaştı!"

"Demek öyle" dedi Başmüfettiş derin düşüncelere dalarak. "O halde not bu evde, muhtemelen son otuz altı saat içinde yazılmış. Albay, acaba Gentry kütüphanenize girmiş olabilir mi?"

"Tabii ki olabilir. Evimin hiçbir kısmı konuklarıma kapalı değildir ve buna davetsiz konuklarım da dahildir. Canı kitap okumak isteyen ya da kafa dinlemek isteyen herkes kütüphaneme girmekte serbesttir."

Trubshawe kâğıdı yeniden katlayıp cebine koydu.

"Pekâlâ" dedi. "Buradaki hiç kimse kurbandan hoşlanmadığına ve bu kâğıt" –elini hafifçe ceketinin cebine vurdu– "olayları bir nebze de olsa açıkladığına göre bana kalırsa cinayet için başka bir sebep aramak vakit kaybı olur. En azından ben eve

daha yakın kişiler hakkında tahkikat yapana kadar buna odaklanalım. Ev derken ffolkes Malikânesini kastediyorum."

"Tahkikat mı dediniz... ?" dedi Dr. Rolfe. "Yani bizzat bir inceleme başlatacağınızı mı ima ediyorsunuz?"

"Evet, aynen öyle demek istiyorum."

"Yani hemen şimdi, burada mı?"

"Yeniden evet."

"Bir dakika, doğru mu anladım?" dedi Albay, "Her birimizi sırayla sorgulayacağınızı mı söylemek istiyorsunuz?"

"Çok doğru. İncelememe bu şekilde başlamayı düşünüyorum."

"Emekli olmanıza ve bunu yapmaya yetkiniz olmamasına rağmen mi yani?"

"Bakın" dedi Trubshawe. "Polisler buraya ulaştığında hepinizin gayet sıkı bir sorgulamadan geçeceğinizin farkındasınızdır herhalde. Benim yapacağım sorgulamayı bir elbise provası gibi düşünün. Tabii benim de biraz katı davranmam gerekecek. Zaten yumuşak davranırsam provanın anlamı kalmaz. Fakat ben sizleri resmi olarak sorgulamayacağım ve sizler de yemin etmiş olmayacaksınız. Yani eğer avukatınız yanınızda olmadan konuşmayı istemezseniz veya şimdiden ter dökmeye başladıysanız sizi sorularımı cevaplandırmaya zorlayacak değilim.

"Ayrıca eğer polisler buraya ulaşmadan bir sonuca varırsam, ki buna pek ihtimal vermiyorum, yani Gentry'nin katilini tespit etmeyi başarırsam en azından tüm bu tatsız süreç dedikodu gazetelerinin meraklı muhabirlerinden uzakta gerçekleşmiş olacak.

"Epey nahoş bir olayın ortasında bulunduğunuzu anlamanızı istiyorum. Anladığım kadarıyla Gentry ulusal sendikaya bağlı bir dedikodu gazetesinde köşe yazarıymış. Halkın böyle bir malzemeyi afiyetle yiyip yutacağına, hatta daha fazlasını isteyeceğine emin olabilirsiniz. Sorgulama faslından şimdi geçerek işin en tatsız kısmını geride bırakabilirsiniz.

"Diğer seçeneğin ne olduğunuysa hepiniz gayet iyi biliyorsunuz. Burada saatlerce boş oturup katilin aranızdan kim olduğunu ve bir sonraki hamlesinin ne olacağını merak edip duracaksınız."

"Evet," diye homurdandı Albay, "bu söylediklerinizolaylara farklı bir boyut katıyor."

Konuklarına hitap etmek için döndü.

"Pekâlâ. En doğrusu bu konuda demokratik bir karar vermek olacak. Başmüfettiş'in fikri hakkındaki düşüncelerinizi duyalım bakalım."

Bir an için herkes ilk sözcükleri bir başkasının sarf etmesini beklercesine sessizleşti. Zaten halka açık tartışmalarda hep böyle olur, konuşmacının lafını kesip kendi fikirlerini ortaya atmak için can atan dinleyiciler konuşmacı kendilerine bir soru yöneltti ği anda put kesilirler.

Sessizlik her zamanki gibi Evadne Mount tarafından bozuldu.

"Madem sizler sesinizi yükseltmeye çekiniyorsunuz, ben konuşacağım. Ben Başmüfettiş'e katılıyorum. Hatta, Bay Trubshawe, size yardım bile edebilirim. Tabii siz de isterseniz. Fakat biliyorsunuz biz polisiye yazarlarının da siz polisler gibi birkaç gizli numaramız vardır."

"Bu konuda yorum yapmayacağım" dedi Başmüfettiş, dostane bir tavırla. "Yine de ilk adımı attığınız için teşekkür ederim, Bayan Mount. Böylece bir evet oyu çıktı. Başka söz almak isteyen var mı? Rolfe?"

"Bu elbette kuraldışı bir durum," dedi Doktor, "fakat hiçbir şey yapmamaya yeğlerim. Ben de size katılıyorum."

"Güzel. İki evet oyu çıktı."

"Ancak," diye lafına devam etti Rolfe, "henüz karar vermemiş olanlara bir hatırlatmada bulunmak istiyorum," –dikkatli bakışlarını arkadaşlarının üzerinde gezdirdi– "Raymond Gentry'nin bu evde bulunması birçoğunuzun, *birçoğumuzun* ebediyen kapalı sandığı yaraları deşti. Korkarım Başmüfettiş'in soruları bu yaraları daha da deşip genişletecektir. Hepimiz buna hazırlıklı olmalıyız, değil mi, Bay Trubshawe?"

"Evet, Doktor, haklısınız, çok doğru söylediniz. Önceden de dediğim gibi, hiçbirinizi sorularımı cevaplamaya zorlayamam. Mahkemede olduğu gibi yemin filan etmenize de gerek yok. Bana yalan söylemeyi tercih ederseniz yapabileceğim hiçbir şey yok; fakat gerçek bir polis soruşturmasında durum böyle olmayacaktır ve yalan söylemek ciddi bir suç sayılacaktır.

"Yine de gerçekler konusunda, nasıl desem, cimri davranmayı düşünüyorsanız, böyle bir çabaya atılmamamızın vakit kaybı olacağı kanaatindeyim. Bunu bir oyun gibi görmenizde sakınca yok, fakat tıpkı pinpon veya damada olduğu gibi, kurallara uymadıkça oyunların anlamsızlaştığını unutmayınız."

"Madem öyle, biraz iddialı bir öneride bulunabilir miyim?"

"Buyurun, Doktor, mantık çerçevesinde olduğu sürece her türlü öneriye açığım."

"Buradaki herkes birbirini uzun süredir tanıyor ve çoğumuzun dostlukları eskilere dayanıyor, değil mi?" dedi Rolfe. "Önümüzdeki günlerde olacakları göz önünde bulundurursak, bu dostlukların büyük bir sınamadan geçeceği aşikâr – polisler özel hayatlarımıza karışacak ve gazeteciler yakamızdan düşmeyecek. Birbirimizden kuşkulanırsak ortamın zehir zıkkım olacağını Evie de Trubshawe da güzelce açıkladılar. Neyse ki bu zehir şu ana dek etkisini göstermedi. Fakat polisler buraya ulaşana dek aramızdaki en sıkı dostların bile kontrolü kaybedip birbirlerini Raymond Gentry'nin katili olmakla suçlayacaklarına eminim.

"Dolayısıyla Başmüfettiş'in gerekli sorgulamaları yapması bana gayet akıllıca geliyor. Ancak bir öneride daha bulunmak istiyorum. Kim Başmüfettiş'in kulağına ne fısıldamış diye kuruntuya kapılacağımıza Bay Trubshawe'un hepimizi birlikte sorgulamasını öneriyorum."

"Hepimizi bir arada mı sorgulasın?" dedi Albay hayret içinde sesini yükselterek. "Yani Bay Trubshawe ile her konuştuğumuzu başkaları da mı duysun?"

"Aynen öyle. Sorgulama esnasında hepimizin aynı mekânda bulunmamızı teklif ediyorum. Madem kirli çamaşırlarımızı bütün ülke görecek, buradakilerin görmesinin de bir sakıncası yok. Elbette bu hiçbirimiz için hoş bir tecrübe olmayacak ama en azından herkes aynı muameleyi görmüş olacak. Aksi takdirde, yani her birimiz kapalı kapılar ardında sorgulanırsak, dostluklarımızın göreceği zarar, sorgulanmamamızdan farksız olacaktır."

Başmüfettiş'in bu fikri ilginç bulduğu belliydi, ama önerinin uygulanmasındaki zorlukların da farkındaydı. Kırk yıl boyun-

ca yasaları ve prosedürleri ne kadar katı veya tuhaf olsalar da en ufak ayrıntısına kadar uygulayıp savunmuş olduğu için yeni numaralar öğrenme konusunda ihtiyar köpeği Tobermory'den farksızdı.

"Bilmem ki nasıl olur," dedi. "Scotland Yard'da böyle fikirlere yaklaşımımız Bayan Mount'un romanlarına olan yaklaşımımızdan farksızdır."

"Çok saçma!" diye araya girdi Evadne Mount. "Eğer bu lafı ederken sizin aklınızda da benim aklımdaki sahne canlanıyorsa bu sahneyi kitabın doruk noktasına sakladığımı bilesiniz. Aklımdaki sahne derken, detektifin tüm şüphelileri kütüphanede toplayıp cinayetin nasıl ve niçin işlendiğini titizlikle adım adım açıkladığı bölümü kastediyorum.

"Ama dürüst olmam gerekirse," dedi dalgın bir tavırla, "Henry'nin fikri benim de aklıma yatıyor. Böylece kimse suçu sonradan başkasının üstüne atamaz. Tabii bunun illa ki gerçekleşeceğini söylüyor değilim, ama yine de neler olacağını kim bilebilir ki?"

"Öyleyse iki kişi bu öneriyi onaylıyor" dedi Trubshawe. "Siz ne dersiniz Bayan Rutherford?"

"Belki buna şaşıracaksınız," dedi kadın, "ama ben de onaylıyorum. Şaşıracaksınız diyorum, çünkü bu durumda ben hepinizden daha çok zarar göreceğim."

"Ha? Nedenmiş, Cora?" dedi Albay.

"Bak, tatlım, evdeki herkesin fena sırları olduğunu artık hepimiz biliyoruz. Gentry denen pislik dün akşam iğrençliklerini üstümüze kustuğuna göre sırlarımız zaten açığa çıktı. Yanılıyor muyum?"

"Şey, evet – sanırım haklısın."

"Fakat benim sırlarım *ünlü bir yıldızın* sırları olduğu için herkesin ilgisini çekecektir. Özel yaşamım hakkında en ufak bir bilgiye ulaşmak için bir servet ödemeye hazır bir sürü gazeteci tanıyorum. Ama bir yandan da Raymond Gentry'yi öldürenin ben olmadığımı bildiğimden Trubshawe'un sorularını yanıtlamaya hazırım. Yeter ki söylediklerimiz arasında cinayetle ilgili olmayanların bu evin duvarlarının dışına çıkmayacağı konusunda beni temin etsin."

"Elbette, bunu söylememe gerek bile yok," dedi Trubshawe.

"Yine de," dedi Cora, "söylemenizi rica edeceğim. Sizin gibiler 'Bunu söylememe gerek bile yok' dedikten sonra hep bir şey söylemediklerini iddia ederler."

Başmüfettiş bitkin bir tavırla gülümsedi.

"Önümüzdeki saatlerde bu odada duyacağım ve Gentry'nin cinayetiyle ilgili olmayan hiçbir şeyi başkalarına aktarmayacağıma söz veriyorum. Memnun oldunuz mu?"

"Oldum. O halde ben de onaylıyorum."

"Madem öyle," dedi Trubshawe "çoğunluğu sağlamamıza az kaldı. Acaba diğerleri oylama yapmak isterler mi? Unutmayın, bayanlar ve baylar, *hepiniz* taşın altına elinizi koymadıkça devam etmemiz mümkün değil. Öyleyse şimdiye dek söz almamış olanlarınıza soruyorum, Dr. Rolfe'un hepinizi bir arada sorgulamam konusundaki teklifini destekleyen var mıdır?"

Elini kaldıran ikinci kişi Madge Rolfe oldu. Onu kolunu kendinden emin bir biçimde kaldıran Don takip etti. Sonra Mary ffolkes çekimser bir tavırla elini kaldırarak herkesi şaşırttı; bu şaşkınlığın sebebi, arkadaşlarının Mary'yi her konuda, kendi fikri ne olursa olsun, öncelikle kocasının söz almasını bekleyen biri olarak görmeleriydi.

Albay'ın da şaşırdığı her halinden belliydi, ama o da karısına sert bir bakış attıktan sonra (biraz gönülsüzce de olsa) elini kaldırdı.

Sonra odaya sessizlik çöktü.

Trubshawe sessizliği bozmak üzere Papaz'a döndü. Papaz yüzünde kanı çekilmişçesine bembeyaz görünen ıstırap dolu bir ifadeyle eşinin yanında oturmaktaydı.

"Evet, Papaz Efendi" dedi Trubshawe. "Gördüğünüz gibi Bayan Mount, Bayan Rutherford, Farrar, Bayan Rolfe, Don ve son olarak da Albay ile karısı sorgulanmayı kabul ettiler. Geriye sadece siz ve eşiniz kalıyor."

"Evet, bunun ben de farkındayım" dedi Papaz sıkkın bir tavırla. "Ben, eee – şey, yani, ben – ben – bana kalırsa bu hiç –"

"Eğer hayır derseniz sorgulamayı gerçekleştiremeyeceğimizi anladınız mı acaba?"

"Evet, bunu gayet açık bir biçimde dile getirdiniz, Müfettiş."

"Polisler gelene dek burada oturup bekleşecek, cinayeti hanginizin işlediğine, katilin bunu neden yapmış olduğuna ve tekrar harekete geçip geçmeyeceğine kafa patlatıp duracaksınız. Sahiden bunu mu istiyorsunuz?"

"Hayır, hayır, tabii ki bunu istemiyorum, ama beni – beni böyle baskı altında bırakmanıza izin veremem. Ben ne de olsa bağımsız bir elçiyim, Cynthia'nın da aynı şekilde düşündüğüne eminim, değil mi hayatım –"

"Öf, başlatma elçiliğine, Clem!" diye haykırdı Cora Rutherford. "Hepimiz bu işin içindeyiz! Durumumuz böylesine vahim olmasa bu lafı hiç etmezdim, ama açıkçası aramızda kaybedecek en az şeyi olan kişi sensin! Gentry'nin dün geceki imalarından sonra senin Dehşetengiz Sırrını hepimizin tahmin edebildiğine bahse girerim. Sen ne kadar saklamaya uğraşsan da eninde sonunda ortaya çıkacak!"

"Bayan Rutherford çok haklı, Papaz Efendi" dedi Trubshawe fısıldarcasına.

Papaz gözlerini çaresizce karısına dikti. Kadının normalde Anglikan rahiplere destek olarak görülen mütevazı İngiliz tavırları, masum parlak gözleri ve pratikliği adama böyle ikircimli bir karar anında zerre kadar yardımcı olmuyordu. Derken adam güçlükle yutkundu ve konuştu:

"Pekâlâ, öyle olsun. Ama belirtmem gerekir ki – şey –"

"Evet?"

"Eee, şey, her neyse, yok bir şey. Evet, evet, kabul ediyorum."

"Güzel" dedi Trubshawe ellerini hevesle ovuşturarak.

Saatine baktı.

"Onu çeyrek geçiyor. Hepiniz iki saati aşkın bir süredir ayaktasınız. Odalarınıza çekilip soluklanmanızı ve giyinmenizi öneriyorum. Yirmi dakika sonra kütüphanede buluşalım lütfen.

"Bu esnada hiç kimsenin tavan arasına adım atmaması gerektiğini tekrar etmeme gerek yoktur herhalde" diye ekledi. "Yanlış anlamayın, size güvenmiyor değilim. Ancak Bayan Mount haklıysa, ki haklı olduğunu sanıyorum, bu odada kimsenin güvenmemesi gereken en azından bir kişi var demektir. Anladınız mı acaba?"

Herkes anlamıştı.

"Öyleyse, Albay," dedi, "bana kütüphanenin ne tarafta kaldığını gösterebilir misiniz acaba?"

Başmüfettiş ile Albay hararetle konuşarak kütüphaneye girdiler. Tobermory de iki adamın peşi sıra odaya girdi.

Başmüfettiş'in, "Bir ara Papaz efendinin her şeyi berbat edeceğini düşünmeye başlamıştım" dediği duyuldu.

"Evet, biraz telaşlı bir yapısı vardır" diye karşılık verdi Albay. "Ama yıllardır tanırım, iyi niyetli bir insandır. Arada bir azıcık dürtülmesi gerekiyor işte."

"İlk olarak onu sorgulamayı düşünüyorum, çünkü sonradan cayarsa her şey boşa gider."

"Bana kalırsa bu çok tuhaf bir cinayet, Bay Trubshawe."

"Haklısınız" dedi Başmüfettiş. "Meslek yaşamım boyunca hiç böylesine korkunç ve tuhaf bir vakaya rast gelmemiştim. Evadne Mount'un kitaplarındaki cinayetlere benziyor."

"Aman bu söylediğiniz kulağına gitmesin. Aynı şeyi ben de söylemiştim, söylemez olaydım."

"Sahiden mi? Ben iltifat olarak alıp sevinir diye düşünmüştüm."

"Ah, insanlar nasıldır bilirsiniz. İltifat edeyim derken ters bir şey söylemeyegörün, burnunuzdan getirirler. Alexis Baddeley kilitli oda cinayetlerine hiç bulaşmazmış, bilesiniz."

"Öyle mi?" dedi Trubshawe şaşkınlıkla. "Hangi tür cinayetleri çözeceğini kendisi seçiyormuş demek. Keşke böyle seçimler yapmak benim de elimde olsa."

"Evie'nin kitaplarına ben de pek katlanamıyorum ama Mary'nin dediğine bakılırsa kilitli oda cinayetleri haricinde her türlü vaka varmış. Anahtarı sadece katilde olan gizli bir geçit mi istersiniz. Cinayet mahallinde karşı karşıya duran ve saa-

tin yanlış okunmasına yol açan bir saat ve ayna mı istersiniz. Ailesi tarafından Güney Afrika'ya gönderilen ve bir daha izine rastlanmayan bir kara koyun mu istersiniz. Cinayet romanlarında bulabileceğiniz her türlü numara Evadne Mount'un kitaplarında da mevcutmuş. Bana sorarsanız bunlar hep fasa fiso işler."

"Görünüşe bakılırsa elimizdeki vaka, kitapları gölgede bırakacak cinsten."

"Haklısınız – ama aslında ffolkes Malikânesinde de bir gizli geçit mevcut. Eskiden papazlar tarafından tünel olarak kullanılıyormuş. Hemen şu duvarların ardında kalıyor, bir ara size gösteririm."

"Teşekkürler, memnun olurum. Ama böyle bir geçidi Gentry'nin cinayetiyle ilişkilendirmemiz şimdilik epey zor. Konuklarınız arasında kendisinden nefret eden o kadar fazla kişi var ki bana kalırsa tek yapmam gereken şey ondan nefret etmek için en fazla sebebi olan ve tabii ki ilk harekete geçen kişiyi bulmak."

Sohbetin bu kısmında Albay enikonu huzursuz bir tavır takınmış ve kıpırdanmaya başlamıştı. Trubshawe da bunu fark etmekte gecikmedi.

"Bir şey mi oldu, Albay?"

"Eee, aslında, evet, Bay Trubshawe. Evet, bir şey oldu."

"N'oldu?"

"*Şey*" – derin bir nefes aldı – "herkesi sorgulamayı planlıyorsunuz, değil mi?"

"Evet."

"Herhalde bu herkese ben de dahilimdir, değil mi?"

"Tabii ki dahilsiniz, Albay. Tüm konuklarınız sorgudan geçmeyi kabul ettiklerine göre sizi dışarıda tutmam mümkün olmaz. Böyle bir şeyi kimse kabul etmeyecektir."

"Elbette, çok haklısınız. Ancak tıpkı Cora gibi ben de Raymond Gentry'yi öldürmediğimi biliyorum ve bunca yıldır Mary'den saklı tutmuş olduğum kimi meseleler var; geçmişimle alakalı meseleler, anlarsınız ya. Bu meseleler böyle bir zamanda su yüzüne çıkarlarsa Mary'nin kalbi kırılacaktır. Dolayısıyla düşündüm de..."

"Evet?"

"Düşündüm de, size bu meseleleri şimdi, ikimiz baş başayken aktarırsam belki –nasıl desem– belki sorgulama esnasında bu konulara değinmeden geçebilirsiniz."

Başmüfettiş henüz Albay sözlerini bitirmeden başını hayır anlamında sallamaya başlamıştı.

"Üzgünüm, Albay, ama benden çok büyük bir talepte bulunuyorsunuz. Herkese eşit davranmak durumundayım. Herhalde siz de bana hak verirsiniz."

"Evet, tabii ki. Tabii ki. Ama bu sırlar –aslında sır desem daha doğru olur– bu sır biraz özel bir sır. Doğurabileceği ciddi sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda Papaz'ın masum yalanlarıyla veya Evie'nin günahçıklarıyla kıyas kabul etmez."

"Yine de size ayrıcalık tanımamı beklemeyin lütfen. Bunu yapamam. Mümkün değil."

"Anlıyorum..."

Anlasa da anlamasa da Albay'ın kolayına vazgeçmeyeceği belliydi.

"Peki, şöyle desem nasıl olur?" dedi teklif edercesine. "Bahsettiğim sırrı size şimdi anlatırsam, siz de cinayetle alakalı olmadığına kanaat getirirseniz, ki muhakemenize güveniyorum, sonraki sorgulama esnasında bu konuyu açmam için ısrar etmezsiniz, ne dersiniz?"

Başmüfettiş birkaç saniye düşündü.

"Albay" dedi yelkenleri suya indirerek. "Elimden geleni yaparım. Ama hiçbir şey için söz vermiyorum. Anlaşıldı mı?"

"Anlaşıldı."

Kısa bir sessizlik oldu.

"Madem öyle, bana anlatmak istediğiniz nedir acaba?"

"Bay Trubshawe, ben asla örnek bir vatandaş olmadım. Gençliğimde birtakım fenalıklar yaptım ve başımı epey derde soktum. Yanlış anlamayın, kimseyi öldürmüş filan değilim; ama işlediğim tüm suçları burada size aktarmam yersiz olur. Kısacası, sabıka kaydım epey kabarık, daha doğrusu epey kabarık *idi*, tüm bunların üstünden uzun zaman geçti. İşin aslı, bu ülkede kabarık bir sabıka kaydım var."

"Demeyin!"

"Dedim bile. Bunu hiç beklemiyordunuz, değil mi? Yani, şu anki halime bakınca kim böyle bir şeyden şüphelenebilir ki? Ama doğruyu söylüyorum. Doğal olarak polis kayıtlarında parmak izlerim mevcut ve ne kadar masum olsam da bu mesele patlak verirse başımı müthiş ağrıtacaklardır. Zavallı Mary'nin başına açılacak dertleriyse düşünmek bile istemiyorum. Tabii Selina'yı da rahat bırakmayacaklardır."

"Anlıyorum..." dedi böyle bir itirafı beklemediği her halinden belli olan Trubshawe. "Yani isminiz Scotland Yard kayıtlarında mevcut mu?"

"Ha?"

"İsminiz Scotland Yard kayıtlarında mevcut mu dedim."

"Eee, aslında hayır."

"Ama dediğiniz gibi sabıka kaydınız varsa Scotland Yard'da da isminizin olması gerekir."

"Hayır, yok, çünkü gerçek adım Roger ffolkes değil."

"Ne?"

"Hâlâ anlamadınız mı? İsmimi değiştirmek zorunda kaldım. Tüm yaptıklarımdan – daha doğrusu topluma olan borcumu ödedikten sonra Amerika'ya gidip zengin oldum. Buraya dönünce de eski suç ortaklarım tarafından izimin bulunmasını istemedim. Amerika'da belimi epey doğrulttuğum için yeni bir hayata başlamayı hak ettiğimi düşündüm. Dolayısıyla yeni bir kimlik edindim, herhalde anlayışla karşılarsınız."

"Peki, gerçek adınız nedir?"

"Adım Roger, ama soyadım ffolkes değil."

"Nedir peki?"

"Şey..."

Albay odada kendisi ve Başmüfettiş'ten başka kimse olmamasına rağmen bakışlarını yavaşça, adeta hınzır bir tavırla odada gezdirmeye başladı.

Sonra tam konuşmak üzereyken biri kapıyı çaldı.

"Eee, evet, kim o?"

"Farrar, efendim."

"Ah, Farrar. Buyur, içeri gel."

"Kusura bakmayın, efendim, ama konuklarınızın aşağı inmeye başladıklarını haber vermek istedim."

"Anladım. Teşekkür ederim. Konuklarımızı sorgulamak için hazır mısınız, Bay Trubshawe?"

"Evet, Albay, hazırım. Ama siz tam diyordunuz ki –"

"Bunu daha sonra konuşuruz, oldu mu? Yeniden baş başa kaldığımız bir anda devam ederiz."

"Nasıl isterseniz, bayım, nasıl isterseniz."

Beşinci Bölüm

ffolkes ailesinin konukları sırayla kütüphaneye girdiler. Kütüphanenin tavana kadar uzanan rafları, birbirine benzer şekilde ciltlenmiş kitaplarla doluydu. Kitapların çoğu okunmamış olmak şöyle dursun açılmamış oldukları için tütün dükkânlarının raflarında dizili yepyeni puro kutularını andırıyorlardı.

Tek eksik, halen üzüntüden kendini toparlayamamış olan Selina idi. Diğerleriyse odalarına çekilmelerinin üzerinden geçen yirmi dakika içinde aşırıya kaçmadan üzerlerine çeki düzen vererek sorgulama için hazırlanmışlardı.

Clem Wattis buruşuk papaz yaka gömleği ve deri dirsek yamaları üstlerine bir kat daha yama gerektirecek kadar yıpranmış olan hırpani ve bol hırkasıyla halen tipik İngiliz Papazı kılığındaydı. Doktor ise damalı spor ceketi, özenle buruşturulmuş fitilli kadife pantolonu ve taba rengi süet ayakkabılarıyla şık bir taşralı tarzını benimsemişti. Don'un kanarya sarısı V yaka kazağı ve ekose papyonu, delikanlının tipik modern Amerikalı üniversite öğrencisi görünümüne birebir uyuyordu.

Evadne Mount'un üzerinde yumurta sarısı renkli tüvit bir döpiyes vardı. Süet rengi külotlu çoraplarının biraz modası geçmiş olsa da ayakkabıları özenle seçilmişti. Mary ffolkes'un çiçekli tafta entarisi insanın kanını donduracak kadar demode görünse de müthiş pahalı olmalıydı. Madge Rolfe'un açık kırmızı parlak kadife elbisesi sade olsa da şıktı, yine de dikkatli bakıldığında hafifçe yıpranmış olduğu belli oluyordu. Papaz'ın hanımıysa pamuklu pejmürde kahverengi bir etekliğiyle uyuşan

bir bluz, bluzun üstüne de neredeyse kocasınınki kadar hırpani yünlü bir hırka giyinmişti.

Cora Rutherford'u da unutmamak gerek. Tipik bir tiyatrocu olduğundan Dartmoor'un en kuytu köşesinde bile "revaçta" kıyafetler giyinmeye özen gösterirdi. Pilili gri tüvitten dokunmuş havalı elbisesinin altına yüksek yakalı bir ipek gömlek giyinmiş ve yakanın etrafına tilki kürkünden şık bir şal sarmıştı. Rimeli biraz fazla kaçırmış olsa da dudaklarına tavşankulağı pembesi bir ruj sürmüştü ve mücevher olarak yalnızca bir çift minnacık inci küpe takmıştı. Esas mücevherin aktristin ta kendisi olduğu mesajını almamak mümkün değildi.

Konukların odanın ortasındaki devasa bir maun çalışma masasının önünde dikilen Başmüfettiş'in etrafındaki koltuklara yerleşmeleri rica edildi. Çalışma masasının üstünde Roger ffolkes'un iki adet pul albümü, koca mercekli bir büyüteç, Gentry'nin notunun yazılmış olduğu daktilo ve bunlarla tezat oluşturacak kadar sevimsiz olan "komik" bir kül tablası vardı. Kül tablasının kenarına, sırtını bir sokak lambasına yaslamış fötr şapkalı bir sarhoş adam biblosu tutturulmuştu.

Herkes yerlerine yerleşince Albay sessiz bir hareketle detektifin artık başlayabileceğini işaret etti.

"Pekâlâ" dedi Başmüfettiş. "Öncelikle dakikliğinizden dolayı hepinize teşekkür ederim. Niçin burada olduğunuzu bildiğinize göre şimdilik tek yapmam gereken sorgulamayı hangi sırada gerçekleştireceğim."

Bakışlarını sanki ilk kurbanının kim olduğuna çoktan karar vermemişçesine odadakilerin üzerinde gezdirdi.

"Sizinle başlasak nasıl olur acaba, Papaz Efendi?" dedi sonunda.

Papaz adeta oturduğu yerde sıçradı.

"Ben mi!" diye isyan etti. "Ama neden... Neden ben?"

"İlla ki birisinden başlamamız lazım, bunu siz de gayet iyi biliyorsunuz" dedi Trubshawe gözleri belli belirsiz parıldayarak.

"Evet, ama ben..."

"Evet?"

"Siz böyle apar topar beni seçince... Nasıl desem..."

"Şayet istemiyorsanız sizin yerinize sorgulamam için dostlarınızdan birini seçebilirsiniz, ne dersiniz?"

Papaz, "Ah, ama bu haksızlık! Olmaz böyle şey!" diye homurdandı. Ağlamamak için kendini zor tuttuğu her halinden belliydi.

"Ama lütfen, Bay Wattis," dedi Trubshawe nazik ve kararlı bir işkenceci gibi, "bu tavrınız biraz çocukça kaçmıyor mu? Size zahmet vermemek için elimden geleni yapacağıma söz veriyorum."

Başmüfettiş'in sesindeki belli belirsiz ayıplamayı ve dostlarının tasvip etmeyen bakışlarını hisseden Papaz kendini toparlayıp soğukkanlı görünmeye çabaladı.

"Madem öyle... Ne yapalım, Trub – yani Müfettiş Trub – Başmüfettiş Trub demek istedim. Bay Trubshawe! Madem böyle diyorsunuz..."

Trubshawe, "Evet, Papaz Efendi, merak etmeyin. Samimi söylüyorum," diye ustaca adamın lafını kesti ve "Ancak –" diye ekledi.

Araya girme sırası Papaz'da idi, "Evet? Ancak dediniz?" Adamın en rahat koşullarda bile gıcırtılı çıkan sesi enikonu çatlamaya başlamıştı.

"Ancak, Bayan Mount'un dün gece olanlar hakkında anlattıkları göz önünde bulundurulduğunda, aranızdan hiç kimse –buna siz de dahilsiniz, Papaz Efendi– bir şey söylemediğine göre, sohbetimiz 'zahmetsiz' olacak derken büsbütün zahmetsiz olacağı izlenimini vermeyi de istemem. Sizlere oldukça derin, hatta oldukça kişisel sorular yönelteceğimi fark ettiğinizi umuyorum."

"Öyleyse nasıl mümkün olur bilemiyorum ki –"

"Eğer ki," diye lafına devam etti Trubshawe, Papaz'ın araya girmesine daha fazla müsaade etmeyeceğini belli ederek, "bu vakaya resmi olarak atanmış olsaydım bu soruları sizlere evinizde veya polis karakolunda birebir soruyor olacaktım. Fakat siz dahil herkes Doktor'un teklifini kabul ettiğine göre sorgulamamın gayri resmi olacağını yeniden belirtmem gerekiyor –"

Başmüfettiş'in lafı bu kez Cora Rutherford tarafından kesildi.

"Bay Trubshawe, bunu hepimiz ezberledik allasen! Lütfen lafı dolaştırıp durmayı bırakın!"

Trubshawe, "Sabrediniz, hanımefendi, sabrediniz" diye sakince karşılık verdi. "Sıranız geldiğinde siz de acele etmeye pek istekli olmayabilirsiniz. Burada bulunmamın olağandışı bir durum olduğunun altını çizmek ve yasal olarak hiç kimsenin sorgulanmaya mecbur olmadığını belirtmek istiyorum."

"Ama lütfen, anladık dedim ya!"

"Ayrıca," dedi Başmüfettiş kadını duymazdan gelerek, "sorgulanmayı kabul etseniz bile yemin etmemiş olduğunuz için gerçekleri –veya en azından gerçek olarak bildiklerinizi– aktarmaya özen göstermezseniz bütün bunları yapmamızın bir anlamı kalmayacak. Haksız mıyım? Derdimi anlatabiliyor muyum, Papaz Efendi?"

Clem Wattis şahsına yapılan bu iğnelemeye diklenerek tepki gösterdi.

"Rica ediyorum! Bunu kabul edemem – bunu hiç kabul edemem, Başmüfettiş. Beni resmen boş yere suçluyorsunuz ve çok alınıyorum!"

"Lütfen, lütfen, Bay Wattis, içiniz rahat olsun. Amacım sizi kırmak değildi. İlk adımı atmanızı istediğim için size fazlaca yüklenmiş gibi görünebilirim."

Papaz öylesine heyecanlanıp öfkelenmişti ki kel kafasının üzerinde boncuk boncuk ter damlacıkları belirmiş ve bağa çerçeveli iri gözlükleri buğulanmaya başlamıştı.

"Şey, öyleyse – madem ısrarcısınız. Kutsal bir sorumluluğum olduğuna göre size doğruyu söylemek durumundayım. Ne de olsa sizden çok daha yüce bir makama hesap vereceğim."

"Evet, evet, elbette, anlıyorum. O halde başlayalım mı?"

"Hı hı" dedi Papaz somurtarak.

"Güzel" dedi Başmüfettiş. "İlk olarak Noel yemeğinde olanları bir de sizin ağzınızdan duymak istiyorum. Bayan Mount'un anlattıkları büyük ölçüde doğruydu, değil mi?"

Clem Wattis karısından yana kaçamak ve çaresiz bir bakış attı. Kadın hiçbir şey söylemese de tedirgin bir tavırla başını yukarı aşağı sallayarak eşini konuşmaya teşvik etti. Fakat kocasının anlatacaklarını tahmin ettiğinden içinde fırtınalar koptuğu

belliydi. Dudakları öylesine sıkıca kenetlenmişti ki kendini tutmasa suratı enikonu çözülecekmiş gibi görünüyordu.

"Pekâlâ, Müfettiş –affedersiniz, size sürekli yanlış hitap ediyorum– Başmüfettiş demek istedim –"

"Hiç zararı yok, Papaz Efendi. Dediğim gibi, emekli olduğum için unvanımın pek bir anlamı yok. Lütfen devam edin."

"Evadne'nin Raymond Gentry'yi 'çözdüğüne' hiç şüphem yok. Tabii ölünün arkasından konuşmak çok yanlıştır – hele benim mesleğimde yaşayanların arkasından konuşmak bile yanlıştır. Ama neticede ben de insanım ve onu ilk görüşümden beri gözüm tutmamıştı. Buyurun, söyledim işte!"

"İlk görüşünüzden beri, ha? Herhalde siz de Bayan Mount'unkilere benzer sebeplerden dolayı hoşlanmamıştınız, değil mi?"

"Kesinlikle. Çok yazık. Mütevazı toplantımız tam da kıvama gelmeye başlamışken Gentry Selina ile birlikte içeri girdi. Ondan sonra herkesin keyfi kaçtı."

Trubshawe gözlerini kırpıştırdı.

"Demek öyle. Bana bir örnek vermeniz mümkün mü acaba?"

"Size birçok örnek verebilirim. Gentry içeri girer girmez buraya sadece zavallı, bahtsız Selina onu ailesiyle tanıştırmakta ısrar ettiği için geldiğini söyledi.

"Selina ffolkes'u benim kadar seven birini zor bulursunuz, fakat korkarım kızımız erkek dostlarını seçerken pek özenli davranmıyor. Sakın arkasından konuşuyorum sanmayın, bunu Selina'nın kendisine de birçok kez söyledim."

Papaz, Don'un bakışlarını üzerinde hissedince aceleyle ufak bir ekleme yaptı.

"Eee... Eskiden davranmıyordu demek istedim."

Her an tetikte olan karısı tarafından kaş göz arasında eline tutuşturulan bir mendille alnını sildikten sonra kaldığı yerden devam etmeye çalıştı.

"Gentry bizimle dalgasını geçip her şeyimizin çok gülünç olduğunu söylemekten kendini alıkoyamıyordu – hayır, hayır, kullandığı sözcük gülünç değildi, *olağanüstü* diyordu ve bu sözcüğü o kadar sık kullanıyordu ki resmen beynime işledi, migrenim azdı, sanki başım –"

"Papaz Efendi," dedi Trubshawe, "konuya dönelim lütfen..."

"Efendim?"

"Konuya dönebilir misiniz lütfen?"

"Ah, özür dilerim, Müfettiş," dedi Papaz huysuz bir tavırla, "ama konudan hiç sapmadığımı birazdan anlayacaksınız. Gentry'nin gevezeliği başımı ve yüzümün sağ tarafını ağrıtmamış olsaydı kendisine gerçek Hıristiyanlara yaraşır bir hoşlukla yaklaşabilirdim. İçinde bulunmaktan sevinç duyduğu vejetaryenlerden, Mısır bilimcilerden, fakirlerden, Kübistlerden, Rus dansçılardan, Hıristiyan bilim adamlarından, amatör fotoğrafçılardan, Teozofistlerden ve kim bilir başka kimlerden oluşan 'kitle' hakkında anlattıklarına en azından ilgi gösteriyormuş numarası yapabilirdim! Örnek vermemi istediniz, buyurun size örnek."

"Nasıl, anlayamadım?"

"Teozofistleri kastediyorum. Evie Gentry'nin sürekli Planchette'teki seanslardan, Diğer Taraftakilerle temasa geçtiklerinden ve buna benzer ruhani saçmalıklardan bahsettiğini söylemeyi unuttu. Gentry kıt aklına güvenip bir Anglikan papazı olan benim böyle pagan saçmalıklarına katlanamayacağımı sandığından beni iğneleyip durdu. Benim oltayı kapmamı beklerken gözlerinde beliren o hınzır, kötücül parıltıyı hâlâ unutmadım."

"Oltayı kaptınız mı peki?"

"Müfettiş, papazı olduğum şu küçük köyde bile birçok kez inançsızlarla yüzleşmek zorunda kaldım. Onlarla baş etmenin tek yolu, seviyelerine inmeyi reddetmektir. Bu yüzden ben de Gentry'ye, 'Neyin peşinde olduğunu biliyorum, delikanlı. İki kere ikinin kaç ettiğini bilecek kadar aklım var' dedim."

"O ne cevap verdi?"

"Ah, her zamanki gibi kurnaz bir karşılık verdi. 'Evet,' dedi, hepimizin sinirini bozan genizden gelen kişnememsi bir sesle, 'aklınız *iki* ile *ikiyi* çarpmaya yetiyor, ama vardığınız sonuç beni *kikirdetiyor*!"

"Anlıyorum..." dedi Başmüfettiş gülmemek için kendini zor tutarak. "Yani Gentry'nin size kasten mi kabalık ettiğini düşünüyorsunuz?"

"Düşünmekle kalmıyorum, öyle olduğunu biliyorum. İnancımın en köklü yanlarıyla bile alay etmek için fırsat kollayıp durdu. Albay Büyük Savaş hakkında zararsız bir-iki laf ettiğinde –ne demiştin hatırlıyor musun, Roger?– ve Hun dalgasını nasıl savuşturduğumuzu söylediğinde ben de Britanyalı olarak dünyaya gelmenin Hayat Piyangosunda büyük ikramiyeyi kazanmaya eşdeğer olduğunu belirtmiştim. Gentry ise buna karşı hiçbir mantıklı iddia getiremediği için alaycı bir tavırla kişnemekle yetinmişti. Kişneme derken hiç abartmıyorum!

"Onunla tanışana dek kişneme sözcüğünün anlamını bildiğimi zannederdim. Örneğin birisi sırtlan gibi kıs kıs güldüğünde veya domuz gibi homurdandığında çıkan sesleri iyi bilirim. Ama böyle kişneyen bir insana hiç rastlamamıştım! Raymond Gentry gerçek bir at gibi kişniyordu! Dudakları arasından tükürükler çıkarırcasına fena halde edepsiz bir ses çıkarıyordu. İnsan ön dişleri arasında biriken baloncukları görebiliyordu. Ah, yüzünüzdeki ifadeye bakılırsa bana inanmıyorsunuz. Evie, doğru söylemiyor muyum?"

"Aslında bunu hiç düşünmemiştim," dedi Evadne Mount. "Ama haklısın. Gentry 'kişnemek' sözcüğüne yeni bir anlam katıyordu. Clem'in gayet yerinde bir gözlem yapmış olduğuna sizi temin ederim, Bay Trubshawe."

"Eee, teşekkür ederim, Evie" dedi Papaz. İltifat konusunda cimriliğiyle ünlü biri tarafından övülmeye alışık değildi.

"Anlattıklarınıza bakılırsa," dedi Trubshawe, "olayın özüne varmak üzereyiz."

"Ne özü, anlayamadım?"

"Savaşı kastediyorum. Biraz önce Büyük Savaştan bahsettiniz."

Papaz aniden bembeyaz kesildi. İşte o an gelmişti. En çekindiği konu açılmıştı. İnsanın yüz ifadesi aklından geçenleri gerçekten ele veriyorsa Papaz'ın aklından geçenleri tahmin etmek zor değildi.

"Hatırlarsanız, Papaz Efendi," dedi Trubshawe, "Gentry'nin notunun ilk satırında PAP – SAV yazılıydı. Bayan Mount, Gentry'nin sizin savaşta almış olduğunuz görevler hakkında atıp tuttuğunu söylemişti. Bu doğru mu?"

"Eee, evet..." dedi Papaz. "Bu – bu doğru."

Birkaç saniye boyunca hiç kimse konuşmadı. Tıpkı okul müdürünün kapısının önünde somurtarak cezalandırılmayı bekleyen ve ne tür bir cezaya çarptırılacaklarını öğrenmek için kapıdan çıkacak ilk öğrenciyi görmek isteyen bir grup yaramaz öğrenci gibi, ffolkes ailesi ve konukları da hem Papaz'ın içinde bulunduğu nahoş durumu hem de birazdan kendi düşecekleri nahoş durumu düşünüyorlardı.

Trubshawe sonunda, "Konuyu biraz daha açıklamaz mıydınız?" diye sordu.

"Şey, ben – eee – şey, nasıl açıklasam ki..."

"Ama rica ediyorum, bunu biraz önce de tartışmıştık, değil mi? Doğruyu söylemeyecek miydik? Mert olunuz lütfen."

Papaz öylesine perişan bir haldeydi ki karısı bile ona bakmaya katlanamıyordu. Artık kaçması mümkün değildi.

"Farrar?"

"Evet, Papaz Efendi?"

"Acaba – acaba bir bardak su alabilir miyim? Nedense boğazım biraz kurudu."

"Hay hay, Papaz Efendi."

"Teşekkür ederim."

Papaz getirilen sudan birkaç yudum aldıktan sonra sözüne devam etmeye olabildiğince hazır hale gelmişti.

"Buraya tayinim 1919 yılında çıkmıştı, ocak ayı mıydı acaba? Belki de şubat idi, her neyse, hangi ay olduğu önemli olmasa gerek."

"Hayır, hiç önemi yok" dedi Başmüfettiş soğuk bir tavırla. "Devam edebilirsiniz."

"Her neyse, 1919'un ilk aylarıydı, Savaş biteli çok olmamıştı, mıntıkanın benden önceki sorumlusu genç bir papazdı, yani nispeten gençti, ama cemaat tarafından sevilen, hatta el üstünde tutulan birisiydi. Böylesine sevilmesinin sebebi cephede, son taarruzlardan birinde öldürülmüş olmasıydı. Bir parantez açıp belirtmem gerekiyor, bu papaz Krala ve Yurda hizmet etmeye öylesine hevesliydi ki orduya yazılırken papaz olduğunu gizlemiş ve normal bir piyade olmuştu. Sonra da cepheye gönderilmiş ve kahramanlara yaraşır bir şekilde can vermişti. Öldükten sonra

haberlerde adı geçmişti, hatta bir ara George Cross madalyası verilmesi bile düşünülmüştü.

"Uzun lafın kısası, 1919'da buraya taşındığımda şehit papazın varlığı, daha doğrusu yokluğu halen bariz bir biçimde hissedilebiliyordu. Sakın bana karşı herhangi bir hoşnutsuzluk gösterildiği sanılmasın, ama köy halkı önceki papazın yiğitliğini unutamamıştı. Sanırım onunla karşılaştırılınca ben biraz hayal kırıklığı yaratıyordum.

"Cynthia ile birlikte buraya taşındığımızda cemaatin biraz mesafeli davranmasının, hatta azıcık 'burun kıvırmasının' sebebi buydu herhalde. Cemaatin Bayan De Cazalis adlı üyesi özellikle tepkiliydi. Bayan De Cazalis buraların *grande dame*'ı olarak anılır. Önceki papazın cemaatinin 'ileri gelen' üyelerinden biri olduğu belliydi. Hatta köyün tamiratçısı Harker ona Papaz'ın Gözdesi ismini takmıştı. Hani okulda kimi çocuklarla Öğretmenin Gözdesi diye dalga geçilir ya, tıpkı onun gibi.

"Bayan De Cazalis'in her şeyin eskisi gibi devam etmesini beklediği çok geçmeden anlaşıldı. Önceki papaz bekârmış. Fakat bu hanesine artı puan olarak yazılacağı yerde tam tersi olmuş. Köyün tüm hanımları –tabii hepsinin işgüzar olduğunu ima ettiğim sanılmasın, Müfettiş– yani köyün hayır işlerine katılan, kermesimizi düzenleyen, huzurevlerini ziyarete giden ve kırlara geziler tertipleyen bütün hanımları, papazın bu işlere el atacak bir karısı olmadığı için sevinçten uçuyorlarmış. Bildiğiniz gibi bu vazifeler geleneksel olarak papazın karısı tarafından yürütülür.

"Dolayısıyla, özellikle ilk birkaç ayımız hayli yalnız geçti. Ülkenin bu kısımları zaten tenha olduğundan biz de arkadaşlıklar kurmakta zorlandık. Böylece Cynthia başına neler gelebileceğine aldırmadan papazın karısı olarak üstüne düşen görevleri yerine getirmek için kolları sıvadı. Korkarım bu çabası sonucunda cemaate bir-iki kişiden fazlasını katamadı. Bütün bunların sonucunda papaz lojmanında bir tartışma yaşadık.

"Lojmanımızın salonunda oturan hanımları hâlâ gözümün önüne getirebiliyorum. Dizleri üstüne koydukları çay fincanlarından nazik yudumlar alıp önceki papazın müstesna yetenekleri ve yiğitliği hakkında imalı yorumlarda bulunduktan sonra

Bayan De Cazalis bana dönüp buz gibi bir tavırla sordu: 'Peki, *siz* Büyük Savaşta ne yaptınız, Papaz Efendi?' Siz sözcüğündeki vurgu bana değil ona aitti."

Gergin bir sessizliğin ardından dinleyiciler arasında Papaz'ın hikâyesinin nasıl sonlanacağını bilmeyen tek kişi olan Başmüfettiş, adama anlatmaya devam etmesini söyledi.

"Niyetimin yalan söylemek olmadığını bilmenizi isterim, Müfettiş" dedi Papaz. "Samimi söylüyorum. Sanki gerçeği *çalmaktan* ziyade –çünkü ben hep yalanın çalıntı bir gerçek olduğunu düşünmüşümdür– gerçeği çarpıtıyor gibiydim."

Bu tuhaf görüş Başmüfettiş'in epey ilgisini çekmişti.

"Gerçeği çarpıtıyor gibi miydiniz? Bana sorarsanız..."

"Bulaştığım beladan kurtulabilmek için adeta bir başkasının gerçeğini geçici olarak çalmıştım, fakat buhranım geçer geçmez onu aldığım yere koymak niyetindeydim.

"Ama ne yazık ki," diye iç geçirdi, "benden önce gelen birçok çarpıtıcı gibi fark ettim ki insanın çaldığı şeyi yerine koyması bir daha mümkün olmuyor. Daha göz açıp kapamadan bir de bakmıştım ki bana ait olmayan başka gerçekleri de çalmışım. Tabii sonunda kendimi –Tanrı beni bağışlasın!– kendimi ebedi bir yalan yumağının içinde buldum."

Adamcağız bu kez sahiden ağlamak üzereydi. Normalde böyle bu durumda karısı onu teselli ederdi, fakat o anda göstereceği sevgi ve şefkatin adamı daha da batıracağını hissettiğinden harekete geçmedi.

"Bay Wattis," dedi Trubshawe, "bunun sizin için ne kadar güç bir durum olduğunun farkında olsam da sormam gerekiyor. Çarpıttığınızı söylediğiniz bu 'gerçek' neydi acaba? Yoksa kendinizin de mi bir savaş kahramanı olduğunu söylediniz?"

Papaz bu iftirayı duyunca donakaldı.

"Hayır, hayır! Hiç olur mu, Müfettiş! Böyle bir şeyi asla, *asla* aklıma bile getirmem... Yalan söylemekteki amacım kendimi olduğumdan büyük göstermek değildi. Sadece o ihtiyarları –yani Kilise Komitesindeki hanımları– bize yaklaştırmaya çalışıyordum.

"Okul müdürlüğü yapan eski bir dostum hep derdi ki – Grenfell'i kastediyorum, hayatım," dedi karısına dönerek, "hep

derdi ki, kendisi gibi yufka yürekli bir insan bile her yeni okul döneminin başlangıcında dizginleri sıkı tutup katı bir tavır sergilermiş. Herkesi karşısına alıyor olsa da en cüzi sebeplerden bile öğrencilere sopa çekermiş, çünkü otoritesini daha en baştan abartılı bir biçimde gösterirse bir daha hiç kimseye sopa çekmesi gerekmezmiş. Benim yapmaya çalıştığım da bir anlamda buna benziyordu. Otoritemi kabul ettirmek için en başta önemsiz bir yalana başvurdum. Bir daha yalan söylememin gerekmeyeceğine son derece emindim."

"Evet, evet," dedi Trubshawe, "bunu anlayabiliyorum. Fakat sorumu tekrar edeceğim: Yalanınız neydi acaba?"

"Yalanım ne miydi?" dedi Papaz hüzünle. "Savaş sırasında Flandra'daki birliğin papazlığını yaptığımı söyledim. Gördüğünüz gibi abartılı bir yalan değil, araya uydurma yiğitlikler, madalyalar filan serpiştirmedim. Tek amacım cemaatimin bana saygı göstermesi ve beni şey sanmasıydı – şey..."

"Anlıyorum. Avrupa'da cephede görev aldığınızı sanmalarını istediniz. Oysa aslında... ?"

Papaz'ın başı kederle önüne düştü.

"Aslında Aldershot'taki bir şirkette kâtiplik yapıyordum. Henüz papaz olmamıştım. Ayrıca muayenede çürük çıktığım için askere alınmamıştım. Ayaklarım yüzünden."

"Ayaklarınız yüzünden mi?" dedi Başmüfettiş.

"Korkarım düztabanım. Tabanlarım düz doğmuşum."

"Demek öyle. Anlıyorum. Pekâlâ, Papaz Efendi," dedi Trubshawe tatlılıkla, "bana kalırsa bu gayet masum bir yalan. Kimsenin üstüne kitaplar yazıp şarkılar düzeceği türden bir yalan değil, haksız mıyım?"

"Hayır," dedi Papaz, "haklı olabilirsiniz. Fakat her şey bu kadarla kalmadı."

"Dahası da mı var yani?"

"Şey... İşler biraz çığırından çıktı. Hani eski bir şarkı vardır, 'Amanın ördüm ağımı, durduk yerde açık ettim yalanımı'. İlk yalanı söylediğim anda kendi yapışkan ağıma takılıp kaldım. Kahraman olduğuma dair hiçbir şey söylememiş olsam da bu konuda yapılan imaları reddetmeyerek kahraman olabileceğim izlenimini verdim ve günaha girdim.

"Neticede cemaatin hanımları başımdan geçenler hakkında fazlasıyla mütevazı davrandığıma inandılar ve cephede neler yapıp ettiğimi sormaya başladılar. Sakın beni yanlış anlamayın, amacım göstermiş oldukları merakı kınamak değil, ancak böyle kuşkular beslemenin iyi bir Hıristiyana yakışmadığını bilsem de Bayan De Cazalis'in kafasında soru işaretleri belirdiğinden ve beni alaşağı etmeye çalıştığından şüphelenmeye başladım. Org olayı patlak verdiğinde her şey iyice çığırından çıktı."

"Org olayı mı?"

"Kilise orgunu kastediyorum. Buraya ilk geldiğimde orgun acilen tamir edilmesi gerektiğini fark etmiştim. Savaştan sonra birçok kilisede olduğu gibi bu org da epey harap haldeydi ve tamir ettirmeye bütçemiz yetmiyordu. Burada ayrıntılarına girip sizi sıkmak istemediğim usandırıcı tartışmalarla bezeli sayısız komite toplantısının ardından büyük bir Yardım Eğlencesi düzenlemeye karar verdik.

"Tombala oynanacak, çiçeklerle süslü direklerin etrafında Morris Dansları edilecek, küçük çocuklar için kukla gösterileri, daha büyükler içinse Eşeğin Kuyruğunu Yerine Tutturmaca oyunları tertiplenecekti. Kilise Komitesinin üyeleri olarak kendimizi bu eğlenceyi düzenlemeye adadık. Postbridge'deki Folde-Rol adlı kumpanyadan palyaçolar ve soytarılar tuttuk. St. Cecilia okulundan birkaç öğrenci canlı heykellik yapmayı kabul ettiler. Postane görevlisi Bay Hawkins binbir türlü kuşun şakımasını taklit ederek konukları eğlendirecekti. Yanlış hatırlamıyorsam Bay Hawkins'in en büyük oğlu Georgie de rengârenk çemberlerle bir gösteri yapmıştı. Gösteriyi nasıl planlamıştı bilemiyorum, ama sanırım çemberleri tutamayıp sahneden aşağı düşüreceğini kendisi de beklemiyordu. Her halükârda izleyicileri en çok güldüren kişi Georgie olmuştu, önemli olan da bu."

"Bay Wattis," diye araya girdi Başmüfettiş, "kusura bakmayın, ama bu eğlence nereye varacak? Raymond Gentry ile ne ilgisi var acaba?"

Albay keyifsizce homurdandı.

"İnsaf edin, Bay Trubshawe!" diye feryat etti. "Adamcağızı amma sıkıştırıp durdunuz! Yalanını anlatmasını istediniz, o da anlatıyor. İçinde bulunduğu rahatsız duruma göre elinden gele-

ni yapmaya çalışıyor. Devam edebilirsin, Clem, acele etmene lüzum yok. Savaşta kahramanlık göstermemiş olsan da arayı şimdi kapatıyorsun. Hepimiz seni örnek almalıyız."

"Çok naziksin, Roger," dedi Papaz, dostunun yüreklendirici sözlerini sevinçle dinledikten sonra. Aslında hikâyesinin en zorlu kısmını geride bıraktığı için sesi artık güvenle çıkmaya başlamıştı.

"Köyün Papazı olarak gösteriye benim de katkıda bulunmam bekleniyordu, Müfettiş" diye anlatmaya devam etti. "Şarkı söylemeyi, hokkabazlık etmeyi veya kuş sesleri çıkarmayı filan bilmediğimden seyirciler –kalleş Bayan De Cazalis önderliğinde– savaş anılarımı anlatmamı talep ettiler."

"Hmm. Başınıza epey büyük bir dert sarmışsınız."

"Taleplerini geri çevirmem mümkün değildi. Ne de olsa her şey kilisenin yararına yapılıyordu. Komitedeki diğer hanımlar da Bayan De Cazalis'in talebini hararetle yinelediler. Tamamen kapana kısılmıştım. Bu işin içinden nasıl çıkacağımı düşünürken çektiğim acıları bir ben bilirim bir de Cynthia. İtiraf etmeliyim ki bir ara görevimden ayrılmayı bile düşündüm; ama tabii bu kiliseden de ayrılmayı gerektirecekti ve hayatımın geri kalanında böylesine ağır bir yükü omuzlarımda taşımam mümkün değildi. Ayrıca maddi durumum da buna müsaade etmiyordu. Sonuçta taleplerini kabul ettim.

"Biraz önce dediğim gibi, kahramanlık hikâyeleri uydurmaya kesinlikle niyetim yoktu, fakat bir yandan da cephede olup bitenleri anlatmam bekleniyordu. Bunun üzerine savaş üzerine yazılmış her türlü kitabı okumaya başladım ve zaman geçtikçe konunun neredeyse uzmanı oldum. Tarih kitapları, asker günlükleri, ne bulduysam okudum ve sayfalarca not tuttum. Tabii tüm bu kitapları seyyar kütüphaneden ödünç almam mümkün değildi; çünkü meraklı Bayan De Cazalis'in bunu fark edeceğine emindim. Dolayısıyla hepsini satın almak zorunda kaldım ve bütçemi epey zorladım. Zaten Cynthia da ben de kilise fareleri gibi fakirizdir.

"Fakat bu anılar *benim* için doğru olmasa bile anlatacaklarımda en azından birazcık *gerçeklik payı* olsun istedim. Anlıyor musunuz? Bu benim için çok önemliydi."

"Sonra ne oldu?"

Papaz bir an için ağlamaya başlayacak gibi görünse da çabucak toparlandı.

"Tam bir fiyaskoydu!"

"Sahiden mi? Neden ki? Dersinizi iyice çalıştığınıza göre ne ters gitmiş olabilir ki?"

"İşin aslı, ben yalan söylemeyi hiç beceremem. Seyircilere Flandra'daki durumu aktarırken gayet iyi gidiyordum ve herkesi ikna etmiştim. Fakat ilk ağızdan anlatmaya başlayınca; siperlere gidişimi, yararlıları teselli edişimi, harabeye dönüşmüş bir köy kilisesinde vaaz verirken zeminin üstümüzden geçen bombardıman uçaklarının gümbürtüsüyle titrediğini anlatırken her şeyi yüzüme gözüme bulaştırdım. Yersiz sözcükler kullandım, ayrıntılarda saçmaladım, tarihleri birbirine karıştırdım, aldığım notları takip edemedim, sürekli duraksayıp kekeledim. Resmen serseme dönmüştüm!"

"Buna çok üzüldüm, Papaz Efendi. Başınıza gelenleri hiç hak etmemişsiniz."

"Ah, bütün bunlar uzun zaman önce oldu. Yine de olanları hatırlayınca bazı geceler ter içinde uyanıyorum. Hayır, hayır, daha fazla yalan söylememin lüzumu yok. Ter içinde filan değil, resmen çığlık çığlığa uyanıyorum. Duydunuz mu? Ben, köyün tatlı papazı, karıncayı bile incitmeye çekinen ihtiyar Clem Wattis, *geceleri çığlık çığlığa uyanıyorum!* Ah, Cynthiacığım, seni nelere katlanmak zorunda bıraktım böyle!"

Karısı aşk ve şefkat dolu bakışlarını adamın gözlerine dikti.

"Ne diyordum?" dedi Papaz sonunda. "Ah, evet. İzleyicilerin kıkırdamaya başladıklarını fark ettim. En ön sırada oturan Bayan De Cazalis'in ise keyifle sırıttığını görebiliyordum.

"Derken notlarımda 'Ypres' sözcüğü belirdi."

"Affedersiniz," dedi Başmüfettiş. "Ne sözcüğü dediniz?"

"Ypres. Belçika'da bir şehirdir. Konuşmam sırasında nasıl telaffuz edeceğimi bile düşünmeden kaygısızca not etmiştim. Telaffuz etmekte öylesine zorlandım ki sözcük –kabalığımı affediniz, ama korkarım başka sözcük bulamıyorum– ağzımdan bir geğirti gibi çıktı.

"Üstelik ismi notlarıma da yanlış yazmıştım. Zaten imlam

hep zayıf olmuştur. Üstüne para verseniz bile imlamı düzeltemem" dedi Papaz. "Hatta imla mı yoksa imlâ mı yazılıyor onu bile bilmem" diye ekledi beklenmedik bir biçimde kendisiyle dalga geçerek.

Bunun üzerine herkes gülümsedi, ama gülümsemelerinin sebebi şakanın komikliğinden ziyade odadaki gerginliğin azalmasıydı.

"Her neyse," diye lafına devam etti Papaz. "Kıkırdamalar bariz kahkahalara dönüştü. Bayan De Cazalis'in şeytani bir zevkle kızarmış tombul suratını gördüğümde oyunu onun kazandığını anladım. Hayatımda böylesine fena bir an daha yaşadığımı hatırlamıyorum.

"Bu kadarla da kalmadı. Eğlenceyi takip eden aylar boyunca köydekilerin iğnelemelerine ve *doubles entendres*'larına maruz kaldım. Manavın oğlu bisikletle yanımdan geçerken 'Yuppi!' diye değil, 'Ypri!' diye bağırırdı. Bir ara eşyalarımızı toplayıp geceleyin köyü terk etmeyi bile düşündük. Ama çok şükür, Cynthia bana hep bunların geçeceğini söyledi ve burada kaldık.

"Karım haksız da değildi. Mahşere kadar böylesine bir aşağılanmaya katlanamayacağımı düşünsem de zaman akıp geçti. Zaman her şeye derman diye boşuna dememişler.

"Yine de bazen kulağıma kimi sözler çalınırdı – bu sözler beni hedef alsa da kulağıma çalınırdı diyorum. Mesela birisi hayat zorlaştığında 'asker gibi mert' olunması gerektiğini söyleyince, hani insanlar arada bir böyle laflar ederler ya, ben gocunup utanır, bazen de kızarırdım. Ancak Cynthia yine beni teselli edip aşırı hassas davrandığımı söylerdi, büyük ihtimalle de haklıydı."

"Bu dönem ne kadar sürdü?"

"Ne kadar mı sürdü? Sanırım birkaç ay sürdü. Sonra zamanla her şey normale döndü. Ben halen kendi kendime ıstırap çekiyor olsam da başkaları olayı unuttular ve eşimle birlikte bu köyde elimizden geldiğince mutlu mesut yaşadık.

"Ta ki," diye ekledi uzun bir sessizliğin ardından, "Raymond Gentry hayatımıza girene dek."

"Gentry'nin söylediklerini bana tam olarak aktarabilir misiniz?" dedi Trubshawe.

"Pek bir şey söylemedi" dedi Papaz. "İnsanı asıl rahatsız eden şey Savaş hakkında yaptığı fesat, hain dokundurmalardı. Gentry'nin hemen tepemizde, kalbinde bir kurşunla öldürülmüş halde yattığını bilsem de, Evie'nin dediği gibi, tavrında İngilizlikle bağdaşmayan bir şeyler vardı. Yabancı gibi davranıyordu diyemeyeceğim ama bahtsız ırkının mensuplarına özgü bir kaypaklığa ve sinsiliğe sahipti. Hikâyemi baştan aşağı bilmeyenlerin bu dokundurmaları fark etmesi mümkün değildi, fakat ben onun bildiğini biliyordum, o da benim onun bildiğini bildiğimi biliyordu. Sadece ikimiz tarafından bilinen bu iğrençlikler zamanla, herkesin gözünün önünde iyice katlanılmaz hale geldi."

"Hakkınızdaki bu bilgiyi nereden edinmiş olabilir?"

"İlginç bir konuya parmak bastınız, Müfettiş" dedi Papaz. "Gentry profesyonel bir dedikoducu olduğuna göre ffolkes ailesinin Evie ve Cora gibi ünlü konuklarının kirli çamaşırlarına ulaşabilir. Fakat köy papazının, köy doktorunun bilgilerine nasıl erişebilir? Bu bilgileri ona kim vermiş olabilir? Köydeki diğer insanların aksine her sene Cynthia ile beni Noel yemeğine davet eden sevgili dostlarımız Roger ile Mary'yi incitmek istemem, fakat bence bu konudaki en büyük şüpheli Selina'dır."

"Bayan ffolkes bize katılmaya hazır olduğunda," diye yetkin bir tavırla araya girdi Trubshawe, "kendisine merhumla ilişkisi hakkındaki her türlü soruyu yönelteceğime şüpheniz olmasın. Fakat bu noktada size şimdiye kadar sorduğum soruların en çetinini sormak durumundayım, Papaz Efendi."

"Buyurun?"

"Raymond Gentry'yi siz mi öldürdünüz?"

Papaz bunu duyduğuna öylesine şaşırmıştı ki nefesi kesildi.

"Ne! Şaka mı yapıyorsunuz?"

"Kesinlikle hayır."

"Yani bana *cidden*... ?"

"Bakın" dedi Başmüfettiş ciddiyetle. "Siz de buradaki herkes gibi bir şüpheli olmasanız sizi bu rahatsız konuma sokar mıyım hiç? Bu konuda anlaştığımızı zannediyordum."

"Evet, elbette bunu gayet iyi anlıyorum, fakat lütfen ciddi olun. Sizce ben bana terslik eden herkesi öldürecek bir adama mı benziyorum? Ben katile benziyor muyum?"

"Ah, Papaz Efendi, eğer katiller katile benzeseydi, her hırsız yüzünde maske, üstünde çizgili bir kazak, sırtındaysa üzerinde 'Çalıntı Mal' yazan değerli eşyayla dolu bir çuvalla gezinseydi işimiz ne kolay olurdu!"

"Evet, pekâlâ" dedi Wattis bıkkınlıkla. "Sizi anlıyorum."

"Öyleyse sorumu cevaplandırır mısınız lütfen?"

"Sorunuzun cevabı, Müfettiş, hayırdır. Hayır, Raymond Gentry'yi ben öldürmedim. Bunu aklımdan geçirmiş olabilirim, buradaki herkesin bunu aklından geçirdiğine eminim, başkalarından daha iyi bir insan olduğumu iddia ediyor değilim. Fakat Gentry'nin kışkırtmaları neticesinde şeytana uymuş değilim. Hatta bir anlamda ona minnettar olduğumu bile söyleyebilirim."

"Minnettar mısınız?" diye ünledi Albay. "Allasen, Clem! Sana bu kadar acı çektiren bir domuza nasıl olur da minnettar olabilirsin?"

"Evet, Roger, bana acı çektirdiği konusunda haklısın, fakat bu acı beni tuhaf bir biçimde rahatlattı. Üstümden bir yük kalkmış gibi hissediyorum. İçime attığım bu yalanı zorla da olsa nihayet dışarı vurdum ve açıkçası kendimi çok iyi hissediyorum. Adeta günahlarımdan arınmış gibiyim. Geçmişte yalan söylemiş olabilirim, ama bu yalanların bedelini kat kat ödediğime Tanrı şahit. Tanrı benim ödlek bir adam olmadığıma da şahit. Savaşta benden önceki şerefli papaz gibi yiğitlik yapmadığım doğru, ama benim gibi düztaban ve miyop olan binlerce erkek de yiğitlik yapmadılar. Dünyaya böyle gelmiş olmamız bizim suçumuz değil. Savaş süresince ben de mesleğimi hakkıyla yerine getirdim ve hiçbir şeyden utanç duyuyor değilim. 'Önemli olan niyet etmektir...' diye boşuna dememişler."

"Helal olsun!" diye haykırdı Albay.

"Tebrikler, Papaz Efendi" dedi Başmüfettiş başını memnuniyetle sallayarak. "Yardımınız için teşekkür ederim. Size son bir sorum daha olacak, sonra özgürsünüz."

"Buyurun lütfen."

"Geceleyin hiç yatak odanızdan çıktınız mı?"

Papaz, "Evet, çıktım" cevabını vererek herkesi şaşırttı. "Bir değil birçok kez çıktım."

"Birçok kez mi!? Neden acaba?"

Papaz başını geriye atıp kahkahayı bastı.

"Kafam karışmış olsa da niçin böyle güldüğünüzü anlayamadım" dedi Trubshawe.

"Yarım saat önce sorsanız ne diyeceğimi bilemezdim, ama artık utanç duvarını aştığıma göre bu soruya gayet doğru bir cevap verebilirim. Yatak odamı gece boyunca birçok kez terk etmiş olmam, tuvaleti kullanma ihtiyacı hissetmemden dolayıydı. İnsan benim yaşıma gelince, özellikle de böylesine şatafatlı bir sofradan kalktıktan sonra ekseriyetle... ekseriyetle sıkışabiliyor."

"Anladım. Peki, tuvalete son gidişiniz tahminen saat kaç civarındaydı?"

"Aslında bu sorunuzu kesin olarak cevaplayabilirim. Şahsen tuvalete her gece düzenli olarak kalkarım. Son kalktığımda saat beş buçuktu."

"Peki, şüphenizi çeken herhangi bir şey gördünüz mü? Veya beklemediğiniz bir şey?"

"Hayır, hiçbir şey görmedim. Her zamanki gibi uyandım, ayağa kalktım ve koridora çıkıp..."

Papaz aniden susup bir şey hatırlamak için çaba gösterircesine kaşlarını çattı.

"Bir şey gördünüz mü yani?"

"Hayır, hayır" diye homurdandı Papaz. "Hayır, hiçbir şey *görmedim*."

"Ama tam anlatırken sustunuz –"

"Bir şey görmedim, ama bir şey *duydum*. Çok tuhaf. O zamandan beri öyle çok şey yaşadık ki bu tamamen aklımdan çıkmış."

"Ne duydunuz?"

"Tuvalete son kez gidip dönerken birtakım sesler duydum. Öfkeyle bağıran, tartışan birilerinin sesleriydi. Bir erkek bir de kadın sesi duyduğumu hatırlıyorum, şiddetle tartışıyorlardı. Sesler kapalı bir kapının ardından geldiğinden ne dediklerini çıkaramadım, ama yine de seslerinin odanın kapısının ardında yankılandığını duyabiliyordum."

"Hangi oda?" dedi Trubshawe.

"Bu sorunuza gayet emin bir cevap verebilirim" dedi Papaz. "Sesler tavan arasından geliyordu. Evet, kesinlikle tavan arasından geliyordu."

Altıncı Bölüm

"Tavan arasında sabah saat beş buçukta bir tartışma yaşandı, ha?" diye homurdandı Başmüfettiş. "Ve tartışanlar bir erkekle bir kadındı. Bu iş iyice ilginçleşiyor..." diye ekledi alaycı bir tavırla.

Nikotinden sararmış bıyığını çekiştirerek yeniden Papaz'a döndü.

"Seslerin kime ait olduğunu çıkaramadınız, değil mi?"

"Korkarım çıkaramadım. Tekrar ediyorum, Bay Trubshawe, tartışmanın içeriğini duymadım, kimin ne konuda tartıştığını bilemiyorum. Tek duyduğum tartışmanın gürültüsüydü."

"Kaç yaşlarında olduğunu da bilemiyorsunuzdur herhalde?"

"Kim kaç yaşında?"

"Tartıştığını duyduğunuz erkek ve kadın."

"Hayır, hayır. Zaten uyku sersemiydim, duyduğumu ancak şimdi hatırlamam da bu yüzden."

"Anladım. Pekâlâ, teşekkür ederim, Papaz Efendi" dedi Başmüfettiş. "Son derece yardımcı oldunuz."

Dikkatini odadaki beş kadına yöneltti.

"Pekâlâ, hanımlar," dedi, "Papaz'ın anlattıklarını hepiniz duydunuz. Dolayısıyla tavan arasına hangi sebeple olursa olsun çıkıp çıkmadığınızı öğrenmem gerekiyor. Sorumu anlayışla karşılayacağınızı ümit ediyorum çünkü her ne kadar ihtimal dışı olsa da Papaz'ın kulağına çalınan tartışmanın Gentry'nin öldürülmesiyle bağlantılı olabilme olasılığını göz ardı edemeyiz. So-

rumu tekrar ediyorum, aranızdan hiçbiri bu sabah saat beş buçukta herhangi bir sebeple tavan arasına çıktı mı acaba?"

Soruya ilk cevap Papaz'dan gelince herkes şaşırdı.

"Biraz önceki itiraflarım düşünüldüğünde," dedi sakin bir tavırla, "vereceğim şeref sözünün nazarınızda pek fazla değer taşıyacağını sanmasam da Bayan Wattis'in tavan arasına çıkmadığını belirtmek istiyorum. Kendisi saat beş buçukta yataktan kalktığımda derin bir uykudaydı ve yedi-sekiz dakika sonra yatağa döndüğümde halen uyumaktaydı. Tabii sözüme inanıp inanmamak size kalmış."

"Sevgili Papaz," dedi Trubshawe gönül okşayan bir tavırla, "benim burada olma amacım size veya diğerlerine inanıp inanmamak değil. Ben sizleri dinleyip suçun nasıl, neden ve kim tarafından işlendiği konusunda bir ipucu bulabilme ümidiyle burada bulunuyorum. Önceden de belirtmiş olduğum üzere, ben ffolkes Malikânesine kendi kendime gelmiş değilim."

"Lütfen bizlere sabır gösterin, Bay Trubshawe" dedi Albay. "Sinirlerimiz halen ayakta. Evadne şimdiye dek ancak kurgusal olarak yaşayabilmiş olduğu cinayet hikâyelerinden birine tanık olduğu için sevincini gizleyemese de –hiç karşı çıkma, Evieciğim, sevincin yüzünden okunuyor– diğerlerimiz gerçek bir gizemli cinayetin şüphelileri olmayı hiç gülünç bulmuyoruz.

"Clem'in biraz önce yaptığı gibi eşlerimize şahitlik etme konusunaysa pek sıcak bakmıyorum. Ben saat beş buçukta her zamanki gibi horuldayarak uyumaktaydım ve Mary yataktan kalkıp dolabın önünde zıplayarak dans etse bile ruhum duymazdı.

"Ancak Mary ile ben tam yirmi altı senedir evliyiz, dertten tasadan uzak yirmi altı sene... Ben de *buna* dayanarak Mary'nin masum olduğunu garanti ederim. Tabii bu sözlerim sizin gibi bir polis memuru için yeterli olmayabilir, fakat benim için yeter de artar."

Albay lafını bitirince elini karısının omzuna götürdü ve kadın da elini şefkatle adamınkinin üzerine koydu.

Trubshawe ise söylenenlerden pek etkilenmişe benzemiyordu ve Doktor'a dönüp konuştu.

"Bay Rolfe? Herhalde siz de saat beş buçukta derin bir uykudaydınız, değil mi?"

"Evet. İkimiz de –yani Madge de ben de– ekseriyetle deliksiz uyuruz. Ne yazık ki böyle alışmışız. Eğer olacakları bilseydim uyumamak için çaba gösterirdim. Fakat elden ne gelir, böyle şeyleri önceden kestirmek mümkün değildir."

"Kusura bakmazsanız, Doktor," dedi Başmüfettiş bıkkınlıkla iç geçirerek, "istihzanızı kendinize saklamanızı rica edeceğim. Bu tip soruları sormak zorundayım. Bayan Mount, siz de kendi kendinize mi şahitlik edeceksiniz acaba?"

"Eğer bu sözlerinizle saat sabahın beş buçuğunda yatakta yalnız başıma uyuyup uyumadığımı kastediyorsanız cevabım koca bir evettir."

Başmüfettiş yeniden iç geçirdi.

"Peki ya siz, Bayan Rutherford?"

"Ben mi? Sabahın beş buçuğunda ayakta olduğum hayatta görülmemiş!"

"Hmm," dedi Trubshawe, "böylece geriye bir tek Bayan Selina kalıyor. Tabii kendisine sorularımı yöneltmeden önce yeterince toparlanmasını bekleyeceğim. Ama endişelenecek bir durum yok, Bayan ffolkes, kendisine gayet nazik davranacağım. Böyle hassas anlarda nasıl davranacağımı iyi bilirim. Mesleğim dolayısıyla bu konuda çok tecrübe edindim."

Bakışlarını kendinden emin bir tavırla odadakilerin üzerinde gezdirdi ve Cora Rutherford'a gelince durdu.

"Bayan Rutherford," dedi, "şimdi de sizi dinlesek nasıl olur acaba?"

"Memnuniyetle" dedi kadın.

Bu noktada belirtmek gerekir ki Cora Rutherford'un yaşı sahiden de iddia ettiği gibi ilerlemiş olsa bile –"Gençliğimdeki zekâmdan eser kalmadı, hayatım!"– kadın pörsümüş bir ihtiyar olmaktan çok uzaktı. Vücudu halen incecikti, hatta öylesine inceydi ki bunca yılı yapay estetik destek almadan atlatmış olması zordu. Yine de fosilleşmiş kayaları andıran ağır makyajının altında solgunluğu ebediyen giderilmiş olan yüzünde tek bir kırışık bile yoktu.

"Gerçeği, tamamen ve yalnızca gerçeği söyleyeceğime yemin ederim," dedi sesini yükselterek ve "Yerseniz!" diye ekledi sigarasının ağızlığıyla havaya cilveli bir daire çizerek.

"Pekâlâ," dedi Trubshawe. "O halde lütfen dün gece Raymond Gentry ile girdiğiniz ağız dalaşını bana aktarabilir miydiniz?"

"Elbette" dedi kadın, ağzından çıkan duman halkası konacak bir azize başı arayan bir hare edasıyla tavana doğru yükselirken. "Artık bin kez duyduğunuz için gına gelmiştir, ama ben yine de Gentry'ye lafı oturttuğumu tekrarlamak isterim. Gentry tam bir hayvandı, iğrenç bir bataklık solucanından farksızdı. Üst sınıflara ait olmak için boşuna çırpınıp duran kendini beğenmişin, rengi soluğun tekiydi. Sanatçılar gibi kestirdiği tuhaf saçları ve kırmızı dudaklarıyla T.S. aşağı, D.H. yukarı söylenip duruyordu. Yok efendim Rajasthan Mihracesini tanırmış, Falanistan Falanıyla arkadaşmış ve falanca paşayla enseye tokatmış, paşanın karısıyla da içtikleri su ayrı gitmezmiş diye böbürleniyordu.

"Fakat o atsı ağzını büzerek anlattığı hikâyelerden birinde tesadüf eseri foyasını ortaya çıkarmış bulundum. Ana fikri her zamanki gibi ünlülerle samimiyeti olan anılarından biriyle içimizi sıkmaktayken ünlü Macar oyun yazarı Molnar ile birlikte Claridge's Otelinde baş başa kokteyl içtiğinden bahsetmeye başladı. İşin ilginci Ferenc, yani Ferenc Molnar benim de yakın arkadaşım olur. *Olympia* adlı oyununda başroldeydim, hatırlıyor musun Evie? Gentry ile tanışma şanssızlığına erişmeden önce bu hikâyeyi bizzat Ferenc'in ağzından duyduğum için Gentry'nin anlattığı haliyle karşılaştırma fırsatı buldum.

"Bir akşam Gentry Claridge's Otelinin barında Ferenc'e yanaşıp o pis dedikodu gazetesi için bir röportaj yapmak istemiş. Tabii Ferenc pisliğin kokusunu hemen aldığı için Gentry'yi geri çevirmiş ve Gentry ısrarını sürdürünce de arkasını dönüp barı terk etmiş. Dışarı çıkarken tesadüf eseri arkasına dönmüş ve ne görmüş dersiniz? Gentry denen pislik etrafındakilere çaktırmadan Ferenc'in barda bıraktığı kokteyli içiyormuş!

"İşte bu yüzden Gentry 'Molnar ile birer kokteyl' içtiğini söyleyince bariz bir şekilde suratına güldüm. Minnie Battenberg *Mabel'in Odasında* oyununun açılışında külotunun bacaklarını birbirine doladığından beri hiç bu kadar güldüğümü hatırlamıyorum!

"Ben zaten dedikoducu erkeklere hiç katlanamam" diye anlatmaya devam etti. "Azımsanmayacak tecrübeme dayanarak söyleyebilirim ki böyle erkekler hep nonoş olurlar. Açıkçası Gentry misafir odasına adım attığı anda onun laleci olduğunu anlamıştım ve zavallı Selina'nın böyle bir tiple ne işi olduğunu merak etmiştim. Gentry bana kimi hatırlatmıştı biliyor musun, Evie?"

"Hayır, kimi?"

"Kitaplarından birinde bir karakter vardı, hani aşırı muzır olduğu için burada değil ancak Fransa'da yayınlatabilmiştin."

"*Aile Mücevherlerinin Sırrı* kitabındaki mi?"

"Evet. Ne hikâyeydi ama! Tabii Evie'nin böyle bir kitabı kabız yurdumuzda yayınlatması imkânsızdı. Hatırladığım kadarıyla kitap Portofino'da geçiyordu."

"Doğru" dedi Evadne Mount. "Hatta kitabı öyle kurgulamıştım ki –"

"Korkarım anlatma sırası bende, canım" dedi Cora Rutherford sinirli bir tavırla. Lafını kaptırdığı kişinin bahsettiği kitabın yazarı olmasına bile tahammül edemiyordu. "Kitap deniz kenarında bir villada günlerini gün eden Britanyalı asilleri konu alıyordu. En çarpıcı kısmı da suçun henüz villadakiler tarafından fark bile edilmeden önce çözülmüş olmasıydı. Evin sahibi yaşlı leydi, sanırım ismi Leydi Beltham idi, aile yadigârı eşsiz bir mücevher olan ve Kraliçe Mary'ninkini andıran ağır incilerle bezeli gerdanlığını tuvalet masasının üstünde bırakıyordu. Leydi Beltham'ın bir de oğlu, hatta torunu olacak yaşta, kitapta ismi sadece Çocuk diye geçen bir jigolosu vardı. Tabii bu jigolonun ahlaksız bir sülük olduğunu *la* Beltham hariç herkes açıkça görebiliyordu. Üstelik delikanlının baş şüpheli olduğu her halinden tavrından belli oluyordu. Oscar Wilde'ın tabiriyle Uranüs eğilimli bir tipti ve yumuşak olduğu her halinden belliydi. Dolayısıyla herkes onun sersem moruk leydiyle işi pişirmesinin sebebinin inci gerdanlığı ele geçirmek olduğundan şüpheleniyordu."

Başmüfettiş, "Kusura bakmayın, Bayan Ruther –" diye boşuna araya girmeye yeltendi.

"Bu yüzden Leydi Beltham'ın yeğeni ve gerdanlığın vârisi olan kız, özel bir detektif tutuyor ve adamı eve sokabilmek için

teyzesine eski bir okul arkadaşı olarak tanıtıyordu. 'Adamı' diyorum çünkü bu kez detektif Alexis Baddeley yerine genç delişmen bir adamdı –sanırım ismi Elias Lindstrom idi– ve çok geçmeden onun da Uranüs eşrafından olduğunu anlıyorduk.

"Derken bir sabah ev ahalisi kumsalda keyif çatarken Çocuk villadan çıkıp soyunuyor ve üzerine kusursuzca oturan şaşaalı dar mayosuyla hava atarak anaç bir tavırla kendisini izleyen leydiciğinin bakışları altında denize dalıyordu. İşte tam o anda Lindstrom jigolonun gerdanlığı çaldığını anlıyordu.

"Hikâyenin can alıcı noktasıysa tam buradaydı, çünkü Lindstrom da kısa süre önce delikanlıyla koklaşmış olduğu için daracık mayonun ön kısmındaki görkemli kabartıyı görüyor ve bu kabartının yatakta gördüğü şeyle hiç alakası olmadığını fark ediyordu... Neyse, ayrıntılara girmeme gerek yoktur herhalde. Lindstrom mayonun içinde bir şeylerin saklı olduğunu bildiği için Çocuk denizden çıkınca detektif üzerine atlayıp mayosunu indiriyor ve inci gerdanlığı açığa çıkarıyordu!

"Her neyse, dün geceye dönersek –evet, evet, Bay Trubshawe, sadede geliyorum– dün geceye dönersek, Gentry'nin bana o pespaye jigoloyu hatırlattığını söylemeliyim. Onun Selina'ya, Selina'nın da ona ilgi göstermesinin sebebini bir türlü çıkaramamıştım. Fakat Molnar hikâyesindeki yalanını ortaya çıkardığım anda azılı bir düşman edindiğimi hemencecik fark ettim.

"Ancak Gentry'nin bana saldırmak için hiç vakit kaybetmeyeceğini fark edemedim. Kimilerine göre düşmanın kanı kaliteli bir şarap gibidir. Tadını çıkarmak, damakta gezdirmek, kokusunu ciğerlere çekmek filan gerekir. Gentry ise böyle bir tip değildi. Onun amacı dosdoğru şah damarına saldırmaktı."

"Size ne dedi peki?" dedi Trubshawe.

"İlk olarak kariyerimin düşüşte olduğunu söyledi, daha doğrusu ima etti, çünkü – çünkü – "

Başmüfettiş'in beklediği gibi oldu ve bu noktada Cora Rutherford da tıpkı kendisinden önce ifade veren Papaz gibi dut yemiş bülbüle döndü. Kadın bütün kibrine ve arsızlığına rağmen nahoş gerçekleri ortaya dökmekte zorlanmaktaydı.

"Eee, şey," dedi utanıp sıkılarak, "ne yapalım söyleyeceğim. Kariyerimin düşüşte olduğunu ima etti, çünkü birtakım, şey,

birtakım maddelere karşı giderek artan bağımlılığım yeteneklerimi kısıtlar dereceye varmış."

"Birtakım maddelerden kastedilen uyuşturucu mu yani?"

"Tam olarak belirtmek gerekirse, kokain diyelim."

Bu açıklamanın yarattığı şaşkınlığı takip eden sessizliğe Cora Rutherford'un uyuşturucu bağımlısı olmasından ziyade –çünkü Evadne Mount böyle dedikoduların varlığından hâlihazırda bahsetmişti– Cora'nın açıklamayı yaparkenki cüretkâr ve soğukkanlı tavrı yol açmıştı.

"Peki, bu imada doğruluk payı var mıydı?"

"Bu soruya cevabım evet, hayır ve kesinlikle hayır şeklinde olacaktır, Başmüfettiş."

"Daha açık konuşmanızı rica edeceğim."

"Evet, kokain kullanıyorum. Hayır, yeteneklerim kısıtlanmış değil. Ve kesinlikle hayır, kariyerim düşüşte filan değil. Kısa bir süre önce Haymarket sahnesinde Sem Benelli'nin *Şaka* oyununda Ginevra rolündeydim, on hafta boyunca ara vermeden oynadık. Benelli öylesine saygıdeğer bir oyun yazarıdır ki tiyatrolar var oldukça onun oyunlarının da sahne bulmakta zorlanmayacağı söylenir. Şimdilerdeyse Hitch ile görüşme halindeyim – Hitch kim mi? Alfred Hitchcock'u tanımıyor musunuz? Hani ünlü film yönetmeni? Hayır mı? Gerçekten hiç duymadınız mı? Hiçbiriniz tanımıyor musunuz??? Aman tanrım! Her neyse, Evadne'nin *Teslim Tarihim Ölüm Olsun* romanının film uyarlamasında Alexis Baddeley rolünde oynamak için Hitch ile görüşüyorum. Beni baştan aşağı makyajlamaları gerekecek!"

"Bayan Rutherford, Raymond Gentry sizi sırrınızı ortaya çıkarmakla tehdit etti mi?"

"Bağımlılığımı mı kastediyorsunuz?"

"Evet, bağımlılığınızı kastediyorum. Sizi bu konuda *Borazan* gazetesine bir makale yazmakla tehdit etti mi?"

"Hayır, açık bir tehditte bulunmadı. Fakat makaleyi yazma fırsatını yakalamış olsaydı gayet açık sözcükler kullanacağına eminim. Yine de niyeti fazlasıyla belliydi. Molnar hikâyesini bozmakla onu Selina'nın önünde rezil etmiştim ve benden intikam almak için yanıp tutuşuyordu.

"Ah, ayrıca gazetede 'kokain' sözcüğünü kullanmaya asla cesaret edemezdi, çünkü elinde resmi bir delil bulunmadığından ona dava açabilirdim, fakat *Borazan* okuyucuları gazetenin jargonunu iyi bildiklerinden Gentry'nin imasını zorlanmadan anlayacaklardı."

"İyi de," dedi Başmüfettiş, "Bayan Mount'un dediği gibi bağımlılığınızla ilgili yıllardan beri dolaşan dedikodular mevcutsa böyle bir makalenin *Borazan* gazetesinde yayınlanması neyi değiştirirdi ki?"

"Hiçbir şeyi değiştirmeyeceğini düşünüyorsunuz, değil mi? Ancak bu işler böyle yürümez. Dedikoduların, sizin deyiminizle, 'dolaşması' kimseyi incitmez, çünkü doğru ya da yalan, etrafta herkes hakkında bir sürü hikâye dolaşıp durur. Ancak bu dedikodular yayınlanıp haber haline geldiği anda tehlike arz etmeye başlar."

"Evet, sanırım sizi anlıyorum."

"Ayrıca tek konu uyuşturucu değildi. Bir konu daha vardı –"

Kadın yine sessizliğe gömüldü.

Trubshawe birkaç saniye bekledikten sonra kadını sıkıştırmaya karar verdi.

"Bir konu daha vardı diyordunuz?"

"Ben – şey, diğer konuyu açmak aslında bana düşmez."

"Rica ediyorum, Bayan Rutherford. Gördüğüm kadarıyla şu ana kadar gayet dürüst davrandınız. Hepinizin dahil olduğunuz bu durumla uzaktan ya da yakından alakalı hiçbir bilgiyi benden sakınmamanız konusunda ısrarcıyım."

Kadın halen sessizdi.

Başmüfettiş, "Konuşmaya çekinmeniz bunun yüzünden mi acaba?" dedi ve Gentry'nin yazmış olduğu kâğıdı bir kez daha cebinden çıkarıp şüphelendiği satırı yüksek sesle okudu: " 'CR + EM = KOKA + LEZ'?"

"Eee, evet – evet, olabilir," diye karşılık verdi Cora Rutherford bir an tereddüt ettikten sonra. "Asıl derdim, bu konunun bir kişinin daha özel hayatını kapsaması, Bay Trubshawe. Bana kalırsa –"

Evadne Mount, "Öf, Cora, söyle gitsin" diye hiddetle kadının lafını kesti. "Eninde sonunda ortaya çıkacak zaten."

"Ciddi misin, Evie?" dedi Cora. "Notta kastedilenin tahmin ettiğimiz şey olduğuna emin miyiz?"

"Elbette eminiz, o iğrenç solucanın aklından başka ne geçebilirdi ki? Ama Trubshawe söylediklerimizin bu duvarları aşmayacağına söz verirse ben de her şeyi söylemekten yanayım."

"Size bu konuda hâlihazırda söz vermiştim."

Bu noktada söz yeniden Evadne Mount'a geçti.

"Pekâlâ, Başmüfettiş. Cora ile ben kendimizi bildik bileli yakın arkadaşızdır. Yirmili yaşlarımızın başındayken o bütün hırsıyla oyuncu olarak kendini kanıtlamak istiyordu, bense yazarlığa heves ediyordum. Birkaç yıl boyunca Bloomsbury'de miniminnacık bir daire tutup birlikte yaşamıştık."

"Miniminnacık, ha!" dedi Cora. "Miniminnacık demek yetersiz kalır! O kadar küçüktü ki eve bizden başka bir kedi bile sığmazdı!"

"Kedi mi?" dedi Evadne. "Bırak kediyi, fare bile sığmazdı!"

İki kadın bir an için odadakiler arasında sadece kendileri tarafından bilinen ortak anılara dalıp gittiler ve genç kızlar gibi gülüştüler. İnsan onların gençliklerini düşünüp şimdiki hallerini görünce kederleniyordu.

Evadne Mount gözünden akan tek bir damla yaşı sildi ve "Her neyse," diye lafına devam etti, "o sırada ilk kitabımı yazmaktaydım ve –"

"Ama hayır!" diye ünledi Başmüfettiş. "Artık isyan etmek durumundayım! Burası o fevkalade zekice kurgulanmış hikâyelerinizi yâd etmenin yeri ve zamanı değil! Tekrar ediyorum: *hayır*!"

"Aman, ortalığı velveleye vermenin gereği yok! Zaten o romanımın ayrıntılarına girmeye cesaret edemem. Papaz'a çok ayıp olur."

"Ha? Ne demek istiyorsunuz?" dedi Başmüfettiş, kadının söyledikleri merakını cezbettiğinden kendini tutamamıştı. "O halde tamam, anlatın bakalım, nasıl bir romanmış bu?"

"Ben de bunu sormanızı bekliyordum. İlk kitabım bir cinayet romanı değildi. O günlerde amacım edebi bir deha olduğumu kanıtlamaktı. Kitabım için Radclyffe Hall'un *Yalnızlık Kuyusu* romanını örnek almıştım, herhalde duymuşsunuzdur. Şimdi

düşününce utanıyorum ama romanımın ismini *Faydasızlık Pisuvarı* koymuştum. Somerville mezunu bakire bir kızın yaşadığı acıklı kendi kendisiyle uzlaşma çabalarını konu alıyordu." Kadının sesi aniden alçarak bir fısıltıya dönüştü: "Kendi h-o-m-o-s-e-k-s-a-l – hayır, durun, yanlış söyledim, h-o-m-o-s-e-k-s-ü-e-l-l-i-ğ-i-n-i –". Terbiyesiz sözcüğü telaffuz etmeyi başardıktan sonra yeniden sesini aniden sesi açılan bir radyo gibi yükseltti. "– ve kızın bir başkasıyla olan samimi ilişkisini konu alıyordu, uzun lafın kısası, kitabın otobiyografik olduğunu söylemem yeterli olacaktır herhalde.

"Evet, Clem, doğru duydun. Kitap otobiyografikti. Evet, bu konularda ne kadar hassas olduğunu biliyorum, ama yine de ortada böylesine dehşete düşmeni gerektirecek bir durum yok. Aramızda feleğin çemberinden geçmiş olan tek kişi ben değilim. Neticede sen de düztabansın."

"Rica ederim, Evie!" dedi Papaz ayıplarcasına. "Düztabanlığımı senin geçirdiğin hastalıkla karşılaştırmam hiç doğru olmaz. Artık iyileştiğini umduğum için 'geçirdiğin' derken geçmiş zaman kullandım, yanılmadığımı ümit ediyorum."

"Bütün bunlar son derece ilginç konular, Bayan Mount," diye araya girdi Trubshawe, "fakat yine kafam karıştı, çünkü bu anlattıklarınızın Bayan Rutherford ile ne alakası olduğunu çözemedim."

"Arife tarif gerekmez sanıyordum!" diye ünledi Evadne Mount. "Her şey apaçık ortada!"

"Öyle mi? Ama ben hâlâ anlayamadım –"

"Bakın. Dediğim gibi Cora da ben de yirmili yaşlarımızın başındaydık. Cora taş gibiydi ve ben de, inanması güç gelebilir, ama ben de fena sayılmazdım – şu an karşınızda gördüğünüz tüvit elbiseli pandadan epey farklıydım. Birbirimizden başka arkadaşımız yoktu ve ufacık dairemizde yalnızca tek bir yatağımız vardı. Daha fazla açıklama yapmama gerek var mı acaba?"

"Hayır!" dedi Başmüfettiş ürpererek. "Korkarım demek istediğinizi anladım."

"Zaten," diye hemen araya girdi Evadne Mount, "ikimiz de bu olayı fazla uzatmadık. *Kine Weekly* gazetesi okuyucularının

gayet iyi bileceği üzere Cora tam üç koca eskitmiştir. Üçtü, değil mi, Coracığım?"

"Saymanı da sayarsan dört ediyor, tatlım."

"Saymanı asla saymam."

"Ben de saymam" dedi Cora kıkırdayarak.

"Bense duygusal enerjimi kitaplarıma, yani cinayet romanlarıma aktarmayı tercih ettim. *Faydasızlık Pisuvarı*'nın ilk baskısını şahsen yaptırsam da tekrar basılmasına asla müsaade etmedim ve *Kim Kimdir*'deki kitap listeme de koydurmadım; çünkü o kitabın yazarı yıllardır beni temsil etmiyor. Tabiri caizse, o yola sapmadım, diyelim. Tanrıya şükür ki sapmamışım. Okuyucularım hoş insanlar olsalar da tecrübeme göre hoşbeş faslı biter bitmez en bağnaz fikirler ve yorumlar bu hoş insanlardan çıkar."

"Evet, evet," dedi Trubshawe sabırsızlıkla, "lütfen Gentry'ye dönebilir miyiz artık?"

"İyi de o konuda söyleyecek pek bir şey kalmadı ki. Bizim başımıza gelen de zavallı Clem'in başına gelenden farksızdı. Gentry, Cora ile benim ortak geçmişimiz hakkında edindiği bu bilgiyi kullanarak bize yemek masasında sataşmaya başladı. Cora'nın da belirttiği gibi, bunu öylesine sinsice ve usulca yapıyordu ki neyi ima ettiğini sadece Cora ile ben anlayabilirdik."

"Konu nasıl açıldı?"

"Öylesine çocukça açıldı ki doğru düzgün hatırlayamıyorum."

Cora araya girip, "Dilersen 'İspanyol Hanım'dan bahset, Evie" dedi.

"'İspanyol Hanım' mı?" dedi Trubshawe merakla.

Evadne tiksintiyle yüzünü buruşturdu.

"Evet, saçma sapan bir şeydi. Selina piyanonun başındaydı ve çalmasını istediğimiz bir parça olup olmadığını sormuştu. Cynthia 'İspanyol Hanım' adlı parçayı isteyince –hani 'İspanyol Hanım, seni ister canım, tra la la la, sana yalvarırım!' diye bir şarkı vardır ya– Gentry alaycı bakışlarını derhal Cora ile benim üzerimize dikti ve şarkının bizim onurumuza 'İspanyol Hanım' değil 'Lizbon Hanımları' diye adlandırılması gerektiğini söyledi."

Trubshawe artık şaşkınlığını gizleyemiyordu.

"Lizbon Hanımları mı? Anlamıyorum. Lizbon İspanya'da değil Portekiz'dedir."

Cora ile Evadne yeniden kendilerini tutamayıp kahkahayı bastılar. Birbirlerinin gözlerinin içine attıkları kaçamak bakışı fark edenler nesiller önce Bloomsbury'deki küçük soğuk bir dairede büyük sıcak bir yatağı paylaşan eğlence düşkünü iki genç kızı gözünün önüne getirebildiler. Derken genç ve neşeli günlerinin hayaletleri geldikleri hızda geçmişe döndüler ve Trubshawe'un yanakları aniden kızardı. Sözcük oyununu kavraması birkaç saniye sürse de sonunda anlamıştı.

"Anlıyorum, evet, evet, anladım" diye homurdandı. Utanmış olduğu her halinden belliydi.

"Söz verdiğinizi unutmadınız, değil mi?" dedi Cora Rutherford. "Bize verdiğiniz sözü unutmadığınızı umarım."

"Ah, elbette. Size söz verdim ve sözümü tutacağıma emin olabilirsiniz. İnsanın, verdiği şeyi tutacağını söylemesi kulağa tuhaf geliyor ama demek istediğimi anlamışsınızdır herhalde. İçiniz rahat olsun, hanımlar.

"Şimdiyse sıra ikinize birden sormam gereken ve açık birer cevap istediğim soruya geldi. Bayan Rutherford, Bayan Mount, Raymond Gentry'yi ikinizden biri mi öldürdü?"

"İlk sen cevap ver" dedi Cora Rutherford, Evadne Mount'a.

"Hayır, hayır, lütfen, ilk sen cevap ver" dedi Evadne Mount Cora Rutherford'a.

"Önce yaş, sonra güzellik" dedi Cora Rutherford.

"Bence de" dedi Evadne Mount. "İlk olarak senin cevap vermeni de bu yüzden istiyorum ya."

"Hınzır seni! Son sözü illa ki sen söyleyeceksin, değil mi, ihtiyar cadı!" dedi Cora Rutherford vatkalı omuzlarını silkip Başmüfettiş'e dönerek.

"Hayır, Raymond Gentry'yi ben öldürmedim. Ama açık konuşmak gerekirse keşke öldürseydim diyorum. O pis canavarın nalları dikip öbür dünyayı boylamış olması odadaki herkes gibi benim için de çok sevindirici. Ama onun rezil hayatını sonlandıracak cesarete –ya da şansa– sahip olsaydım daha da sevinirdim. Gerçi rezalet onun hayatından taşıp *bizimkini* rezil etti."

"Lafı gediğine koydun!" diye ünledi Evadne Mount.

Yedinci Bölüm

Sıra Rolfe çiftine gelmişti ve onların bir değil, iki hikâyesi vardı. İlk hikâyeyi Doktor, ikincisiniyse karısı anlattı. Onların anlattıklarında Başmüfettiş'in pek araya girmesi gerekmediği için Madge Rolfe'un açıklamasının sonuna dek hiçbir sorun olmadı. Ayrıca ikisi de birbirlerinin anlattıklarına farklı yorumlar veya eklemelerde bulunmadıklarından Rolfe çiftinin anlattıklarını olduğu gibi aktarmak yerinde olacaktır.

Pekâlâ (dedi Doktor, Trubshawe'un pos bıyığıyla tezat oluşturacak denli özenle kesilmiş ince bıyığını sıvazlayarak), çoğunuzun bildiği üzere Madge ile ben buraya yedi yıl kadar önce taşındık. Şans eseri o sıralar Postbridge'deki ihtiyar Dr. Butterworth emekli olmak üzereydi. Satışa çıkardığı muayenehanesini bitişiğindeki eski ama hoş kır eviyle birlikte satın aldım. O zamandan beri de orada oturmaktayız.

Postbridge'deki doktorluk görevlerim oldukça basittir. Köydekilerin dertleri mide bulantısından, soğuk algınlığından ve burun akmasından öteye gitmez. Kırk yılda bir ciddi muayene gerektiren bir vakayla karşılaşırım. Köydekiler üzerinde adeta bir plasebo etkisi yarattığım bile söylenebilir. Hatta bazen hasta-

lara gösterdiğim ilginin ve yakınlığın verdiğim ilaçlardan daha büyük etkisi olduğuna inanmaktan kendimi alamam. Aranızda beni fazlaca soğuk bulanlar varsa profesyonel ilgimi bir musluk gibi açıp kapayabildiğimi biliniz.

Fakat mesleğe ilk başladığımda her şey farklıydı. Uzmanlığımı çocuk cerrahisi üzerine yapmıştım ve –ukalalık ettiğimi sanmayın ama– büyük işler başaracağıma kesin gözüyle bakılıyordu. Doğum patolojisi hakkında yazmış olduğum birçok makale *Lancet*'te yayımlanmış ve büyük övgü almıştı. St. Theodore hastanesindeki herkes benim önümde parlak bir geleceğin uzandığını düşünüyordu.

Öylesine gamsız günlerdi ki... Madge ve ben herhalde hayatta bir daha o kadar mesut olamayız. Aralarında birkaç ünlünün de bulunduğu eli yüzü düzgün, aklı başında dostlarımız ve Notting Hill semtinde ufak bir evimiz vardı. Oranın pek şık bir muhit olmadığını kabul ediyorum, ama yine de bizim gibi parası Kensington'a yetmeyenler için yaşanası bir yerdi. Hem bir sürü dostumuzu evimize davet edip eğlenceler düzenliyor ve bir aile kurmayı düşünüyorduk.

Bir aile kurmayı düşünüyorduk... Ancak bu konuda maalesef şanssızdık. Madge'i birkaç yıldan beri tanıyanlar biraz şaşırabilir, ama aslında Madge bir sürü çocuk sahibi olmak istiyordu. Hastalarım arasında bile annelik içgüdüsü Madge'inki kadar kuvvetli kadınlara rastladığım nadirdir. Talihsizliğimizi böylesine üzücü kılan da işte bu annelik içgüdüsüydü; çünkü biz –daha doğrusu ben– *ben* çocuk sahibi olamıyordum. Yarım düzine kardeşim olmasına rağmen ben... ben kısırım.

Söyledim işte. Evadne'nin deyimini kullanmam gerekirse, yaşam bize de pis bir oyun oynamıştı. Ünlü bir çocuk cerrahı olmama ve her gün sağlıklı genç kadınların dünyaya gürbüz bebekler getirmelerine yardımcı olmama rağmen ben kendi karıma hayatta en çok arzu ettiği şey olan bebecikleri veremiyordum.

Evliliğimiz bu başarısızlığımdan dolayı ters gitmeye başladı. Dünyaya gelmeyen çocuklarımızın hayaletleri adeta etrafımızda dolaşıyordu. Doğmamış ve ölmemiş olan bebekler tarafından lanetlenmiştik sanki. Bu doğmamış bebekler Notting

Hill'deki küçük şirin evimizde bizimle yaşıyor, minik hayaletler gibi çevremizde geziniyorlardı.

Özür dilerim. Normalde kimsenin beni böyle perişan halde görmesine izin vermem. Düşünüyorum da Madge bile beni bu halde görmemiştir.

Her neyse, ne diyordum... Doğal olarak bir bebek evlat edinmeyi düşündük. Ancak bazı komşularımızın tecrübelerini duyduktan sonra bundan vazgeçtik. Onların da çocuğu olmadığı için bebek denebilecek yaştaki, anne-babasını araba kazasında kaybetmiş yetim bir erkek çocuğunu evlat edinmişlerdi. Ancak evlat edinmelerinden önce kimse çocuğun babasının cahil bir demiryolu işçisi, annesininse çingene soyundan gelen bitli bir ayyaş olduğunu onlara söylememişti ve tabii bunu öğrendiklerinde iş işten geçmişti. Kısacası çocuğun avam ebeveynleri kirli kanlarını çocukcağıza da geçirmişlerdi.

Çocuk on beşine bastığında okulundaki kızlara sarkıntılık ediyordu ve oradan buradan bir şeyler aşırıp durduğu ve küçük suçlar işlediği için mahkemelere bile çıkmıştı. Üstelik kendisini yetiştiren dürüst ve çaresiz anne-babanın ayarladığı hiçbir işte tutunamıyordu. Tahmin edilebileceği gibi en sonunda da darağacını boyladı.

İnsan ne kadar özen gösterirse göstersin nasıl bir çocuk evlat edindiğini asla ama *asla* bilemez. Terbiye ve yetiştirme bir yere kadar işe yarar – bunun biyolojinin en katı kurallarından biri olduğunu benden daha iyi kimse bilemez, ne de olsa doktorum. Evliliğimiz yıkımın kıyısında olsa da Madge ile ben bu tehlikeyi göze alamazdık.

Derken bir şey oldu ve ilişkimiz adeta kutsal bir yardım sayesinde kurtuldu. Hayatının son yıllarını Farnborough'da geçirmekte olan hiç evlenmemiş ihtiyar bir teyzem vardı. Sürgüne gönderilmiş olan İmparatoriçe Eugénie'nin nedimeliğini yaptığı için İmparatoriçe vasiyetinde ona beş bin sterlin bırakmış, teyzem de bu paraya neredeyse hiç dokunmamıştı. Madge ile ben ona hayattayken hiç ilgi göstermemiş olsak da –bundan büyük utanç duyarız– teyzemin hayattaki tek akrabası ben olduğum için bu para bana miras kaldı.

O günlerde beş bin sterlin büyük bir paraydı ve nasıl harca-

yacağımıza kafa patlatırken Kanada'nın Ottawa şehrinde bulunan Cedars of Babylon Hastanesinden bir cerrahlık teklifi aldım. Bunun hep beklediğimiz mucizenin bir işareti olduğuna inandığımız için teklifi göz kırpmadan kabul ettim.

Etmez olaydım! Sanırım Thomas Carlyle'ın güzel bir sözü vardı: "Ey Göçebe, senin Amerikan Burada ya da Hiçbir Yerdedir ve Şimdi ya da Asladır." Bizim köklerimiz de buradaydı ve köklerimizi söküp başka bir yere salmak neticede hiçbir şeyi değiştirmedi. Ben en azından işimle meşguldüm, ama zavallı Madge Kanadalıları en az iklimleri kadar soğuk buldu.

Meslektaşlarımı örnek vermek istiyorum. Bizi bir kerecik yemeğe davet etmişler, sonra bir daha arayıp sormamışlardı. Bence bunun sebebi bizden hoşlanmamalarından ziyade bizleri bir kez yemeğe davet etmekle üzerlerine düşen vazifeyi yerine getirdiklerini düşünmeleriydi. Bizlere gelip geçici arkadaşlarmışız gibi davranmışlardı, sanki arkadaşlarının arkadaşlarıymışız da bizleri hayatta bir daha görmeyeceklermiş gibi. Herkesin yerleşik sosyal çevresi vardı ve bizim varlığımız bu çevrelerin simetrisini bozmuş olmalıydı. Bizlere açıkça kötü davranmış olmasalar da hayatlarında bizlere ayıracak yer bulunmadığını belli etmişlerdi.

Bütün bunlar evliliğimizi müthiş kötü etkiledi. Her gece birbirimizi gagalayıp durduk, bazen alçak sesle veya fısıldayarak tartıştık, bazense avazımız çıktığı kadar bağırdık. İşte o dönemde içmeye başladım.

Alkolik seviyesine filan çıkmış değilim. Gerçekten. Fakat her akşam eve dönmeden önce kendi karımla yüzleşebilmek için birkaç tek atmaya başladım. Yok, yok, bu söylediklerim çok acımasız kaçtı. Madge'in bu olanlarda hiçbir suçu yoktu. Yüzleşemediğim şey karım değil, evliliğimiz ya da evliliğimizden geriye kalandı.

Her neyse, böylelikle içmeye başladım. Daha da fenası, içmeye devam ettim. Ottawa'da yapacak hiçbir şey olmasa da bir sürü sıcacık bar vardı ve çok geçmeden bütün barların müdavimi haline geldim.

Ta ki bir gün kaçınılmaz bir hata yapana dek. Bir sezaryen yapmam gerekiyordu. İlk başta hiçbir sorun yoktu, her zamanki

gibi normal bir vakaydı. Ancak hastanın karnını açtıktan sonra her şey beklenmedik bir biçimde ters gitmeye başladı – uzun lafın kısası, anneyi kurtarabilmek için bebeği feda etmem gerekti.

Hatanın benden kaynaklanmadığına yemin ederim. Aynı ikilemde kalan her cerrah benim yaptığımı yapardı, buna hiç şüphe yok. Bizim meslekte böyle şeyler olağandır ve en yetkin doktorların bile başına gelebilir.

Bebeğin babası bir polisti ve her ne kadar karısını tek parça halinde teslim ettiğim için minnettar olsa da oğlunu kaybettiği için yıkılmıştı. Tabii eğitimsiz insanlar biz doktorları üstün varlıklar gibi gördükleri için hata yapabileceğimiz ihtimali akıllarının ucundan bile geçmez.

Dolayısıyla konu olaysızca kapanmak üzereydi, ta ki işgüzar bir hemşire hastane yöneticisine gidip ameliyattan önce nefesimin viski koktuğunu fark ettiğini yumurtlayana dek.

Tabii derhal yöneticinin odasına çağırıldım ve herhangi bir ihmalsizlik yapmadığımı açıkladım. İsterse narkozcuyu çağırıp sorabileceğini ve bebeği kurtarmamın mümkün olmadığı konusunda onun da beni destekleyeceğini belirttim. Bunun üzerine yönetici narkozcuyu çağırttı, adamı beklemediğim kadar katı bir sorgulamadan geçirdi ve narkozcu da ameliyat sırasında dilimin epey sürçtüğünü ve sarhoş olduğumu söyledi. Üstelik bunun ilk kez olmadığını da ekledi.

İlk kez olmuyormuş! İşte bu sözler kuyumu kazmaya yetti. Yönetici öfkeden deliye döndü. Beni oracıkta işten kovdu ve hastaneye bir daha gölgemin bile düşmemesini emretti. Başta ona karşı çıktım. Bir narkozcunun söylediklerine dayanarak işimden edilmemem gerektiğini söyledim fakat yönetici hiç oralı olmadı. Açıkçası ben de zaten oradan ayrılmak için can atıyordum. Olayı tırmandırsam hem hastanenin hem de benim başıma daha büyük dertler açılabilirdi ve hâlihazırda çalkantılı olan evliliğimizin böyle bir yükü kaldırabileceğini hiç zannetmiyordum.

Dertlerimiz bununla da kalmadı. Başımıza daha fena işlerin açılacağından habersizdik. Bizlere ettirilen Hipokrat yeminlerine rağmen kimi sırların saklı tutulması imkânsızdır ve ameliyathanede "zilzurna sarhoş" olduğum, bir şekilde –bana kalır-

sa o hemşire sayesinde– kadının polis kocasının kulağına gitmiş, inanabiliyor musunuz?

Tabii adamla kadın hastanenin Yönetim Kurulunu mektup yağmuruna tuttular. Biz de sıklıkla tehdit telefonları alıyorduk. Ev adresimizi bilmiyor olsalar da adam polis olduğu için adresimizi bulması hiç zor değildi. Madge ile benim orada kalmamızın mümkün olmadığını herhalde hepiniz anlamışsınızdır.

Derhal çantalarımızı hazırlayıp New York'a kaçtık –"kaçtık" sözcüğü buraya tam oturuyor– ve karşımıza çıkan ilk gemiye, yani *Zenobia*'ya, birer bilet alıp Avrupa yolunu tuttuk. Altı gün sonra Le Havre'da gemiden indik ve aynı akşam Paris'e ulaşıp ertesi gün Mavi Tren'e binerek Güney Fransa'nın yolunu tuttuk.

Buradan itibaren hikâye benden ziyade Madge'in hikâyesine dönüşüyor. Dolayısıyla izninizle sözü ona bırakacağım (diyerek kısa ve öz anlatısını sonlandırdı).

Kocasının ifadesi sırasında Madge Rolfe'un gözleri adamın üzerine öylesine dikkatle kenetlenmişti ki insan onun kocasının sadece yüzünü değil, *dudaklarını* da izlediği fikrine kapılıyordu. Hayatları boyunca arzuladıkları ve nihayet bir parçası oldukları "arkadaş grubu" tarafından sonsuza dek lanetlenmelerine sebep olacak sözcüklerin ve cümlelerin nasıl telaffuz edildiğini görmek istiyordu adeta. Doktor susunca kadın gözlerini ondan ayırıp tıpkı kendisi gibi adamı pür dikkat dinlemekte olan diğer konuklara döndü.

Gırtlağını temizledi. Sonra bir sigara yaktı – asla sahneye çıkmamış olmasına rağmen tavırları gerçek bir aktrisinkinden farksızdı ve sigarasıyla çakmağını Cora Rutherford'a bile taş çıkartacak bir profesyonelin edasıyla kullanıyordu. Sigara ve çakmak, repliklerini zihninde tekrarlamasına ve gücünü toparlamasına yetecek zamanı kazandıracak birer sahne eşyasından farksızdı.

Güzel yüzünü süsleyen kaşlarını bir süre daha çattıktan sonra anlatmaya başladı.

Henry'nin evlilik sorunlarımızı art arda masaya yatırmasına hepiniz tanık oldunuz (dedi). Sorunlarımızı kesip biçmesini, hatta Ottawa'daki o kadıncağıza gösterdiğinden daha büyük bir özenle ameliyat etmesini kendi kulaklarınızla işittiniz.

Tamam, tamam, Henry, ameliyat sırasında "zilzurna sarhoş" olmadığını ben de biliyorum. Fakat sarhoş olmasan da *içkili* olduğun kesindi ve sen de kendine karşı birazcık dürüst olursan o sırada ameliyat gerçekleştiremeyecek halde bulunduğunu kabul edebilirsin.

Sokrates'in bir lafı vardır, hatırlar mısınız? Doktorlar hata yapamazlar, çünkü hata yaptıkları an doktor olmaktan çıkarlar. Öyleyse diyebiliriz ki sen de o gün ameliyathanede bir an için de olsa doktorluktan çıktın.

Aynı mantığa göre ben de sana karşı bütünüyle sadakatsizlik etmiş sayılmam; çünkü karın olmaktan çıktığım tek an, başka erkeklerle olduğum andı. Ah, lütfen hiç şaşırmayınız, değerli dostlarım; *bunu* eninde sonunda itiraf edeceğimi hepiniz biliyordunuz. Gentry'nin notunu gördüğünüze göre nottaki "MR"nin kimi temsil ettiğini çoktan tahmin etmiş olmalısınız.

Yine de Henry doğruyu söyledi. Evliliğimiz sona erseydi bunun tek sebebi olacaktı: Hayattaki en büyük isteğim çocuk sahibi olmaksa da bizim çocuğumuz olmuyordu. Doğum sancısının, *doğurmama* sancısıyla karşılaştırıldığında hiçbir önemi olmadığına emin olabilirsiniz. Ne tuhaf. Henry bana ameliyathanede ölen bebeği anlattığında ne kadar üzülüp yıkıldığımı ve bunun nasıl olduğunu merak edip durduğumu hatırlıyorum – ama bu ölümün benim çocuk sahibi olamamaktan duyduğum kederi katlayarak artırdığını çok geçmeden anlamıştım...

Sonuçta, olayların büyümesinden, Henry'nin işten kovulmasından, evimize gelen nahoş aramalardan ve Avrupa'ya kaçışımızın ardından kendimizi Güney Fransa'da bulduk. Henry'nin teyzeciğinden miras kalan beş bin sterlin de halen cebimizdeydi. Tabii ki üzerimize düşeni yaptık ve parayı son kuruşuna kadar harcamaya koyulduk.

Monte Carlo'daki bir grup İngilizle birlikte takılmaya başladık – tipik Riviera İngilizleriydi. Grubumuzda kimler yoktu ki, John Fitzpatrick ile Patrick Fitzjohn –isimleri gerçekten böyleydi– Eddie ile Henrietta Arbuthnot, "Kıyak" Duff Bilmemkim ile erkek arkadaşı Dickie – aslında hatırladığım kadarıyla birden fazla Dickie vardı, çünkü Kıyak tüm erkek arkadaşlarına Dickie lakabını takıyordu, yanılıyor muyum, Henry? Vaktimiz Grande

Cornishe boyunca yaptığımız çılgın araba gezileriyle, Casino'da katıldığımız tüyleri diken diken eden oyunlarla, palmiyeler altında geçirdiğimiz tatlı gecelerle –Kıyak buna "aylanma" adını takmıştı– ve hafta sonları sınırı aşarak çıktığımız San Remo ve Ventimiglia gezileriyle geçiyordu. Ah, ne eğlenceli gamsız günlerdi ve tabii aslında acınacak haldeydik.

Sonra bir gün Raymond Gentry ile tanıştım.

Evet, ciddiyim. Şaşkınlığınızı görebiliyorum, özellikle de sizinkini Başmüfettiş, ama inanın ki doğruyu söylüyorum. Ray'i Noel Arifesinde buraya gelmeden önce tanıyordum.

Fakat onu asla gerçek anlamda tanımamış olduğumu bilmenizi isterim. Cora gibi ben de onu nonoş sanıyordum. Hatta hadım bile olabilirdi. İçtiği kokteylleri, taktığı kravatları ve kusursuz aksanını göz önünde bulundurduğumda onu gerçek bir İngiliz centilmeni için fazlasıyla abartılı buluyordum. Onun gözü yükseklerde bir Orta Avrupa Yahudisi olduğunu sansam da epey kaypak bir tip olduğundan hakkında herhangi bir bilgi edinmek imkânsızdı. Hem o zamanlar çok açık fikirliydim. Tanrı beni affetsin, çünkü fazlasıyla açık fikirliydim.

Neticede benim tanıdığım Gentry, zengin kokonaların kumarhaneye veya karnavala giderken kollarına taktıkları ve cebini doldurdukları süslü delikanlılardan farksızdı. Benin kokonalıkla hiçbir alakam olmasa da –gerçi Henry ile ben Riviera'da yeterince uzun süre kalsaydık eninde sonunda ben de kokonaya dönüşecektim– Gentry ile ilişkim o çerçevedeydi. Henry otel odamızda her gece yalnız başına kafayı çekerken ben Croisette boyunca yanımda gezinecek, tercihen yumuşak huylu ve zararsız birini arıyordum. Başka da bir isteğim yoktu.

Başlangıçta benimle flört ettiğini kabul etmeliyim. Hatırlıyorum da bir seferinde bir Rupert Brooke şiirini üzerinde bize uysun diye gerekli isim değişikliklerini yapıp bir orkide demetinin içine koyup bana sunmuştu. Fakat bütün bunları sadece eğlence olsun diye, yalnız kalıp etrafa rezil olmayayım diye yapıyorduk. İkimiz de sınırlarımızı iyi biliyorduk.

Derken bir akşam Gerald ile Sara Murphy'nin Villefranche'taki Hôtel Welcome'da verdikleri bir partide Gentry beni Maxime Pavesco adlı bir arkadaşıyla tanıştırdı. Maxime'in nereli ol-

duğunu asla öğrenemedim. İsmi Rumen isimlerini çağrıştırsa da Rumen değildi ve Prenses Marie'nin yakın dostu olduğunu iddia ediyordu. Yunan, İspanyol veya Korsikalı da değildi. Aslında hep Arnavut olduğunu düşünmüşümdür. Bana göre birinin nereli olduğu belli değilse illa ki Arnavuttur.

Aklınızdan geçenleri tahmin edebiliyorum. Benim gibi bir İngiliz hanımefendisi nasıl olur da bir Arnavutla arkadaşlık edecek kadar alçalabilir diye düşünüyorsunuz. Dürüst olmam gerekirse o sıralar gömleğinin yakası temiz oldukça ve akşam yemeğine giyeceği düzgün bir ceketi varsa bir Hinduyla bile arkadaşlık edebilecek haldeydim.

Ayrıca Maxime öylesine yakışıklı, öylesine yaman, yetkin ve yordamlıydı... İngiliz erkeklerinden öylesine farklıydı ki... Birlikte şehirde gezdiğimizde kendimi yine eskisi gibi çekici hissetmemi sağlıyordu. Erkeklerin ona, kadınlarınsa bana imrendiklerini gördükçe artık kendimi yaşlanmaya yüz tutmuş zavallı bir kadın gibi görmeyi bırakmıştım.

Ama sakın onun hakkında yersiz hayallere kapıldığımı zannetmeyin. Beleşçinin, asalağın tekiydi ve aklına estiğinde müthiş kabalaşabilirdi. Yine de yanımda oldukça içimi gururla dolduruyordu.

Ancak kendimi tam bir aptal yerine koyuyor olduğumu çok sonradan fark ettim, çünkü Raymond Gentry elbette bana işin aslından hiç bahsetmemişti. Maxime, benim Maxime'im, Riviera'daki tüm yalnız, zengin, orta yaşlı kadınların, gurur namına kaybedecek bir şeyleri kalmamış kederli dulların ve gözü yaşlı boşanmışların birer birer üzerlerinden geçmişti. Kadınlar onu sanki bir manikürcüymüş veya falcıymış gibi birbirlerine tavsiye ediyorlardı. Ben ikinci el mal sayılıyorsam Maxime bitpazarının en kelepir ürünü sayılırdı.

Tabii ki bütün hesaplar tarafımdan ödeniyordu. Rezil olmasın diye restoranlarda cebine birkaç yüz frank sıkıştırır ve hesabı onun ödüyor gibi görünmesini sağlardım. Tabii para üstünü bana asla geri vermez, cebine atardı. Fakat zaman geçtikçe rezil olup olmadığını umursamamaya başladı. Rulet masalarında kaybettikçe, ki kazandığı asla görülmemişti, yeniden oynayabilmek için pişkince avucunu uzatıp benden para isterdi. Hatta ba-

zen izin bile istemeden parmaklarını çantama sokup birkaç yüz frank alırdı. Ve tüm bunları herkesin gözü önünde yapmaktan zerre kadar çekinmezdi.

Ben de en az onun kadar kendimi kaptırmış ve etrafı umursamayı bırakmıştım. Promenade Des Anglais'deki lüks erkek giyim mağazalarında kendisine Lanvin marka bir safari kıyafeti almam için mağaza görevlilerinin önünde yaygara ettiğinde hiç tasalanmazdım. Paramı sömürüyor olmasını önemsemiyordum. Öyle olduğunu bilsem de hiç umursamıyordum. Ya da umursamıyormuşum gibi davranıyordum...

Derken hayatın beklenmedik bir cilvesi daha başıma geldi. Maxime'den hamile kalmış olduğumu fark ettim. Henry'den değil bir, bir sürü çocuk sahibi olmak isteyen ben Arnavut bir jigolo tarafından hamile bırakılmıştım!

Takdir edersiniz ki annelik içgüdüm ne kadar kuvvetli olsa da böyle bir çocuğu doğurup yetiştirmem mümkün değildi. Ray Gentry işte bu sırada, tam da kendinden beklenecek kurnazlıkla hayatımda yeniden beliriverdi.

Maxime başıma açılan dertten ona bahsetmiş olmalıydı. Ya da her şey en başından itibaren ikisi tarafından planlanmıştı. Her halükârda Ray Toulon'da bir Çinli kadını tanıdığını ve cüzi bir meblağ karşılığında neredeyse acısız bir biçimde sorunu çözebileceğimizi söyledi – Gentry'nin *neredeyse* sözcüğünü telaffuz ederken yüzünde beliren şeytani keyfi hâlâ hatırlıyorum. Tabii hemen cüziden ne kast ettiğini sordum. Yirmi, diye karşılık verdi. Yirmi frank mı yani? Şaşırmıştım. Fiyatın düşüklüğü içimi rahatlatsa da inanamamıştım. Hayır, yirmi bin, dedi.

Doğru duydunuz. Yirmi bin frank. Bana düpedüz şantaj yapıyordu, ama Raymond bu sözcüğü veya benzerlerini asla kullanmazdı. Tabii parayı denkleştiremezsem sırrımı Côte d'Azur'un dört bir yanına yayacağını da açıkça dile getirmedi. Herhangi bir imada bulunmasına gerek yoktu. Aklından geçenleri ikimiz de bal gibi biliyorduk.

Dolayısıyla Henry'ye kötü haberleri iletme sırası bana gelmişti. İlişkimiz zaten paramparçaydı. Belki de gerçeklerle yüzleşebilmemiz için karşılıklı olarak birbirimizin zehrinin tadına bakmamız gerekiyordu.

Henry tek bir kelime etmeden ihtiyacım olan parayı bana verdi. Ben de Toulon'a gittim ve karnımı kıs kıs gülen bir Çinli cadıya şişlettirdim. Beni öylesine gaddarca –evet, olanları tahmin edebildiğinizi yüzlerinizdeki ifadeden anlayabiliyorum– öylesine gaddarca şişledi ki o günden sonra çocuk istesem bile yapamazdım. Ancak şansım var ki artık hayatta tek istediğim şey... (bakışlarını kocasınınkilerle buluşturdu), hayatımda ilk kez, en çok istediğim şeye zaten sahibim.

Böylece (diye anlatmaya devam etti uzun bir sessizliğin ardından) Henry'nin teyzesinin mirasından geriye ancak Butterworth'un muayenehanesini almaya yetecek bir miktar kaldı. Yedi yıl önce buraya yerleştik ve zamanla bir arkadaş grubu edindik. Buradaki çevremiz Roger ile Mary, Papaz ile karısı, köyümüzün kütüphanecisi Bay Withers, postane görevlisi Read Hanım gibi kimselerden oluşuyor.

Buradaki hayatımız fazlaca durağan görünüyor olabilir, fakat biz pek aldırmıyoruz. Açıkçası geçmişte bize ölene dek yetecek kadar eğlenip tozuttuk. İnsan belli bir yaşa gelince şu fazlaca sarf edilen "vakit kaybı" sözü farklı bir anlam kazanıyor, somutlaşıp ağırlaşıyor. Herhalde siz de bana hak verirsiniz. İnsan yaşlandıkça hayatta en çok tükettiği şey olan zamanın fark ettirmeden uçup gidiverdiğini fark ediyor. Bir de bakmışsınız ki sermayeniz tükenmiş. Zamanın sahibi değil, kiracısıymışsınız.

Bir süre konuşmadan, Player's marka sigarasını bile içmeden durduktan sonra sözüne devam etti:

Derken Ray Gentry'nin Noel Arifesinde ffolkes Malikânesine beklenmedik gelişiyle geçmişimiz sonsuza dek kapalı kaldığını sandığımız yerden dışarı çıkıverdi. Gentry'nin notunu siz de okudunuz, Başmüfettiş. Dolayısıyla Gentry'nin ikimize nasıl acı çektirdiğini çözme işini size bırakıyorum. Pek zorlanacağınızı zannetmiyorum.

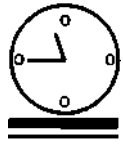

Rolfe çiftinin birbirine bağlantılı ifadelerini dinlediği süre boyunca neredeyse hiç sesini çıkarmayan Trubshawe sessizliği fırsat bilerek ikisine de tatlılıkla teşekkür etti. Sonra Henry Rolfe'a dönerek sordu:

"Dr. Rolfe, Raymond Gentry'yi siz mi öldürdünüz?"

Doktor, "Hayır, ben öldürmedim," dedi ve ekledi, "onu öldürmek için hiçbir sebebim olmadığını anladığınızı sanıyordum, Bay Trubshawe."

"Hiçbir sebebiniz yok muydu?" dedi Başmüfettiş. "Sizce kıskançlık bir sebep sayılmaz mı?"

"Kıskançlık mı? Açıkçası Gentry'yi kıskanmak için en ufak bir nedenim bile yoktu. Neticede karımın sadakatsizliğindeki sadece aracılık rolünü üstlenmişti. Madge geçirmesi gereken operasyondan bahsederken Gentry'nin adını telaffuz etmemişti. Bu yüzden beş dakika öncesine kadar kendisine şantaj yapan kişinin Pavesco olduğunu sanıyordum. Pavesco'yu keyifle öldürebilirdim, fakat olaydan sonra kayıplara karıştı. Herhalde yolduğu paraları Gentry ile paylaşmıştır. Son olarak Anacapri'de Güney Amerikalı Yahudi bir kadının kolunda görüldüğünü duymuştum.

"Dediğim gibi, Selina ve Don'un yanında birlikte buraya gelene dek Raymond Gentry diye birinin varlığından bile haberdar değildim."

"Pekâlâ, ifadeniz için yeniden teşekkür edim."

Başmüfettiş, Madge Rolfe'a döndü.

"Bayan Rolfe, bu soruyu cevaplandırma fırsatını size diğer hanımlarla birlikte vermiş olsam da izninizle yeniden sormak istiyorum. Gentry'de tavan arasında tartışan kişi siz miydiniz?"

"Hayır, ben değildim. Ona ne herkesin içinde ne de baş başa söyleyeceğim hiçbir şey yoktu."

"Onu siz mi öldürdünüz?"

"Tekrar hayır demek durumundayım. Sizi ikna etmek için bir sebep sunmamı ister miydiniz?"

"Evet, tabii, neden öldürmediniz?"

"Çünkü Gentry'yi öldürecek olsam onu vurmazdım. Bıçak da kullanmazdım. Zehirlemezdim de. Tanrı bana gerekli gücü bahşetmiş olsaydı onu kendi çıplak ellerimle öldürürdüm. Silah-

tı, bıçaktı, zehirdi, hiçbir alet istemezdim, bir ip bile fazla gelirdi. O sıçana tattıracağım acıyla arama *hiçbir* aletin girmesini istemezdim!"

Kadın sözünü bitirir bitirmez konuklar Selina ffolkes'un bu konuşma boyunca kütüphanenin kapısında dikiliyor olduğunu fark ettiler.

Sekizinci Bölüm

Havada öylesine büyük bir gerginlik vardı ki bir an için hiç kimse tepki vermedi.

Sonra Mary ffolkes alelacele ayağa kalktı ve kapıya koştu. Don ile Albay da onun peşi sıra seğirttiler.

"Ah, Selinacığım!" diye haykırdı, kızını kolları arasına alıp anaç ilgi sorularını birbiri ardına sıralayarak. "İyi misin?" ve "Erken kalkmışsın, biraz daha istirahat etsen daha iyi olmaz mıydı?" ve "Korkunç, korkunç bir sarsıntı geçirdin tabii – Bayan Varley'ye senin için soğuk bir kompres veya sıcacık bir fincan papatya çayı hazırlattırayım mı?"

Selina tüm bu sorulara kendinden beklenmeyecek denli sakin cevaplar verdi. "Evet, anneciğim, gayet iyiyim," ve "Evet, evet, toparlandım ve kendimi iyi hissediyorum," ve "Hayır, teşekkür ederim, anneciğim, soğuk kompres istemem. Papatya çayı da istemem."

Don da kızın etrafında pervane olmakta gecikmemiş, aşkla karışık bir telaşla, "Ah zavallıcık! Vah zavallıcık!" diye tekrarlayıp duruyordu. Ancak delikanlı her ne kadar kızın omzuna teselli edici bir tavırla elini koymak veya solgun yanaklarına düşen bir lüleyi okşamak istese de elini ona değdirmeye bir türlü cesaret edemiyor, tam dokunacakken geri çekiyordu.

Bu esnada Albay da şefkat dolu bir tavırla dilini şaklatarak kızı konuklarının dikkatli bakışları altında odanın ortasına getirdi. Sonra da kızı biraz önce kalktığı koltuğa oturtup sordu:

"*Benim* sana getirmemi istediğin herhangi bir şey var mı?"

"Hayır, teşekkür ederim, babacığım, hiçbir eksiğim yok."

Kız gözlerini yavaşça odadakilerin üzerinde gezdirdi.

"Ama... Burada neler oluyor?"

"Ah, evet..." diye cevapladı Albay. "Haklısın, burada bir şeyler olmakta. Söyleyeceklerimi dikkatle dinlemeni istiyorum, hayatım. Buraya bir polis çağırdık –fikir Chitty'den çıkmıştı, hatırlamıyor musun?– ve işte burada, Scotland Yard'dan Başmüfettiş Trubshawe."

"Bayan Selina" dedi Trubshawe başını babacan bir tavırla eğip kızı selamlayarak.

Selina adamın varlığı karşısında pek şaşırmışa benzemiyordu ve selama kuru bir gülümsemeyle karşılık verdi.

Albay, "Başmüfettiş'in evi buraya çok yakın," diyerek açıklamaya koyuldu, "hemzemin geçidin hemen yanında. Kendisi büyük incelik gösterip buraya gelmeyi kabul etti. Onu evinden buraya Rolfe ile arkadaşın Don birlikte getirdiler. Böylece Başmüfettiş buraya gelip içinde bulunduğumuz korkunç durum hakkında bize yardım etmeyi kabul etti."

"Anladım" dedi Selina sakince.

"Şimdiyse ona cinayet hakkında tüm bildiklerimizi anlatıyoruz. Anlattıklarımız resmi kayıtlara geçmiyor, sadece fırtına dinene ve polisler –yani resmi polisler– buraya gelene dek yaptığımız bir şey bu. Sırayla onun sorduğu soruları cevaplıyoruz, ama tabii sen halen kendini hazır hissetmiyorsan eminim anlayış –"

"Hayır, hayır," dedi Selina kibarca babasının sözünü keserek, "ben gerçekten iyiyim."

Sarı bukleleri pürüzsüz alnını el değmemiş bir kumsala vurmak üzere olan bir dalga gibi çevreliyordu. Kız bu kez içtenlikle, tatlı gamzelerini belirginleştirerek gülümsedi. İnsan böyle bir gülümsemenin karşısında kızın berrak çini mavisi gözlerinin birkaç saat önce gözyaşı dökmekten kıpkırmızı olan gözlerle aynı olduğunu bile unutuyordu. Yeşil kaşmir hırkası ve ipekli elbisesi kızın kusursuz bedenine kusursuzca oturuyor olmasa insan onun "kırsal modaya" uyduğunu zannedebilirdi, ancak kız tablolara yaraşacak güzellikteydi.

"Aslında ben de odamda istirahat etmekle kalmayıp epey düşündüm" dedi kız. "Son iki gündür burada görüp duyduğum

her şeyi tekrar aklımda canlandırdım. Sadece Raymond'un ölümünü değil, o ölene dek tüm olup bitenleri de düşündüm. Tek başıma kalmaya fırsat bulup kendim, dostlarım, ailem ve hatta" –bu noktada bakışlarını ffolkes ailesinin konuklarının üzerinde gezdirdi– "ailemin dostları hakkında düşünmeyeli öylesine uzun zaman olmuştu ki. Artık her şeyi bambaşka gözlerle görüyorum.

"İşte bu yüzden eğer beni sorgulamak isterseniz, ben hazırım, Bay Trubshawe. Gözyaşlarına filan boğulmayacağıma da söz veriyorum. Şu ana kadar ağlayabileceğim kadar ağladım zaten."

"Ah, vay canına, Selina, sen şahanesin!" diye ünledi Don, gözleri hayranlıkla parıldayarak. "Seni ne kadar özlediğimi – özlediğimizi bir bilsen! Sahiden çok özledik!"

Delikanlının duygu boşalması nedense Evadne Mount'u bağırttırdı. Kadının sesi öyle yüksek çıktı ki odadaki herkes irkilerek yerinden sıçradı.

"Aman Tanrım!" diye böğürdü kadın. "Nasıl bu kadar kör olabildim! Tabii ya! İşte bu!"

Selina dahil herkes başını çevirip kendisine bakınca Evadne Mount'un yüzü kızardı.

"Özür dilerim, çok özür dilerim! Demek istiyordum ki," diye homurdandı, yersiz haykırmasını affettirecek bir şeyler söylemeye çalışarak, "demek istiyordum ki, evet, tabii ki hepimiz seni çok özledik! Evet, özlemez olur muyuz hiç!"

Böylesine aşırı bir davranış Evadne Mount gibi ilginç bir kişilik için bile fazlasıyla tuhaf olduğu için odadakiler bir süre daha sessiz kaldılar. Sonra Trubshawe Selina'ya dönerek konuştu.

"Pekâlâ, hanımefendi" dedi. "Sorularıma cevap vermeyi kabul etmekle bana büyük yardımda bulunacağınız kesin. Fakat babanız çok haklı. Eğer kendinizi halen bitkin hissediyorsanız –ki içinde bulunduğumuz durum düşünüldüğünde bu gayet olağan– sorgulamayı yerel polis gelene kadar erteleyebiliriz."

"Hayır, hayır" dedi Selina ısrarla. "Tam tersi, bu konuda konuşmayı istiyorum. Ancak izninizle bir sigara rica edeceğim."

Madge Rolfe tam Player's paketini sunmak üzere öne eğildiği sırada sigara içmeyen Don da Albay'ın çalışma masasında du-

ran Alaaddin'in lambası şeklindeki yuvarlak hatlı gümüş çakmağı kaptığı gibi hevesle Selina'nın dudaklarına yaklaştırdı.

Selina Madge'in uzattığı paketten bir sigara alıp Don'un sigarasını yakmasını zarifçe kabul ettikten sonra Başmüfettiş'e döndü.

"Tam olarak neyi anlatmamı istiyorsunuz?"

"Şöyle başlayalım," dedi Trubshawe çekingence, "bildiğim kadarıyla buraya Noel Arifesinde Bay Duckworth ile kurban Raymond Gentry'nin eşliğinde gelmişsiniz, bu doğru mu?"

"Evet, doğru. Aslında Don ile ikimiz trene binip gelecektik. Fakat Hispano-Suiza marka bir arabası olan Ray taşrada aile arasında eski moda bir Noel geçirmenin eğlenceli olabileceğini düşündüğünü söyledi ve arabayla ikimizi de buraya getirmeyi teklif etti."

"Önceden davet edilmemiş miydi?"

"Hayır, ama Ray hep böyle davranırdı. Aklına bir şey koydu mu kendisini küçük burjuva adabımuaşereti diye adlandırdığı kurallarla sınırlamazdı. Yani aklına eseni yapar, esmeyeni de yapmazdı."

"Peki, ebeveynleriniz onu davet etmemiş ve fazladan bir konuk için hazırlanmamış olmasına rağmen kendisine itiraz edemediniz mi?"

Selina'nın yüzünden kütüphaneye adım attığından beri ilk kez huzursuz bir ifade geçti.

"Ray hep böyleydi. Etkili bir kişiliği vardı ve istediğini daima elde ederdi. Ortaya attığı önerilere karşı çıkarsanız sizi ana kuzusu ilan eder, ağzınızı açtığınıza pişman ettirirdi."

"Yani onun buraya evdekilere haber vermeden gelmesi konusunda gayet rahattınız, öyle mi?"

"Hayır, açıkçası hiç rahat değildim. Ben aslında biraz ana kuzusu sayılırım, hatta gelmeden önce anneciğimle babacığıma telefon etmeyi bile istedim. Fakat Ray habersiz ortaya çıkarsak çok eğleneceğimizi ve evi ararsak sürprizin bozulacağını söyledi."

"Ya Don bu konuda ne düşünüyordu?"

Selina suçluluk dolu bakışlarını bir an Amerikalı delikanlıya çevirip kaçırdı.

"Tahmin edebileceğiniz gibi, onun da birazcık keyfi kaçmıştı. O nizami bir biçimde davet edilmişti, hem ne demişler, iki kişi varken üçüncüye –"

"Peki, bu durum sizi daha da rahatsız etmedi mi?" diye kızın lafını kesti Trubshawe.

Selina aniden sustu ve tekrar konuştuğunda dudakları gerilerek ince bir çizgi halini almıştı.

"Evet, etti. Bakın, Başmüfettiş, beni sorgulamanıza hazırım, ancak lafımı ağzıma tıkmamanızı rica edeceğim. Ray'in buraya davetsiz gelmesinden rahatsızlık duyduğumu zaten söyledim. Don'un hislerini incitmemeye de özen gösteriyordum. Kendisi çok ama çok hoşlandığım bir kişidir" –kızın tekrarladığı "çok" sözcüğü yüzü kıpkırmızı kesilen Don'un gözlerini kıza daha da hayranlıkla dikmesine sebep oldu– "ama dediğim gibi Ray'in müthiş baskın bir kişiliği vardı ve bir şeyi kafaya koydu mu elde ederdi. Onu tanıyan herkes bu söylediğimi doğrulayacaktır."

"Peki, Bayan ffolkes," dedi Trubshawe, "*siz* Raymond Gentry ile ne zamandan beri tanışıyordunuz?"

Selina bir-iki saniye duraksadı.

"Ah, birkaç hafta önce Kulüp Kafka'da tanışmıştık."

Başmüfettiş hayretle kaşlarını kaldırdı.

"Affedersiniz – nerede tanıştık dediniz?"

"Kulüp Kafka'da. Hiç duymadınız mı? Chelsea'de, King's Caddesi üzerindedir. Ülkenin en gözde genç yazarları ve sanatçılarının uğrak yeridir."

"Anlatmaya devam edebilirsiniz."

"Ray ile ben Kafka'da ortak bir arkadaşımız aracılığıyla tanışmış ve daha en baştan çok iyi anlaşmıştık. Sanat, hayat, felsefe ve seks güdüsü hakkında konuşmaya başlamıştık. O her şeyi biliyor, herkesi tanıyordu. Serbest nazım şiirler yazıyor, Hauptmann ile Maeterlinck'in sembolizmini anlıyordu. Ayrıca koca İngiltere'de *Komünist Manifesto*'yu Rusça orijinalinden okuyan hepi topu yedi kişiden birinin kendisi olduğunu söylemişti. Tabii ben o sıralar Dartmoor'dan yeni çıkmış bir tarla faresiydim ve daha önce onun gibi birisiyle hiç tanışmamıştım. O yüzden ayaklarımın kolayca yerden kesildiğine şaşırmamak lazım."

"Hayır" dedi Trubshawe. "Hiç şaşırmadım. Ancak sözünü ettiğiniz şu iki yabancı konusunda merhum Bay Gentry kadar bilgili olmasam da ben bile bu cahil polis halimle" –dedi sesinde alaycı bir çınlamayla– "Karl Marx'ın Rus değil Alman olduğunu ve *Komünist Manifesto*'yu Rusça değil Almanca yazmış olduğunu biliyorum. Bunun konumuzla pek alakası olmasa da belirtmeden geçemedim."

Selina ffolkes ürkek bir orman perisi gibi gözlerini kırpıştırdı.

"Hazır laf açılmışken, hayatım," diye homurdandı Cora Rutherford, "Gentry'nin şiirlerini neden serbest nazım yazdığını hiç merak ettin mi? Serbest olmayanını beceremediği içindir!"

Kadın Selina'nın ağlamak üzere olduğunu fark edince kıza acıdı ve söylediklerinden utandı.

"Cazgırlık ettiğim için özür dilerim, tatlım" dedi. "Bir an kendimi tutamadım."

"Bakın," dedi Trubshawe ortamı yumuşatmaya çalışarak, "Bayan Rutherford ve ben beceriksizce Raymond Gentry'nin sizin gibi birini hak etmediğini göstermeye çalışıyorduk. Sahiden de iyi bir insan olduğu söylenemezdi, değil mi?"

"Hayır," diye çığlığı bastı Selina, gözlerinden ateş püskürerek, "hayır, iyi bir insan olmayabilirdi! Ama en azından hayattaydı, anlamıyor musunuz, zekiydi, komikti ve ufkumu genişletmeme yardımcı oldu! Ah, bütün bunlar size ne kadar çocukça geliyordur, tahmin edebiliyorum. Ama Ray'in dünyasıyla karşılaştırıldığında benim yaşamımdaki her şey köhne ve güdük görünüyordu! Onunla tanışana dek hayatta tek bildiğim şey bu ev, bu köy ve etrafımızdaki kırlardı. Oysa ben hayattan daha fazlasını bekliyordum! Özgürdüm, beyazdım, yirmi bir yaşındaydım ve dışarıdaki çılgın dünyada sürüp giden her şeyin bir parçası olmak istiyordum: Kürkler, kaliteli şaraplar, müthiş abartılı partiler! Ve tüm bunları gelecekte bir gün değil şimdi istiyordum! Sizce hata mı ettim?"

Sesi aniden sakinleşip kalınlaştı.

"Hayır, kimse cevap vermesin" dedi pişman bir tavırla. "Biliyorum, hata ettim. Artık biliyorum."

"Nereden biliyorsunuz acaba?" diye sordu Trubshawe tatlılıkla.

Selina yaktığından beri sadece birkaç acele nefes çektiği sigarasını söndürdü.

"Bay Trubshawe, eğer ailemi ve dostlarını sorguladıysanız Ray'in eve geldiğimizden beri herkese ne kadar kaba ve saygısız davrandığını duymuş olmalısınız. Onun bu halini giderek artan bir dehşetle izledim. Herkesi iğnelediğine ve usandırdığına bizzat tanıklık ettim. Bu tavrı öylesine kontrolsüzdü ki sanki içinden bir şeyler onu dürtüyordu. Kulüp Kafka'da tanıştığım eğlenceli, komik ve olağanüstü insanın aslında aptal, küstah ve gaddar birisi olduğunu fark ettim.

"Favori sözcüklerinden biri buydu, biliyor musunuz? Her şeye 'olağanüstü' demesini müthiş gülünç bulurdum. Bu sözcüğün aslında ne kadar boş, sığ ve anlamsız olduğunu ancak buraya geldiğimizde anladım. Ray kendi kofluğuna rağmen başkalarını aşağılamak için bu sözcüğü kullanıyordu. Onu her duyduğumda –burada, bu evde, benim evimde, ailemin ve dostlarının önünde, *benim* dostlarımın, *gerçek* dostlarımın önünde– onun bir şeyi olağanüstü diye tanımladığını duyduğumda avazım çıktığı kadar haykırmak istiyordum!

"Onun gerçek yüzünü gördükten sonra Noel'in çabucak geçmesi için dua etmeye başladım. Böylece arabasına atlayıp tek başına şehre dönebilirdi. Onu bir daha ne görmek ne de duymak istiyordum!"

Kendisini ilgiyle dinleyen ebeveynlerine döndü.

"Doğruyu söylüyorum, anneciğim, babacığım. Sizlere yaşattıklarım için öylesine üzgünüm ki kahroluyorum. Ama bilin ki önceden, onun başına gelenlerden önce bile bir daha onunla görüşmemeye karar vermiştim. Ona daha fazla yakınlaşmayı istemiyordum... Onun yakınında olmayı istemiyordum..."

"Ah, Selina, yavrucuğum" dedi Mary ffolkes ağlamaklı bir sesle. Kızına sarılıp, "Onun ne kadar fena birisi olduğunu eninde sonunda fark edeceğini biliyordum!" diyerek onu teselli etmeye çalıştı.

"Fark ettim. Ama Ray'in gerçek yüzünü bana gösteren kişi Don oldu."

"Don mu?" dedi Başmüfettiş. "Nasıl yani?"

"Dediğim gibi, Don en başından, buraya gelmek için arabaya binişimizden beri olaydan rahatsızdı. Raymond'un planımızı keyfince değiştirmesinden hiç hoşlanmamıştı ve Ray'in yanındayken Don'un içinde fırtınalar koptuğunun ve ona haddini bildirmemek için kendini zor tuttuğunun farkındaydım. Sonradan Ray mide bulandıracak kadar sarhoş olduğunda –eskiden bu halini şirin bulurdum, düşünsenize– ve beni bile iğnelemeye, piyano çalışımla alay etmeye başladığında Don yerinden sıçradı ve onu tehdit–"

Selina Trubshawe'un son sözcüğe vereceği tepkiyi hissedince aniden sustu.

"Ben – aslında ben –" diye geveledi. "Yani Ray ile karşılaştırıldığında Don öylesine – nasıl desem – öylesine erkeksi, öylesine..."

Ancak Başmüfettiş iz üstündeki bir av köpeğinin kararlılığıyla hedefine yöneldi.

"Don Raymond Gentry'yi nasıl tehdit etti acaba?" dedi havlarcasına.

"Efendim?"

"Don onu nasıl tehdit etti?"

"*Onu öldürmekle tehdit ettim.*"

Trubshawe sesin geldiği tarafa dönüp Amerikalı delikanlıyla yüz yüze geldi.

"Ne dediniz?"

"Dediğimi duydunuz. Onu öldürmekle tehdit ettim."

"Ay, Don," dedi Selina fısıldarcasına, "bunu hiç söylememeliydim. İnan ki amacım bu değildi –"

"Ah, önemi yok. Başmüfettiş bunu eninde sonunda birinden duyacaktı."

"Demek onu öldürmekle tehdit ettiniz, öyle mi?" dedi Trubshawe. "İşte bu çok ilginç. Neden ilginç olduğunu herkes anlamıştır herhalde. Fakat bunu ilginç kılan başka bir sebepse Bayan Mount'un dün gece olanları anlatırken bu kısmı atlamış olması."

"Evet," dedi Don, Evadne Mount'tan yana bir bakış atarak, "bunu ben de fark ettim."

"İnsaf ama!" diye isyan etti Evadne Mount. "Bundan neden bahsetmediğim gayet açık. İnsanlar hep birbirlerini öldürmekle tehdit ederler. Ben bacak kadar çocukların bile annelerini öldürmekle tehdit ettiklerini işittim! Bahse girerim ki neredeyse her seferinde, belki de vakaların yüzde 99.9'unda bu tehdit hiçbir anlam taşımaz. Ama polisin böyle bir tehdidi fazlasıyla ciddiye alacağına emindim. Unutmayın ki sizi henüz iş başında görmüş değilim, Bay Trubshawe. Siz de gözünüze ilk çarpan ve en basit sonuca ulaşmaya hevesli polislerden olabilirsiniz."

"Evet, haklı olabilirsiniz" dedi Trubshawe. "Ancak bu vaka, sarf edilen tehdidin ardından tehdit edilen kişinin sahiden *öldürüldüğü* o yüzde 0.1'lik vakalardan."

"Doğru diyorsunuz" dedi kadın yenilgiyi kabullenerek. "Ama Gentry'yi Don'un öldürmediğini herkes biliyor."

"Sizin yazdığınız cinayet romanlarında öldürmüyor olabilir, ancak şu anda gerçek dünyada olduğumuzu unutmayalım."

Yeniden Don'a döndü.

"Gentry'yi öldürme tehdidiniz ciddi miydi peki?"

"İçimden öyle geliyordu" dedi Don ürkekçe. "Ama onu ben öldürmedim."

"Öyleyse onu niçin tehdit ettiniz?"

"Bakın, Bay Trubshawe, siz o solucanı tanımıyordunuz. O tam bir... Onun tam bir ne olduğunu böyle bir ortamda söylememe terbiyem müsaade etmiyor. Ama herkesin onun hakkındaki düşüncelerini bizzat duydunuz.

"Benim onunla derdim çok daha önceden, Selina beni arayıp onun Noel'de bize katılacağını söylediğinde başladı. O ana dek Selina ile benim aramda her şey güllük gülistanlıktı ve içimde kimi ümitler doğmaya başlamıştı... Derken kendimi Gentry'nin Hispano-Suiza'sının arka koltuğunda Selina'nın ona attığı 'kahramanım benim' bakışlarını izlerken buldum. Öfkeden deliye dönsem de pek belli etmedim.

"Buraya gelir gelmez Gentry herkesi çileden çıkarmayı başardı ve ben yine kendimi zor tuttum."

"Fakat en azından ilk başlarda kendinizi tutuyordunuz, değil mi?"

"Bu olanların beni bağlamadığını düşündüm."

"Anlayamadım?"

"Kendimi bunca insanın içinde olaylara karışmaya yetkili görmüyordum. Ama Gentry Selina'ya sataşınca kendime daha fazla hâkim olamadım."

"Ne yaptınız peki?"

"Gentry'nin yakasına yapıştım ve saçmalamayı kesmesini emrettim."

"Hmm. Biraz önce aktardığınız ölüm tehdidiyle birebir örtüşmese de epey açık konuşmuşsunuz, değil mi?"

"Evet, ama olay burada bitmedi."

"Öyle mi?"

"Evet. Gentry ailem hakkında ileri geri konuşmaya başladı. Ben yetimim ve gerçek annemle babamı hiç görmedim. Bu yüzden Gentry bu konuda laf etmeye başlayınca... Söylediklerini bin yıl bekleseniz de tekrarlamam, ama pis yalanlarını kesmezse veya Selina'ya en ufak bir zarar bile verirse onu öldüreceğimi söyledim."

"Ciddi miydiniz?"

"Elbette ciddiydim! Fırsatını bulsam yapardım da. Fakat neler olduğunu biliyorsunuz. Ben de buradaki herkesten farksızım. Aramızdan bir talihli onu öldürmeyi başardı. Bunu kimin yaptığını bilmiyorum, ama bilsem de söylemezdim, çünkü Raymond Gentry gibi bir biti ayıklamakla bana –ve dünyanın geri kalanına– bir iyilikte bulundu!"

Selina artık "kahramanım benim" bakışını Don'a yönlendirdiği için Başmüfettiş taktik değiştirdi.

"Bayan Selina, siz odanızda istirahat etmekteyken ailenizin konukları bana geçmişlerindeki kimi nahoş olaylar hakkında Raymond Gentry'nin yapmış olduğu imaları anlatıyorlardı. Fakat Gentry dendiği gibi profesyonel bir dedikoducu olsa da işyerindeki kaynaklarından bu *yerel* tabir edebileceğimiz sırlara ulaşamazdı. Dolayısıyla hepimiz bu sırları kendisine kimin aktarmış olacağını merak ediyoruz."

"Evet...?" dedi kız, sesinde hafif bir titremeyle.

"Buyurun lütfen?" dedi Trubshawe.

"Ne buyurayım, Müfettiş?"

"Ne demek istediğimi bildiğinizi sanıyorum, hanımefendi. O *sizdiniz*, değil mi? Bu bilgileri sizden aldı, değil mi?"

Odaya sessizlik çöktü ve Selina çaresiz bakışlarını konukların üzerinde gezdirdi.

"Haydi ama, hanımefendi. Bana doğruyu söylemeye çekinmeyin. Buradaki herkes doğruyu söyledi."

"Şey, aslında," dedi kız incecik bir sesle, "buraya Ray'in arabasıyla gelmeye karar verdiğimizde Ray bana ne tür insanlarla vakit geçireceğimizi sormuştu. Kendi nazarında 'eğlenceli' olmayan her türlü insandan nefret ederdi. Canı çok çabuk sıkılırdı. Bu yüzden ben de konukların alt tarafı köy papazıyla karısı ve köy doktoruyla karısı olduğunu söyleyemezdim. Onları Ray'in gözünde daha ilginç kılmaya çalıştım ve sanırım bu arada biraz da dedikoduculuk yapmış oldum. Amacım hiç kimseyi incitmek değildi. Hem anlattıklarımı nasıl kötüye kullanacağını bilsem tek kelime etmezdim, yemin ederim.

"Acaba beni bir gün bağışlayabilecek misiniz?" diye ağlaştı odadakilere dönerek.

"Evet, boşboğazlığınız yüzünden neden böylesine yıkıldığınızı artık anlıyorum" dedi Başmüfettiş odadakilere kızı cevaplandırma fırsatı tanımadan. "Fakat sadece birkaç hafta önce tanışmanıza rağmen hayatınıza böylesine umarsızca soktuğunuz bir insana dostlarınızın en mahrem sırlarını açmanıza ne demeli? Açıkçası bunu pek anlayamıyorum ve şaşırıyorum."

"İyi de bunların hiçbiri sır değildi ki! Hatalı olduğumu biliyorum, ama Ray'e söylediklerimin büyük bölümü –Dr. Rolfe'un Kanada'daki ameliyatı, Papaz ve Savaş– zaten Postbridge köyündeki herkes tarafından bilinir. Buralıların hayatları hakkında bilgi edinmek isterseniz postane görevlisiyle veya kütüphaneciyle birer gün geçirmeniz yeterli olacaktır.

"Evie'ye gelince; ona biraz dikkatle baksanız bütün sırlarını hemen anlayıverirsiniz."

"Sana en içten teşekkürlerimi sunuyorum, canım" diye keyifsizce araya girdi Evadne Mount. "Gösterdiğin açıksözlülük için hepimiz sana minnettarız!"

"Eyvah, her şeyi yüzüme gözüme bulaştırdım!" dedi Selina. Üzerindeki baskı arttıkça sesi annesininki gibi enikonu ince-

lip titremeye başlamıştı. "Hepinizi çok seviyorum, lütfen buna inanın. Fakat Başmüfettiş'e anlatmak istediğim şey, ben ağzımı açmamış olsam da Ray'in bu bilgilere köyde bir-iki saat geçirerek de ulaşabileceğiydi."

"Bayan Selina," dedi Trubshawe yeni bir soru sormaya hazırlanarak, "dün gece, daha doğrusu bu sabah şafak vaktinde tavan arasında Raymond Gentry ile buluştunuz mu?"

Selina nefesini tuttu. Belli ki bu soruyu beklemiyordu.

"Ama... Bunu nereden bildiniz?"

"Sizi duyanlar olmuş" diye kestirip attı Trubshawe. "Gentry ile aranızda şiddetli bir tartışma yaşandığı kulağıma çalındı. Saat beş buçuk civarında."

Selina adamı yanıtlamadan önce birkaç saniye duraksadı.

"Evet, bu doğru. Ray ile tavan arasında buluştum."

"Olanları bize anlatır mısınız lütfen?"

"Dün gece gözüme uyku girmedi. Ray'in etmiş olduğu kabalıkları bir türlü sindiremedim. İlişkimizi bitirmek istiyordum, ama ayrılmak için ertesi sabahı, yani bu sabahı bekleyemedim çünkü sabahleyin bütün ev ahalisi ayakta olacaktı.

"Böylece saat beş sularında üzerime sabahlığımı geçirdim ve parmak uçlarıma basarak Ray'in odasına gittim. Tabii evdekileri uyandırmamak için elimden geldiğince sessiz olmaya çalışarak odasının kapısını ısrarla tıklattım ve çok geçmeden Ray kapıyı açtı. İçkiyi fazla kaçırdığından olacak, siniri tepesindeydi ve kendisini böylesine uygunsuz bir saatte uyandırdığım için beni azarlamaya başladı. Konuşmamız gerektiğini söyledim ve tavan arasına çıkmamızı önerdim. Orası asla kullanılmadığı için kimseyi rahatsız etmeden konuşabilirdik. Uzun süre yakınıp mızmızlandıktan sonra talebimi kabul etti."

"Böylece ikiniz birlikte tavan arasına mı çıktınız?" diye sordu Trubshawe.

"Evet."

"Tavan arasının kapısı kilitli miydi?"

"Hayır. O kapı asla kilitli tutulmaz."

"Anladım. Devam edebilirsiniz."

"İçeri girince kendisi hakkında düşündüklerimi sakınmadan söyledim ve dostlarıma karşı tutumu sayesinde gerçek yü-

zünü gösterdiğini belirttim. Sonra da ertesi sabah, yani bugün arabasına atlayıp şehre dönmesini talep ettim."

"Buna ne tepki verdi?"

"Bana güldü."

"Size güldü mü?"

"Evet, iğrenç ve şeytani bir kahkaha attı. Şimdi düşünüyorum da, aslında kahkahası hep böyleydi, ama önceleri bu kahkahanın şeytaniden çok muzır olduğunu düşünürdüm. Ama kahkahanın hedefi konumuna düştüğüm anda bu kahkahayı duyan kurbanlarının neler hissettiklerini anladım.

"Ardından benimle, anneciğimle, babacığımla, onların dostlarıyla, değerleriyle ve gelenekleriyle dalga geçmeye başladı, hatta İngiliz kırsal yaşamının müthiş kasvetli ve daraltıcı olduğunu bile söyledi. Güya buralar ılık biradan, köpekseverlerden ve puslu sabahlarda kiliseye giden yaşlı kadınlardan ibaretmiş..."

"Siz bu sözlere ne karşılık verdiniz?" diye sordu Trubshawe.

"Bağırıp çağırmaya başladım ve seslerimiz giderek yükseldi. Sonunda orada biraz daha kalırsam başımın çatlayacağını düşünmeye başladım. Artık ne Ray'in sesine ne de kendiminkine katlanabiliyordum. Böylece ardıma bakmadan odama döndüm."

"Sonra n'oldu?"

"On dakika sonra koridorda Raymond'un ayak seslerini duydum. Neşeyle ıslık çalıyordu, düşünebiliyor musunuz? Hatta hangi şarkıyı çaldığını bile hatırlıyorum, 'Arap Şeyhi'ni çalıyordu."

"Vay domuz!" diye söylendi Don dişlerinin arasından.

"Bense odamda kalıp uyuyana dek ağladım, ta ki..."

Sözcükler kızın boğazına dizildi.

"Ta ki cesedin bulunmasının ardından uyandırılana dek..."

"Anlıyorum," diye homurdandı Trubshawe. "Bu olayın sizde ne gibi hisler uyandırdığını söyleyebilir misiniz?"

"Ah, felaketti, tam bir felaketti! Suçu kendime bile attım! Onun ölümüne ben sebep olmuşum gibi hissettim. Ne de olsa Ray bir zamanlar yakın dostum olmuştu ve insanlara ne kadar kötülük etmiş olsa da böyle bir ölümü hak etmiyordu... Ah, artık ne dediğimi ben de bilemiyorum... Aklım öylesine karışık ki..."

Başmüfettiş "Aklınız karışmış olabilir, hanımefendi, " dedi ve kıza toparlanması için birkaç saniye verdikten sonra, "fakat her şeye rağmen çok, hem de çok cesur davrandınız. Size bunun için teşekkür etmek istiyorum," diye devam etti ve başını iki yana sallayarak, "her ne kadar anlattıklarınız bizi bir sonuca ulaştırmamış olsa da" diye ekledi. "Yine de bu işler, yani bu vakalar böyledir. Size tekrar teşekkür ederim. Sorgulamanız bitmiştir."

Mary ffolkes yeniden kızını avutmak için ayaklanadursun, vakit harcamaktan hoşlanmadığı her halinden belli olan Başmüfettiş Albay'a döndü.

"Albay?"

"Buyurun, Bay Trubshawe?"

"Bayan Selina bana bildiği her şeyi anlatmış olduğuna göre ateşte yürüme sırası size geldi."

"Sıra bana mı geldi... Evet, tabii, elbette" dedi Roger ffolkes.

Sorgulanmaya hazır gibi davranmasına rağmen huzursuz bir tavırla purosunun paketiyle oynadı ve nihayet konuştu:

"Ancak bir mesele var, Bay Trubshawe. Hâlihazırda saatlerdir buradayız. Diğerleri ne derler bilmem ama ben kısa bir ara vermekten yanayım. Tahmin edersiniz ki tüm bu sorgulama hikâyesi bizim için epey yorucu oluyor. Konuklarımın bir süreliğine odalarına çekilip istirahat etmek isteyeceklerine eminim. Bense bugün her günkü gibi yürüyüşe çıkmadım ve bacaklarımı biraz hareket ettirmeye ihtiyacım var."

"*Bu* havada yürüyüşe mi çıkacaksınız?"

"Yağmur da yağsa, kar da yağsa yürüyüşümü aksatmam. Değil mi, Mary?"

"Tabii, kocam doğru söylüyor, Müfettiş. Roger yürüyüş yapmayı tek bir gün bile aksatmaz."

"Madem öyle," dedi Trubshawe kararsız bir tavırla, "bir ara vermek herkese iyi gelebilir. Ama lütfen kısa bir ara olsun."

Başmüfettiş'ten izin çıktığını duyunca Albay, bu ara, kendi idam kararının bir süreliğine de olsa ertelenmesi anlamına geldiğinden, her zamanki şevkli havasına büründü.

"Ah, elbette!" dedi neşeyle. "Elbette! Ciğerlerimi taptaze kış havasıyla doldursam yeter. En fazla yarım saate dönmüş olurum, söz veriyorum."

"Hazır dışarı çıkıyorken," dedi Trubshawe, "Teber'i de yürüyüşe çıkarmanızı rica edeceğim. Bizim ihtiyar bugün hiç dışarı çıkmadı çünkü."

"Hiç lafı mı olur, elbette" dedi Albay. "Ama benim peşimden gelir mi acaba?"

"Gelmez mi! Yürüyüş dendi mi bizim Tober kendinden geçer. En fena insanları bile keyifle takip eder, hah hah! Hey, Tober, kim dışarı çıkıyormuş bakayım? Haydi bakalım gezmeye! Haydi gezmeye!"

Başmüfettiş sihirli sözcüğü telaffuz eder etmez sahibinin ayaklarının dibinde miskince yatmakta olan Labrador kendinden beklenmeyecek bir zindelikle ayağa fırladı. Kalçasına motor takılmışçasına çılgınca kuyruk sallıyordu.

"Aferin bu kuçuya" dedi Albay, kütüphaneden çıkarken köpeğin ıslak burnunu okşayarak. "Birlikte gezmeye mi gidiyoruz? Ha? Ha, Tobermory?"

Tam kütüphanenin kapısından çıkmak üzereyken arkasını döndü.

"Farrar?"

"Buyurun, Albay?"

"Ben dışarıdayken mutfağa inip hizmetlilerin bir ihtiyaçları var mı soruver."

"Hay hay, efendim."

"Bir isteğim daha olacaktı, Farrar."

"Buyurun?"

"Iris'e söyle, çay demleyip misafir odasına getirsin. Odalarına çekilmeden önce birer fincan çay içmek konuklarımıza iyi gelecektir."

"Emriniz olur, efendim."

Dokuzuncu Bölüm

"Aman da aman, pastırma nefis olmuş! Teşekkürler, Bayan Varley."

"Asıl ben teşekkür ederim, Bay Chitty. Beğendiğinize çok sevindim. Bir parça daha hindi söğüş ister miydiniz?"

"İstemez olur muyum hiç, Bayan Varley."

"Addie!" diye bağırdı Bayan Varley.

Cevap gelmedi.

"Addie!!!"

Genzi kuvvetli zavallı Addiecik kirden kararmış ellerini önlüğüne silerek kömürlükten dışarı fırladı.

"Beni mi çağırdın, anne?"

Bayan Varley tükürürcesine konuştu.

"Hanımefendiyi mi çağırmışım, lafa bak! Başka kimi çağıracaktım? Gevezeliği kes ve Bay Chitty'ye hindiden bir parça daha kes. En güzelinden kalın bir parça olsun."

"Peki, anne. Hemen kesiyorum, anne."

"Aman kızım, dur, hemen kesme. Önce ellerini yıka. Üstünkörü değil, doğru düzgün yıka. Her tarafın kir toz içinde."

"Peki, anne."

Addie ellerini yıkamak için lavaboya yollanırken ffolkes ailesinin elinden her iş gelen İrlandalı bahçıvanı Tomelty de Senior Service marka sigarasını yaktı, kırmızı pantolon askılarını sallapati bir tavırla şaklattı ve parmaklarını dalgalı briyantinli kömür karası saçlarında gezdirdi. Bembeyaz dişleri ve kabadayı tavırlarıyla köyün Don Juan'ı, köylü kızlarınsa

baş belası sayılabilecek Tomelty mutfak masasında Chitty'nin karşısında oturmaktaydı. Kenarından Senior Service sigarasını sarkıttığı dudaklarında her zamanki gibi hin bir gülümseme vardı.

Gözlerini buharı üzerinde çayını yudumlamakta olan uşağa dikip dostane bir tavırla konuştu: "Vay be, Chitty Efendi, bu cinayet olayı senin iştahını hiç kaçırmamış, baksana." "Ne yaparsın, Tomelty," dedi Chitty, nazik olmaya çalışsa da iğrenç görünerek ön dişleri arasındaki bir pastırma kırıntısını sıkıştığı yerden çıkarıp, "başımızı dik tutmamız lazım, anlarsın ya."

Bir sessizlik oldu.

"Sizin hiç sesiniz çıkmıyor, Farrar Bey" dedi Tomelty.

"Pardon, nasıl?"

"*Siz* ne düşünüyorsunuz?"

"Hangi konuda?"

"Katilin sıradaki kurbanı kim olacak dersiniz?"

"Tomelty!" dedi Chitty öfkeyle. "Diline hâkim ol bakayım! Gelişigüzel cinayetten bahsederek hanımları korkutmana izin veremem. Mutfak benim idaremde olduğu sürece bir daha böyle bir şey duymayayım."

Chitty uşaklığa başlamadan önce birkaç sene boks hakemliği yaptığından diğer çalışanları fırsat buldukça paylamaktan çekinmezdi.

"Cinayetten bahsetmeyeyim mi? Hayatta olmaz!" diye ünledi Tomelty. "ffolkes Malikânesinde çalışmaya başladığımdan beri bundan ilginç bir olay görmedim. Kalkıp da bize neyi konuşup konuşmayacağımızı mı öğreteceksin? Sen keçileri kaçırmışsın bence. Haksız mıyım, Farrar Bey?"

"Şey, evet. Gentry'nin öldürülmesinin ilginç olduğunu inkâr etmek zor."

"Beni çok şaşırttınız, Bay Farrar. Ben de sizi eğitimli birisi sanıyordum!" dedi Bayan Varley. "İlginçmiş! Beynine kurşun yemiş bir konuğumuz için edilecek laf mı bu?"

"Kalbinden vurulmamış mıydı?"

"Ha kalbinden vurulmuş ha beyninden, ne fark eder? Adamı öldürdüler. Bu olayı tanımlamak için aklıma bir sürü sözcük gelse de ilginç sözcüğü aklımın ucundan geçmez."

"Benim aklıma da Raymond Gentry'yi tanımlamak için bir sürü sözcük geliyor, ama ilginç sözcüğü aklımın ucundan geçmez" dedi Tomelty.

"O da doğru," dedi Bayan Varley, kısa bir süre önce merhum dedikodu yazarına karşı duyduğu öfkeyi hatırlayarak. "Ona alçak sözcüğü yakışır."

"Yapmayın, etmeyin, Bayan Varley" dedi Chitty. "Biraz önce kendiniz söylediniz, zavallı adamcağızın cesedi halen yukarıda yatıyor. Bu kutlu Noel gününde biraz daha makul davranmalıyız."

"Zavallıymış!" dedi Bayan Varley daha da hararetlenerek. "Terbiyesiz ahlaksız, saat sabahın on birinde benden pastırmalı yumurta istemişti! Burayı ne sanmış, Savoy Oteli mi? Terbiyesizliğin bokunu çıkarmış. Affedersiniz, Bay Chitty."

Chitty de Gentry'nin kabalıklarından payına düşeni almış olduğundan kadına hak veriyordu. Yine de görevi icabı kadını uyardı:

"Küfretmeyelim, Bayan Varley, küfretmeyelim..."

"Kusura bakmayın, Bay Chitty, ama o sıçanın başına gelenleri fazlasıyla hak ettiğini siz de inkâr edemezsiniz."

"Ah, yine de böylesine kuvvetli laflar eder miydim bilemiyorum..."

Bu esnada Addie koca bir ekmek bıçağının ucuna taktığı kalın bir dilim hindi söğüşü masaya getirip Chitty'nin önündeki boş tabağa koydu. Aslında kendine çeki düzen verse ve gözlerinin önüne düşüp duran saçlarını arkadan toplasa eli yüzü düzgün bir kızdı.

"Ay!" dedi ortaya. "O Savoy bandoları bazen radyoda çalıyor, oralara gidip dans etmek için neler vermezdim! Southend rıhtımındaki kilise çalgıcılarına bin basar!"

"Oralara asla gidemeyeceğine göre sus bakayım" dedi Bayan Varley. "Git kalan kömürü içeri taşı bakayım."

"Peki, anne."

Kız koşar adım mutfaktan çıkarken neredeyse kızıl saçlı Iris ile çarpışıyordu. Üst katta hizmetçilik yapan Iris, ffolkes ailesinin evinde çalışmaya ikiz kardeşiyle aynı günde başlamıştı. Kardeşinin ismi Dolly idi ve ikisi de aynı hizmetçi kıyafetlerini giydikleri için ayırt edilmeleri imkânsızdı.

"Ayaklarım mahvoldu!" diye homurdandı Iris. "Öldüm bittim!"

Tomelty'nin yanındaki sandalyeye çöktü.

"Merhaba tatlım" diyerek kızı selamladı Tomelty, incelikten uzak olsa da kendine has bir çekiciliği vardı. İnsan bu kadar beylik laflar eden bir zamparanın şansının nasıl olup da halen yaver gittiğini anlayamıyordu.

"Ayaklarını ovalamamı ister misin?" dedi gözleri parlayarak.

"Arsız seni! Of aman of!" diye iç geçirdi Iris, ayakkabılarını birbirlerinin arkasına basarak çıkardı ve masanın altında bıraktı. Ayaklarının tabanlarını ovalamaya başladı. "Bir saattir bu anın hayalini kuruyordum. Ayaklarım haşat oldu!"

Biraz olsun rahatlayıp iç geçirdi.

"Yarın sabah izinliyim. Saati sabah altıya kuracağım ki çalınca susturup uyumaya devam etmenin keyfini çıkarayım. Sefam olsun!"

"Üst katta neler olup bitiyor?" diye sordu Bayan Varley, çayına dördüncü kaşık şekeri ilave ederken. "Hâlâ telaştalar mı?"

"Hem de nasıl. Bütün kirli çamaşırlarını ortaya seriyorlar, zaten bizim yukarı çıkmamıza da bu yüzden izin vermiyorlar. Elimde tepsiyle odadan çıkarken şu Cora bilmem ne denen aktrisin Gentry'ye yalancı it dediğini duydum –yalancı it– aynen böyle dedi, tükürür gibi. O kadını gece görsem korkarım."

"Görmeyeceğine göre sus bakayım" dedi Bayan Varley. Beylik laflarını gün boyunca herkese söylemese içi rahat etmezdi.

"Gerçek anlamda değil, lafın gelişi söyledim, Bayan Varley. Mezat yaptım."

"Ben mezat filan anlamam. Düz konuşmanın suyu mu çıktı?"

Serçe parmağını gerçek bir hanımefendi gibi kaldırarak çayını yudumladı.

"Yine de aktrisin sinirlenip kabalaşmış olmasına şaşırdım. Hâlbuki ne de zağrif ve naziktir."

"Zağrif mi?" diye burun kıvırdı Iris. "O kabız karı mı zağrifmiş? O zağrifse ben de –"

"Iris!" dedi Chitty. "Küfretme!"

"Pardon. Ama onun anlattığı bir şeyi düşündükçe gülmekten kendimi alamıyorum."

"Kimin anlattığı?"

"O sözde Cora Rutherford denen kadının, kimin olacak."

"Ne demek 'sözde'?"

"Durun, anlatayım. Hep birlikte çaylarını içiyorlardı, aynasız bile onlara katılmıştı, derken Cora Rutherford ortamı neşelendirmek için bir antrikot anlatmaya başladı. Zaten ağzını açtı mı antrikottan başka bir şey anlatmıyor."

"Ben antrikot filan anlamam."

"Susun artık, Bayan Varley! Devam et, Iris, sonra n'oldu?"

Mutfaktaki herkes Iris'in anlattığına kulak kabartmıştı. Kömürlükten dönen Addie göze çarpmamak için –zaten zavallıcık istese de göze çarpamazdı– bahçeye açılan kapının önünde dikilmekteydi. Dolly ise üst kattaki işlerini bitirmiş, Tomelty ile Iris'in karşısındaki sandalyeye oturmuştu.

"Cora şöminenin yanında oturuyordu, üzerinde de şu havalı kürk şalı vardı –"

"O kürk nefis bir şey, değil mi ama!" diye araya girdi Dolly hevesle. "Öyle bir vizon kürke sahip olabilmek için ölürüm, hatta *öldürürüm*!"

"Vizon değil tilki kürkü."

"Vizon."

"Tilki!"

"Vizon!"

"Kızlar, kızlar, kesin artık, ne fark eder ki?"

"Haklısınız, Bay Farrar. İnsan daha antrikotun başında araya girilince saçmalıyor" dedi ikiz kardeşine sert bir bakış atarak.

"Nerede kalmıştım," diye lafına devam etti, "Cora çocukken başından geçen bir olayı anlatıyordu. Nihayet tiyatrodan başka bir şeyden bahsediyordu. Mahalleden bir çocukla yaramazlık yapıyormuş – hayır, hayır, o anlamda değil, Tomelty, seni sapık İrlandalı, aklın fikrin orada! Cora çocukla birlikte bir çamur birikintisinde tepinmiş ve eve döndüğünde annesi üstünün başının halini görünce çığlığı basmış. Cora da annesine komik ve kaba bir laf etmiş – antrikotun komik olması gereken kısmı

da bu laftı. Ama herkesin asıl güldüğü şey annesinin bu lafa verdiği cevap oldu." –Iris birden sesini değiştirip Cora Rutherford'u kusursuzca taklit etti– " 'Sonra da sevgili annem bana dönüp, "Annenle böyle konuşmaya nasıl cüret edersin, Nelly!" diye bağırdı,' Nelly imiş!"

"Ben anlamadım" dedi Addie.

Iris bet bir kahkaha attı.

"Nelly! Karı aklınca komik bir antrikot anlatırken kendi isminin Cora olduğunu unutuverdi. Lafını bitiremedi bile. Elleriyle ağzını kapadı ve normalde Bayan Varley'nin kekleri gibi bembeyaz olan suratı patlıcan gibi morardı. Bana sorarsanız soyadının Rutherford olduğu da yalandır. Olsa olsa Ruhsuzfare filandır."

"Ağır ol, Iris" dedi terbiye konusunda vermekte olduğu savaşı kaybettiğini fark eden Chitty, "mutfakta böyle laflar duymak istemiyorum."

"Nelly Ruhsuzfarecik," dedi Iris uşağa aldırış etmeden, "kenar mahalle kraliçesi!"

Iris ile Dolly bir ağızdan, "Ne-lly-Ruh-suz-fa-re-cik!" diye şarkı söylercesine bağırmaya başladılar. Addie de başta utanıp sıkılmasına rağmen birkaç saniye içinde onlara katıldı ve üç kız birlikte mutfak masasının etrafında neşeyle dans etmeye başladılar.

"Hişşşt, susun bakayım!" diye veryansın etti Bayan Varley. "Evde birisi ölmüşken şu yaptığınıza bakın!"

"Hadi ama," dedi Tomelty, "daha şimdi Raymond Gentry'ye giydirip duruyordun. Şimdi arkasından gözyaşı mı dökmeye başladın?"

"Hayır, gözyaşı filan dökmüyorum" dedi kadın. "Ama evde halen bir katilin bulunması hiç hoş bir his değil."

"Sen bunu hiç dert etme" dedi Tomelty küçümser bir tavırla. "Cinayet dediğin yürek ister. Üst kattakiler için fazla sert kaçar, onlar ancak tilki filan avlarlar. Biz onları öldürmek istesek de onlar manikürlü ellerini bize sürmeye çekinirler. Kokteyllere davet edilmiyorsak öldürülmeye de değmeyiz. Onlardan biri bizden birini öldürürse herkes tarafından dışlanır. Neden mi dışlanır? Cinayet işlediğinden değil, aşağı sınıftan birini öldürdüğü için dışlanır!"

Tomelty dışarıdan kaba saba görünse de yeri geldiğinde lafı gediğine oturtmasını bilirdi.

"Onlardan birinin bizi tavan arasına götürüp hakladığını, sonra da içeri giren dışarı çıkan yokmuş gibi bir tertibat kurduğunu gözünüzün önüne getirebiliyor musunuz? Getiremezsiniz tabii! Biz öldürülecek olsak işçi sınıfına yaraşır bir biçimde öldürülürüz, han çıkışında ensemize odunu ekleştirirler, o kadar. Hiç korkmayın, Bayan Varley, canınız –ve namusunuz– güvendedir!"

"Ağır ol bakalım!" dedi Bayan Varley hararetle. "Benim namusum sana kalmadı, bilesin! Merhum Bay Varley şu dediğini işitse mezarında ters döner!"

"Gösterdiğiniz saygısızlık düşünüldüğünde mezarında ters dönmesi gereken birisi varsa Raymond Gentry'dir" dedi Chitty.

"O daha mezara girmedi ki" dedi Iris, pembe bir pudra ponponuyla burnunun ucunu pudralayarak. "Halen tavan arasında ilk buldukları gibi öylece yatıyor. Bence ölüyü üstünü filan örtmeden yatırmak ayıptır."

"Ay sakın, Iris!" diye ünledi Addiecik aniden. "Polisler cinayet olunca böyle yapılmasını buyurur."

"Ne?"

"Hiç."

"Hiç mi? Ne demek hiç?"

"Hiç dokunmamak lazımmış. Bir kitapta okudum."

Bayan Varley kızının sözlerini filmlere yakışır bir gecikmeyle algıladı.

"*Sen* mi kitap okudun?"

"Hem de *iki* kitap okudum, Bayan Varley" diye göğsünü kabarttı Addie. "Jessie işten ayrılmadan önce kitaplarını bana bıraktı. Jessie'yi hatırlıyor musun, anne? Tuhafiyecinin oğlundan hamile kalınca evlenip balayı için Great Yarmouth'a gitti."

"Evet, Jessie'yi gayet iyi hatırlıyorum," dedi Bayan Varley hiddetle, "bu evde Jessie'nin ismini ağzımıza bile almadığımızı da hatırlıyorum. Onun mercimeği fırına fazlaca erken verildi. Papaz'ın onun kilisede evlenmesine izin vermesi de tam bir rezaletti! Hıristiyanlığın da suyu çıktı artık!"

"Her neyse, anne, Jessie'nin iki kitabı vardı ve giderken on-

ları bana verdi. Epey ağır kitaplardı. Bir tanesinin adı *Pampaların Vampı* idi, şehvet dolu bir kitaptı!"

"Ağzına biber süreceğim, Addie! Paris'te değiliz, terbiyeni takın."

"Pardon, Bay Chitty."

"Öbür kitap nasıldı, canım?" diye sordu Chitty.

"Garip bir tesadüf, ama o kitabın yazarı Albay'ın konuklarından Mount Hanımdı."

"Kitabın ismi neydi?" diye sordu Dolly.

"Ah, Dolly, zor bir soru sordun" dedi Addie. "Sanırım *Cinayet* bilmem nesiydi..."

"Bu epey aydınlatıcı oldu" dedi Tomelty, alaycı gözlerini tavana çevirerek. "Zaten kadının her kitabının isminde 'Cinayet' var."

"İşte! Kitabın ismi bu!"

"Nasıl?"

"*Kitabın İsminde Cinayet Yok*! Kitabın ismi *Kitabın İsminde Cinayet Yok* idi ve harika bir kitaptı. Cinayet epey kanlıydı ve daha birinci bölümde işleniyordu! Kurban, Hiram Rittenhouse adlı zengin bir işadamıydı. Tam ismi III. Hiram *B*. Rittenhouse şeklindeydi ve Finans Dünyasının Napolyonu diye biliniyordu. Cesedini Dorchester Otelinde, süvitindeki pres ütünün içinde ezilmiş halde buluyorlardı."

"Nasıl yani, adamı pres ütüye süveteriyle mi sokmuşlar?!" dedi Iris hayretle. "Hayır, süvit diyorum süveter değil. Hani odanın büyüğü olur ya, süvit denir."

"İlahi Addie! O dediğinin ismi süvit değil, *süğvittir*!"

"Yok yahu, süğvit değil, süvit. Ben ne dediğimi biliyorum. Neyse, kitabı okurken hep cinayetin ilk bölümde işlediğini ve katilin kim olduğunu biliyoruz, ama Alexis Baddeley adlı kadın detektif olayı nasıl çözecek ve katil diye yanlışlıkla hapse tıkılan adamı nasıl kurtaracak tahmin edemiyoruz. Hapisteki adam yakışıklı bir Yankiydi, adı Mike bilmem neydi, soyadını hatırlamıyorum –yok, yok, durun, inanmayacaksınız ama hatırladım, Mike Rittenhouse– Napolyon'un çulsuz yeğeniymiş. Detektif onu darağacından nasıl kurtaracak tahmin edemiyoruz, çünkü daha kitabın en başında cinayeti onun işlediğini öğreniyoruz."

Hayatında ilk kez aralıksız olarak bu kadar uzun süre konuşmuş olan Addie durup derin bir nefes aldı.

"Ama bizi diken üstünde bırakma, Addie" dedi Bayan Varley. "Katil Mike mı değil mi?"

"Hayır, katil o değil!" diye bağırdı Addie, muzaffer gözlerini mutfaktakilerin üzerinde gezdirerek. "İşte kitabın zekice yazılmış olması da bu yüzdendi. İlk bölüm Mike'ın aslında sinemada olduğunu ancak son bölümde anlıyoruz. Mike polise aslında o sırada sinemada olduğunu anlatıyor. İlk bölümde olanlar da aslında Mike'ın amcasını öldürmesi değil, sinemadaki filmde olanlarmış. Gerçek katil de aynı filmi görüp şey yapmış –neydi o sözcük?– *ilhan* almış, evet katil filmden ilhan almış. Ama tabii biz ilk bölümde onun sinemadan çıkıp Bond Caddesinde yürürkenki üzüntüsünün cinayetten dolayı olmadığını bilmiyoruz. Hâlbuki üzüntüsünün sebebi bütün parasını bir kerhanede yiyip bitirmesiymiş, ama tabii biz onu kitap boyunca katil sanıyoruz ve amcasının katilinin o olmadığını öğrenince çok şaşırıyoruz!"

Addie hikâyeyi kendince başarıyla aktardığını düşünüp sevinçten kendinden geçtiği için dinleyicilerin gözlerindeki boş ifadeyi fark etmedi.

"Bir şey anladıysam ne olayım" dedi Bayan Varley.

"Alın benden de o kadar" dedi Dolly, başını iki yana sallayarak.

"Her zamanki gibi biraz kafan karıştı, Addieciğim" dedi Chitty kızı kendince teselli etmek amacıyla.

Aşçı yamağı kız ağlamak üzereydi.

"Hayır, karışmadı. Biraz düşünseniz kitabın çok zekice yazıldığını anlarsınız."

"Ben fikir filan anlamam" dedi Bayan Varley. "Zaten dünyada ne dert varsa fikirler yüzünden var."

"Ama bu genç Yanki, yani Mike, herkes onun katil olduğunu söylüyordu –"

"Yine başlama sakın" dedi Tomelty. "İlk anlatışında hiçbir şey anlamadım. Seni doğru tanıyorsak ikinci anlatışında daha da beter olacaktır. Hem bütün bunları bize niye anlattın ki?"

Kızın alt dudağı tavşansı dişlerinin altında azar yiyen bir çocuğunki gibi titremeye başladı. "Tek söylemek istediğim, be-

denin gerçekten ölü olduğuna bir doktor tarafından karar verilmeden cesede dokunulmaması gerektiğiydi. Kitapta aynen böyle yazdığına göre doğrudur."

"Tamam, bunu öğrendiğimize sevindim" dedi Tomelty. "Peki, sizler ne düşünüyorsunuz? Katil kim?"

"Doğru mu duyuyorum Tomelty?" dedi Bayan Varley şaşkınlıkla. "Gentry'yi kimin öldürmüş olabileceği konusunda *bizim* fikrimizi mi soruyorsun?"

"Neden sormayacakmışım? Üst kattakiler saatlerdir bunu tartışıyorlar."

Bayan Varley ilgiyle gözlerini kıstı.

"Katili bulana ödül verilecek midir dersin?"

"Ödül mü? Hayır! Evi baştan aşağı alevler kaplasa ve herkes dışarı çıkmak için çırpınıyor olsa bile sen dışarıdan koşup onları kurtarmak istediğinde ayaklarını paspasa silmeden içeri girmene izin vermezler!"

Dolly'ye döndü.

"Eee, Dolly, sence Raymond Gentry'yi kim öldürdü?"

Dolly düşünceli bir tavırla işaret parmağını alnına götürdü.

"Valla bence," dedi, "o herkesi bolca imaladığından hep birlikte öldürmüş olabilirler."

"Hep birlikte mi? Aynı anda mı?"

"Yani hepsi birlikte aynı anda, olmaz mı? Jüri gibi hani?"

Tomelty bu ihtimali kısaca kafasında tarttı.

"Jüri on iki kişiden oluştuğu için olmaz. Iris?"

"Madem sordun, Tomelty," dedi hizmetçi kız ciddiyetle, "benim bir teorim var."

"Teorin var, ha? Pekâlâ, Bayan Alberta Einstein, duyalım bakalım teorini."

Iris İrlandalı bahçıvanın kabalığına permalı saçlarını aksi bir tavırla savurarak karşılık verdi ve şöyle dedi:

"Kitaplarda katil hep en beklenmeyen kişi olmaz mı?"

"Evet?"

"O zaman cevap çok açık, değil mi? Katil şey olmalı, neydi adı – Trubshawe. Katil polis."

"Sen iyice oynatmışsın!" diye bağırdı Bayan Varley. Başta sohbetin içeriğine kuşkuyla bakmış olsa da fikrini beyan etme-

den duramıyordu. "Cinayet işlendiği sırada Trubshawe burada bile değildi."

"Kitaplara göre bu önemli değil. Belki de gece yarısı gizlice eve girip –"

"Saçmalama!" dedi Tomelty.

"Kimsenin fikrini beğenmediğine göre bir de seni dinleyelim bakalım, Tomelty" dedi Chitty. "*Senin* teorin nedir?"

"Burada en bariz şüpheliyi seçmeye çalışıyoruz, değil mi?"

"Evet."

"O halde, hep dedikleri gibi, katil uşak olmalı."

"Nasıl, ne, ne dedin? Sen *beni* mi cinayetle suçluyorsun?"

"Hayır, olur mu hiç, Bay Chitty. Sizi suçlamıyorum. Sadece şaka yaptım. Şakaydı."

Kısa bir sessizliğin ardından beklenildiği üzere Bayan Varley konuştu:

"Ben şaka filan anlamam."

Onuncu Bölüm

Karanlık ve fırtınalı bir akşamüstüydü. Ölüm perileri gibi uğuldayan dondurucu bir rüzgâr ffolkes Malikânesinin dört duvarının etrafından dolanıp yolun iki yanındaki cılız ve yapraksız ağaçları öylesine büyük bir şiddetle sallıyordu ki insan ister istemez bu ağaçları takırdayan iskeletlere benzetiyordu. Soğukluk sıfıra yakın olmalıydı.

Albay dışarı adım atar atmaz, daha evin kapısını bile kapatmamışken olduğu yerde durdu. Tobermory ise tasmasını karla kaplı çakıl taşlarının üstünde sürüyerek hantal adımlarla ilerlemekteydi. Rüzgârın kuvveti karşısında afallayan Albay, yürüyüşe çıkma konusundaki kararsızlığını belli eden evhamlı gözlerini gökyüzüne çevirdi. Derken cesaretini toplayıp paltosunun en üst düğmesini ilikledi ve hem boynunu hem de ensesini örtecek şekilde yakasını kaldırdı.

Kar yağışı bir süreliğine de olsa durmuştu ve görüş mesafesi kısıtlı olsa da evin etrafında uzanan düzlüklerin derin ve pürüzsüz bir kar tabakasıyla kaplı olduğu görülebiliyordu. Bu kar tabakası Noel kartpostallarında doğanın duvak teli gibi gösterilen şirin ve yumuşak kardan epey farklıydı. Düzlükler vahasız bir kar çölü gibi dört bir yana uzanıyordu ve görünürlerde yakınlardaki bir yerleşimi veya köyü işaret eden herhangi bir ışık kümesi yoktu. İnsan dünyada tek başına kaldığını düşünmeden edemiyordu.

Oysa Albay'ın hayatta en ısrarcı olduğu şeylerden biri mevsimlerin layıkıyla *mevsimlik* olmasıydı. "Dört mevsim," derdi Al-

bay, "bir öğünde yenen dört yemek gibi olmalıdır. İnsanın ruhunu ebediyen günışığıyla besleyebilmesi, sofradaki dört farklı yemeğe benzer." Yürüyüşe çıkmaktaki ısrarı konusunda şüpheye düştüğü böylesine kasvetli bir günde bile Albay'ın yüzündeki gerçek bir İngiliz kışının tadını çıkaran İngilizlere özgü mazoşist ifadeyi fark etmemek zordu. İngilizlerin sevdiği Dickensvari kış, kışlığını hissettirmekten çekinmezdi.

Paltosu çenesine kadar ilikli, tüylü yün atkısı boynuna sarılı halde ffolkes Malikânesinin kapısını çarparak kapadı. Albay'ın tuhaf huylarından biri de buydu. Kapıları çarpmadan kapamayı beceremediğinden eve girip çıkanın kendisi olduğu hemen belli olurdu. Hatta bazen kapıları çarparak *açmayı* bile başarırdı, ama bunu nasıl becerdiğini kimse çözememişti. Mary ffolkes kocasına evdeki tüm kapıların yavaşça kapanabildiğini söylese de Albay karısının sözlerine kulak vermez, kapıyı çarpardı.

Evden birkaç adım uzaklaştıktan sonra karısının mutfak penceresinin hemen önüne dikmiş olduğu maymun çıkmazı ağacına memnuniyetsiz bir bakış attı. Karısı ağacı budarken huysuzluk edip kadıncağızı hor görse de evinde olup biten her şey gibi bu işe de burnunu sokup nasihat vermeden duramazdı. Fakat hava öylesine kapalıydı ki adam ağacın gaddar Batı İngiltere kışına gösterdiği dayanıklılığı takdir etmekten kendini alamadı. Sonra gürültüyle iç geçirerek Amerika'dan getirdiği, hakiki çobanlara özgü budaklı bastonunu sıkıca kavradı ve ıslık çalarak Tobermory'yi yanına çağırdı. Tobermory ortaya çıkınca ikisi birlikte kırlara doğru yürümeye başladılar.

Albay vücudunu olabildiğince ısıtmak için seri adımlar atarak yürüyor, ama Tobermory'yi geride bırakmamak için çok da hızlı gitmemeye çalışıyordu. Sanki asıl istediği köpeği değil, kendi hatıralarını yürüyüşe çıkarmaktı ve köpeği sadece mazeretten yanında götürmüştü. Ayın yüzeyini andıran ıssız bembeyaz arazide yürürken ne kadar da korumasız görünüyordu.

Üzeri buzla kaplı küçük ama sinsi akarsu yataklarına düşmemek için arada sırada duraklayıp önündeki zemini bastonuyla dürtüklüyordu. Kırları çiçekbozuğu bir surat gibi baştan aşağı kaplayan bu akarsu yataklarının yerlerini avucunun için gibi

bilirdi. Ayrıca her adımında, kendisi bu yaptığının pek farkında olmasa da, çalışırken ıslık çalan bir işçi gibi mekanik ama keyifli bir tavırla Tobermory'ye sesleniyordu.

"Haydi, Tober!" diye bağırıyordu, köpeğe bakmak için başını çevirmeye gerek bile duymadan. "Hanimiş benim oğlum!" ve "Aferin yavruma!" ve "Neredeymiş benim akıllı yavrum!" Tabii böylesine dondurucu bir günde Dartmoor'da kendinden başka hiç kimse evinden dışarı adım atmadığı için karda kavisler çizerek uzanan ayak izleri pürüzsüz arazide birer yıldız gibi parıldıyordu. Öyle ki, peşine birisi düşse bu izleri takip ederek ona kolayca yetişebilirdi.

Albay hız kesmeden on beş küsur dakika yol alarak ffolkes Malikânesinden iyice uzaklaşmış ve evin ufukta görünen ışıkları sönmeye yüz tutmuş birer kibrit çöpü gibi ufalıvermişti. Tam o sırada Tobermory huzursuz davranışlar göstermeye başladı.

Köpek asıl sahibinin yerine geçen bu iyi kalpli adamın yanından ayrılıyor değildi. Fakat sıklıkla duraklayıp başını yaşlı boyun kaslarını acıtacak denli geriye çeviriyor ve bakışlarını gelmiş oldukları yöne dikiyordu. Ancak bir kez olsun havlayıp homurdanmadığı için ağzından puro dumanı gibi buharlar çıkararak yürüyen Albay hayvancağızın giderek artan tedirginliğini fark edemedi.

Derken alçaktan geçmekte olan bulutlar beklenmedik bir biçimde, bir anlığına da olsa aralanınca pusa bulanmış güneşin solgun çehresi açığa çıktı. İşte o anda Tobermory yeniden arkasına baktı ve bu kez havladı. Havlaması uzaktan kulağa astımlı bir ihtiyarın balgam kaplı ciğerlerinden yükselen bir hırıltıdan farksız gelse de Albay'ın aniden durmasını sağlayacak denli etkiliydi.

Albay köpeği görebilmek için esintiye karşı ellerini yüzüne siper ederek başını çevirdi. Köpek havlamaya devam ediyor, ihtiyar bedeni şiddetle sallanan kuyruğuyla uyum içinde sarsılıyordu.

"N'oldu, Tober? Koku mu aldın, oğlum? Tavşan mı gördün? Keçi mi gördün? Hanimiş?"

Albay elini alnına siper ederek gözlerini kıstı ve köpeğin havlamakta olduğu yöne baktı.

"Haklısın, orada sahiden bir şey var – bir insan bile olabilir. Aferin, Tober, aferin sana! Nalları dikmek üzere olsan da kafan hâlâ çalışıyor."

Adam bir an için sustu. Dikkatli bakışlarını köpeğin havladığı tarafa dikse de içinde korkudan çok merak vardı.

Ama saniyeler geçtikçe merakı yerini korkuya bırakmaya başladı.

"Merhaba!" diye bağırdı.

Uzun bir sessizlik oldu.

"Merhaba! Neden cevap vermiyorsun?"

Daha kısa bir sessizlik oldu.

"Kim var orada? Yakına gel de kim olduğunu göreyim!"

Silah sesi duyulur duyulmaz Albay bir kaya parçası gibi yere yığıldı.

On Birinci Bölüm

"Hiç belli olmaz, hiç belli olmaz."

Trubshawe konuşmaktaydı. Kalın ensesini bir kaide gibi taşıyan geniş sırtını şömineye vermişti, fakat ısının misafir odasındaki diğer konuklara da ulaşmasını engellememek için şömineyle sırtı arasında eğik bir açı bırakmıştı. Dudaklarından asla eksik olmayan sönük piposu şömineden yükselen alevlerle tezat oluşturuyordu. Evde kimse bu piponun şimdiye kadar yandığını görmediğinden konuklar piponun gerçekten çalışıp çalışmadığından şüphe duymaya başlamışlardı. Çoğu yaşıtı gibi pipoyu içmek için değil *aksesuar* olarak kullanıyordu. Bu pipo, tıpkı Papaz'ın papaz yaka gömleği ve Cora Rutherford'un özenle kesilmiş saçları gibi detektifin vazgeçilmez bir parçası haline gelmişti.

Kendisine yaraşacak denli ihtiyatlı bu cevabı kim bilir kimin hangi yorumuna karşılık olarak söylemişti. "Hiç belli olmaz, hiç belli olmaz." Bu sözü vecize belleyebilir, hatta Fransızların dediği gibi "sloganı" haline getirebilirdi.

Tüm kariyerini belli olan ve olmayan şeyler üzerine kurmuştu. Görevde bulunduğu seneler boyunca onunla tek bir kez karşılaşmış olan kişiler bile Trubshawe'un teşkilatın yıldızı olmadığını, bulvar gazeteleri tarafından asla "Teşkilattan Trubshawe" diye anılmadığını bilirlerdi. Yine de Trubshawe tam Büyük Britanya Polis Kuvvetlerinin istediği türden bir detektifti: Vakaların çözümüne vahiy hızıyla gelen ilhamlarla veya hayal gücünü kullanarak değil, başkalarının farkında olmaksızın verdikleri ipuçlarını avının izini süren bir köpek gibi inatla takip

ederek ulaşırdı. Üstelik vakaları "gizemli" filan diye tanımlamaktan da kaçınırdı.

Sorduğu soruların cevabını sabırla ve nazikçe dinler, dinler ve dinler –acele etmenin ne âlemi vardı!–, en sonunda bahtsız şüpheli uzun bir sessizliğin ardından suçluluk hissederek kendini tutamayıp suçlarını art arda yumurtlamaya başlardı. İnsan Trubshawe'un aniden ağırkanlılığından kurtulup hasmının üstüne atılacağını zannetse de o aynen ilk baştaki gibi sabırlı ve nazik tutumunu elden bırakmaz, suçluları bu yolla tuzağa düşürürdü.

Dolayısıyla tarzının Sherlock Holmes'unkinden epeyce farklı olduğu kesindi. Yine de, sıkıcılığa varan ağır tavrına rağmen detektiflik sanatının en şaşalı icracılarına taş çıkartacak kadar fazla sayıda suçluyu hapse tıkmıştı.

ffolkes ailesinin son kırk beş dakikayı odalarında istirahat ederek geçiren konuklarıysa yeniden şöminenin başındaki koltuklara rahatça kurulmuşlar, odadan yükselen uğultuya bakılırsa yine kendi dertlerini tartışır olmuşlardı.

"Ah, demek döndün, Farrar. Alt katta her şey yolunda mı?"

"Evet, Bayan ffolkes. Hizmetliler nispeten iyiler."

"Nispeten mi?"

"Yani ceset ilk bulunduğundaki halleri düşünüldüğünde nispeten iyiler."

"Ah. Tabii ya. Haklısın tabii. Perişan haldeydiler, değil mi?"

Mary ffolkes'un sesinde nedense doğallıktan uzak bir tını vardı. Eğer dünyada yaşlı kelebek diye bir varlık olsaydı, Mary ffolkes'un ona benzediği söylenebilirdi. Daima telaşlı, içi pır pır eden, Albay'ın "huyunun" birer parçası olan gürültülü öfke patlamalarından ürkerek yaşayan bir kadındı. Hayattaki en büyük korkusu "rezil" olmaktı, sofrada sesler azıcık yükselse "rezil" olunduğunu düşünürdü. Fakat artık konuştuğunda hem sesi boğuklaşıyor hem de kelimeleri bulmakta zorlanıyordu. Gerginliği her zamankinden de beterdi sanki.

Pencerenin önünde, dostlarından bariz bir biçimde uzakta dikiliyor olsa da kapalı kadife perdelerin püsküllerini tedirginlikle kurcaladığı odanın diğer ucundan görülebiliyordu. Ayrıca arada bir, kimsenin kendisinden yana bakmadığını sandığı anlarda perdeleri aralayıp kırlara kaçamak bir bakış atıyordu. Son-

ra da perdeleri araladığı hızda yeniden çekip yüzünde zorlama bir gülümsemeyle odadakilere dönüyordu.

Bir süre sonra yeniden konuştu:

"Affedersin, Farrar, acaba...?" diyerek sorusunu yarım bıraktı.

"Evet, Bayan ffolkes?"

"Kocam eve döndü mü, biliyor musun acaba?"

"Hayır, efendim."

"Ya. Peki, yine de teşekkürler."

Sonra aklına başka bir şey gelmiş gibi ekledi, "Ah, Farrar..."

"Evet?"

"Pardon, ama *dönmedi* mi demek istedin yoksa dönmediğini *bilmediğini* mi kastettin acaba?"

"Belki odasında üstünü değiştiriyordur ama kimse duymadan içeri girmiş olması zor. Ne de olsa Tobermory ile beraberdi. Hem ayrıca... Albay'ın kapıları çarpma huyunu bilirsiniz..."

"Tabii ya... Haklısın. Nasıl unuttum..."

Yine de perdeleri tekrardan aralayıp evi çevreleyen ıssız kırlara bakmaktan kendini alıkoyamadı ve bu kez hareketini gizlemeye de çalışmadı.

Kadının tavrındaki değişimin ve lambaya sıkışıp kalmış bir cin gibi bastırılan histerisinin odadaki kimse tarafından fark edilmediğine inanmak zordu. Fakat insanlar en ağır buhran anlarında bile normal hallerine dönebilmek için mazeret ararlar. Ciddi konuşmalara verilen arada misafir odasını kaplayan sohbet havasına bakılırsa ffolkes ailesinin konukları yine cinayetten önceki günlük sıkıntılarını yâd etmeye başlamışlardı.

Örneğin Papaz ile karısı baş başa vermiş fısıldaşmaktaydılar. Pekâlâ son yirmi dört saattir itibarlarına sürülen lekeyi nasıl temizleyebileceklerini tartışıyor olabilirlerdi. Ancak Bayan De Cazalis'i çekiştiriyor olmaları daha olasıydı.

West End'in ünlü cadalozları Cora Rutherford ile Evadne Mount tiyatro ve edebiyat dünyasındaki ortak tanıdıkları hakkında ileri geri konuşarak gülüşmekteydiler. Bazı sözleri odadaki uğultuyu aşarak başkaları tarafından da duyulabiliyordu –"Evet, boyu kısacıktı, cüceden farksızdı, ama öyle bir laf ettim ki aklı da kısa kaldı!" (bunu Evadne söylemişti) – "Kendi

saçı mıymış? Ha***tir oradan! Peruğu bile kendisine ait değildir, ne saçı! (bunu Cora söylemişti)– ve bu sözlerin hemen ardından Cora Rutherford'un tiz kıkırdamasıyla Evadne Mount'un gürleyen kahkahası duyuluyordu.

Rolfeları da unutmamak lazım. Şömineye en yakın kanepeye yerleşmişlerdi. Kanepenin hemen yanında küçük bir çocuk boyundaki fesli ve şapkalı zenci adamlar şeklinde postacı, istasyon şefi ve sömürgelere mahsus çeşitli hizmetkârları temsil eden ahşap oyma heykelcikler vardı. Albay bunları Afrika seyahatlerinden birinde getirmişti. Henry Rolfe yüzünde dalgın bir ifadeyle bir grup pigmeyi selamlarcasına bu heykelciklere dokunurken bazen de karısının elini kendi elleri arasına alıp sıkıyor, karısıysa parmağını gözüne götürüp gözyaşlarını siliyor olabilir miydi acaba?

Doktorla karısının birbirlerine yakınlığına bakılırsa ffolkes Malikânesinde yaşanan trajedinin en azından bir olumlu etkisi olmuştu. Raymond Gentry'nin ölümü engellenememiş olsa da Rolfe çiftinin evliliği kurtulmuştu. "Hassas" sözcüğü Rolfeların gözünde yıllardır "üzüntülü" ve "yaralı" sözcüklerine benzer bir anlam taşımıştı. Şimdiyse "yumuşak" ve "romantik" anlamına yeniden kavuşmak üzereydi.

Acaba trajedinin olumlu etkisi bir tane miydi yoksa iki tane mi? Genç kumrularımızı da unutmamak lazım. Selina ile Don odadaki iki kanepenin küçük olanında birbirlerine sokulmuş oturmaktaydılar. Yüksek sesle konuşulmayacak denli mahrem konularda fısıldaşıyor veya fısıldaştıklarını sanıyor olsalar da odadaki diğer kişiler yüksek sesle konuşmadıkları için çiftin konuştuklarını duymamak imkânsızdı.

"Ah, Doncuğum, sevgilim" dedi Selina, gözlerini ilgiyle Amerikalı delikanlının gözlerinin derinliklerine dikerek. İnsan delikanlının kızın gösterdiği aşırı şefkatten nasıl olup da mahcup olmadığını merak etmeden geçemiyordu. "Seni çok kırdım mı? İnan ki niyetim bu değildi, gerçekten. Maalesef kendimi kaptırmış bulundum."

Don kızın ağzından çıkan her sözcüğü dikkatle dinlemiş olsa da üzerinde esas etkiyi yaratan bu sözcüklerden yalnızca bir tanesiydi.

"Selina," diye fısıldadı, "seni doğru mu duydum –"

"Evet, sana 'sevgilim' dedim. Kızdın mı?"

"Kızmak mı? Sana hiç kızabilir miyim? Sevgilim, sevgilim, sevgilim Selina, sana ancak bana sevgilim *demezsen* kızarım! Bundan böyle bana söylediğin her sözün, bana sorduğun her sorunun sonunda sevgilim sözcüğünü duymak istiyorum! Artık bana Don demenle yetinemem. Hatta bir daha ismimi telaffuz ettiğini bile işitmek istemiyorum. Bundan böyle senin için tek bir ismim var – sevgilim!"

Selina neşeyle çınlayan ince bir kahkaha attı. Ceset bulunduğundan beri ilk kez gülüyordu. Hatta eve geldiğinden beri ilk kez gülüyor bile olabilirdi.

"Ay, Doncuğum – pardon, sevgilim! Sevgilim demek istedim! Ne kadar tatlı sözler söylüyorsun."

"Benimle dalga geçme lütfen."

"Hayır, hayır, kesinlikle dalga geçmiyorum. Sözlerini gerçekten şairane buldum."

"Ah, eğer beni seveceksen olduğum gibi sevmelisin, Selina. Şair olduğumu iddia edersem hem seni hem kendimi kandırmış olurum."

"Sevgilim, lütfen kendini aşağılayıp durma. Ray'e tutulmuş olmam, tabii buna tutulmak denirse, büyük bir hataydı. Onun gerçek yüzünü göremedim. Ondan gerçekten hoşlandığımdan bile şüpheliyim – asıl hoşlandığım şey onun temsil ettiği dünyaydı."

Gözlerini yarım ay şeklinde odaya dizilmiş olan aile dostlarının üstünde gezdirdi.

"Benim nasıl bir atmosferde yetiştiğimi görüyorsun. Hepsini çok seviyorum. Tabii en çok da anneciğimi ve babacığımı seviyorum. Ama Evie ile Cora'yı ve Papaz ile Cynthia'yı da seviyorum... Ama hepsi dünya tatlısı insanlar olsalar da yaş farkımız çok büyük, onların hayatları benimkine nazaran fazlasıyla *durağan*. Kendimi bu evde hapis kalmış gibi hissetmeye başlamıştım. Dışarı çıkıp hayatı tanımak, maceralara atılıp yeni tecrübeler edinmek için can atıyordum ve Ray bana bambaşka bir dünyanın kapılarını açtı. Ben böyle dünyaların varlığını ancak kitaplardan, dergilerden ve filmlerden duymuştum."

"Umarım benim sana böyle dünyaların kapılarını açamayacağımın farkındasındır, sevgilim" dedi Don, ciddi bir tavır takınıp gençliğinin verdiği şevki boş yere bastırmaya çalışarak. "Bu kapılar benim için de tamamen kapalı. Ama bu dünyaların senin üzerindeki etkilerini görünce bu kapıları sımsıkı kapamaya karar verdim. Baksana, ancak Raymond'a yakışacak 'atmosfer' gibi sözcükler kullanmaya başladın!"

"Evet, farkındayım. Ama tüm bu olanlar sana âşık olmamı sağladı. Bunu anlamanı istiyorum."

"Ah, renksiz bir kişiliğim olduğunu, hayatımın tatsız tuzsuz olduğunu biliyorum."

"Neler diyorsun böyle? Sende O'ndan bol bir şey yok."

"O mu? Ne demek O?"

"Elinor Glyn'in kitabını okumadın mı?"

"Şey, hayır, ben –"

"Ne? O'nu okumadın mı? Şimdiden günümüz klasikleri arasında sayılıyor."

"Ben kitaplara pek düşkün değilimdir, bunu sen de biliyorsun, Selina."

"O demek çekicilik demektir, cahil sevgilim!"

Don'un gözleri kızı yutacakmış gibi kocaman açıldı.

"Vay be! Sence – sence ben çekici bir erkek miyim?"

"Dedim ya, sende çekicilikten bol bir şey yok, seni gidi şapşal, sersem şey!"

Don tüm bunları kaldırmakta zorlanıyordu.

"Amanın – amanın!" diye kekeledi. Şansının böylesine baş döndürücü bir hızla tersine döndüğüne inanamıyordu. "Oysa ben kendimi hep, nasıl desem, uzun boylu, esmer, sıkıcı bir tip olarak görürdüm. Tanrı'nın beni böyle yaratmış olduğunu düşünerek kendimi avutmaya çalışırdım."

"Tanrı Baba harika bir iş çıkarmış," dedi ve "Baba," diye tekrarlayıp sevimli bir tavırla, "ya da Anne," diye ekledi.

"Anne mi?" dedi Don neşeyle. "Dişi bir Tanrı, ha? Yoksa başımıza şey mi kesildin, şey, ne deniyordu onlara?"

"Neye ne deniyordu?"

"Hani şu kendilerini Parlamento binasına zincirleyip şemsiyelerini havada savurarak kadınların özgürlüğünü isteyen cadılar var ya, onlara ne deniyordu?"

"Feministleri mi demek istiyorsun?"

"Hah, feministler! Yoksa başımıza feminist mi kesildin?"

"Hayatta söylemem, çok istiyorsan gel kendin keşfet" dedi Selina, dudaklarında hınzır bir gülümsemeyle.

"Sen hiç merak etme, ben feministliğini tez zamanda iyileştirmesini bilirim. Evimizde yalnızca tek bir pantolonluya yer olacak ve ben hanım hanımcık karıcığıma pantolon giydirecek adam değilim!"

"İyi de, Doncuğum, kadınlar oy hakkını zaten elde ettiler."

"Benim evimde kadınlar oy filan kullanamazlar! Hem sen feminist olamayacak kadar güzelsin."

"Ah, seni sersem, seni tatlı şey, ballı kaymaklı sevgilim benim!" diye kıkırdadı Selina. "Senin böylesine dediğim dedik olabileceğin aklımın ucundan geçmezdi!"

"Vay be!" dedi Don tekrardan.

Ancak bu kez gerçekten bağırdığından odadakiler susup şaşkınlıkla kendisine baktılar.

Delikanlı pancar gibi kıpkırmızı kesildi.

"Pardon, ben aslında –" diye geveledi utanarak.

Fakat özrünü tamamlamaya fırsat bulamadı, çünkü pencerenin önünde duran Mary ffolkes aniden başını elleri arasına alıp feryat etti ve hıçkırarak ağlamaya başladı.

Odadakiler ne yapacaklarını şaşırdıklarından birbirlerine baktılar.

İlk hamle Selina'dan geldi. Dr. Rolfe da kızın hemen ardından pencereye koştu.

"Neyin var, anneciğim, n'oldu?" dedi kız, ağlamaklı. "N'oldu böyle aniden?"

Mary ffolkes Selina'nın kolları arasında konuşmaya çalışsa da ağzından bedenini sarsan hıçkırıklardan başka bir ses çıkmadı.

"Ağlama, Maryciğim, ağlama, geçti" diye mırıldandı Rolfe, hastasını tatlılıkla teselli eden bir doktor edasıyla. "Sakinleşebilirsin, geçti" dedi, kadının tafta entarisinin yakasını sımsıkı iliklеyen Cairngorm taşıyla süslü broşu usta bir hareketle çözerek.

Kolunu şefkatle kadının omuzlarına sardı ve Selina'ya dönerek fısıldadı:

"Onu kanepeye götürelim. Biraz uzansa iyi olur. Korkarım bütün bu gerginliğe dayanamadı. Böyle olacağını tahmin etmeliydim. Artık eskisi gibi genç değil. Kalbi kaldırmıyor..."

Kadının kollarına girip ağır adımlarla odanın öbür ucuna götürmeye koyuldular. Ancak yolun daha yarısına gelmeden toparlanmaya başladı ve kâkülünü düzeltmeye yeltendi. Kadını uzun süredir tanıyanlar sinirleri her bozulduğunda baş gösteren bu tike aşinaydılar.

"Teşekkür ederim, ama gerçekten iyiyim" diye belli belirsiz homurdandı. "İyiden iyiye sersemleştim, beni affedin lütfen."

Kanepeye vardıklarında Selina bir minderi kapıp annesinin başının arkasına koydu. Role ise kadının bacaklarını kanepeye uzatıp ayakkabılarını çıkardı.

"Şimdi daha iyi misin?" diye sordu Selina, annesinin ağlamaktan kızarmış gözlerine endişeyle bakarak.

"Çok daha iyiyim teşekkür ederim. Birazdan geçer. Biraz nefesleneyim hele."

Rolfe nabzını ölçmek için başparmağını usulca kadının bileğine bastırıp konuştu: "Maryciğim, izninle sana bir şey soracağım, bu geçirdiğin hafif nöbetin belli bir sebebi var mıydı acaba?"

"Aslında... Doğruyu söylemem gerekirse Roger için çok endişeleniyorum."

"Endişeleniyor musun?" dedi Selina hayretle. "Ne demek istiyorsun, anneciğim?"

Mary ffolkes'un verdiği yanıt kadından beklenmeyecek sertlikteydi.

"Gördünüz mü – ruhunuz bile duymamış. Yine herkes kendi dertlerine daldı. Ama elden ne gelir? Sizi suçluyor değilim. Fakat aranızda hiç kimse Roger'ın uzun süredir dışarıda olduğunu fark etmedi – bu kadar geç kalmak hiç âdeti değildir, hele de hava böyleyse. Hem yine kar yağmaya başladı ve öncekinden de fena yağıyor. Tamam, ben telaşlı bir tipimdir, ama... Aman, böylesine sersemce davrandığım için beni bağışlayın!"

Trubshawe keskin gözlerini dolaplı saate çevirdi. Saat ikiye yirmi vardı.

"Albay evden saat tam olarak kaçta çıktı?" diye sordu Mary ffolkes'a dönerek.

"Sorun da bu ya" diye homurdandı kadın, gözyaşlarını hırkasının kolundan çekip çıkardığı dantelli bir mendille silerek. "Bu yüzden tasalanıyorum. Kaçta çıktığını bilmiyorum. Bilmiyorum işte. Roger her gün yürüyüşe çıktığı için saate bakmak aklıma gelmedi. Yürüyüşe çıkmak âdetidir ve şimdiye dek bir kez olsun aksatmamıştır. Ancak bana öyle geliyor ki bu kez her zamankinden daha geç kaldı. Pireyi deve ettiğime eminim ama biliyorsunuz biz kadınların altıncı hissi kuvvetlidir..."

"Aranızda Albay'ın evden kaçta çıktığını bilen var mı?"

"Şey, efendim –"

"Evet, Farrar?"

"Hatırlarsanız çıkmadan hemen önce birinin mutfağa inip hizmetçilere bakmasını istemişti."

"Evet?"

"Mutfağın bir duvarında iri bir pencere vardır, dışarıda pencerenin yanında durursanız alt katta konuşulan her şeyi duyabilirsiniz –"

"Evet, evet, lafı uzatmayın."

"O pencereden dışarıya bakıldığında eve girip çıkanlar görülebilir. Albay dışarı çıktıktan on beş dakika kadar sonra pencerenin önünden, maymun çıkmazı ağacının hemen yanından geçti, köpeğiniz Tobermory de peşindeydi. O sırada mutfak saati saat tam olarak on iki yirmiyi gösteriyordu."

Trubshawe, "On iki yirmi, ha?" dedi ve bir an durup düşündü. "Demek ki Albay bir saati aşkın süredir dışarıda."

Yeniden Mary ffolkes'a döndü.

"Affederiniz, Bayan ffolkes, ancak tahmin edersiniz ki kocanızın yürüyüş alışkanlığına pek aşina değilim. Yürüyüşünün bu kadar uzun sürmesi normal midir? Yoksa çok mu geç kaldı?"

"Ah, Müfettiş Bey, hiç bilemiyorum ki. Roger'ın yürüyüş süresini ölçmek aklımın ucundan geçmemiştir. Ne desem boş... Ancak içimden bir ses fazlasıyla geç kaldığını söylüyor."

"Haydi ama, Mary," dedi Evadne Mount kadını neşelendirmeye çalışarak, "boş yere endişelendiğini sen de gayet iyi biliyorsun. Roger'ın zihnini rahatlatmak için uzun ve diriltici bir yürüyüş yaptığına ve keyfinin yerinde olduğuna eminim. Eve dönüp senin ortalığı ayağa kaldırdığını duyunca kahkahayı basacağına şüphem yok. Kahkahasını şimdiden duyar gibiyim."

"Belki şaşıracaksınız ama Bayan Mount ile hemfikir olduğumu belirtmem gerek" dedi Trubshawe bilgiççe. "Son günlerde olanları göz önünde bulundurunca bin türlü kuruntuya kapılmanızı anlayışla karşılamak lazım. Kocanızın her zamankinden geç kaldığını düşünmeniz de büyük ihtimalle kendi kendinize yarattığınız bir vesvesedir. Bence dervişi örnek almalısınız."

Mary ffolkes şaşkınlıkla gözlerini kırpıştırdı.

"Derviş mi?"

"Hani derler ya, sabreden derviş muradına ermiş" diye açıkladı Trubshawe.

"Ha, evet. Tabii ya. Şimdi anladım..." dedi kadın şüpheyle.

"Ama madem endişelisiniz," diye konuştu Başmüfettiş, "içinizi rahatlatmak için elimizden geleni yapmalıyız. Dolayısıyla bir önerim var. Biz erkeklerden oluşan küçük bir grup kurup –Don, Farrar ve ben – Bayan ffolkes yine ihtiyaç duyabilir diye Rolfe burada kalmalı– elimizde fenerlerle Albay'ı aramaya çıkmamızı öneriyorum. Farrar Albay'ın hangi yönde yürüdüğünü kabaca tahmin edebileceği için onu çok geçmeden bulacağımıza eminim. Zaten Albay da çoktan dönüşe geçmiştir, hatta şu saniyelerde evin kapısına varmak üzere bile olabilir. Böylece en azından onun dışarıda yalnız başına olmadığını bilerek içinizi biraz olsun rahatlatabilirsiniz. Ne dersiniz?"

"Ay teşekkür ederim, Müfettiş" dedi Mary ffolkes, solgun yüzünde buruk bir gülümsemeyle. "Kuruntumun yersiz olduğunu bilsem de bu yaptığınız için size minnettar olacağım."

"Harika, harika" dedi Trubshawe. "Öyleyse yola koyulabilir miyiz, beyler – Don, Farrar?"

"Ben de sizinle geliyorum" dedi Evadne Mount.

Başmüfettiş bu teklifi duyar duymaz reddetti.

"Kesinlikle olmaz, Bayan Mount. Bu iş erkeklere düşer, sizse diğer hanımlarla birlikte burada kalmalısınız."

"Yine başladık! Zırvalamayı kesin! Erkekliğiniz bana sökmez. Hem burada kalıp ne yapacağım? Cora anılarını benim yerime duvara anlatsa farkına bile varmaz. Israrla hayır diyorum ve cevabınızı duymak bile istemiyorum. Sizinle geliyorum, o kadar."

Ve istediği gibi oldu.

On İkinci Bölüm

Dışarısı Albay yürüyüşe çıktığında olduğundan daha da kasvetliydi. Sanki Tanrı eline devasa bir silgi alıp ufku bir kara tahta – daha doğrusu bir beyaz tahta gibi silivermişti. Karın şiddeti yine artmıştı ve rüzgârın uğultusundan başka duyulan tek ses üzerine basılan karın çatırdamasıydı. El değmemiş karla kaplı ürkütücü kırlar Noel tatilinde insanın içini doldurması beklenen sevinçle tam bir tezat oluşturuyordu. Karın beyazlığı ölümü, solgunluğuysa bir cesedi hatırlatıyordu.

Yürüyenlerin ayaklarında sarı hareler oluşturan fenerlerin gösterdikleri tek şey gösterecek hiçbir şey olmadığı gerçeğiydi. İnsan fenerlerin aniden bir vahşi hayvanın ürkek gözlerini aydınlatmasını beklese de görünürlerde tek bir canlı yoktu. Hiçbir şey yoktu.

Albay da görünürlerde yoktu, ama her ne kadar arama ekibindeki herkesin aklında aynı düşünce olsa da kimse bunu dile getirmeye cüret edememişti. Kırlarda geçen birkaç dakika, Trubshawe'un Mary ffolkes'a ilettiği, Albay'ın çoktan dönüşe geçtiği, hatta evin kapısına varmak üzere bile olabileceği tesellisinin fazlasıyla iyimser olduğunu kanıtlamıştı. Roger ffolkes'un ve peşi sıra giden Tobermory'nin kardaki ayak izleri maymun çıkmazı ağacının altında başlayıp tek bir yönde, yani evin ters yönünde uzanıyordu.

Sessizliği bozan Başmüfettiş oldu.

"Üşüdünüz mü, Bayan Mount?"

Kadın fare rengi güve yeniği tüvit paltosuna sarınmış, kalın yün atkısını boynuna defalarca dolamış, başına da Londra'nın edebi çevrelerindeki herkesin aşina olduğu üçgen denizci şapkasını takmıştı. Bu kıyafetlerle dondurucu soğuğa karşı korunsa da Charing Cross İstasyonunun önünde kibrit satan deli kadınları andırıyordu. Ama kendisi buna hiç aldırış etmiyordu.

"Hiç üşümedim, hiç üşümedim!" dedi kadın. Sesi ağzını örten atkı tarafından bastırılsa da halen kırlarda yankılanacak denli yüksek çıkıyordu. "Ben soğuğu severim."

"Soğuğu *sever* misiniz?"

"Doğru duydunuz. Bana yine şaşkın şaşkın bakmayın lütfen. Yazar olduğum için beni uçuk bir tip gibi gördüğünüzü biliyorum. Fakat güneşten ve vıcık vıcık ter içinde kalmaktan nefret eden benim gibi bir sürü insan vardır. Evet, ter dedim. Ben tere ter demeye utanmam. Sizi bilmem, Başmüfettiş, ama *ben* terlerim. Hem de teke gibi."

"Valla ne diyeyim, şaşırttınız beni. Âdemoğlu beşer, bazı bazı şaşar."

ffolkes Malikânesine ilk geldiğinde küçük çapta bir heyecan yaratmış olan rakun kürkü kabanına sarınmış olan Don, yüzünde afallamış bir ifadeyle Başmüfettiş'e döndü.

"Pardon, anlayamadım – ne demek istediniz?"

"Ne mi demek istedim? Ah, hemen açıklayayım. Anlamamanıza şaşmamak gerek, bu eski bir İngiliz deyimidir. İlk kullanımının Chaucer'ın zamanına kadar dayandığına bahse girerim, zaten en muzırlar dahil çoğu eski deyim o zamanlardan kalmadır. 'Âdemoğlu beşer, bazı bazı şaşar' şaşırmanın insanoğlunun doğasında olduğu manasına gelir."

"Sanırım şimdi anladım. Yani Bayan Mount'un soğuğu sıcağa tercih etmesine şaşırdığınız için mi böyle dediniz?"

"Aynen öyle. Ben şahsen güneşi severim. Benim hanımla –nur içinde yatsın– her yıl ağustos ayında Torbay'e tatile giderdik. Saatlerce güneşin altında yatardım. Siz güneşi sever misiniz?"

"Evet, severim. Kaliforniyalı olunca sevmemek zordur tabii."

"Demek Kaliforniyalısınız, ha?"

"Evet. Los Angeles'ta doğmuşum. Pek şirin bir şehirdir. Portakal bahçeleri ve film stüdyolarıyla dolup taşar. Los Angeles'a hiç gittiniz mi?"

"Hayatımda Dieppe'ten öteye gitmedim. Oraya da günübirlik gitmiştim. Açıkçası pek etkileyici gelmedi."

"Ya siz, Bayan Mount?" diye sordu Don.

"Evadne, canım. Lütfen bana Evadne de."

"Evadne."

"Hah şöyle, rahat olalım, değil mi?" dedi tatlılıkla. "Evet, ne sormuştun?"

"Los Angeles'a, diyordum, hiç gitmiş miydiniz?"

"Hayır, gitmedim. Fakat kitaplarımdan biri için mekân olarak orayı seçmiştim. Orayı gözümde canlandırabilmek için Dashiell Hammett'in kitaplarını okumuştum. Hammett'i hiç okudun mu? Ben pek tutmasam da hakkını vermeliyim, kalemi epey kuvvetli."

Kadının bu sözlerinin ardından uzunca bir sessizlik oldu, ama bu sessizliğin sebebi Don'un kadının yazdığı kitap hakkında soru sormaya çekinmesi değil, kadının kitabı Don sorsa da sormasa da özetleyeceğini düşünmesiydi.

Ancak kadın susmaya devam edip kitabı özet geçmeyince Don sessizliği bozmaya karar verdi.

"Kitabınız ne hakkındaydı acaba?"

"Ne desem ki" diye karşılık verdi Evadne Mount, Başmüfettiş'e kaçamak bir bakış atarak. "Eserlerim hakkında konuşarak Scotland Yard mensubu arkadaşımızın canını sıkmayı istemem."

"Aman rica ederim. Öyle şey olur mu hiç" dedi Trubshawe, eldivenli ellerini birbirine vurarak. "Canımı filan sıkmış değilsiniz. Hem anlatırsanız vakit daha çabuk geçecektir."

"Haklısınız" dedi kadın, iyice yüreklenerek. "Kitabımın adı *Cinayet Cinayet Söyle Bana* idi ve kurbanı Theda Bara'dan esinlenerek yarattığım yaşlı ve bunak bir sessiz film oyuncusuydu. Theda Bara'yı *Bir Zamanlar Bir Sersem Vardı* filminden hatırlar mısınız acaba? Tabii siz yaşınız gereği hatırlamazsınız, Don, fakat Theda Bara'nın Başmüfettiş'in gençlik yıllarında rüyalarına girdiğine eminim."

"*Sessiz* bir karakter yaratmanız epey zor olmuştur herhalde" diye araya girdi Trubshawe, yürümeye devam ederek.

Kadın adamın iğnelemesini duymazdan gelerek anlatmaya devam etti: "Kitabımdaki film yıldızı Bel Air'de, her tarafı gıcırdayan bakımsız bir malikânede, Pekinez cinsi sidikli köpeğiyle yalnız başına yaşamaktadır. İlerleyen yaşının yol açtığı fiziksel çöküntüyü görmeye katlanamadığından evdeki tüm aynaları ters çevirmiştir. Hatta bir gündelikçi kadın tutup haftada bir evdeki eşyaları tozla kaplatır ki mobilyaların parlak yüzeylerinde kendi yansımasını görmesin.

"Kadının keçileri kaçırıp iflas ettiği herkes tarafından bilinse de Hollywood sakinleri arasında dolaşan bir dedikoduya göre satmadığı tek bir mücevheri kalmıştır. Bu mücevher, kendisine Udaypur Mihracesi tarafından hediye edilmiş göz kamaştırıcı bir yakuttur.

"Derken gündelikçi kadın bir sabah eve girdiğinde aktrisin bedenini vahşice öldürülmüş halde bulur. Derhal polisi çağırır ama polisler yakutu hiçbir yerde bulamazlar. Katilin kimliği hakkındaki tek ipucuysa aktrisin ölmek üzereyken kendi kanıyla yatak odasının duvarına yazdığı LAPD harfleridir.

"Tabii herkes aktrisin bir LAPD, yani Los Angeles Polis Departmanı mensubunu 'işaret etmek' istediğinden kuşkulanır. Fakat Alexis Baddeley olay mahalline gelir gelmez işler değişir. Kadın detektif meşhur kurnazlığı sayesinde bu dört harfin meydana getirdiği şifreyi hemen çözer. Aktris aslında son nefesini verirken duvara 'lapdog' yani 'süs köpeği' yazmaya çalışmıştır. Böylece Alexis Baddeley yakutu Pekinezin tasmasına iliştirilmiş ucuz bir broşun içinde bulur."

"Vay canına, bu gerçekten zekice kurgulanmış bir hikâye" dedi Don. "Kitabınızı okumayı çok isterim."

Trubshawe ellerini ağzına götürüp üfleyerek ısıtmaya çalıştı.

"Bence artık okumasanız da olur" dedi. "Ne de olsa kitabın nasıl sonlandığını öğrendiniz."

"Acele etmeyin, Başmüfettiş, acele etmeyin" dedi Evadne Mount ukalaca. "Farkındaysanız katilin kimliğini açıklamış değilim."

"Bunu tahmin etmek hiç de zor değil. Katil gündelikçi kadın olsa gerek."

Evadne Mount keyifle kahkahayı bastı.

"Hah! İşte ben de okuyucularımın böyle sanmasını istiyordum! Oysa katilin sahiden de bir polis memuru, tabiri caizse bir 'çürük elma' olduğu ortaya çıkar. Anlayacağınız kitabı sürprizlerle doldurdum. LAPD harfleri gerçekten herkesin şüphelendiği anlama geliyordu ve Pekinezle hiçbir alakası yoktu. Aktris son nefesini verirken sahiden de katilin kimliğini açıklamaya çalışıyordu. Yani Alexis Baddeley bu ipucunu yanlış yorumlamış olsa bile sonuçta olayı çözer! Eee, Bay Trubshawe, şimdi ne diyeceksiniz bakalım? Bay Trubshawe? Siz beni dinlemiyor musunuz bakayım?"

Kadın Başmüfettiş'ten cevap gelmemesine şaşırarak arkasını döndü ve adamın birkaç adım geride durmuş olduğunu gördü. Başmüfettiş, tıpkı bir saat önce Albay'ın yapmış olduğu gibi elini alnına siper etmiş, uzaktaki bir şeyi, belki de bir kişiyi görmeye uğraşıyordu.

Herkesin üzerine meşum bir sessizlik çöktü. Ekipteki diğer üç kişi Başmüfettiş'in dikkatini cezbeden şeyi görmeye çabaladı. İlkin hiçbir şey seçilemiyordu. Derken ufukta oynaşan gölgelerin arasında koyu renkli ve şekilsiz bir cisim belirdi. Uzak bir noktada, karın üstünde bir paçavra yığını kümelenmişti sanki. İnsan gözlerini bu yığının ana hatlarını seçebilecek şekilde odakladığında, ondan birkaç metre uzaklıktaki daha küçük bir yığın da ister istemez göze çarpıyordu.

"Bu da ne ?" dedi Trubshawe, ekoseli başlığını çıkarıp kafasını kaşıyarak.

"Şey," diye geveledi Evadne Mount, "Bu – bence – bence bu –"

Cümlesinin geri kalanını yuttu ve "Yüce Scott Moncrieff aşkına!" diye haykırdı.

"Ne? N'oldu?" diye bağırdı Trubshawe. "Gözlerim artık eskisi gibi keskin değil, gözlük edinmem şart oldu, hem bu fenerin ışığı gözümü alıyor."

Evadne Mount birkaç saniye susarak ekibin tedirginliğini daha da artırdıktan sonra nihayet konuştu:

"Bay Trubshawe," dedi ve ekledi, ""İki karaltıyı tam olarak seçemesem de ne olduklarını tahmin edebiliyorum. Ancak korkarım küçük karaltı Tobermory'ye benziyor."

Detektifin dudakları öylesine sıkıca kenetlendi ki piposunun sapının kırılması an meselesiydi. Aniden hareketlendi ve meşum karaltılara doğru koşar adım ilerledi.

Fenerinin çiğ sarı ışığı öncelikle Tobermory'nin cesedini aydınlattı. Köpek yanlamasına uzanmıştı; ağzını kaplayan köpükleri, ezilmiş göğüs kafesini ve beyaz karı lekeleyen kan damlacıkları görmezden gelinse uyuduğu bile sanılabilirdi. Fakat uyumuyordu, ölmüştü. Ancak ani ölümünün üzerinden uzun zaman geçmediği için burun delikleri her ne kadar sıcaklığını kaybetmiş olsa da halen ıslaktı.

Bakışlarını dört ayaklı dostunun ölüsüne diken Trubshawe'un aklından geçenleri tahmin etmek zor değildi. Derken bakışlarını köpekten ayırdı ve fenerini öteki karaltıya çevirdi. Tabii köpeği gördükten sonra bu cesedin kime ait olduğunu görmek kimseyi şaşırtmadı. Ceset herkesin tahmin ettiği gibi Alba'ya aitti.

"Aman Tanrım!" dedi Don fısıldarcasına.

"Gözlerime inanamıyorum!" dedi Evadne Mount dehşet içinde. "Ray Gentry pisliğin tekiydi – ama Roger? Roger'ı kim neden öldürmek isteyebilir ki?"

Başmüfettiş hüzünlenmekle veya öfkelenmekle vakit kaybetmeden cesedin üzerine eğildi ve kulağını Albay'ın göğsüne dayadı. Sonra heyecanla kendisini izleyen üçlüye dönerek haykırdı:

"Albay hayatta! Hâlâ yaşıyor!"

İlk bakışta Albay da tıpkı Tobermory gibi cansız görünüyordu. Fakat fenerlerden birini yüzüne tuttuklarında gözkapaklarını birbirinden bağımsız olarak seğirmeye –insanın içini bulandıran tuhaf bir görüntüydü bu– ve beş-on saniyede bir omuzları küçük titremelerle sarsılmaya başladı.

"Neler oluyor böyle?"

"Sanırım komada, Farrar. Büyük ihtimalle iç kanaması vardır, felç bile inmiş olabilir. Rolfe tam olarak teşhis edebilir. Ama hayatta olduğu kesin. Bakın." Detektif parmağıyla Albay'ın pal-

tosundaki kanlı bir yırtığı işaret etti. "Belli ki katil kalbi hedef almış ama gördüğünüz gibi kurşun epey yukarı isabet etmiş ve omzu delip dışarı çıkmış."

Başını kaldırıp etrafa bakındı. "Bu havada kurşunu aramamızın manası yok. Ayak izi de kalmamıştır. Üzerleri çoktan karla kaplanmıştır."

Bakışlarını tekrardan yerde şuurunu kaybetmiş halde yatan adama çevirdi.

"Doktor olmasam da mesleki yaşamımda birçok vurulmuş insanla karşılaştığım için Albay'ın kurtulacağına eminim."

"İyi ama ne yapacağız?" diye sordu Don. "Bildiğim kadarıyla yaralıların hareket ettirilmemesi gereklidir."

"Evet, doğru biliyorsun. Ancak beni asıl endişelendiren, kurşun yarasından ziyade Albay'ın psikolojik sarsıntı geçirme ihtimalidir. Neticede yarası çok ağır değil. Aramızdan birini Rolfe'u getirmek üzere eve yollayıp ihtiyarı bu halde yerde bırakmak yanlış olur. Onu eve taşımaktan başka seçeneğimiz yok."

"Evet, çok haklısınız."

Don çabucak rakun kürkü kabanını çıkardı ve Trubshawe'a dönüp şöyle dedi:

"Alın. Albay'ı taşımak için kabanımı bir sedye gibi kullanabiliriz."

"Peki, ama sizin üstünüzde incecik bir kazaktan başka bir şey kalmıyor. Donup kalmayasınız?"

"Siz beni merak etmeyin, bana bir şey olmaz."

"Aferin, delikanlı" diye tasvip etti Trubshawe. "Çok yürekliymişsin."

Evadne Mount araya girdi.

"Peki ya Tobermory'ye n'olacak?"

"Onu da unutmadım... Ancak şu anda ilk hedefimiz Albay'ı eve götürmek olmalı. Eski dostum Tober'i unuttuğumu zannetmeyin. Onu asla unutmadım ve unutmayacağım. Fakat onu şimdilik burada bırakmamız gerekiyor. Daha sonra dönüp ona layıkıyla veda ederim. Yine de sorduğunuz için teşekkür ederim."

"İnsan kör bir hayvancağızı niçin vurur ki?" dedi Don. "Bunu yapan düpedüz delirmiş olmalı."

Trubshawe bakışlarını yeniden en sadık ve bir anlamda da en yakın dostu olan köpeğin cansız bedenine çevirdi. Adamın hissiz yüzü bir anlığına da olsa bariz bir üzüntüyle karardı.

"Hayır, delikanlı, katilin deli olmadığına eminim" diye karşılık verdi. "Tober kör olsa da nasıl kör insanların diğer hisleri, özellikle de koku duyuları keskinleşirse aynı şey köpekler için de geçerlidir. Hatta köpeklerin koku duyusu daha bile keskinleşiyor olsa gerek. Tobermory dilsiz olmasına rağmen cinayet teşebbüsüne tanıklık ettiği için susturuldu. Köpekler kör olsalar bile doğruyla yanlışı ayırt edebilirler. Ayrıca kimin doğru kimin yanlış hareket ettiğini gayet iyi hatırlarlar. Öldürülmemiş olsaydı katili görür görmez hırlayıp havlayacaktı."

"Çok üzgünüm, Müfettiş."

"Eksik olmayın, ama şimdi hüzünlenmenin sırası değil," dedi ve iki adama dönerek ekledi, "evet, beyler, Don'un kabanını sedye olarak kullanırsak Albay'ı durumu daha da kötüleşmeden eve götürebileceğimizi zannediyorum. Farrar, Albay'ı yan çevirmeme yardım et –yavaş, yavaş dedim– *yavaş* diyorum. Don, sanırım en kuvvetlimiz sensin. Kabanının diğer ucunu tutar mısın? İşte böyle, harika, harika, aman dikkat et savrulmasın. Hamak değil bu. Farrar, sen ve ben de diğer ucundan tutacağız."

"Peki ya ben?" diye sordu Evadne Mount. "Ben nasıl yardımcı olabilirim?"

"Siz mi? Siz de rehberimiz olacaksınız. Fena halde bir rehbere ihtiyacımız var, lütfen aklınızı ve gözlerinizi dört açıp bizi yönlendirin. Buyurun – fenerimi alın ve kendi fenerinizle birlikte önünüzü aydınlatın. Önümüze herhangi bir tümsek, çukur veya engel çıkarsa etrafından dolaşın, biz de sizi takip edeceğiz. Anlaşıldı mı?"

"Anlaşıldı."

"Pekâlâ. Herkes üzerine düşeni anladı mı? Tamam. Bir – iki – üç – hep beraber!"

Ve elini bir tren makinisti gibi sallayarak bağırdı:

"Sizi takip ediyoruz, Evadne Mount!"

Böylece kederli alayımız karla kaplı kırlarda ağır ve vakur adımlarla ilerlemeye başladı.

On Üçüncü Bölüm

Görünüşe bakılırsa Mary ffolkes arama ekibi eve dönene dek ayağa kalkmaması konusunda Dr. Rolfe'un verdiği öğüde kulak asmamıştı. Veya belki de Albay'ın gelişini kaçırmasın diye pencerenin önüne diktiği Selina'nın feryadını duyunca neler olup bittiğini kendi gözleriyle görebilmek için hemencecik ayağa fırlamıştı. Her halükârda kadıncağız kocasının bir cenaze alayını andıran dörtlü tarafından derme çatma bir sedyeye serilmiş halde getirilişini görür görmez en kötü ihtimali düşünmeden edemedi ve oracıkta bayılıverdi. Albay nihayet misafir odasına getirilip koma halindeki bedeni kanepeye yatırıldığında Rolfe halen kadını nişadır ruhu koklatarak ayıltmaya uğraşmaktaydı.

Trubshawe ise kadını ayıltmanın en iyi ve hızlı yolunun kocasının hayatta olduğunu söylemekten geçtiğini bildiğinden Rolfe'u kenara itip kadının başına dikildi.

"Bayan ffolkes, beni duyuyor musunuz? Bayan ffolkes, size diyorum, beni duyuyor musunuz?"

Kadın gözkapaklarını araladı. Şaşkın ve kederli gözlerini güçlükle odaklayarak adamın kaba hatlı yüzüne dikti.

"Roger? Kocam...?"

"Hayır, Bayan ffolkes. Sormak istediğiniz buysa cevabım hayır, ölmedi. Size yalan söylemek istemediğim için durumun epey ağır olduğunu kabul etmeliyim. Ama ölmedi ve ölmeyecek."

Detektifin sözleri kadına anında etki etti. Gözleri elektrik verilmiş gibi birden açılıp parıldadı, hatta ayağa kalkmaya çalıştı, fakat Başmüfettiş kadına engel oldu.

"İyileşecek mi yani?" diye mırıldandı kadın.

"Evet, Bayan ffolkes, iyileşecek" dedi Trubshawe, eve geldiğinden beri ilk kez piposunu yakıp herkesi şaşırtarak. Derin bir nefes çekti ve dumanı uzun süredir bu anı bekliyormuş gibi keyifle dışarı üfledi. "Zaten sizin iyi olmanızı istememin başlıca sebebi de bu. Kocanız size her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyacak."

"Ama anlamıyorum. Kocamın durumunun ağır olduğunu söylediniz. Ona ne oldu? Başına neler geldi?"

Trubshawe'un yüzündeki endişeli ifade zihnindeki çelişkiyi ele veriyordu. Olanları kadına söylese miydi, yoksa söylemese miydi? Bu iyi kalpli masum ve imanlı kadın Albay'ın bu hale gelme sebebini kaldıracak fiziksel ve zihinsel dayanıklılığa sahip miydi? Yoksa kocasını öldürmeye teşebbüs eden bir bireyin insanın aklına gelebilecek en korkunç suçu işlediği gerçeğini şimdilik kadından saklamak mı lazımdı (hem nereye kadar saklayabilirlerdi ki)?

Başmüfettiş riski göze alması gerektiğinde karar kıldı.

"Bayan ffolkes, bunu söylemekten pişmanlık duysam da birisinin Albay'ı öldürmeye teşebbüs ettiğini size bildirmek boynumun borcudur; sizin kuvvetli bir kadın olmadığınızı düşünseydim inanın ki bunu asla dile getirmezdim."

Mary ffolkes şaşkınlıkla sıçrayarak doğruldu. Öylesine hızlı doğrulmuştu ki o sırada dostunun alnındaki teri bir mendille silmekte olan Cynthia Wattis'in kadını zapt etmesi gerekti.

"Ne? Birisi Roger'ı öldürmeye mi çalıştı? Ay, hayır, inanamıyorum! Olamaz! Bu işte bir hata olmalı!"

"Korkarım oldu bile. Kaza eseri de değildi. Birisi kasten Albay'a ateş etti."

"Aman Tanrım!"

"Neyse ki ateş eden kişi iyi bir silahşör değilmiş. Ya da aradaki mesafe çok fazlaymış. Belki de ateş ettiği sırada etraf fazlaca karanlıktı. Her halükârda, kurşun çok şükür kalıcı bir hasar vermeden kocanızın omzunu delip geçmiş."

"Onu derhal bir doktora götürmeliyiz! Çabuk!"

"Sanırım aramızda bir doktor bulunduğunu unuttunuz, Bayan ffolkes. Dr. Rolfe burada. Şu konuştuğumuz dakikalarda

kocanızın yanında bulunuyor ve ne yapılması gerektiğini bildiğine eminim."

Konuşma esnasında Doktor sahiden de halen baygın halde olan Roger ffolkes'u muayene etmekteydi. Tıpkı Trubshawe gibi o da kulağını adamın kalbine dayadı, bir yandan da nabzını ölçtü. Teşhis safhası tamamlandıktan sonra odanın diğer tarafındaki Başmüfettiş'in yanına döndü.

"Eee?" dedi Trubshawe.

"Kurşun hayati bir organa isabet etmemiş olsa da Albay korkunç bir şok geçirmiş," diye karşılık verdi Rolfe. "Tabii onun yaşında olunca işler daha da zorlaşıyor... Yine de için rahat olsun, Maryciğim, Roger koç gibi kuvvetlidir. Her ne kadar hayatımı aptalca bir hata yüzünden mahvetmiş olsam da Roger'ın iyileşeceğini gönül rahatlığıyla söyleyebilirim."

"Aman şükürler olsun! Ayrıca onu sağ salim buraya getirdiğiniz için hepinize teşekkür ederim, Başmüfettiş, Don, Farrar ve Evie" dedi ve tüm kederine rağmen yüzünde herkesin aşina olduğu o mahcup ve buruk gülümsemelerden biri belirdi – "Her ne kadar sağlığı pek yerinde olmasa da salim olduğu kesin. Sizlere daima minnettar kalacağım."

"Ah, Mary," dedi Cynthia Wattis, ağlamaklı, "ne kadar cesursun, bu olanlara nasıl göğüs geriyorsun! Ama şaşmamak lazım, sen çok kuvvetli bir kadınsındır."

"Lütfen abartma, Cynciğim," dedi Albay'ın karısı, "ben hiç cesur değilimdir. Aslını isterseniz içim kan ağlıyor. Ama dışımdan ağlayamıyorum, çünkü uzun yıllar önce gözyaşlarımı içimde tutmayı öğrendim. Biz kadınlar bu sanatı ne kadar erken öğrenirsek o kadar iyidir."

"Meraklanma, kuzum," dedi Evadne Mount, "benim kitabımda içinden ağlamak, cesur olmaya eşdeğerdir!"

Kadın cümlesini bitirir bitirmez Başmüfettiş'e döndü ve sanatçılara özgü bir çeviklikle hem konuyu hem de hitap tarzını değiştiriverdi.

"Bay Trubshawe," dedi gür sesi odada çınlayarak, "bana burada ihtiyaç duyulmadığına göre odama çıkıp üstümü değişmeme izin verir miydiniz? Üstümdekiler hâlâ buz gibi ve içimi ısıtacak bir şeyler giyinmezsem öleceğim."

"Elbette, buyurun, gidebilirsiniz. Acele etmenize lüzum yok," dedi Başmüfettiş, zeki olsa da sinirini bozan rakibinin bir süreliğine de olsa ortamdan uzaklaşacağını bilmenin verdiği sevinçle.

"Peki, Albay konusunda ne yapmamızı önerirsiniz, Doktor?" dedi diğer yana dönerek. "En azından hava düzelip onu hastaneye ulaştırana dek kendi yatağına götürmeli miyiz?"

Doktor, "Eğer mümkünse onu doğru düzgün bir yatağa yatırmayı tercih ederim," dedi ve Albay'ın karısına döndü, "Maryciğim, yatak odanızda şömine vardı diye hatırlıyorum, yanılıyor muyum?"

"Evet, var. Odamız sıcacıktır."

"Öyleyse Albay'ı yukarı kata taşımamızı, üstünü çıkarmamızı ve yatağa yatırmamızı öneriyorum. Yarasını sarar, sonra da uyusun diye bir iğne yaparım. Şu anda en çok ihtiyacı olan şey güzelce uyuyup istirahat etmektir."

Trubshawe gözlerini manalı bir biçimde Doktor'a dikti.

"İğne mi dediniz?"

"Evet."

"Tam olarak ne iğnesi demek istediniz?"

"Ah, küçük bir doz morfin vereceğim. Yanımdan asla eksik etmem. Hiçbir zararı yoktur. Azıcık bile versem –"

Trubshawe Rolfe'un sözünü bitirmesine fırsat tanımadan adamın söylediği cümleyi bir soruya çevirdi. Bu değişikliği sadece cümlenin tonlamasını değiştirerek yapmış olsa da söze farklı bir anlam kazandırdı.

"Azıcık bile verseniz...?"

Rolfe bariz bir biçimde diklendi.

"Azıcık bile versem saatlerce uyutmaya yeter, diyecektim. Fakat bana niçin böyle sorular soruyorsunuz, Bay Trubshawe? Bir şey mi ima etmeye çalışıyorsunuz?"

"Sizce bir şey mi ima etmeye çalışıyorum?"

"Bence evet. Benim Roger'a doktorluk edecek yetkinliğe sahip olmadığımı ima etmeye çalışıyorsunuz gibime geliyor."

"Asla öyle demek istemedim. Ben de buradaki herkes gibi sizin tıbbi yetkinliğinize güveniyorum."

"Öyleyse yöntemlerimi ve uygulamayı düşündüğüm ilacı niçin sorguluyorsunuz?"

Detektif, ffolkes Malikânesine geldiğinden beri ilk kez kendisine yöneltilen bir sözü cevaplamakta zorlanmaktaydı. Cevap vermeden önce piposundan birkaç derin nefes çekti.

"Sayın Rolfe," dedi mesafeli bir tavırla, "bildiğiniz gibi ben burada gayri resmi bir sıfatla bulunuyorum. Burada bulunmamın tek sebebi, sizlerin hep bir ağızdan burada kalmamı istemiş olmanızdır. Üstelik beni evimden almaya bizzat kendiniz geldiniz. Soruşturmam her ne kadar gayri resmi olsa da en başından beri, nasıl desem, Scotland Yard'ın geleneksel yöntemlerinin dışına çıkmamaya özen gösterdim.

"Buradaki herkesin Raymond Gentry cinayetinde olası birer şüpheli olduğunu artık gayet iyi biliyorsunuz. Ancak son yaşadığımız olay göz önünde bulundurulduğunda cinayet yeni bir boyut kazanıyor ve görünüşe bakılırsa sizler bu boyutun önemini henüz idrak edememişsiniz."

"Yeni bir boyuttan kastınız nedir?" dedi Cora Rutherford.

"İyi bir soru sordunuz, hanımefendi. Gelin hep beraber düşünelim. Albay'ın canına kastedildiği sırada, tahminimce, hepiniz odalarınızda olduğunuza göre – ayrıca evet, bunu tekrardan hatırlatmanıza lüzum yok, ne olursa olsun evli çiftlerin bu süre boyunca birbirlerinin yanında olduklarını garanti edeceklerine şüphem yoktur. Fakat dediğim gibi, bu esnada hepiniz gözden uzak olduğunuza göre hepiniz Roger ffolkes'u öldürmeye teşebbüsten şüpheli duruma düşüyorsunuz."

"Bu akıl almaz bir iddia, yok daha neler!" diye patladı Rolfe. "Siz ne demeye çalışıyorsunuz? Aramızdan birisi önce odasına çekildi, sonra da kar fırtınasına aldırmadan dışarı çıkıp Albay'a ateş mi etti yani?"

"Bakın, Doktor, Albay'a birisi, *bir kişi* tarafından ateş edildi. Herhalde bu kişinin şeytani zekâsını kullanarak kilitli tavan arasında Raymond Gentry'ye ateş eden katille aynı kişi olduğu konusunda hemfikirizdir, değil mi?"

Kimse bu iddiaya karşı çıkmayınca Başmüfettiş odaya çöken sessizliği olumlu bir işaret olarak algıladı ve konuşmaya devam etti:

"Pekâlâ, Albay'ın şu anki durumuna dönelim. Sayın Rolfe, olası şüphelilerden biri olmanıza rağmen –sizi buradaki di-

ğer kişilerden ne daha az ne de daha çok şüpheli olarak gördüğüme dikkatinizi çekerim– kalkmış bana büyük bir soğukkanlılıkla Albay'ı yatak odasına götürmemizi ve ona bir iğne yapacağınızı söylüyorsunuz. Elbette bu fikir kulağa gayet hoş ve doğru geliyor, ancak olaya benim açımdan bakarsanız, içinde bulunduğumuz olağanüstü durumda şüphelilerden birinin katilin kurbanlarından birinin bedenine ne idüğü belirsiz bir sıvı zerk etmesini kabul etmem çılgınlık olur. Albay'ın şuuru yerine gelir gelmez ilk işim, ona kendisine saldıran kişiyi *görüp görmediğini*, daha da önemlisi, onu *tanıyıp tanımadığını* sormak olacaktır.

"Şimdi bana cevap verin, Doktor," dedi Başmüfettiş amirane bir tavırla, "mesleki tecrübenize ve yetkinliğinize dayanarak, ki ben öyle yapıyorum, bu söylediklerimin mantık dışı olduğunu iddia edebilir misiniz?"

Rolfe ilkin adama karşı çıkacak gibi görünse de ağzını açtığında sesi her zamanki gibi soğuk ve sakin çıktı.

"Hayır, Bay Trubshawe, söylediklerinizi mantık dışı bulmuyorum, tek bir konu hariç."

"Neymiş o konu?"

"Gentry'yi öldüren ve –farz ediyoruz ki– Albay'ı öldürmeye teşebbüs eden kişinin şeytani bir zekâya sahip olduğunu belirttiniz. Doğru mu duydum?"

"Doğru duydunuz."

"O halde şimdi de ben size soruyorum: Benim buradaki herkesin, özellikle de Scotland Yard emeklisi bir detektifin huzurunda Roger'a zararsız bir iğne yapacağımı söyledikten sonra ona ölümcül bir iğne yapmam sizce zekice bir hamle olur mu? İğnemi yaptıktan sonra Albay'a bir şey olursa bunca şüphelinin arasında tüm gözlerin tek bir kişiye, yani bana çevrileceğinin farkında olduğunuzu ümit ediyorum."

"Haklısınız," dedi Trubshawe, "hem de çok haklısınız. Ben de bunu söylemenizi bekliyordum. Ancak bu iddianızda küçük bir açık görüyorum.

"Ben tıbbi eğitim almamış olduğum için Albay'a yapacağınız iğnenin ona –farz edelim ki– sonradan bir kalp krizi geçirteceğini kanıtlamaktan acizim. Burada *kanıtlamak* sözcüğüne dik-

katinizi çekerim, Dr. Rolfe, çünkü yargının huzurunda elimde kanıt olmadıkça kuşkularım beş para etmez.

"Eğer Albay ölümcül bir kalp krizi geçirirse bu elbette sizin için hiç iyi olmaz. Ama tekrar ediyorum, ben bu konularda yeterince bilgi sahibi olmadığımdan böylesi bir etkinin bahsettiğim sebebe kanıtlar aracılığıyla dayandırılabileceğinden emin değilim. Ayrıca, açık konuşayım, her ne kadar burada gayri resmi bir sıfatla bulunuyor da olsam kendimi böyle bir durumda bulmayı hiç istemem. Emekli olsam da görevim değişmez ve size, tabii buyurun, iğneyi yapın, siz bilirsiniz, dersem görevimi ihmal etmiş olurum. Kusura bakmayın, ama benim durumumu da anlamanızı rica ediyorum."

Rolfe bu söylenenleri bir süre kafasında tarttı. Bakışlarını kendisi hakkında yürütülen hararetli tartışmadan habersiz, kanepede boylu boyunca uzanan Albay'a diktikten sonra yeniden Başmüfettiş'e döndü.

"Evet, söylediklerinizi mantıklı. Fakat ben de zor bir durumda kalıyorum. Sizin kuşkularınız ne olursa olsun, hastam için neyin doğru olduğunu en iyi ben bilirim ve Roger uzun yıllardır benim hastam olmuştur, sizin değil. Ona derhal morfin verilmesinin *şart* olduğunu üstüne basarak belirtmeliyim. Aksi takdirde doğabilecek sonuçlardan ben sorumlu tutulamam. Albay'ın geçirmiş olduğu fizyolojik ve psikolojik sarsıntı uzun vadede büyük tehlike teşkil edebilir."

Tartışmayı dikkatle takip eden Mary ffolkes'a döndü.

"Maryciğim," dedi, "bu kararı sana bırakmak durumundayım."

"Bana mı?"

"Sen bana güveniyor musun?"

"Sana güveniyor muyum? Şey, ben... tabii... tabii ki, Henry. Sana güvendiğimi zaten biliyorsun."

"Hayır, bilmiyorum" dedi Rolfe beklenmedik bir şekilde.

"Hayır mı? Ama daha şimdi evet dedim."

"Hayır, Mary, korkarım içinde bulunduğumuz durumda nezaket icabı verdiğin ikircimli onay benim için yeterli değil."

"Öf, her şey neden bu kadar zor?"

"Bana evet veya hayır de, Mary" dedi Rolfe. "Roger'ın me-

tabolizmasında doğabilecek bir yan etkiyi engellemek amacıyla uygulamak taraflısı olduğum iğneyi yapmam için bana onay veriyor musun?"

Mary ffolkes'un gözlerinde beliren samimi ve dostane bakış bu soruyu sözcüklere ihtiyaç bırakmadan cevaplandırsa da kadın herhangi bir kuşkuya mahal vermemek için cevabını sesli olarak da verdi:

"Evet, tabii ki veriyorum, Henry. Lütfen Roger için neyin doğru olacağını düşünüyorsan uygulamaktan çekinme."

Madge Rolfe minnettarlığını belirtmek için kadının bileğini hafifçe tutarken Albay'ın karısı Trubshawe'a döndü.

"Başmüfettiş, ihtiyatınızın sebebini anlıyorum ve bunun için size müteşekkirim. Fakat Henry Rolfe'u yıllardır hem bir doktor, hem de bir dost olarak tanıdığım için kocamı onun ellerine gözümü kırpmadan bırakmaya hazırım. Lütfen onu engellemeyin."

Detektif mücadeleyi kaybettiğinin farkındaydı.

"Pekâlâ, Bayan ffolkes, size karşı boynum kıldan ince. Mesleki sezgime tamamen ters olsa da bu konuda yapabileceğim bir şey yok. Kocanızın sağlığı her şeyden önce gelir.

"Bu konu kapandığına göre," dedi Rolfe'a dönerek, "ne yapmamızı istersiniz?"

"Öncelikle," dedi Rolfe, "hanımlardan birinin bol miktarda su kaynatmasını rica edeceğim!"

"Su kaynatmak mı?" dedi Cora Rutherford hayretle. "Siz doktorların hastanın derdi ne olursa olsun daima kaynamış su talep etmesine bir türlü anlam verememişimdir, Henry. Kaynamış su ne işinize yarıyor allasen?"

"Öf, yeter artık!" diye veryansın etti Rolfe. "Bir kez olsun aptal sorular sormayı kesip isteneni yapamaz mısın?"

Karısına döndü.

"Madge? Sana güvenebilirim, değil mi? Sıcak su istiyorum – derhal."

Sonra da Trubshawe'a döndü.

"Bu esnada biz de Roger'ı yatağına götüreceğiz. Don ile birlikte onu yatak odasına taşımama yardım edebilir misiniz?"

"Tabii. Haydi, Don."

Mary ffolkes ayağa kalkmaya çabaladı.

"Hayır, hayır," dedi Trubshawe, parmağını hayır anlamında kadına doğru sallayarak, "bu defa benim sözümü dinleyeceksiniz, Bayan ffolkes. Büyük bir sarsıntı geçirdiniz ve sizin de en az Albay kadar dinlenmeye ihtiyacınız var. Ayrıca sizden bir isteğim daha olacak – bunu söylememin artık bir sakıncası kalmamıştır herhalde."

"Böyle konuşarak beni korkutuyorsunuz, Bay Trubshawe" dedi Mary ffolkes kuvvetsizce.

"Korkmanıza lüzum yok. Kocanız rahatça yatağına yerleştikten ve iğnesini olduktan sonra – acaba kaç saat uyuyacak, Dr. Rolfe?"

"Ah, en az beş-altı saat."

"Kocanız iğnesini olduktan sonra yatak odasının kapısını kilitli tutmamızı talep edeceğim."

"Bana kalırsa, Müfettiş," dedi Papaz, "kantarın topuzunu kaçırıyorsunuz artık. Buna cidden gerek var mı?"

"Bence var," diye karşılık verdi Trubshawe. "Neticede herkes şüpheli durumda ve Albay bir kez öldürülmeye çalışıldığına göre odasının kapısının gelene geçene açık tutulmasını tasvip etmiyorum."

"Ama zavallı Roger'ın üstüne kilidi basmak olur mu hiç! Düşüncesi bile korkunç! Ya uyanır da kapıyı açamazsa?"

"İğnenin etkisi geçmeden uyanma ihtimali var mı, Dr. Rolfe?"

"Kesinlikle yok."

Doktor Mary'nin elini tuttu.

"Bu konuda da bana güvenmelisin, Maryciğim. Roger'ın saatlerce mışıl mışıl uyuyacağı konusunda seni temin ederim. Ama aklın kalacaksa Bay Trubshawe ve ben yarım saatte bir yukarı çıkıp onu kolaçan edebiliriz. Açıkçası buna hiç gerek yok, ama senin gönlünü ferah tutmana yarayacaksa seve seve yaparız. Haydi bakalım Trubshawe, Don, onu yatak odasına çıkaralım."

"Doktor?"

"Evet?"

"Başka bir arzunuz var mıydı?"

"Gerçekten işe yaramak istiyorsan, Farrar, mutfağa inip Bayan Varley'ye Mary için bir kâse et suyu pişirmesini söyleyebilirsin."

"Et suyu mu?"

"Evet. Sulu ve sıcak olsun."

"Hay hay."

"Farrar?"

"Buyurun, Başmüfettiş?"

"Hizmetçilerin bu son olanları öğrenmelerinin gerekli olduğunu zannetmiyorum. İlk suçun ardından çabucak ikinci bir suçun işlenmiş olması sinirlerini bozabilir. Şu anda son ihtiyacımız olan şey ağlaşıp sızlanan ve istifa etmek isteyen aptal hizmetçilerle uğraşmak."

"Anlaşıldı, efendim. Hizmetçilere bilmeleri gerekmeyen hiçbir şey söylenmeyecek."

"Harika. Evet, çocuklar, haydi bakalım. Unutmayalım –değil mi, Rolfe?– *yavaş* olacağız."

Yarım saatin ardından, Albay'ın yarası sarıldıktan, iğnesi yapıldıktan ve derin bir uykuya dalmasından sonra, yatak odasından aşağı kata inmiş olan Evadne Mount misafir odasına çöken sessizliği fırsat bilerek üç sözcükle herkesin dikkatini çekmeyi başardı. Latince üç sözcük:

"*Lux facta est*."

"O da ne demek allasen?" diye sordu Cora Rutherford.

"'*Lux facta est*' ne mi demek? Latincen iyice köreldi mi, Cora?"

"Sen Latincemi boş ver. Sorumu cevapla."

"'Işık var oldu' anlamına gelir. *Oedipus Rex*'ten. Sophokles'in eseri hani."

"Teşekkür ederim, kuzum. Merak etme, *Oedipus Rex*'i kimin yazdığını ben de biliyorum."

"Ah, yoksa benim onu tekrar yazdığımı unuttun mu? Vahim sonuçlara sebep verdim! Yazdığım ilk tiyatro oyunu oydu, *Oedipus, Rex'e Karşı.* Amacım efsaneyi bir mahkeme draması olarak yeniden kurgulamaktı. Savunma avukatı kör kâhin Teiresias idi – sahnede Ernest Bramah'nın kör detektifi Max Carrados tarafından canlandırılacağını hayal ediyordum. Max Carrados'u hatırlamıyor musun? Neyse, oyun boyunca 'Oedipus davası' diye anılan davanın aslında hukuk sisteminin kepazeliğinin bir ürünü olduğunu kehanet gücü sayesinde kanıtlıyordu.

"Oyunun en can alıcı kısmında beklenmedik bir gelişme oluyor ve Oedipus, siyasi rakipleri tarafından pusuya düşürülüyordu. Rakipleri İokaste'nin aslında Oedipus'un annesi olduğu dedikodusunu yaymakla yetinmeyip babası Laios'u da öldürüyorlardı. Sonra da Laios'un yerine başka bir zavallıyı koyup Daulis ile Delphoi kavşağında Oedipus tarafından öldürülmesini sağlıyorlardı.

"Ne kadar ucuz, ne kadar bayağı bir oyun yazmışım! Oyundaki herkes maske takıyordu ve oyunun böylesine kepaze olacağını bilseydim ben de yüzüme bir maske geçirirdim! Biliyorsunuz zavallı Evelyn Laye'in lakabı 'Yuha'dır. Evelyn taklit yapmakta usta olsa da tiyatroya hazır değildi, bu tipler neden iyi yaptıkları şeye odaklanmazlar ki? İakaste'yi 'Yuha' Laye oynamıştı ve tam bir faciaydı! Perde inip de seyirciler hepimizi yuhalamaya başladığında saf Evelyncik kendisini sahneye çağırdıklarını sandı. Bense yer yarılsa da içine girsem diye dua ediyordum!"

"İyi de neden ışık var oldu diye bir vecize yumurtladın?" diye üsteledi Cora.

"Neden mi?" dedi Evadne Mount. "Hemen söyleyeyim. Yaklaşık iki saat önce bu içinde bulunduğumuz odada tesadüf eseri sarf edilen bir söz sayesinde artık eski keskinliğini kaybeden zekâmda bir ışık belirdi –bu ışık öylesine kuvvetliydi ki beynimde şimşeklerin çaktığını sandım– ve geçtiğimiz otuz altı saat boyunca burada olup bitenleri açıkça görebildim.

Odadakiler kadının sözlerini sindirmeye çalışırken sessizleştiler.

Sessizliği sönmüş piposunun sapını kemiren Başmüfettiş bozdu:

"Yanlış anlaşılmaya mahal vermemek için bir konuyu açıklığa kavuşturalım: Gentry'nin cinayetinden mi söz ediyorsunuz?"

"Evet."

"Ve de Albay'ın öldürülmeye çalışmasından mı?"

"Yine evet. Aslında yapbozun son ve en büyük parçasını bulmamı sağlayan Roger'ın canına kast edilmesi oldu. Komployu baştan aşağı çözdüm."

"Komplo mu dediniz?"

"En ustaca planlanmış kısımlarını bile çözdüm. Eğer yanılmıyorsam, bu cinayetin en can alıcı noktası da tıpkı Oedipus eserimde olduğu gibi beklenmedik bir gelişme içeriyor. Sizler farkında olmasanız da araştırmamı epeydir sürdürüyorum ve nihayet olayın tamamını önünüze sermeye hazır olduğuma inanıyorum."

"Pekâlâ, Bayan Mount," diye homurdandı Trubshawe, "bu olay hakkında sahiden de somut bilgilere –veya teorilere– sahipseniz bunları hepimize, özellikle de bana anlatmanız gerekir. Dolayısıyla lafı dolandırmayı bırakmanızı rica edeceğim. Fikrinizce –tekrar ediyorum sizin *fikrinizce*, çünkü bir yalnızca bir fikirden ibaret– ve vurgumu değiştirerek yeniden tekrarlıyorum, *sizin* fikrinizce, çünkü bu fikir yalnızca size ait – Raymond Gentry'yi öldüren ve Albay'ı öldürmeye çalışan kişi kimdir?"

"Beni affedin, Bay Trubshawe, fakat bunu size söylemeye henüz hazır değilim."

"Hayda!"

"Ah, bırakın da açıklayayım. Amacımın sizi kızdırmak olmadığını bilesiniz. Bu tutumum, fikrimi vermemle açıklamam arasındaki farktan kaynaklanıyor. Eğer size cinayeti bence kimin işlediğini hemencecik söylersem öğrencilerine *verdiği* bir soruyu sonuca nasıl ulaştığını *açıklamadan* cevaplandıran bir matematik öğretmeninden farkım kalmaz. Oysa öğretmen öğrencilerine gerekli açıklamayı yaparsa onlar da sonuca nasıl ulaşıldığını anlayabilirler.

"Gentry'yi öldüren ve Roger'ı öldürmeye çalışan kişinin neden tahmin ettiğim kişi olduğunu ve başka birisi olamayacağını hepinizin anlamanızı istiyorum. Bunun tek yolu da aklımda-

ki hikâyeyi size anlatıp sizin de aynen benim izlediğim yolu takip ederek sonuca ulaşmanızdan geçiyor."

"Pekâlâ, kabul," diye karşılık verdi Trubshawe, beklenmedik bir uysallıkla, "bence söylediklerinizi gayet makul. Peki, tüm bunları bize ne zaman anlatacaksınız?"

"Şimdi. Derhal. Hemen anlatacağım. Ancak herkesin tekrardan kütüphanede toplanmasını rica edeceğim. Suçluların eninde sonunda suç mahalline döndükleri söylenir. Öyleyse detektiflerin de –kendime bu unvanı yakıştırdığım için beni hoş görünüz– soruşturma mahalline dönmeleri mantıklı olmaz mı?"

Birkaç saniye boyunca kimseden ses çıkmadı. Odadakilerin bir kısmı yazarın zaten pamuk ipliğine bağlı olan aklını hepten kaçırdığını düşünmeye başlamıştı. Diğerleriyse, kendileri bunun farkında olmasalar da, klasik bir cinayet romanının son –daha doğrusu sondan bir önceki– bölümünde bizzat yer almaya ister istemez can atıyorlardı.

Derken Başmüfettiş kadının teklifine karşılık verdi.

"Sanırım unuttuğunuz tek bir nokta var" dedi. "Ben kendi soruşturmamı henüz bitirmedim."

"Evet, bitirdiniz" diye cevabı yapıştırdı Evadne Mount. "Hepimizi sorguladınız, Mary hariç. Ama herhalde onun kendi kocasını öldürmeye çalışacağını iddia edecek değilsiniz."

"Hayır, yanılıyorsunuz."

"Ne!" diye feryat etti Mary ffolkes dehşet içinde.

"Rica ediyorum sakin olun, Bayan ffolkes, beni yanlış anladınız. Hizmetçileri henüz sorgulamadığımı kastettim."

Evadne Mount küçümser bir tavırla güldü.

"Tüm gizemi çözen birisi olarak," dedi ukalaca, "hizmetkârları sorgulamanızın size en ufak bir fayda sağlamayacağını gönül rahatlığıyla söyleyebilirim."

"Madem," dedi Trubshawe kuşkuyla, "elinizde somut bilgiler olduğuna inanıyorsunuz..."

"İnanmakla kalmıyorum, biliyorum" diye karşılık verdi kadın, kendinden emin bir tavırla.

On Dördüncü Bölüm

Herkes kütüphanede, Evadne Mount'un karşısında toplanmıştı. Kadının kanıtlarını sunmasını bekleyen Trubshawe bile ağzından düşürmediği sönük piposuyla oradaydı. Fakat kadın konuşmaya başladığında ağzından çıkanlar herkesi şaşırttı.

Öncelikle yeni bir Player's pakedini açmakta olan Madge Rolfe'a dönüp "Nasiplenebilir miyim, Madge?" dedi.

Doktorun karısı anlamaz gözlerle yazara baktı.

"Ne?"

"Nikotin şekerinden nasiplenebilir miyim?"

"Neyimden...?"

"Sigaranı kastediyorum, kuzum, sigaranı."

"Sigara içtiğini bilmiyordum."

"İçmiyorum zaten" diye karşılık verdi Evadne Mount.

Madge Rolfe'un kendisine uzattığı paketi alıp içinden bir sigara çıkardı. Sigarayı yakıp dumanını gayet acemice içine çektikten sonra anlatmaya başladı.

"Anlatmaya kişisel bir giriş yaparak başlayacağım için beni affedin" dedi, affedilip affedilmediğini zerre kadar umursamayan birinin edasıyla. "Ama hayatta en iyi bildiğim şey hikâye anlatmaktır. İzninizle hepimizin bir parçası olduğu bu müthiş hikâyeyi kendi sözcüklerimle, kendi belirlediğim hızda ve sayıca az da olsalar kendi varmış olduğum yanılgıları dahil ederek anlatmak istiyorum.

"Bu gerçekten hayatımda yaşadığım en tuhaf olaydı. Vahşice iki adet suç işlenmemiş olsa, ki yakın bir dostum bu suçlar-

dan birinin kurbanıydı, bu olaydan keyif bile alabilirdim. Düşünsenize! Bir grup şüpheli kütüphaneye toplanmış, bir cinayetin nasıl ve neden işlendiğine kulak veriyoruz! Romanlarımda buna benzer öyle çok sahne yazdım ki. Yine de bana bir gün böyle bir sahnede bizzat yer almakla kalmayıp sahnenin baş hafiyesi olacağımı söyleseniz kafanızda birkaç tahtanın eksik olduğunu düşünürdüm!

"Tabii ben de," dedi, hak ettiği ilgiyi gösterip göstermediklerini anlamak için bakışlarını teker teker dinleyicileri üzerinde gezdirerek, "tıpkı kitaplarımdaki Alexis Baddeley adlı detektif gibi bir amatör sayılırım. Ayrıca Alexis'e şimdiye kadar asla bir kilitli oda cinayeti çözdürmediğimi önceden de belirtmiştim. Ben cinayet romanlarımı kısmen de olsa *terra firma* üzerine kurmayı tercih ederim.

"Eserlerimde asla ipler, merdivenler, makaralar ve deliklerden görünmez teller vasıtasıyla geçirilen anahtarlar kullanmam. Etrafta tek bir ayak izi olmamasına rağmen çölün ortasında bıçaklanmış halde bulunan cinayet kurbanları bana göre değildir. Üstüne asma kilit vurulmuş, içinde sandalye masa veya başka eşyalar bulunmayan bir çatı katı odasında tavandaki bir kirişe asılı halde bulunan ve altındaki döşemede çoktan erimiş bir buz bloğuna bastığını belli eden bir nem tabakası bile bırakmayan cesetlere hiç gelemem. Böyle karmaşık buluşlar benim tarzım değildir. Böyle cinayetleri, Albay'ın deyimiyle, fazlaca dandik bulurum.

"Zaten piyasanın bu konudaki talebi John Dickson Carr tarafından karşılanıyor. Ne demişler, bükemediğin bileği öpeceksin.

"Pardon, yine kendimi kaptırdım. Beni uçuk bir ihtiyar olarak gördüğünüzü biliyorum ve derhal konuya dönüyorum. Diyeceğim odur ki, Raymond cinayetinin kitaplara yaraşır işlenme *yöntemi* hepimizi öylesine büyüledi ki asıl olup bitenleri göremedik.

"Kilitli oda cinayetleri aslında satranç bilmecelerinin son hamlelerine benzer. Yani gerçek hayattaki gerçek kişiler tarafından işlenen gerçek cinayetlerle aralarındaki benzerlik, ancak resimli dergilerde gördüğünüz satranç bilmeceleriyle –hani bir atı ve bir piyonu olan beyazın korunmasız tek bir fili olan siyahı

beş hamlede mat etmesi istenir ya– gerçek stratejiler ve düzenekler içeren gerçek bir satranç oyunu arasındaki benzerlik kadardır. Sevgili dostum Gilbert'ı eşsiz kılan da bu gerçeği asla aklından çıkarmamasıdır."

Bulaşıcı bir esneme gibi odadakilerin suratlarına yayılan anlamaz ifadeye bakılırsa kadının bahsettiği Gilbert'ı kimse tanımıyordu. Bunu kimse dile getirmese de kadın gerekli açıklamayı yaptı:

"Gilbert Chesterton. Onun yazdığı Peder Brown hikâyelerini böylesine benzersiz kılan şey, hikâyelerini kasten satranç bilmeceleri gibi tasarlamasıdır. Zekice yazdığı bu hikâyeler asla on iki sayfayı geçmediği için benim gibi sadece sonuna kadar okumaya değsin diye kitaplarını süsleyip şişirmek zorunda kalmaz. Okuyucuları da koca bir cinayet romanının zaten asıl merak ettikleri en can alıcı noktasına bir çırpıda ulaşmanın verdiği hazzı kitabın geri kalan kısmını okuyup sıkılmadan tadarlar."

"Sadede, gelin, Bayan Mount," dedi Trubshawe, "sadede gelin!"

"Bu evde sizlere birçok kez söylemiş olduğum gibi," diye anlatmaya devam etti kadın, adama zerre kadar aldırış etmeden, "birini öldürüp sahiden elini kolunu sallayarak kaçmak isteyen bir katilin işi çok kolaydır. Kurbanını uçurumdan aşağı iterek veya geceleyin zifiri karanlıkta sırtından bıçaklayıp bıçağı ormandaki binlerce ağaçtan birinin altına gömerek işin içinden çıkabilir. Tabii cinayeti işlerken eldiven giymeyi ve kimliğini belli edebilecek izleri temizlemeyi unutmamalıdır. En önemlisi de gösterişten kaçınmaktır. Cinayet olabildiğince basit, sıkıcı ve kusursuz şekilde işlenmelidir. Bu basit, sıkıcı ve kusursuz cinayetler biz yazarlar için uygun olmasa da katilin bulunamamasını ancak böyle cinayetler sağlar."

"Bütün bu anlattıklarınızın çok bilgilendirici olduğuna şüphe yok" diye yeniden araya girdi Trubshawe, tatlı sert bir sesle. "Fakat sizinle kütüphaneye çıkmaya razı olduğumuzda bize gerçek ve kurgusal cinayetler arasındaki farklar konusundaki fikirlerinizi anlatmanızı beklemiyorduk. Bu fikirlerinizi zaten birçok kez dile getirdiniz. Bu anlattıklarınız bir yere varacak mı acaba?"

Evadne Mount kaşlarını çattı.

"Bana biraz sabır göstermeye çalışın, Başmüfettiş" dedi hiddetle. "Anlatıyorum işte. Tabii ki bir yere varacağım."

Sigarasından bir nefes daha çekti, bu kez daha rahattı.

"Derken karşımıza –karşıma– iki cinayet çıktı. Bu cinayetler işlenirken farklı yöntemler kullanılmıştı. Cinayetlerden biri, Başmüfettiş'in belirttiği gibi, 'kurgusal' bir cinayetti, çok sayıda cinayet romanı okumuş bir katil tarafından işlendiği belliydi – ancak, tekrar ediyorum, benim romanlarımı okumamış. Diğer cinayetse 'gerçek' bir cinayetti, daha doğrusu gerçek bir cinayete teşebbüstü, gerçek dünyada her gün bu tip birçok cinayet işlenir.

"İlk cinayet, yani Raymond Gentry'nin cinayeti için sebepten bol bir şey yoktu. Gentry'nin ebediyen susturulması grubumuzdaki Selina hariç herkese gizlice, bazılarınaysa açıkça rahat bir nefes aldırdı.

"Benim ilk hatamsa böylesine geniş ve farklı bir şüpheli topluluğunda bile farklı iki sınıf olduğunu düşünmemdi. Neredeyse hepimiz Gentry'nin sinsi iğnelemelerine maruz kalmıştık. (Birkaç istisna hariç, ama onlara birazdan değineceğim.) Yani teoride aşağı yukarı hepimiz onun ölmesini istiyorduk. Buna rağmen ilk olarak, grubumuzda iki ayrı çeşit şüphelinin bulunduğunu düşünmüştüm.

"Bir tarafta sırları Raymond tarafından *Borazan* gazetesinde yayınlanırsa tam bir facia yaşayacak olanlar vardı. Örneğin Cora – bizlere yüreğini açıp bizzat anlattığı üzere, birtakım maddelere olan bağımlılığı ortaya çıkarsa mesleki yaşamı yerle bir olacaktı.

"Yapma ama Cora, bana öyle pis pis bakmanın âlemi yok, aklından geçenleri tahmin edebiliyorum. Evet, haklısın, böyle bir şüpheli daha vardı ve o da bendim. Müthiş bir okuyucu kitlem olduğunu göğsümü gererek söyleyebilirim. Ayrıca eserlerim cinayet, hırs, nefret ve intikam hakkında da olsa aslında gayet kibar kitaplardır ve gayet kibar kimseler tarafından okunurlar. Eğer bu kibar okuyucularım benim aslında –benim hakkımdaki bu bilgiyi artık hepinizin bildiğini varsaydığım için tekrar dile getirmiyorum– ama evet, bunun kitaplarımın satışı üzerinde yaratacağı etkiyi tahmin edebiliyorum."

Geçmiş günahlarıyla mertçe yüzleştiği için taarruza devam etmeye hazırdı.

"Bazı kişilerse sırları herkesin ortasında açığa çıktığı için kahrolsalar da *Borazan* gazetesi konusunda telaşa kapılmıyorlardı. Clem, sen de bu kişilere dahilsin.

"Savaş anıların konusunda epey yüksekten uçmuş olduğun maalesef doğru. Herhalde bu Noel'i hiç yaşamamış olmayı diler, dileğini bizim için de yinelerdin. Yine de dedikodu gazetelerinin Dartmoor'da fevkalade mütevazı bir yaşam süren bir papazın beyaz –ya da kirli beyaz– yalanlarını zerre kadar umursamayacağını, yanlış hatırlamıyorsam, bizzat dile getirmiştin.

"Sevgili dostlarımız Rolfe çiftini de unutmamalıyız. Madge'ın Monte Carlo'da esmer bir jigoloyla yaşadıklarını ve basit bir ameliyatı yüzüne gözüne bulaştıran Henry'nin hem bir bebeğin yaşamını hem de kendi kariyerini sonlandırmasını örtmek için uydurduğunuz ve yıllardır azimle sürdürdüğünüz yalanların ortaya çıkması sizleri epey üzmüş olsa gerek. Rezil olmamak uğruna verdiğiniz bunca emeğin Gentry'nin iğrenç iftiraları yüzünden bir çırpıda çöpe gitmesine oldukça kızmışsınızdır. Fakat sizler de tıpkı Wattis çifti gibi yeterince ünlü olmadığınızdan *Borazan* denen tuvalet kâğıdından bozma gazeteyi okuyan insanların umurunda bile olmazsınız."

Odadakilerin Evadne Mount'un anlattıklarına ses çıkarmamaları, en mahrem sırlarının açığa çıkmasından artık rahatsızlık duymadıkları anlamına gelmiyordu. Kadının ismini telaffuz ettiği herkes irkilip nefesini tutuyordu, hatta Bayan Wattis'in gözünden aşağı bir damla yaş bile süzülmüştü. Fakat kadın savını öylesine tarafsız ve zararsız bir tarzda dile getiriyordu ki odadakiler yalanlarının tekrar edilmesinden utansalar da kadını dinlemekten tuhaf bir keyif alıyorlardı. Dahası, son otuz altı saatte enikonu artmış olan gerginlik artık dayanılmaz bir hal aldığından Evadne Mount'un konuşması odadakileri ister istemez rahatlatıyordu.

"Başta siz de benim gibi en akla yatan iki şüphelinin Cora ile ben olduğumuzu düşünmüş olabilirsiniz" diye sözüne devam etti. "Neticede kim kirli çamaşırlarını önemsiz bir köyün birkaç yüz sakininden gizlemek uğruna cinayet işlemeyi göze alırdı ki?

"Benim bu soruya cevabım, 'Kim almazdı ki!' şeklinde olacaktır. Gentry zehrini saçmaya başladığında yüzlerinizde beliren korku dolu ifadeyi hâlâ hatırlıyorum – gözünü kan bürümüş bir korkuydu bu! Ama intikam duygusunun yalanlar ortaya çıktıkça artmadığını çok geçmeden anladım.

"Açıkçası, benim böyle bir hataya asla düşmemem lazımdı. Cinayet romanlarımda mekân olarak sıklıkla Batı İngiltere köyleri seçme sebebim, buraların cinayet işlemek için Limehouse mahallesindeki en izbe sokaktan bile daha uygun olmasıdır! Şeytan nerelerde kol gezer, bilir misiniz? Bilmiyorsanız söyleyeyim. Çatısı sazla kaplı şirin kır evlerinde, geleneksel çay bahçelerinde, kadın enstitülerinde, muhafazakâr derneklerde, köy bakkaliyesinde, köy parkındaki Morris dansında ve papaz lojmanının bahçesindeki kermeslerde –"

"Yok daha neler, Evadne," diye feryadı bastı Papaz, "teessüf ederim..."

"Kusura bakma, eski dostum, hiç abartmıyorum. Belki inanmayacaksın, ama kitaplarım hakkında bir-iki tane kötü eleştiri almış olmama rağmen – hiç unutmam, bunlardan biri *Daily Clarion* gazetesinde çıkmıştı," diye hırladı kadın, dudaklarını vahşice gerip takma dişlerini açığa çıkararak, "hiçbir eleştirmen beni köy hayatını aşırı kasvetli ve kötücül aktarmakla suçlamamıştır.

"Okuyucularımdan gelen mektupları da unutmamalı. Mektupların çoğu kitaplarımı satın alan müşterilerden gelmez; çünkü onlar üç-beş kuruş harcadıkları için yazara karşı bütün sorumluluklarını yerine getirdiklerini zannederler. Mektuplar, kitaplarımı köylerindeki seyyar kütüphanelerden ödünç alan okuyucularımdan gelir. Hiç unutmam, Cotswolds yöresindeki minicik bir köyde yaşayan yaşlı bir kadın bana yatalak kocasının köy hemşiresi tarafından gizlice zehirlendiğinden şüphelendiğini yazmıştı. Suçlamasının tek dayanağı, zavallı hemşireyi kurbanların yemeğe katılan zehirle öldürüldüğü *Pudingdeki Kanıt* kitabımı ödünç alırken görmüş olmasıydı. Başka bir okuyucumsa *Yahni Pişerken* adlı romanımı okuduktan sonra köyündeki istasyon görevlisinin de bu kitabı okuduğundan şüphelenmeye başlamış, çünkü istasyoncunun karısı sözde kömürcüyle işi pişi-

rip kaçmış olsa da okuyucum işin aslını biliyormuş – meğerse istasyoncu iki âşığı istasyonun bahçesine gömmüşmüş.

"Detektiflik Kulübü'nde bu tip köylere Melun Mezra diye isim takmıştık. Kanımca İngiltere'nin yemyeşil şirin topraklarındaki her köy Melun Mezra olabilir!

"Kısacası hayır, Papaz Efendi, hiç abartmıyorum. Sana laf olsun diye dokundurdum, alınmana gerek yok, fakat bana kalırsa senin gibi yumuşak huylu bir papaz bile yerel Britanya Askeri Vakfı yemeğinde rezil olmaktansa katil olmayı tercih edebilir. Bu açıdan katil olmayı dedikodu gazetelerinin baş sayfasında isminin lekelenmesine yeğleyen bir film yıldızından farksızdır.

"Bu hatalı varsayımım sonucunda kendimi başladığım yerde buldum. Evdeki hemen herkese şüpheli gözüyle bakmaktan başka şansım yoktu.

"İstisnalara gelince. İlk istisna Selina idi. Raymond'un ardından gözyaşı döken tek kişi oydu. Artık doğru yolu görmüş olsa da –tabii tavan arasındaki tartışmalarını da unutmayalım– burada kimsenin Selina'nın Gentry için beslemiş olduğu hisleri sorgulayacağını sanmıyorum. Bu yüzden onu şüpheliler arasından çıkardım. Kanımca Selina Gentry'yi öldürmüş olamazdı.

"Aynı şeyi annesi için de düşündüğümü gönül rahatlığıyla söyleyebilirim. Bu kanıya Mary en eski, en sevdiğim ve samimi dostlarımdan biri olduğu için değil, onun sineği bile incitmeyeceğini bildiğim için vardım. Bir sineği bile odaya kilitleyip ezdikten sonra odanın kapısını ve penceresini açmadan dışarı çıkamaz."

Boncuk gibi parlayan gözlerini odadakilerin üstünde gezdirdi.

"Her şeye rağmen, Raymond cinayetiyle polisiye romanlarda sıklıkla işlenen cinayetler arasındaki esrarengiz benzerlikten dolayı suçlunun da en az şüphe duyulan Selina ile Mary ffolkes'tan biri olmasının tuhaf kaçmayacağını düşünebilirsiniz. Fakat ben hiç öyle düşünmüyorum. Bana sorarsanız onlar en başından beri şüpheliler arasında değiller. Onlar roman kahramanları değil, gerçek insanlar.

"Donald'a gelince... Donald'ın durumu biraz farklı. Genç yaşamına büyük sırlar sığdırmış olamayacağı konusunda herhalde

hepimiz hem fikirizdir. Ancak burada son derece geleneksel bir cinayet sebebi ortaya çıkıyor: Kıskançlık. Don, Selina'ya âşıktı –hâlâ da âşık– ve rakibini bariz bir biçimde kıskanıyordu. Gözümüzün önünde neredeyse kavgaya tutuşacaklardı.

"Don'un Gentry'yi açıkça öldürmekle tehdit ettiğini de unutmayalım. 'Seni öldüreceğim, pis domuz, seni öldüreceğime yemin ederim!' Bu sözleri telaffuz ettiğini kendi kulaklarımızla duyduk. O anda Don'un hislerini paylaşıyor olsak ve ağzından çıkanları alt tarafı birkaç kızgın söz diye değerlendirsek de, Başmüfettiş'in belirttiği üzere, Don'un tehdit ettiği kişi gerçekten kalbinden vurularak öldü.

"Ama sonra zavallı Roger vuruldu ve tüm bu şahane teorilerim birbirine girdi; çünkü katilin onu öldürmesi için görünürde hiçbir sebep yoktu."

Oturmakta olduğu koltuğa iyice kuruldu.

"Tabii gerçek bir cinayet romanında katilin cinayet işlemek için en az bir adet bariz sebebi vardır. Roger, Raymond'un katilinin kimliğine ilişkin önemli bir ipucu elde etmiş ve bildiklerini yetkililerle paylaşmaya fırsat bulamadan susturulmuş olabilir. Ancak bu vakanın şartları biraz farklıydı. Henry Başmüfettiş'in sorgulaması esnasında herkesin aynı odada bulunmasını teklif ettiği için Gentry'nin öldüğü anda olanları herkes duymuştu. Albay'ın yürüyüşe çıkana dek tek bir dakika bile yalnız kaldığını hatırlamıyorum. Yani aramızdan birine farkında olmadan bir şey yumurtlayarak katili harekete geçirmiş olamaz.

"Evet, giyinmek için odalarımıza çekildiğimizde Mary ile yirmi dakika kadar yalnız kalmıştı. Fakat karısına bir şey söylediğini ve karısı tarafından öldürüldüğünü düşünmemiz abes olur."

Mary ffolkes dostunun aklından bir an için bile olsa böylesine dehşetengiz bir ihtimal geçtiği için yüzünde tasayla karışık bir şaşkınlıkla Evadne Mount'a baktı.

"Ah, Evie," dedi ağlamaklı, "böyle bir şeyi nasıl düşünebilirsin!"

"Sakin ol, Maryciğim," diye karşılık verdi Evadne Mount, teselli edercesine, "tam tersini söyledim. Böyle bir şeyi *düşünmediğimi* söyledim. Senden şüphelenmediğimi biraz önce belirt-

miştim. Şu anda sadece varsayımda bulunuyor, ihtimalleri ne kadar saçma olsalar da birbiri ardına değerlendiriyorum."

Yüzünü keyifsizce buruşturup sigarasının kalan yarısını bir böceği ezercesine kül tablasına bastırdı. Madge Rolfe'a dönerek, "Bu zıkkımı niye içersiniz anlamam" diye homurdandıktan sonra savına kaldığı yerden devam etti.

"İlk cinayetin birçok sebebi olduğu için, ikinci cinayetinse görünüşte sebepsiz olmasından afallamıştım. İşte o anda katilin psikolojisini anlayabilmek için 'gri hücreciklerimi' –sözde rakiplerimden birinin kibirli bir sözünü aşıracağım– 'gri hücreciklerimi' farklı *yöntemlere* uygulamaya karar verdim.

"Bu yöntemlerin ilkinde, yani kilitli oda cinayetinde, hepimiz aynı fikre varıyorduk. Varmayıp da ne yapacaktık ki? Raymond cinayetinin en ufak ayrıntısına kadar planlanmış olduğuna emindik. Cinayetin mükemmelliği düşünüldüğünde bu fikrimiz mantıklıydı.

"Fakat aniden aklıma bir fikir geldi ve katilin şeytani planını bozmaksızın bu cinayetin bir kalemini her an, son dakikada bile değiştirilebileceğini fark ettim. Bu kalem, *kurbanın kim olacağıydı.*"

Kadın durmaksızın konuştuğu için derin bir nefes daha alması gerekmişti. O nefes aladursun, Trubshawe'un dalgın bir tavırla, "Hmm, evet, sanırım sizi anlamaya başladım," dediği duyuldu.

Ancak Evadne Mount ilgi odağı olmaktan memnundu ve yerini kimseye kaptırmaya niyetli değildi. Böylece sözüne öncekinden de büyük bir şevkle devam etti:

"Hepimizin aklındaki diğer varsayımsa ikinci cinayetin, kabalığı ve iğretiliği dolayısıyla, ani bir kararla işlenmiş olabileceği ve doğru düzgün planlanmadığıydı. Diğer bir deyişle, Albay'ın kırlarda vurulmasının Gentry'nin tavan arasında vurulmasının beklenmedik bir sonucu olduğunu varsaydık.

"Derken aklıma aniden parlak bir fikir geldi. *Ya planlanmamış olan cinayet Albayınki değil de Gentry'ninki ise?* diye düşündüm."

Bunun üstüne kütüphanedeki herkes sesini yükseltti.

"Daha neler!"

"Yok artık! Tavan arasındaki cinayetin titizlikle planlandığı gün gibi ortada!"

"Bu kez ipin ucunu kaçırdın, Evie!"

"Zaten en başında bunun saçma bir fikir olduğunu söylemiştim –"

"Öf, önce beni bir dinleyin, rica ediyorum!" diye bağırdı Evadne Mount, tek bir üflemeyle doğum günü pastasındaki tüm mumları söndüren bir çocuk gibi herkesi bir seferde susturarak.

"Bakın. Öncelikle bu evden birinin Raymond Gentry'yi öldürmeye niyetlendiğini varsayalım. Bunu başardı, değil mi? Yaptığı da yanına kaldı. Raymond öldürüldü ve Başmüfettiş dahil hiçbirimiz bunu kimin yaptığını bilmiyoruz. Suçlu –artık kendisine X diyeceğim–, X adlı suçlu amacına ulaşmıştı.

"O halde niçin Albay'ı da öldürmeye çalıştı? Roger'ın X'in kendisini öldürmesini gerektirecek hiçbir şey söylememiş olduğu da düşünüldüğünde bu bana hiç mantıklı gelmiyor. Raymond'un cesedini Albay'ın bulduğu doğru. Fakat Don da oradaydı ve onu kimse öldürmeye teşebbüs etmedi.

"İki suçun birbirinden bağımsız olabileceği ihtimaline gelince... Aramızda kimsenin bu ihtimali ciddiye alacağını sanmıyorum. Tesadüf diye bir şeyin varlığını kabul etsem de –zaten var olmasa 'tesadüf' diye bir sözcük olmazdı– iki adamın bir-iki kilometre karelik bir alan içinde, birkaç saatlik bir arayla, iki farklı sebeple iki farklı katil tarafından vurulmuş olduğunu öne sürmek, Olasılık Yasasının suyunu çıkartmaya eşdeğerdir!

"Öyleyse Albay neden vuruldu? Katilin Roger'ı öldürmeye Raymond'u öldürdükten *sonra* teşebbüs etmesine hiçbir mantıklı açıklama getiremedim. Ama düşündükçe aklıma Roger'ı vuran kişinin *öncelikle* Raymond'u öldürmeye karar vermesi için bir sebep geldi. Kısacası, X'in esas kurbanının Raymond değil Roger olabileceğini düşünmeye başladım."

Ortaya attığı ilginç fikrin dinleyiciler tarafından sindirilebilmesi için birkaç saniye sustu.

"Başmüfettiş'in Gentry'nin bornozunun cebinde bulduğu not da bu şüphemi destekliyordu. Hatırlarsanız not Albay'ın daktilosunda yazılmıştı.

"Bu notta yazanlar yüzünden hepimiz bir şantajcıyla karşı karşıya olduğumuzu zannediyorduk. Oysa ben, polisiye yazmaktan gelen tecrübemle, polisin iştahla üzerine atlayacağı böylesi bir ipucunun fütursuzca ortada bırakılmasında bir tuhaflık sezmiştim. Raymond bizlere sahiden şantaj yapmak isteseydi alçaklığının delilini bornozunun cebinde taşır mıydı acaba? Ayrıca böylesine basit bir notu daktiloda, hem de Roger'ın daktilosunda yazmanın ne gereği vardı? Birkaç kelimeden oluşan bu kısacık notu elle yazmak çok daha hızlı ve mantıklı olmaz mıydı? Böyle bir şeyi ancak *el yazısının kendisini ele vermesinden* çekinen birisi yapabilirdi. Not ortaya çıktığında ilk aklımdan geçenler bunlardı.

"Sonra Trubshawe notu bizlere gösterdi.

"Hatırlarsanız notta yazanları birkaç kez okuduktan sonra işin içinde bit yeniği olduğunu sezmiş ve bu hissimi dile getirmiştim.

"Derken Don sayesinde aniden her şeyi anladım. Notta gördüğüm bir şey, içime gittikçe büyüyen bir kuşku düşürmüştü: Nottakileri yazan kişi aslında Gentry değildi."

"Notta ne görmüştünüz?" diye sordu Trubshawe.

"Ne mi görmüştüm? Açıkçası aklımı başıma getiren şey, gördüğüm değil, görmediğimdi."

"Pekâlâ, Bayan Mount" dedi detektif, katlanılmaz bir çocuğun yaramazlıklarından usanmış bir ebeveyn gibi iç geçirerek. "Küçük oyununuza katılacağım. Notta ne *görmemiştiniz*?"

"Iyı göremedim" dedi Evadne Mount.

Başmüfettiş afallamıştı.

"Bu acayip sözünüzün anlamı nedir acaba?" diye hırladı.

Evadne Mount "Kusuruma bakmayın, hınzırlık etmeden duramadım. Kendime hâkim olmaya çalışacağım" dedi ve ciddiyetle ekledi. "Demek istediğim, *ı*'yı görmemiş olduğumdu. *I* harfini yani."

Odadakilerin hiçbir şey anlamadıkları gözlerinden okunuyordu.

"Notta yazanları siz de gördünüz. Hatırlarsanız sözcükler stenografik olarak değil gazetecilere özgü kısaltmalarla yazılmıştı. Hayatım boyunca sayısız kez röportaj vermiş olduğum için gazetecilerin kullandıkları kısaltma tarzını iyi bilirim.

"Örneğin Madge hakkında yazılanları hatırlayalım. Madge Rolfe'un kısaltması 'MR'nin ardından bir tire vardı ve sonrasında 'MC'de muzurluk' yazılıydı (aradaki sıfatı konumuzla alakasız olduğu için geçiyorum). 'MC' tabii ki Monte Carlo'nun kısaltmasıdır. Benim kafamı kurcalayansa 'muzur' sözcüğünün *ı* harfi kullanılmadan yazılmış olmasıydı. Raymond'un notunda görmediğim bir şey vardı derken kastettiğim buydu: *ı*'yı görmemiştim."

Keşfinden dolayı ağzı kulaklarına varmıştı.

"İnsan önündeki şeyleri *görmediğinde* kendini kör sanır. Hâlbuki asıl önemli olan, önünde *olmayan* şeyleri *görmektir*. *I* harfini, yeterince dikkat etmediğimiz için görmemiştik. Ancak Cora bir kitabımı 'aşırı muzır olduğu için burada değil ancak Fransa'da' yayınlatabildiğimi hatırlatınca nihayet bilmeceyi çözdüm, çünkü Cora da 'muzır' derken *u* değil *ı* harfini kullanmıştı.

"Ancak bilmeceyi çözsem de bir sorun vardı. 'Muzır' sözcüğünü 'muzur' diye, *ı* yerine *u* ile yazanlar Amerikalılardır.* Ray Gentry pisliğin teki olsa da mesleği gazetecilikti ve hayatını sözcükleri kullanarak kazanıyordu. Dolayısıyla onun 'muzır' sözcüğünü 'muzur' olarak yazmış olabileceğine hiç ihtimal vermiyorum.

"*Yanlış Söz* isimli tiyatro oyunumu izleyenler dil kullanımının cinayet romanlarında ne kadar büyük önem taşıyabileceğini hatırlayacaklardır. *Yanlış Söz*'deki kurban bir öğretmendi ve içine arsenik katılmış sodalı viskisini içip ölmeden önceki son sözleri 'Ama bu söz yanlış...' şeklindeydi. Böyle olunca tabii herkes adamcağızın son nefesinde katilinin sözlerini duyduğunu zannediyordu. Fakat kendisi de bir dil ustası olan Alexis Baddeley, adamın aslında katilin *dilbilgisine* gönderme yaptığını çözüyordu.

* Britanya İngilizcesinde *misbehaviour*, Amerikan İngilizcesindeyse *misbehavior* şeklinde yazılan sözcük Türkçede 'muzırlık' sözcüğüyle karşılanabilir. Sıfat halinin Türkçe yazımı ekseriyetle *mızır* şeklinde olan bu sözcük konuşma dilindeyse hem *mızır* hem de *muzur* şeklinde kullanılmaktadır. Okumakta olduğunuz metnin anlatım ve şekil bütünlüğünü bozmamak adına, Türkçede pek rastlanmayan fakat İngilizcede doğal karşılanan bu nizami çift-yazımı karşılayabilmek amacıyla Britanya İngilizcesi için *muzır*, Amerikan İngilizcesi içinse *muzur* sözcükleri kullanılmıştır. (ç. n.)

"Kurban ölürken onu kolları arasına alan kişi, 'Yetişin, adam fenalandı!' diye haykırıyordu. Oysa gerçek bir İngiliz 'fenalandı' değil 'fenalaştı' derdi. Böylece Alexis adamın gerçek bir İngiliz olmadığını ve katilin o olduğunu ortaya çıkarıyordu."

Kadın susunca odada bir süre çıt çıkmadı. Derken Don'un sesi bir mermi gibi çınlayarak sessizliği son erdirdi. Raymond Gentry'yi tehdit ettiğinden bahsedilirken bile tek kelime etmemiş olduğu için konuşmaya başladığında sesi bastırılmış bir öfkeyle doluydu.

"Katil oydu, ha? Burada da katil ben miyim yani?"

Yazar Don'u baştan aşağı süzdü. Delikanlının gerginliği alnında biriken ter damlalarından belliydi.

"Ne dedin, Don?"

"Yapmayın, hanımefendi, ne dediğimi gayet iyi –"

"Evadne," dedi kadın tatlılıkla, "Evadne."

"Evadne..."

Delikanlı bir an için de olsa heyecanına yenik düştüğü için kadının ismini telaffuz etmekte zorlandı.

"Aklınızdan geçenleri saklamanıza gerek yok, bunu hepiniz için söylüyorum. O notun bir Amerikalı tarafından yazıldığını öne sürüyorsunuz ve buradaki tek Amerikalı benim."

"Don, sevgilim, kimse notu senin yazdığını söylemedi!" dedi Selina, elini şefkatle delikanlının bacağına koyarak. "Haydi, Evadne. Don'a ondan şüphelenmediğini söyle."

"Tabii ki benden şüpheleniyor," dedi Don somurtarak. "Hepiniz benden şüpheleniyorsunuz. Şüpheniz suratınızdan okunuyor."

"Don?" dedi Evadne Mount.

"Evet?"

"Sen hiç cinayet romanı okudun mu?"

"Ne?"

"Sen hiç cinayet romanı okudun mu?"

"Elimi bile sürmem," dedi delikanlı, birkaç saniye duraksadıktan sonra. "O tür kitaplara hiç katlanamam. Kim kimi öldürmüş bana ne –"

"Anladık, anladık" diye lafı ağzına tıktı Evadne Mount. "Açıklamana gerek yok."

"Pardon, ama siz sordunuz" dedi Don. Sonra da kadının aşılmaz gibi görünen kalkanında bir gedik bulduğunu düşünerek mertçe ekledi, "Neden sordunuz acaba? Açıklayabilir misiniz?"

"Elbette. Hayatında bir tanecik cinayet romanı bile okumuş olsaydın beni seni suçlamakla suçlamadan önce durup düşünürdün. Ve birazcık olsun durup düşünseydin Amerikalı oluşunun seni şüpheli duruma düşürmediğini anlardın."

"Anlayamadım. Nasıl yani?"

"Örneğin Cora'yı ele alalım –"

"Evie, kuzum," diye söylendi Cora Rutherford, "aklına gelen ilk 'örnek' bir kez olsun benden farklı birisi olursa ne kadar sevinirim anlatamam."

"Bu tür vakalarda hepimiz 'örnek' gösterilmeye alışık olmalıyız. Her neyse, ne diyordum, *Yeşil Penguenin Gizemi* kitabımın sahne uyarlamasıyla Londra'yı altüst etmesinin ardından Cora Metro-Goldwyn-Mayer tarafından keşfedildi ve iki yıl boyunca Hollywood'da yaşadı. Ancak Raymond'un da çekinmeden belirttiği gibi maalesef bekleneni veremedi" – Cora'nın yine araya gireceğini fark ettiği için elini bir trafik polisi gibi havaya kaldırdı.

"Fakat işler umduğu gibi gitmemiş olsa da bu iki yıl boyunca sözcükleri Yankiler gibi yazma alışkanlığı edinmiş olabilir.

"Rolfelar da Henry'nin ameliyathane fiyaskosu yüzünden, Riviera üstünden yurda dönmek zorunda kalana dek birkaç ay Kanada'da yaşadılar. Bildiğim kadarıyla Kanadalılar da Britanyalılar gibi değil, Amerikalılar gibi yazarlar.

"Ayrıca, madem mantık çerçevesinde hareket ediyoruz, Clem'i de unutmamalıyız."

"Ben mi?" diye ünledi Papaz. "İyi de ben – ben Amerika'ya adımımı bile atmadım ki!"

"Haklısın, Clem, fakat imlanın zayıf olduğunu kendin söyledin. 'Muzır' kelimesinin imla kurallarını doğru düzgün bilmeyen bir İngiliz tarafından 'muzur' şeklinde yazılabileceği ihtimalini göz ardı etmemeliyiz.

"Gördün mü, Doncuğum; *ı*'nın yokluğu şüphelilerin sayısını azaltmıyor."

"Canına s**tırma da bir dakika dur bakalım, Evie!" diye haykırdı Cora Rutherford. "Bizlere uyduruk kitaplarındaki karakterlermişiz gibi davranıyorsun. Ben Hollywood'da gayet başarılı günler geçirdim herkesten büyük saygı gördüm, saygı görmekle kalmayıp sevgi de gördüm! Joan Crawford ile *Dans Eden Kızlarımız*'da, canımdan çok sevdiğim Norma Shearer ileyse *Bayan Cheyney'nin Sonu*'nda rol aldım."

"Evet, Cora, bunu ben de biliyorum. Benim demek istediğim –"

"Hem bu notu senin yazmadığın ne malum? Bizleri topun ucuna koymak için 'muzır' yerine 'muzur' yazmadığın nereden belli? Senin yarattığın üfürükten karakterler böyle şeyleri yapmakta ustadırlar!"

"Bravo, Cora!" diye haykırdı Evadne Mount, alkış tutarak. "Tebrikler!"

"Tebrikler mi?" dedi Cora hayretle. "Senin gibileri beni tebrik ettiğinde kuşkulanmadan edemiyorum."

"Kuşkulanmana gerek yok. Tebrikim samimiydi, çünkü söylediklerin çok mantıklı. Bütün bu söylediklerini yapmış olabilirdim. Ama tabii ki yapmadım. Yine de yapmış olabilme ihtimalim beni de şüphelilerin arasına katıyor."

"Pekâlâ, hanımlar" dedi Trubshawe. "Barıştığınıza göre lütfen konuya dönebilir miyiz?"

"Elbette, Başmüfettiş, elbette" dedi Evadne Mount, alaycı tınısına rağmen samimi olarak da yorumlanabilecek bir tonda.

"Ne diyordum? Hah, hatırladım. Raymond'un cebine yerleştirilen bu sahte not hem bu işte bir bit yeniği olduğuna dair inancımı teyit etti; hem de X'in asıl amacının Albay'ı öldürmek olduğuna dair kanaatimi kuvvetlendirdi.

"Çok geçmeden her şeyi anlamaya başladım.

"Bence en başından beri X'in planı Albay'ı tavan arasına çekip orada işini bitirmekti. Eğer Selina son anda eve bir insan müsveddesini davet etmemiş olsa katil bu planını harfi harfine uygulayacaktı." Bu noktada Selina'ya dönüp, "Kabalığımı mazur gör, kuzum, ama onu hepimizden iyi tanıdığına eminim" dedi ve sözüne kaldığı yerden devam etti: "Bu insan müsveddesi birkaç saat içinde evdeki herkesi kendisine düşman etmeyi

başararak hayatımız boyunca unutamayacağımız rezillikte bir Noel geçirmemizi sağladı.

"Hepimizin içinden Raymond'u öldürmek geliyordu; kendimden biliyorum. Fakat akşama doğru X, onu öldürmek için bir değil iki sebebi olduğunu fark etmiş olmalı. X'in Albay'ı nasıl öldüreceğini çok önceden planlamış olduğunu unutmayalım. Bence X, *kurbanları değiştirirsem nasıl olur?* diye düşünmüş olmalı. Albay'ın *yerine* Raymond'u öldürsem ne olur? Hatta önce Raymond'u *sonra da* Albay'ı öldürsem olmaz mı?

"Nasılsa polis ilk cinayetin, yani Raymond'unkinin, daha özenli ve düzenli işlendiği için esas anlamda ilk cinayet olduğunu düşünecek ve dikkatini bu cinayete odaklayacaktı. Ancak katil için esas dönüm noktası, Raymond cinayetinin *bir sürü şüpheli* yaratacağı gerçeğiydi. Tek bir şüphelisi ve sebebi olan Albay cinayetinin aksine Raymond cinayeti ortaya çok sayıda şüpheli *ve* sebep çıkaracaktı."

Kimseden ses çıkmayınca Evadne Mount dinleyicilerini avucunun içine aldığını anladı. Ağzından çıkan her sözcüğe inanıyor, kişiliğinin büyüsüne kapılıyorlardı. Böylesine böbürlenmese insanüstü bir varlık olduğunu bile sanabilirlerdi.

"Düşünsenize," dedi kadın, kibrini saklamak için en ufak bir çaba göstermeden, "emeli Albay'ı öldürmek olan X öncelikle başka bir cinayet işlemeye karar veriyor. Bu cinayet şüpheyi kendi üzerinden çekip Raymond Gentry'yi öldürmek için sayısız sebebe sahip yepyeni bir grup insana yükleyecek. Ve bu şüpheliler öylesine tipik ve klasik kişiler ki bir cinayet romanındaki Melun Mezra sakinlerinden farksızlar.

"X'in önüne serilen bu mükemmel fırsatı görünce nasıl sevindiğini gözünüzün önüne getirmeye çalışın. Yazar. Aktris. Doktor. Doktorun Karısı, geçmişini saklamak istiyor. Papaz, o da geçmişini saklamak istiyor. Daha doğrusu, *olmayan* geçmişini saklamak istiyor. Albay. Albay'ın Karısı. Son olarak da Albay'ın Kızına sırılsıklam âşık olan bir Romantik Delikanlı.

"Katilin hile yapmasına bile gerek yok, çünkü hileler zaten hazır. Hepimiz hileyle, yalanla doluyuz. Kimi rakiplerim böyle hileleri ısrarla kitaplarının en başına serpiştirirler ve saf okuyucular da kitabı açar açmaz anlatılanlara kanıverirler."

Evadne Mount bir saniyecik duraklayıp nefes aldı.

"Ancak ben olayı çözdüğümü sansam da elimde delil olmadıkça bu kuşkularımın basit birer sezgiden öteye gitmediğinin farkındaydım. İşte bu yüzden pek de gri olmayan hücreciklerimi olayın en başından beri hepimizin kafasını kurcalayan bir soruna odakladım: Gentry'nin nasıl öldürüldüğünü çözmeliydim.

"John Dickson Carr *Üç Tabut* adlı romanında anlatıyı açıkça bölüp okuyucularını kilitli oda cinayetlerinin belli başlı çeşitleri konusunda bilgilendirmektedir. Ben bunları tam olarak hatırlayamadığım için kitabı bu kütüphanede bulmaya çalıştım. Ama Roger detektif romanlarını sevmediği için kütüphanede maalesef benim bizzat hediye ettiğim kapağı bile kaldırılmamış kitaplarım haricinde hiçbir şey bulamadım. Dickson Carr, Chesterton, Dorothy Sayers, Tony Berkeley, Ronnie Knox, Margery Allingham, Ngaio Marsh, hiçbir şey bulamadım. Conan Doyle bile bulamadım! Tam bir rezalet!

"Bari kendi kendime hatırlayayım diye kafa patlattım ama sadece iki kilitli oda cinayetinin çözümünü hatırlayabildim. Biri Israel Zangwill'in *Büyük Yayın Gizemi*, diğeriyse Gaston Leroux'nun *Sarı Odanın Gizemi* romanlarıydı. Fakat iki kitapta da aynı numaraya başvuruluyordu: Katil kilitli odaya dalıyor ve o ana kadar sapasağlam hayatta olan kurbanı *hemencecik*, kimse gelmeden önce bıçaklıyordu.

"Tabii bunun bana hiçbir faydası olmadı. Roger tavan arasına dalmış olsa da Don ile beraberdi. İkisi de aynı şeyi görmüşlerdi ve suç ortağı olmadıkları sürece –ki buna hiç ihtimal vermiyorum– ikisinden birinin Gentry'yi oracıkta öldürmesi mümkün değildi.

"Yine de suçun gizeminin beni alt etmesine izin vermedim. Kilitli bir odada bir ceset bulunmuştu. Bunun sihirle, kara büyüyle, hokus pokusla alakası yoktu. Ortada bir cinayet olduğuna göre bu cinayet bir şekilde işlenmişti. Ben de cinayeti çözmemin tek yolunun, suç mahalline bizzat gidip bizzat hafiyelik yapmaktan geçtiğine kanaat getirdim.

"Hatırlarsanız birkaç saat önce odama çıkıp üstümü değiştirmek için Başmüfettiş'ten izin istemiştim. Fakat odama değil tavan arasına gittim."

Kadın yaptığını itiraf ettiği anda herkesin bakışları Trubshawe'a çevrildi. Yüzündeki ifadeye bakılırsa detektif rakibinin usta işi çıkarımlarına hayranlık mı duysun, yoksa soruşturmaların en temel ve bilindik kurallarından birini kayıtsızca çiğnemesine isyan mı etsin, kararsızdı.

"Bayan Mount" dedi başını üzüntüyle iki yana sallayarak. "İtirafınız beni gerçekten üzdü. Ne kadar ünlü olduğunuzu ve kaç tane cinayet romanı yazdığınızı bilmiyor, bilmek de istemiyorum. Polis gelene ve delil toplama safhası sonlandırılana kadar siz dahil hiç kimsenin tavan arasına girmemesi gerektiğini gayet iyi biliyordunuz.

"Biliyorum ve özür diliyorum" dedi kadın sakince. "Halkın bana taktığı Polisiye Düşesi lakabıma rağmen kanun karşısında boynumun kıldan ince olduğunu bilmenizi isterim.

"Ancak beni korkutan şey, polis gelene dek –ki kar fırtınası yüzünden bu daha da gecikebilir– katilin tavan arasına kolayca çıkıp delilleri yok edeceğiydi. Hatırlarsanız katilin aramızdan birisi olduğuna emin olduğumu belirtmiştim. Onun da tıpkı benim yaptığım gibi bir mazeretle yukarı çıkıp delilleri yok etmeyeceği ne malum?"

"Ne!" diye ateş püskürdü Trubshawe. "Delilleri yok ettiğinizi kabul mü ediyorsunuz yani?"

"Böyle bir şey söylemedim. Odadan hiçbir şey almadım. Benim gibi bir masum vatandaş bile kolaylıkla odaya girip çıkabiliyorsa katilin de bunu yapmaktan çekinmeyeceğini anlatmaya çalıştım."

"Madem öyle..." dedi Başmüfettiş çaresizce. "En azından hiçbir şeye dokunmadığınızı ümit ediyorum, yanılıyor muyum?"

"Hayır, dokunmadım" dedi kadın. Ve masumca ekledi: "Dokundum sayılmaz."

"Hayda!"

"Öf, Bay Trubshawe, amma bağırdınız. Keşfettiğim şeyi öğrenince siz de bana hak vereceksiniz."

Bakışlarını odadakilere çevirdi.

"Herkes tavan arasının boş olduğunu söylüyordu. Albay, Don, kime sorsak odanın bomboş olduğunu söylemişti. Oysa

hiç de boş değildi. Odada iki çekmeceli ahşap bir masa, bana nedense Van Gogh'u hatırlatan eski bir hasır sandalye ve pejmürde bir tekli koltuk bulunuyordu. Ayrıca odanın parmaklıklı bir penceresiyle kapısı vardı ve kapının anahtar deliğinde bir anahtar takılıydı. Yani oda sade ve süssüz –ve Gentry'nin cesedi dolayısıyla kasvetli– olsa da bomboş olduğunu söylemek hata olur.

"Odayı pür dikkat inceledim. Her noktayı, her köşeyi, en masum görünen eşyaları bile itinayla gözden geçirdim.

"Bu sabah hakkıyla inceleme fırsatı bulamadığım için ilk olarak döşemeyi inceledim ve aylardır kullanılmadığı söylenen bir oda için ne kadar temiz ve tozsuz olduğu dikkatimi çekti. Sabahleyin sizin dikkatinizi de bu noktaya çekmeye çalışmıştım, hatırlıyor musunuz, Bay Trubshawe?

"Ardından menteşelerinden sökülüp cinayetten sonra tekrardan yerine takılmasının mümkün olup olmadığını anlamak için kapıyı inceledim. Ancak çok geçmeden bunun hiç mantıklı olmayacağını idrak ettim. Albay ile Don omuzladıkları için menteşelerinin yarısı yerinden çıkmış olsa da kapının yerinden çıkarılmamış olduğu belliydi.

"Sonra çıkarılmaları mümkün mü diye görmek için penceredeki parmaklıkları inceledim. Hiç mümkün görünmüyordu. İki parmaklık da pas içindeydi. Takıldıkları ilk günden beri kimse tarafından dokunulmamış oldukları aşikârdı.

"Sonra sıra masaya geldi. Orada da hiçbir şey bulamadım. İki çekmece de boştu. Gizli bölmesi filan yoktu. Çizik ve vuruk içinde, sıradan bir ahşap masaydı.

"Tam pes etmiş ve odayı terk etmeye karar vermişken bacaklarımı dinlendirmek için koltuğa oturayım dedim ve resmen tekme yemişe döndüm!" diyerek kahkahayı bastı.

"Anlayamadım," dedi Başmüfettiş, "suçun nasıl işlendiğini çözdünüz mü yani?"

"Nasıl işlendiğini çözmekle kalmadım, kimin tarafından işlendiğini de çözdüm. Zaten bu vakada birini çözünce ötekini de çözmemek imkânsız."

"O halde bize de söylesene, yahu!" diye haykırdı Madge Rolfe. "Bizi niçin bekletip duruyorsun? Buna daha fazla katlanamıyorum!"

"Kusura bakma, Madge" dedi Evadne Mount. "Polisiye yazarı olarak gizemi son ana kadar açık etmemeye öyle alışmışım ki gerçek hayatta da bunu yapmadan duramıyorum. Size de bir cinayet romanının son sayfalarındayız gibi gelmiyor mu? Okuyucu artık büsbütün gerilir ve neler olacağını görmek ister. Ne de olsa bu sayfalara ulaşana dek büyük vakit ve emek harcamıştır ve kitabın sonunda hayal kırıklığına uğrayacak, cinayetin çözümü aşırı basit veya aşırı zor olacak diye ödü kopar. Bir yandan da katilin isminin detektif tarafından açıklandığı satırı vaktinden önce görmemek için gözlerine hâkim olması gerekir.

"Hatta," diye devam etti, dinleyicilerinin sabırsızlıktan adeta patlayacaklarına aldırış etmeden, "ben gerginliği daha da artırmak için matbaacılarla anlaşıp sayfa düzenini bile değiştirirdim. Matbaacılar buna isyan etseler de ben aldırmaksızın bir paragraf ekleyip, bir satır çıkarıp detektifin 'Katilin adı...' açıklamasının tam sayfanın en altına gelmesini sağlardım ki okuyucu sayfayı çevirip sonraki sayfanın en başına gelmeden katilin kimliğini öğrenemesin.

"Tabii yeni baskılar yayımlandıkça –benim kitaplarım ekseriyetle birkaç baskı yapar– bu sayfa düzeninden eser kalmaz ve harcadığım onca emek –"

"Eğer sadede gelmezsen, Evadne Mount" diye tısladı Cora Rutherford, "annemin mezarı üstüne yemin ederim ki bu evde bir cinayet daha işlenecek! Böyle bir suçtan dolayı hiçbir jürinin beni mahkûm etmeyeceği konusunda herhalde Trubshawe da benimle hemfikirdir!"

"Pekâlâ, fakat anlatmaya eşsiz tarzımdan ödün vermeden devam etmeye kararlıyım.

"Bu sabah erken saatlerde olup bitenleri gözümüzde canlandırmaya çalışalım. X bir mazeretle, muhtemelen iştah kabartıcı bir dedikoduyu aktarma bahanesiyle Raymond Gentry'yi tavan arasına götürüp kalbine yakın mesafeden tek el ateş ederek öldürüyor. O sırada banyo yapmak üzere küveti dolduran Albay, hepimiz gibi, silah sesini ve hemen ardından yükselen canhıraş çığlığı duyuyor. Neler olup bittiğini anlamak için yukarı çıkarken odası merdivenin hemen bitişiğinde bulunan Don ile karşılaşıyor. Tavan arasının kapısı –her nasılsa içerden– kilitli olduğundan ne

yapacaklarını bilemeden kısa bir süre kapının önünde dikiliyorlar. Derken Albay kapının altından sahanlığa sızan kanı görüyor ve ne yapıp edip içeri girmeleri gerektiğine karar veriyorlar.

"Kapıyı birkaç kez omuzladıktan sonra açmayı başarıyorlar ve odaya girince ilk gördükleri şey Raymond'un cesedi oluyor. Cesedi görünce dehşete düşseler de çabucak akıllarını başlarına toplayıp odayı baştan aşağı gözden geçiriyorlar. Hiçbir şey, daha doğrusu hiç kimseyi bulamıyorlar. Oda küçücük ve eşya namına pek bir şey içermiyor. İkisi de odada kimseyi bulamadıklarına yemin ediyorlar. Değil mi, Don?"

"Evet, aynen anlattığınız gibi oldu."

"Peki, sonra ne yapıyorlar? Ev ahalisinin telaşlandığını işittikleri ve Selina'nın Raymond'un cesedini görmesini istemedikleri için koşar adım aşağı inerek sabahlıklarımıza sarınmış halde telaşla toplaşmış bulunduğumuz hole geliyorlar. Ve hepinizin hatırlayacağı üzere, Albay kötü haberi Selina'ya elinden geldiğince insani bir biçimde aktarıyor.

"Demek ki holde olanlar konusunda hemfikiriz. Peki, o esnada tavan arasında neler oluyor?

"Olup bitenleri son bir kez gözünüzde canlandırmanızı rica ediyorum. Albay ile Don aşağı inmişler. Tavan arasının kapısı iğreti bir biçimde menteşelerinden sarkıyor. Raymond'un cesedi halen kan revan içinde kapının dibinde yatıyor. Odada bir masa, bir sandalye ve tekli bir koltuk var."

Sesini iyice alçaltarak fısıldarcasına konuştu.

"Şimdi olanları iyi dinleyin: *Koltuk aniden arka bacakları üzerinde şahlanıyor.*"

Kütüphanedekiler hep beraber nefeslerini tuttular. Kadının sözleri enselerindeki tüyleri diken diken etmişti.

Başmüfettiş Trubshawe ise gözlerini kadına dikmişti. Yüzündeki ifadeye bakılırsa kadının aykırı yöntemlerini ve savını aktarırken takındığı dolambaçlı tarzı tasvip etmemesine rağmen ulaştığı sonuca hayranlık duymadan edemiyordu.

"Yani sizce...?" dedi.

"Evet, bence öyle" diye sakince karşılık verdi kadın. "Katil tekli koltuğun *içinde* saklanıyordu. Gentry'nin cesedi de kapının dibine kadar bu yüzden itilmişti, çünkü odaya kolayca girilemeyeceği için X'in koltuğun içine girmeye yetecek zamanı vardı.

"X cinayeti işleyip koltuğun içine girdikten sonra hepimizin işittiği o canhıraş çığlığı attı. Yani çığlık Raymond'a değil, X'e aitti, anlıyor musunuz? Planının kusursuzca işlemesi için dikkatimizi suçun işlendiği anda çekmesi gerekiyordu.

"Sonra ortalık sakinleştiğinde, yani Roger ile Don gördüklerini anlatmak için yanımıza indiklerinde, katil saklandığı yerden seri ve sessiz hareketlerle çıktı, koltuğu düzeltip yerine geri koydu ve Gentry'nin cesedinin üstünden bir sıçrayışta geçip hole, yanımıza indi.

"Holdeki curcuna düşünüldüğünde fark edilmeden aramıza karışması çocuk oyuncağıydı. *Et voilà!*"

Kısacık bir sessizliğin ardından Trubshawe söz aldı.

"Acaba," diye sordu, "bu son derece ikna edici sonuca nasıl ulaştığınızı öğrenebilir miyim?"

"Tabii," dedi Evadne Mount. "Bacaklarımı dinlendirmek için koltuğa oturduğumda tekme yemişe döndüğümü biraz önce söylemiştim. Hatta size yardımcı olmak için 'resmen' bile demiştim.

"İşin aslı, koltuk ben oturur oturmaz çöküverdi, öyle ki popom yüz kızartıcı bir gümbürtüyle yerle buluştu. Fakat tam kendimi aptal yerine koyduğumu düşünerek hayıflanır ve bacaklarımla havayı döverek doğrulmaya uğraşırken olayı çözdüğümü fark ettim. Ayağa kalkar kalkmaz koltuğun içine göz attım. Tahmin ettiğim gibi içi boşaltılmış ve çömelmiş haldeki bir insanı tıpkı bir canavar eldiveni gibi içine alabilecek hale getirilmişti. İşte katilin nasıl ve nerede saklandığını böyle keşfettim."

"Mükemmel," diye mırılandı Başmüfettiş, "Tek kelimeyle mükemmel."

"Anlayamadım, X'in yöntemi mi yoksa benim bu yöntemi keşfetmem mi mükemmel?" diye sordu Evadne Mount.

Trubshawe gülümsedi.

"Sanırım ikisi de mükemmel," dedi ve aklına yeni bir fikir gelince "Ama bir dakika," diye ekledi. "Cinayetin nasıl işlendiğini çözdüğünüz an, kimin tarafından işlendiğini de çözdüğünüzü söylemiştiniz. Tam olarak ne demek istediniz?"

"Yapmayın, Başmüfettiş, beni hayal kırıklığına uğratıyorsunuz. Bu kadar ipucu verdikten sonra keşfimin en önemli kısmını kendi başınıza çözebileceğinizi sanıyordum."

"Şey," diye geveledi adam, "kafam durdu sanırım – zaten emekliyim. Maalesef çözemedim."

Odaya çöken sessizliği genç bir ses bozdu.

"Ben çözdüm galiba" dedi Selina.

"O halde düşüncelerini bizimle paylaşmak istemez misin, kuzum?" dedi kadın tatlılıkla.

"Bana öyle geliyor ki... Bizler –yani anneciğimle babacığımın konukları– buraya sadece iki gün önce geldik. Son gelenler de Ray, Don ve bendik. Eğer bu anlatılanlar doğruysa katilin aramızdan biri olması imkânsızdır, çünkü hiçbirimizin koca bir koltuğun içini deşip boşaltmaya yetecek vaktimiz yoktu."

Evadne Mount zeki bir öğrencisinden gurur duyan bir sınıf öğretmeni edasıyla gülümseyerek kıza baktı.

"Aferin, Selina!" diye haykırdı. "Evet, doğru bildin. Gentry cinayetinin ne kadar mükemmelce planlandığını ve böyle bir planın uzun süre önce uygulanmaya konması gerektiğini fark ettiğimde katilin sizden –yani bizden– bir olmadığını anlamıştım.

"Cinayeti işleyen kişi önceden evde olan birisiydi. Her şeyi görüp duymuş, fakat hiçbir şey söylememiş olan birisiydi. Aramızda olmasına rağmen adeta aramızda olmayan birisiydi. Etten kemikten yapılmış olsa da adeta şeffaflaşabilen birisiydi."

Kadın kelebek gözlüğünün ardındaki gözlerini kıstı. Ve *sessiz* diye tanımlanabilecek ürpertici bir sesle konuştu:

"Kim olduğunu biliyorsun. Neden kendin öne çıkmıyorsun?"

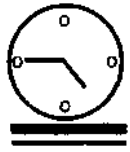

Bu soruyu duyar duymaz tereddüt etmeksizin kadının istediğini yapmaya karar verdim, çünkü sonumun geldiğini artık anlamıştım – gerçi sonumun geldiğini Albay'ı öldürmekte başarısız olduğumda da anlamış olabilirim.

On Beşinci Bölüm

"Farrar?!" dedi Mary ffolkes, fısıldarcasına feryat ederek.

İnsan tanıdığı bir grup insanın önünde, elinde bir tabancayla, kendini üçüncü sınıf bir tiyatro oyunu veya filmdeki gibi, "Eller yukarı!" benzeri bir şeyler haykırmaya zorlayarak dikilince kendini şaşırtıcı derecede aptal hissediyormuş. Kütüphanede oturmakta olduğum koltuktan kalkmamdan itibaren kıkırdamamak için işte bu üstte saydıklarımı yapmıştım.

Mary ffolkes afallamış gözlerini üzerime dikmeye devam etti. Elleri seğiriyor, gözlerini tedirgince kırpıştırıyordu.

"O sen miydin, Farrar? Roger'ı öldürmeye çalışan sen miydin?"

Artık kendimi tutmama gerek yoktu. Kendini nihayet ifşa edebilmek insanın içini büyük bir ferahlamayla dolduruyordu. Tekrardan birincil tekil şahıs kullanarak konuşabilmek harikaydı. Geçtiğimiz on iki saat boyunca pek bir şey söylememiş olmamın sebebi suskun bir mizaca sahip olmam değildi – kendimi ele vermemek için müthiş bir gayret göstermem gerekmişti.

"Evet, Bayan ffolkes" diye cevap verdim. "Roger'ı öldürmeye çalışan bendim."

Sesimin olabildiğince kayıtsız çıkmasına özen gösterdim.

"Evinizdeki konumum bana bir üstünlük sağlıyordu" diye açıkladım. "Üst katta değilsem alt katta olduğum, alt katta değilsem de üst katta olduğum sanılıyordu. Yani yokluğum kimseyi kuşkulandırmıyordu. Kocanız beni mutfağa gönderdiğinde mutfak penceresinin önünde dikilip mutfaktaki hizmetçilerin

gevezeliğine kulak veriyormuş gibi davrandım. Sonra Albay'ın maymun çıkmazı ağacının yanından geçtiğini gördüm. Kimseye fark ettirmeden evden dışarı süzülüp Albay'a yetiştim, onu vurdum ve yokluğum üst veya alt kattaki kimseyi işkillendirmeden önce eve döndüm."

Sonra Trubshawe'a döndüm.

"Tobermory için gerçekten çok üzgünüm, fakat onun yaşamasına izin vermemin mümkün olmadığını sen de biliyorsun. Albay yere düşünce öylesine yüksek sesle havlamaya başladı ki..."

"Ama anlamıyorum" dedi Mary ffolkes. "Anlayamıyorum."

Kadın anlamaz bakışlarını sanki gizemin çözümü benim değil de onların suratlarında yatıyormuş gibi Selina'nın, Evadne Mount'un, Rolfeların, kısacası ben hariç odadaki herkesin üstünde gezdirdi. Kadıncağızın bu hali insana kalabalık bir sofrada yapılan müstehcen bir şakayı anlamayan ve kahkahaya boğulan diğer konukların gözlerinin içine bakarak şakayı anlayabileceğini sanan birini hatırlatıyordu.

"Roger ve ben sana hep çok iyi davrandık. Seni asla diğer hizmetçilerle bir tutmadık. Sen neredeyse oğlumuz gibiydin."

İşte korktuğum başıma gelmişti. Albay ölmeyi hak etmişti ve bu konuda asla tereddüde düşmemiştim, fakat karısı bunun sebebini öğrenmeyi hak edecek bir kötülük yapmamıştı.

"Ne tuhaf" dedim, tabancam halen elimde olmasına rağmen sesimde belli belirsiz bir kederle. "İntikamın soğuk yenmesi gereken bir yemek olduğu söylenir. Ama ben bundan pek emin değilim. Kendimi bildim bileli, yıllar boyunca intikama aç bir şekilde yaşadım. Hatta bazen içimdeki intikam hissi öylesine kabarırdı ki ağzım sulanırdı. Oysa şimdi, yıllar sonra, intikam almaya bu kadar yaklaşmışken içimde herhangi bir *tokluk* hissettiğimi söyleyemeyeceğim. Bunun Albay'ı öldürememiş olmamla alakalı olduğunu da zannetmiyorum.

"Bayan ffolkes, kocanıza hizmet ettiğim süre boyunca ona öylesine içim ısındı ki onun bana uzun yıllar önce ettiği kötülüğü sıklıkla kendime hatırlatmam gerekti. Hatta onu öldüremediğim için pişmanlık duymakta bile zorlanıyorum. Bu söylediklerime inanmıyorsanız evdeki her kapının yedek anahtarına sahip olduğumu hatırlayın. İsteseydim kolaylıkla Albay'ın

yatak odasına girip onu haklayabilirdim. Böylece kocanızın Trubshawe'a Amerika'da geçirdiği yıllar hakkında, polisi doğrudan bana yönlendirecek ilginç bilgiler vermesini engellemiş olurdum. Ama bunu yapmadım.

"Raymond Gentry'ye gelince," diye ekledim, "o apayrı bir hikâye. Hiç kimse kalkıp da onu temizleyerek insanlığa iyilikte bulunmadığımı söylemesin."

Başmüfettiş'in lafımı bölmemek için kendini zor tuttuğunun farkındaydım. Bana sessiz kalma hakkına sahip olduğumu ve söyleyeceğim her şeyin – neyse gerisini biliyorsunuz. Fakat benim söyleyeceklerim vardı ve herkesin beni dinlemesini istiyordum. Öyle uzun zamandır sessiz kalmıştım ki.

Ancak Evadne Mount ikimizden de hızlı davrandı.

"Demek ki konuşabiliyorsun, delikanlı" dedi. "Üslubun da sağlammış. Aslında kaçtır gözüm üstündeydi. Yanlış anlaşılmasın, katilin sen olduğunu en başından beri bildiğimi filan iddia etmiyorum. Sadece seni –nasıl desem– çok enteresan bulmuştum."

"Enteresan mı? Ben mi?" Gururum okşanmıştı. "Neden?"

"Senin gibi birisini hayatımda hiç görmemiştim. Kusursuz bir yardımcısın. İhtiyaç duyulduğunda daima emre amadeydin, duyulmadığındaysa asla ayakaltında değildin. Aynı anda hem her yerde hem de hiçbir yerdeydin, yanımızda olsan da yok gibiydin, her şeyi bilmene rağmen adeta görünmezdin. Her olan bitenin, her söylenenin ve yapılanın farkındaydın; sanki her şeyi kaydediyor, zihnine yazıyordun. Bizlerle asla göz göze gelmedin ve neredeyse hiç konuşmadın – yanılmıyorsam konuştuğunda da, *bir kez olsun* birincil tekil şahıs kullanmadın. Hiçbir konuşulanı kaçırmadın, ama konuşulanlara herhangi bir katkıda da bulunmadın. Sorulmadıkça asla fikrini belirtmedin ve hiç kimsenin sözünü kesmedin. Alınma ama yüz hatlarınla kıyafetlerinin son derece alelade olduğunu ve bu aleladeliğin seni adeta şeffaf kıldığını belirtmeden geçemeyeceğim. Papaz'ı kızdıracağını bilmesem seni Tanrı'yla bile karşılaştırırım."

"Tıpkı Tanrı gibi ben de hiçbir yalan söylemedim" dedim.

"O kadar da değil" diye homurdandı kadın. "Bence bir kerecik de olsa yalan söyledin."

"Neymiş bu yalan?"

"İsmin. Amacın intikam almak olduğuna ve intikam denen şey de daima birtakım hilelere başvurmayı gerektirdiğine göre –en azından benim tecrübeme göre öyledir– gerçek isminin Farrar olmadığına bire on bahse girerim."

Bu kadın insanı şaşırtmayı iyi biliyordu. İster istemez gülümsedim.

"Bravo, Bayan Mount. Hayır, ismim Farrar değil."

"Nedir o zaman, öğrenebilir miyiz acaba?"

"Öğrenmeniz için *can atıyorum.* Aksi takdirde tüm yaptıklarım boşa gider."

Derin bir nefes aldım.

"İsmim Murgatroyd. Roger Murgatroyd."

Mary ffolkes hayretle bana baktı.

"Roger mı? İyi ama Roger'ın ismi de... Roger..."

"Bana onun ismini vermişler. Kocanız benim vaftiz babam olurdu – pardon, olur demek istedim."

"Sana onun ismini mi vermişler? Ve sen buna rağmen onu..."

Kadın ellerini yüzüne kapayıp hıçkırıklara boğuldu. Gören de asıl suçumun bir adaşımı öldürmeye kalkışmam olduğunu sanacaktı. Kadının hali içimi parçaladığı için ona Albay'ın bana oğlu gibi davranmış olsa da bana asla –sahte– soyadımdan başka bir isimle hitap etmediğini hatırlattım. Ailemi veya geçmişimi öğrenmek için en ufak bir ilgi göstermediğini de ekledim. Tabii katili –ya da katil adayı– olacağım için bu beni hiç rahatsız etmese de bir insan olarak ister istemez onuruma dokunuyordu.

"Hayır," diye konuşmayı sürdürdüm, "ismim Farrar değil. Fakat kocanızın adı da ffolkes değil. Ayrıca Albay rütbesi, Papaz'ın ordu papazı rütbesi kadar gerçektir."

Trubshawe ortada artık bariz bir suçlu bulunduğundan yetkinliğini geri kazanmak için sabırsızlanıyordu.

"Bak, Murgatroyd," dedi, İngiliz memurlarına özgü makul bir resmiyetle; belli ki bu tavrının beni ikna edeceğini sanıyordu, "silahı bırak, bu meseleyi konuşarak çözebiliriz. Herhalde cinayeti de bu silahla işlemişsindir. Buradan elini kolunu sallayarak çıkamayacağına göre silahını şimdiden bırakabilirsin."

"Olmaz" diye karşılık verdim. "Silah şimdilik, en azından bir sonraki hamleme karar verinceye dek bende kalacak."

"Lütfen bana kulak ver," diye konuşmaya devam etti, "seni toy yerine koyup zekâna hakaret edecek değilim. Bunun büyük bir aptallık olacağını ikimiz de iyi biliyoruz. Fakat konuşmanı duyunca, nasıl desem, gözünü kan bürümüş bir katil olmadığını anlıyorum. O halde böyle davranmanın ne lüzumu var? Ha? Haksız mıyım?"

Elimdeki dolu tabancaya baktım.

"Tabancamı neden bırakmayacağımı söyleyeyim mi?" dedim birkaç saniye sessiz kaldıktan sonra. "Çünkü tabancam elimde oldukça beni sözümü kesmeden dinleyeceğinize eminim. Tabancam bir nevi mikrofon işlevi görüyor. Mikrofondan tek farkı, *benim* sesimi artıracağı yerde *sizin* sesinizi kısması.

"Bu yüzden şimdilik tabancam aracılığıyla konuşacağım ve sizlere yerlerinize dönüp gerekmedikçe kımıldamamanızı tavsiye ediyorum."

"Haklıydım!" diye bağırdı Evadne Mount. " 'Tabanca aracılığıyla konuşmak' gibi bir laf ettiğine göre üslubun hakikaten de sağlammış. Delikanlı, senden harika bir yazar olurdu."

"Teşekkürler. Aslında ben zaten yazarım. Gerçi yazardım demek daha doğru olur."

"*Kimsin sen, Roger Murgatroyd?*"

Bu beklenmedik soru, sesindeki titreme artık geçmiş olan Mary ffolkes'tan gelmişti.

"Size bir ipucu vereyim, Bayan ffolkes" diye karşılık verdim. "Babamın adı Miles Murgatroyd idi. Bu isim size tanıdık geliyor mu?"

"Hayır, gelmiyor" dedi yine kafası karışarak. "Şey, korkarım bu ismi daha önce hiç duymadım. Alışılmadık, farklı bir isim. Duymuş olsam hatırlayacağıma eminim."

Nedense ona inandım.

"Buna hiç şaşırmadım. Size anlatacaklarım çok eskilere dayanıyor. O zamanlar sizler henüz kendi kendine Albay unvanını veren adamın varlığından bile haberdar değildiniz."

Kadın, "Kendi kendine..." diye söze başladı, fakat sözünü devam ettiremedi ve yeniden ürkek bir sessizliğe gömüldü.

"Bunu kibarca dile getirmem imkânsız, Bayan ffolkes. Kocanızın gençliğinde dolandırıcılık yaptığını bilmenizi istiyorum."

"Yalan!" diye feryat etti Selina.

"Üzgünüm, Selina Hanım" dedim, elimden geldiğince nazikçe, çünkü kız içimi hep cız ettirirdi. "Fakat bunun doğru olduğuna yemin ederim. Babanızın gerçek ismi Roger ffolkes değil, Roger Kydd idi. Kariyerine –tabii buna kariyer denirse– Londra-Brighton treninde parayla domino oynayarak başlamıştı. Sonra işi büyütüp Bournemouth İskelesinde üç kâğıt oynatmaya başlamıştı. Babamla ise çek tahrifatından dolayı iki yıl hapis yattıktan –kaderin cilvesine bakın ki Dartmoor'da– sonra tanışmıştı. O sıralar Ritz'in önünde taksi bekleyen züppeleri çarparak yolunu buluyordu. Babam sigarasını yakmak için Picadilly Caddesinde durmuş ve kibrit almak için elini cebine atınca Kydd'in elini orada bulmuştu. Fakat babam, sanırım yufka yürekli bir tip olduğundan, Kydd'i polise götürmemiş ve kanatları altına almaya karar vermişti.

"Hatırlarsanız," dedim Başmüfettiş'e dönerek, "Albay, birlikte bu odada baş başa konuştuğunuz sırada size evde eskiden papazlar tarafından kullanılan bir tünel olduğundan bahsetmişti. O esnada ben de işte o tünelde gizlenmekteydim ve Albay'ın gençliğinde bulaştığı işlerden bahsetmeye başladığını duyduğumda size gerçek ismini açıklamak üzere olduğunu fark ettim ve derhal tünelden koridora çıkıp kütüphanenin kapısını tıklatarak konuşmanızı böldüm. Neyse ki ben de diğer hizmetçiler gibi üstümü giyinmiştim, yoksa yatak odama çıkıp giyinmem gerekecekti.

"Albay'ı ebediyen susturmadan evvel geçici olarak susturmak istiyordum. Scotland Yard'dakiler onun gerçek kimliğini öğrenselerdi kolayca Miles Murgatroyd'la olan bağlantısını kurabilirlerdi ve ben tabii ki bunun olmasına izin veremezdim.

"Roger Kydd'in başarısız yankesicilik teşebbüsü tatlıya bağladıktan sonra babamla birlikte paralarını denkleştirmişler ve köşeyi dönmek amacıyla Britanya'yı terk edip Birleşik Devletler'in yolunu tutmuşlardı. Beş yıl boyunca Alaska'da altın aramışlar ve bu beş yıl boyunca her gün azıklarını payla-

şarak sağlam bir dostluk kurmuşlardı. Tabii babam evlenirken nikâh şahidi Kydd idi. Ve tabii ben doğduğumda vaftiz babam da Kydd olmuştu.

"Derken, tam her şey yoluna girmişken şansları tersine dönmüştü."

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu Trubshawe.

"Babam ve 'Albay' –sanırım bu ismi kullanmam daha kolay olacak– babam ve Albay nihayet malı vurmuşlardı. Kuzeybatı Alaska'da bir vadideki nehir yatağında derin bir altın damarı bulmuşlardı. Annemin gelen bir telgrafı okuyup zengin olacağız diye haykırdığını daha dün gibi hatırlıyorum!

"Ancak Albay'ın böylesine hilekâr, böylesine açgözlü olduğunu hesaba katmamıştık. İnanın çok üzgünüm, Bayan ffolkes ve Bayan Selina, ama size gerçekleri anlattığıma anneciğimin mezarı üstüne yemin ederim. İlk telgrafın gelmesinden sadece kırk sekiz saat sonra ikinci bir telgraf geldi. Babam bir yardan aşağı düşmüş ve belini kırmıştı.

"Bu bir kaza olabilirdi de olmayabilirdi de. Gerçeği asla öğrenemedim ve bu konuda hiç kimseyi suçlamıyorum. Ancak Miles Murgatroyd Nome yakınlarındaki böcekli ve kokuşmuş bir hastane çadırına nakledilirken Roger Kydd altın madeninin tapusunu kendi adına almak için başvuruda bulunmuştu. Sonra tapusunu büyük bir maden şirketine satmış ve parayı cebe indirip iz bırakmadan ortadan kaybolmuştu."

"Bunun üzerine baban ne yaptı?" diye sordu Selina.

Konuşmaya devam etmeden birkaç saniye sustum.

"Ne mi yaptı? Öldü. Beli kırıldığı için değil, hayat şevki kırıldığı için öldü. Babam saf bir tipti sanmayın. Çeyrek yüzyıl boyunca diyar diyar gezmiş, dünyanın nasıl bir yer olduğunu ve insanların neler yapabileceğini kendi gözleriyle görmüştü. Fakat Albay ile kardeş gibi olduklarını sandığında onu öldüren bu hayal kırıklığı olmuştu."

"Sonra ne oldu?" dedi Evadne Mount.

"Annem hakkını, yani hakkımızı aramak için elinden geleni yaptı. Fakat ABD'de parası olmayanın hakkının da olmadığını öğrendi. Orada haklar alınıp satılır ve fiyatları hiç ucuz değildir.

"Annem, tabiri caizse 'alt tabakadan' birisiyle evlenince bağnaz bir Baptist papazı olan babası tarafından evlatlıktan çıkarılmıştı ve beni tek başına büyütmek zorunda kaldı. Frisco'daki izbe bir atölyede karın tokluğuna, gözleri her gün kan çanağına dönene dek dikişçilik yaptı. Bu işe daha fazla dayanamayınca çamaşırcılık yaptı. Onu da yapamaz hale gelince fakirhaneye düştük. O zamanların Kaliforniyasında fakirhaneler isimlerinin hakkını sonuna kadar veren yerlerdi. Sonraki üç yıl boyunca orada yaşadık, ta ki annem ölene kadar.

"Beni bir yetimhaneye kapadılar, kaçtım, yakaladılar, geri tıktılar, ikinci kez kaçtım ve kimse beni yakalamaya tenezzül etmedi. Böylece küçük işler yaparak ülkenin bir ucundan biri ucuna dolaştım. Omaha'daki bir bıçkıhanede marangozluk yaptım, Meksika Körfezindeki bir petrol tankerinde çalıştım, Fort Worth'teki döküntü bir lokantada garsonluk, Mississippi'deki yandan çarklı bir gemide profesyonel kumarbazlık yaptım. İşten işe sektim, yapmadığım iş kalmadı.

"Sonunda oyunculuğa başladım ve kasabaları gezip melodram oyunları sahneye koyan bir tiyatro kumpanyasına katıldım. Babam buralı olduğundan mağrur Britanya aksanını çok iyi taklit ediyordum ve İngiliz rollerini hep bana veriyorlardı.

"Derken kumpanyanın şefi gişe hasılatını iç edip oyuncu kızlardan biriyle kaçtı ve yine işsiz kaldım. Böylece berduş oldum ve yük trenleriyle gezmeye başladım. Yıldızların altında geçirdiğim bunaltıcı gecelerde diğer berduşlara babamın bana aktardığı altına hücum hikâyelerini anlatırdım. Herkes hikâyelerime bayılır ve yazar olmamı söylerdi.

"Hikâyelerimden birini yazıya geçirip *Argosy* adlı ucuz dergiye sattım. Hikâye için bana yirmi dolar verdiler ve o yirmi dolarlık banknot beni bir yazara dönüştürdü. O parayı çerçeveletip duvara asmak istesem de yapamadım; çünkü ikinci bir hikâyeyi yazana dek karnımı doyurmam gerekiyordu.

"Babamın hikâyelerini tüketince kendi başıma bir şeyler uydurmak zorunda kaldım ve bu konuda da başarılı olduğumu keşfettim. O sıralar çok rağbet gören hareketli detektif hikâyelerinde ustaydım – dalavereciler, kumarbazlar, şantajcılar, revü kızları ve yürekleri de sabah akşam boyadıkları tırnak-

ları kadar katılaşmış olan hırslı ahlaksız fahişeler hakkında yazıp durdum. Sizin bu tür hikâyeleri sevdiğinizi pek sanmıyorum," diye ekledim, Evadne Mount'a dönerek."

"Hmm, evet," diye karşılık verdi kadın, "benim yazdıklarım senin gibi yazarların fazlaca yumuşak bulacağı türdendir. Fakat doğrusunu istersen, Bay... Bay Murgatroyd, Raymond'u öldürme şekline balkırsa hikâyelerin arasında illa ki bir kilitli oda cinayeti yoksa çok şaşırırım."

"Bunu duyduğuma şaşırmadım. Ben her tarzı taklit edebilirdim ve bir seferinde gayet geleneksel bir kilitli oda cinayeti kurgulamıştım. Ama ucuz dergilere bir türlü satamadım – hikâyemi aşırı hanım hanımcık ve müşkülpesent buldular. Onların istediği, manşetlerden fırlamış gibi görünen, vahşi ve acımasız hikâyelerdi. Ben de o sıralar işimde iyice ustalaştığım için onlara istediklerini veriyordum.

"Elim para yüzü görmeye başlayınca Roger Kydd'in izini bulmak amacıyla Pinkerton Ajansı aracılığıyla bir detektif tuttum. Kydd'in iç ettiği ganimetle İngiltere'ye döndüğünü düşündüğüm için onu tek başıma bulabileceğimi hiç sanmıyordum.

"Başlarda detektife verdiğim paranın boşa gittiğini düşündüm. Ancak bir süre sonra adamım turnayı gözünden vurdu. Kydd'in Dartmoor'da kallavi bir mülk edinip ismini Albay ffolkes olarak değiştirdiğini bana bildirdi. Soyadının iki küçük *f* ile yazıldığını da belirtmeden geçmedi.

"Albay halen Birleşik Devletler'de olsaydı sanırım intikamımı Amerikan usulü almayı tercih ederdim. Onu tenha bir sokakta köşeye sıkıştırıp işini bitirirdim. Fakat kendini bir İngiliz beyefendisine dönüştürdüğünü keşfedince biz Yankilerin de –nasıl diyordunuz, Bayan Mount?– bir Melun Mezra cinayeti işleyebileceğimizi siz Britanyalılara göstermeye karar verdim. Yazmış olduğum kilitli oda cinayetini gerçek hayatta uygulayacaktım. Albay'ın kendini sil baştan yaratıp yeniden bir İngilize dönüştürme çabasını pek gülünç bulmuştum.

"*Aquitania* adlı gemiyle İngiltere'ye geldim ve Postbridge'deki Tanrının Tazısı adlı otelde bir oda tuttum. Albay çoğu akşam otelin barında birkaç tek atardı ve çok geçmeden onunla ahbaplık kurdum. İkimizin de pulculuğa meraklı olduğumuz orta-

ya çıkınca ahbaplığı daha da ilerlettim. Birkaç defa pul koleksiyonunu göstermek için beni buraya getirdikten sonra onu artık avucumda tuttuğumu biliyordum. Malikaneyi çekip çevirecek birine ihtiyacı vardı ve benim de iş aradığımı duyunca işi bana teklif etti. Bunun üstünden yaklaşık dört yıl geçti."

"İntikamınızı almak için neden bu kadar beklediniz?"

"Bu dört yılın şüpheleri üstümden atmak için yeterli olacağını düşünmüştüm."

"Nasıl yani?"

"Albay'ı tavan arasında öldürünce o sırada başka bir yerde olduğumu kanıtlayamayacağım için şüpheleri üstüme çekeceğimi biliyordum. Oysa Bayan ffolkes polislere tam dört yıldır kocasının yanında çalıştığımı söylerse kimse benden şüphelenmeyecekti.

"Ayrıca koltuğu onarmak için de zamana ihtiyacım vardı. Harekete geçmeden önce sabırla karakışın çökmesini bekledim. ffolkes ailesi kış mevsiminin bazen çok sert geçtiğini ve evin dış dünyayla iletişiminin kesildiğini söylemişlerdi. Böylece polis üç-dört gün boyunca buraya ulaşamayacak, ben de koltuğu kimsenin ruhu duymadan eski haline getirebilecektim. Ama tabii buraya birkaç kilometre mesafede yaşayan emekli bir Scotland Yard Müteffişini hesaba katmamıştım."

Ve bu hikâyeyi kendim yazsaydım "hazin" sıfatıyla betimleyeceğim bir tavırla ekledim: "Evdekiler arasında Polisiye Düşesi Hazretlerinin bulunacağını da hesaba katmamıştım."

Evadne Mount'a dönerek –yine hazin bir tavırla– şakayla karışık eğilerek selam verdim.

"Teşekkür ederim, delikanlı" dedi kadın, selamıma aynı şekilde eğilerek karşılık verirken. "Peki, bu iki suçu işleyişin konusundaki çıkarımlarım doğru muydu?"

"Ha! Doğru demek hafif kalır" dedim buruk bir kahkaha atarak. "Hikâyenizi, benim hikâyemi sanki siz yazmışsınız gibi anlattığınızı duymak tüylerimi ürpertti. Kendimi kitaplarınızdaki bir karakter gibi hissettim. Bilhassa 'muzır' sözcüğündeki *ı* harfini fark edişiniz size hayranlık duymamı sağladı. Böyle aptalca bir hata nasıl gözümden kaçmış bilemiyorum."

"Gerçekten de aptalca bir hataydı" dedi kadın. "Ama ben-

ce en aptalca hatalar hep en zeki suçlular tarafından yapılır. Kim bilir, belki de hatanı bir kitabımda kullanırım. Okuyucular bunu fark etseler bile basım hatası filan sanırlar. Bugünlerde yer gök basım hatasıyla dolu zaten.

"Her neyse," diye lafını sürdürdü, "yaşanan bunca trajediye rağmen sezgilerimin halen sağlam olduğunu bilmek beni çok memnun etti."

"Sezgileriniz sandığınız kadar sağlam olmayabilir" dedim.

"Ha? Nedenmiş?"

"Raymond Gentry cinayetindeki sorumluluğunuza hiç değinmediniz."

"Benim sorumluluğum mu? *Benim* sorumluluğum mu? Ben – ben böyle bir iftirayı hayatımda –"

"Evet, sizin sorumluluğunuz. Albay'ın kilitli oda cinayetinin esas kurbanı olması gerektiği konusunda sonuna kadar haklıydınız. Bayan Selina'nın son anda Gentry ile ortaya çıkmasının ardından hedef değiştirip ilk olarak onu öldürmeye karar verdiğim konusunda da haklıydınız. Gentry'yi Albay hakkında eşsiz dedikodular vereceğim diye kandırarak ev ahalisi uyanmadan önce benimle tavan arasında buluşmasını söyledim. Planlarımı yepyeni sebeplere sahip bir grup şüpheliye yüklemek amacıyla değiştirdiğim konusunda da haklıydınız."

Trubshawe'a döndüm.

"Cinayet aletini tavan arasında bulamayınca şaşırmıştınız, hatırlıyor musunuz? Silahı kasten orada bırakmadığımı nedense aklınıza getirememiştiniz. Gentry'nin ölümünün intihar sanılmasını istemiyordum. Planımın kusursuzca işlemesi, Gentry'nin cinayet sonucu öldüğünün anlaşılmasına bağlıydı. Tabii cinayetin benim tarafından işlendiğinin anlaşılmaması gerekiyordu.

"Sizin aklınıza getiremediğiniz şeyse," dedim yeniden Evadne Mount'a dönerek, "kurbanımı sizin yüzünüzden değiştirdiğimdi: Habire cinayet işlerken tabanca veya bıçak kullanmanın ve cinayetten sonra silahı toprağa gömmenin faydalarını övüp durdunuz. Hani bir lafınız vardı; 'En önemlisi de gösterişten kaçınmaktır' mı demiştiniz? Ben de aynen söylediğiniz gibi yaptım. Gösterişten kaçındım ve Albay'ı zavallı Tobermory ile yürüyüşe çıktığında vurdum."

Evadne Mount duydukları karşısında dilini yutmuşa dönmüştü. Onun yerine Selina ffolkes konuştu.

"Ama bu sayede babamın hayatını kurtardın, Evie!" dedi kız.

"Ha? Nasıl yani?"

Hemen araya girdim.

"Bayan Selina çok haklı" dedim. "Eğer asıl planımı değiştirmemiş olsaydım Albay'ı tıpkı Gentry'yi öldürdüğüm gibi tavan arasında öldürmeyi başaracaktım. Fakat planımı değiştirmemi sağlayan da, Albay'ın cinayetini yüzüme gözüme bulaştırmamı sağlayan da sizin teorileriniz oldu. Açık konuşmam gerekirse, Polisiye Düşesi sevgili Bayan Mount, teorileriniz beş para etmez. Siz de bir gün gerçek bir cinayet işlemeye kalkışırsanız basit, sıkıcı ve kusursuz bir cinayet işlemenin hiç de sanıldığı kadar kolay olmadığını anlayacaksınız."

Kadın aniden neşelendi.

"Bunu duyduğuma çok sevindim!" diye ünledi. "Demek ki tıpkı Alexis Baddeley gibi ben de hata yapsam bile olayı çözüyorum! Bay Trubshawe, olur da başka bir cinayette birlikte çalışırsak bunu hatırlayacağınızı umuyorum."

Başmüfettiş her ne kadar sessizce olsa da barizce, "Aman diyeyim!" dedikten sonra bir adım öne çıkıp elinden geldiğince ciddi bir sesle konuştu.

"Bay Murgatroyd, ne kadar değersiz bir insan olsa da Gentry'yi öldürerek hiçbir suçu olmayan bir grup insanı şüpheli durumuna düşürmüş olduğunuzun farkında mısınız?"

"Evet," diye karşılık verdim, "fakat herkesin onu öldürmek için bir sebebi olduğuna göre tek bir şüphelinin tutuklanmayacağı gayet açıktı. Benim derdim Albay ileydi. Başka kimseyi incitmeyi amaçlamıyordum."

"İyi de, her şey planladığınız gibi olsa ve yakalanmasanız bile gerçek katilin ffolkes ailesinin konuklarından hangisi olduğu *asla bilinmeyecekti*, bunu hiç düşündünüz mü? Hepsi zan altında kalacaklardı. *Sonsuza dek*..."

Omuz silktim.

"İnsanlar olup bitenleri sandığınızdan da çabuk unuturlar. Hem ben İngiliz adaletine güveniyordum. Anladığım kadarıyla adalet sisteminizde adli hata diye bir şey yokmuş."

"O konuda haklısınız" dedi Trubshawe. "Ama Gentry'nin ne suçu vardı? Size ne kötülüğü dokundu?"

"Gentry mi? O ölmeyi sonuna kadar hak etti. Hiç pişman değilim."

"Kusura bakmayın ama ülkemizde adaleti kafalarına estiğince uygulayanlara hoş gözle bakmayız. Bir insanı öldürdünüz ve başka bir insanı öldürmeye teşebbüs ettiniz. Bunun hesabını vereceksiniz."

"Hiç zannetmiyorum. Benim elimde bir silah tuttuğumu, sizinse silahsız olduğunuzu unuttunuz mu yoksa?"

"Beni dinleyin, delikanlı. Belli ki kafanız çalışıyor. Başınıza gelecekleri biliyorsunuz. Hepimizi birden öldüremeyeceğinizi biliyorsunuz ve bu karakışta kırları aşıp kaçmaya çalışmak delilik olur."

Odaya sessizlik çöktü ve ikimiz de konuşmadık. Sessizliği ben bozdum.

"Kaçacağım," diye karşılık verdim, kendime bile yabancı gelen bir sesle, "ama kırları aşarak değil."

Tabancamı sımsıkı kavradım.

Bu esnada Evadne Mount'un haykırdığını duydum: "Durdurun onu! Onu durdurun! Kendini öldürecek!"

Ne kadın ama! Yine haklıydı.

1930'lu yıllarda bir Noel tatilini ıssız Dartmoor kırlarındaki ffolkes Malikânesi'nde geçirmekte olan konuklar, bir sabah uyandıklarında evde bir cinayet işlendiğini ve bu kilitli oda cinayetinin şüphelisi haline geldiklerini öğrenirler. Sayısız düşmanı olan dedikodu yazarı Raymond Gentry'nin kalbinden vurulmuş cesedi, kapısı içeriden kilitlenmiş bir odada bulunmuştur. Şiddetli fırtına yüzünden polis çağrılamadığından, yakınlarda oturan emekli Scotland Yard komiseri Trubshawe olay mahalline davet edilir ve konukları sırayla sorgulamaya başlar. Kısa süre içinde, evde bulunan herkesin Gentry'yi öldürmek için geçerli bir gerekçesi olduğu ortaya çıkacaktır. Ancak konuklar arasında bulunan ünlü detektif romanları yazarı Evadne Mount, "Katil kim?" sorusunu herkesten önce yanıtlamaya kararlıdır.

Sürükleyici bir cinayet öyküsü olan *Şenlikli Bir Cinayet*, aynı zamanda detektif romanlarının altın çağına göndermeler yapan bir övgü ya da parodi olarak da keyifle okunabilir.

KİTAP

ISBN 978-975-08-1802-8

15 TL

9 789750 818028